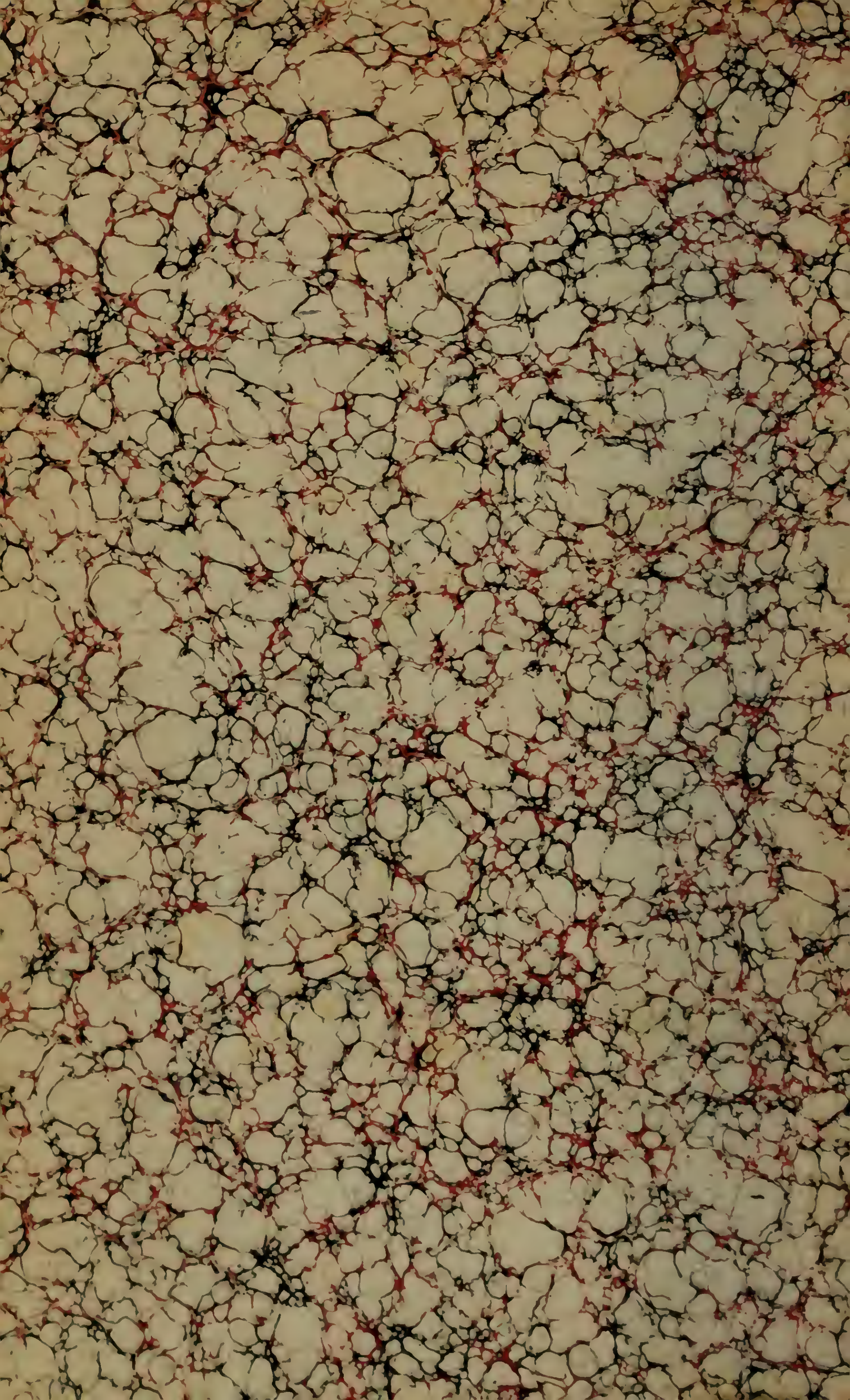
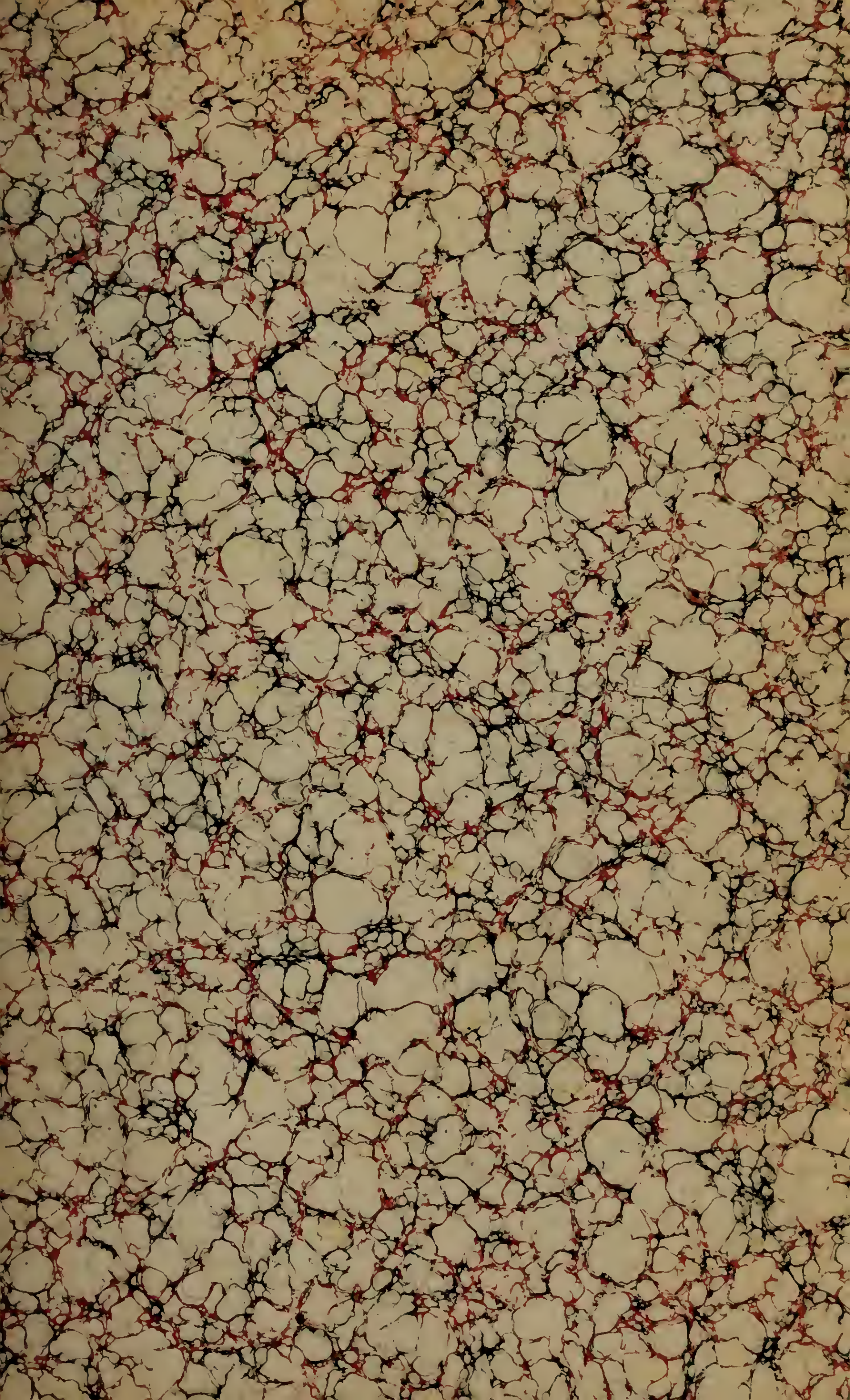

3 1761 06629773 0

En Kjærlighedshistorie.

EN
KJÆRLIGHEDSHISTORIE.

AF

THOMAS LANGE.

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN.)

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & Co.

1882.

Første Tusinde.

Indhold.

De tre første Kapitler have som en selvstændig Skitse, betitlet »Ingvar Hjorths sidste Skoletid i Viborg«, været trykte i »Illustreret Tidende« for noget over et Aar siden.

I.

Ingvar Hjorth i Skolen. Rektor Vorm.

Et Par Aar før det berømte 1848 var der en Dag — en smuk Sommerdag først i Juni — Middagsselskab hos Rektor Vorm i Viborg. De fleste af Byens »Honoratiores« — Stiftamtmand og Biskop, Medlemmer af Overretten, Latinskolens Lærere o. s. v. — vare til Stede. Det var en Slags Indvielsesfest i Anledning af en ny og rummeligere Rektorboligs Fuldendelse. I Forhold til Nutidens maatte hin Middag for nogle og tredive Aar siden kaldes højst tarvelig. Rektoren var Enkemand og havde kun een Pige foruden Husbestyrerinde, der tillige var Lærerinde for hans tolvaarige Datter; men de Fordringer, man den Gang

stillede til en saadan Festlighed, vare ikke større, end at de ret vel kunde fyldestgjøres ved de her forhaandenværende Betingelser.

Den ejendommeligste Skikkelse i hele Selskabet var utvivlsomt Rektor Vorm selv. Han var i sin kraftigste Alder, et Par og Fyrre, temmelig lille af Væxt, men stærkt og tillige harmonisk bygget; især deleshed var hans Hoved smukt og mægtigt formet, og med de levende, mørkebrune Øjne og det rige sorte Haar, der naaede ned over hans Hals og Nakke, mindede han ikke saa lidt om de antike Zeushoveder. Efter ham var den gamle, skjønne og højst ærværdige Biskop Bering, der havde Plads ved Værtens ene Side, uden Tvivl den mest fremtrædende Personlighed. De øvrige Gjæster havde Hverdagsansigter med det Præg af nogen Slaphed, som et langt Provindsliv gjerne meddeler.

Meget »animeret« var Middagen ikke. Den, især før 1848, ejendommelige bløde, danske, noget passive Gemytlighed, der finder sig bedst ved at tale sagte med Naboen, forhindrede en mere almindelig Samtale eller Diskussion fra

at komme i Gang; og saa var man desuden endnu ikke ret kommen paa det Rene med selve Værten, Rektoren, der først for et Par Aar siden havde tiltraadt sin nærværende Post. Det sagdes nemlig om ham, at han som farlig og ivrig Frihedsmand var fra sin slet lønnede Stilling som Adjunkt ved Metropolitanskolen af Regjeringen bleven »forvist« til dette langt mere indbringende Embede, for at han her, fjernt fra al Omgang med Ligesindede, efterhaanden skulde blive kold, flegmatisk og »uskadelig«.

Hidtil havde de gode loyale Embedsmænd vel ikke mærket synderlig til denne »Lynildsnatur« hos deres Rektor, der i den temmelig korte Tid, han havde opholdt sig iblandt dem, havde levet meget stille og tilbagetrukken, som oftest med et fremtrædende Udtryk af Mismod og dertil træg og sløv i sin Embedsgjerning. Alligevel betragtede de ham fremdeles som En, der dog vist nok var fyldt med et eller andet farligt Sprængstof, som mulig ved et Tilfælde kunde explodere og bringe Uro og Forvirring over dem Allesammen. Derfor nærede de en vis sky Respekt for ham, som forhindrede dem

i at være ret frie og naturlige lige overfor ham.

Alligevel var det ret mærkeligt; thi netop ved dette Gilde forekom det Gjæsterne, at der var foregaaet en Forandring med Rektorens Udseende og hele Maade at være paa. Med langt større Liv end sædvanlig underholdt han sig med sine to Sidemænd — Biskoppen og Stiftamtmanden — ja der kunde under Tiden fremkomme et saa særegent indtagende Udtryk i hans Ansigt, et Udtryk af noget Kjærligt, Vemodigt og ligesom Undseligt, især deleshed naar han talte med den gamle Biskop, hvem han iøvrigt lige fra sin Ankomst var kommen i Møde med fuld Fortrolighed og Højagtelse.

Efter Bordet gik alle Gjæsterne ned i den smukke og temmelig store Have, der hørte til Rektorboligen, for der at drikke Kaffe og ryge Tobak.

Det var en smeltende varm Dag, først i Juni, som før sagt. Og der hvilede i disse Øjeblikke over dette Sted en ejendommelig Ro og vederkvægende Hyggelighed, som kan være karakteristisk for saadan en rigtig gammel By-

have midt inde mellem Gaderne i en Provindskjøbstad. Den fornøjede, men tillige dæmpede Samtale, der snart begyndte at lyde ud fra Lysthusene, i Forbindelse med Synet af vandrende Skikkelser, gjerne to og to, der langsomt gik frem og tilbage i de skyggefulde Gange med deres Cigar eller Pibe — og blandt hvilke en overmaade dejlig lille tolvaarig Pige, Rektorens Datter, færdedes barnlig glad, men forunderlig stille og uden Støj — passede saa godt til det Hele og gjorde end mere den gamle Rektorhave til et saare behageligt Opholdssted i disse Eftermiddagstimer.

I en af de afsides Gange langs med Muren ud til Domkirkepladsen eller »Gammeltorv«, i umiddelbar Nærhed af den mægtige Kirke, der med sine to høje Taarne udbredte som en Duft eller Aande af Højtidsfuldhed over de nærmeste Omgivelser, gik, henad Skumringen, Rektoren og den gamle Biskop frem og tilbage. Den lille Pige løb eller sprang snart foran, snart bagved dem, uden at det dog lod til, at de tvende Mænd lagde Mærke til hendes Nærværelse. De vare gaaede et Par Gange frem og tilbage i Tavshed. Da standsede

Biskoppen, og idet han saae Rektoren venlig ind i Øjnene, sagde han:

»Det har for Resten ret glædet mig at se og høre Dem i Dag, kjære Ven. Jeg kan se, at De nu endelig begynder at befinde Dem bedre iblandt os. Med et saadant Udtryk af Tilfredshed, som Deres Ansigt i Dag udviser, har jeg endnu ikke haft den Glæde at se vores lærde og kjære Hr. Rektor.«

Og han lagde, medens han talte saaledes, sin fine, blege, og noget skjælvende Haand gjentagne Gange paa Rektorens kraftige Skulder. Den Tiltalte gjengjældte hans venlige Blik og svarede:

»Ja, Deres Højærværdighed, jeg haaber nu ogsaa at gro fast her — at jeg nu vil faa den rette Kjærlighed til den Gjerning, for hvis Skyld jeg er her, og som jeg desto værre hidtil saa skammelig har forsømt.«

»Forsømt? Er De dog nu ikke for streng mod Dem selv?«

»Nej aldeles ikke. Jeg har hidtil kun været her som en Lejesvend, hvis bedste Tanker og dybeste Interesser vare andet Steds henne. Og den Gjerning og de Unge, som her er mig

betroede, har jeg indtil Dato paa det Uforsvarligste tilsidesat! Men nu skal det blive anderledes, det sværger jeg paa. Jeg er bleven vakt — strengt og dog tillige kjærligt — til Erkjendelse af min Pligt. Modtag til Bekræftelse herpaa et ærligt Haandslag, kjære og værdige Hr. Biskop!»

Og de to Mænd gave hinanden Haanden med et Udtryk af hjertelig Velvillie og Agtelse, og den gamle, letbevægelige Biskops Øjne fyldtes med Taarer.

Derpaa fortsatte de atter deres Vandring. Under den efter disse Ytringer paany indtraadte Pavse lød nogle muntre, talende og leende Barnestemmer i Forbindelse med andre, hvis dybere Basklang tydede paa den halv- eller helvoxne Alder, ind til dem fra Pladsen udenfor.

Det var en Flok Skoledisciple, der paa Grund af, at der den Dag havde været Eftermiddagslov, drog ud paa en Aftentur i Byens Omegn.

Ved at høre disse ungdommelige Stemmer standsede Rektoren atter, og idet hint Udtryk af noget Bly, ja næsten pigeagtig Undseligt viste sig i hans Ansigt, sagde han:

»Jeg . . . jeg kunde have Lyst til at fortælle Deres Højærværdighed, hvad . . . hvad det er, som har grebet mig saa stærkt . . . saa stærkt, at jeg haaber til Gud, at jeg fra nu af skal blive en bedre Rektor for denne Skole, end jeg hidtil har været.«

Da Biskoppen som Svar herpaa gjentagne Gange nikkede med venlig Deltagelse, fortsatte Rektoren lidt efter, under Tiden med stor Heftighed, og stundom med synlig Bevægelse:

»Ja, jeg har som sagt været en rigtig slet Rektor i al den Tid, jeg har været her, kold, udeltagende, uden Interesse for min Gjerning. Og jeg har ogsaa i andre Henseender været en elendig, daarlig og slet Karl, det har jeg! . . . Ja, de, der sendte mig herover, de bedømte mig i Sandhed rigtig; de vidste, at naar jeg kom bort fra mine mere ihærdige Meningsfæller, saa var det forbi med mig, saa havde jeg ikke Kraft nok i mig selv til at virke for den store Sag . . . Ja, undskyld, Deres Højærværdighed, jeg ved jo nok, at vi ikke i den Henseende er enige; men jeg veed ogsaa, at De agter enhver ærlig og sand Stræben, og

Ærlighed og Sandhed, det var der dog i det Mindste den Gang i mig . . .«

»Derom har jeg aldrig tvivlet, kjære Ven,« svarede Biskoppen, idet han beroligende berørte hans Arm. »Kan jeg end ikke finde, at Formaalet for Deres og Meningsfællers Bestræbelser vil være til Fædrelandets sande Gavn — mener jeg end, at den Frihed, vort Land alt nyder, er netop, hvad der tjener det bedst — saa kan jeg dog forstaa, at den begavede og heftige Ungdom (og hertil maa jeg endnu fuldt ud regne Dem, Hr. Rektor!) kan herom have en anden Mening. Og den Sag, hvorfor De kæmper, har tilvisse ingen varmere og ridderligere Ven end Dem, ogsaa det veed og tror jeg,«

»Kæmper!« sagde Rektoren med dyb Spot over sig selv, »nej De mener: har kæmpet. Her har jeg jo aandelig ligget i Hi, lige fra det Øjeblik jeg kom her, til Spot for mine Venner og til Glæde for Fjenderne. Og dog — hvad jeg nu dybest skammer mig over, er ingenlunde over det, som jeg i saa Henseende har forsømt under mit Ophold her, isoleret som jeg jo er bleven fra alle Venner

og Medforbundne! Nej, havde jeg kun ikke paa anden Maade forsømt min Pligt, den Pligt, jeg paatog mig som den væsenligste og største af alle, fra samme Øjeblik jeg overtog dette mit Embede . . . Denne Pligtforsømmelse gjennem to lange og maaske alt for flere af de Unge uoprettelige Aar, den er det, som nu gjør mig saa ondt. Og det er til Erkjendelse heraf, at jeg nu er bleven vækket.«

Efter et lille Ophold tilføjede han med roligere Stemme:

»Jeg havde igaar Formiddags Latin med 6te B.*) i sidste Time. Vi havde Virgil, Æneiden. Jeg har fra min Ungdom af elsket Virgil. Stemninger fra den Tid og fra Livet i Kjøbenhavn kommer stundom over mig ved Lyden og Klangen af de gamle Vers. Hvad jeg da saadan føler, kommer saa vistnok frem hos mig . . . i min Tale, Holdning, hele mit Udvortes, og lægger noget Venligt, Bevægende eller Vemodigt i min Stemme. Saaledes maa det i alt Fald have været igaar. Men naar jeg

---

*) Efter den Tids Ordning: øverste Klasses nederste Afdeling.

saaledes føler mig poetisk henreven, kan den mindste Støj eller blot det mindste Tegn paa Uopmærksomhed eller Mangel paa Deltagelse fra Drengenes Side pludselig rive mig ud af Drømmen og Stemningen, og jeg kan da i min egoistiske Vrede fare op imod dem med isnende Kulde, med den største Hensynsløshed, ja med ligefrem Raahed og Brutalitet, som var det ikke en Forsamling af unge, bløde og bøjelige Naturer, som jeg skulde forme og danne, men kun en Flok uvidende og umælende Dyr! . . . Saaledes er det desværre gaaet til mange Gange, og saadan, kun maaske end mere voldsomt, opførte jeg mig igaar Formiddags.

»Da jeg efter endt Time var gaaet ovenpaa og i dybt Mismod over mig selv og det Passerede sad i Vinduet og saae over mod den ærværdige Kirke, som stod der saa mægtig i sin stille Højhed og spottende over mig svage Menneskeorm, saa banker det paa Døren, og da jeg siger: kom! træder en af Drengene ind . . . en af dem, jeg fornylig havde torteret . . . gaar hen imod mig med ophidsede Miner og udbryder i et Slags Raseri:

»Hvem er De? Hvad er De? Engel eller Djævel? Aabenbar Dem nu for mig! Jeg elsker Dem! Jeg hader Dem! Men jag mig dog nu ikke ud af Skolen, for jeg kan ikke undvære at se Dem!«

Idet han tilføjede disse sidste Ord, brast han i Graad.

Min første Følelse var jo Vrede, ja Forbitrelse over den forfærdelige Respektforglemmelse, hvori han gjorde sig skyldig, og jeg havde allerede udstrakt min Haand for at byde ham forsvinde og aldrig mere komme for mine Øjne. Men som jeg saaledes saae ham staa der, nu fuldkommen ubevægelig, ventende som paa et dødeligt Slag, saa var der Noget i i hans Udseende, hans Miner, i de bævende Læber, i de vibrerende Ansigtstræk, der forhindrede mig deri . . . en forunderlig Barnlighedens eller Ungdommens Højhed og Uskyld, som rørte mig og gjorde mig stille og tvang mig til ufravendt at betragte ham.

»Og da følte jeg paa een Gang klart, at han stod der i det Godes Tjeneste, at han stod der med Ret.

»Og da lod jeg endnu nogen Tid hengaa, inden jeg talte til ham, og da spurgte jeg ham endelig venlig og stille, hvad han mente med saaledes at komme op til mig og tiltale mig. Men han svarede mig ikke. Alt, hvad han havde følt, havde koncentreret sig i de alt udtalte Ord, han havde intet Mere at sige og stod nu bly, undselig og med nedslagne Øjne for mit Ansigt. Og der behøvedes jo heller ikke flere Ord. Han havde jo i Virkeligheden sagt Nok, talt tilstrækkelig tydeligt, til at jeg helt vel havde forstaaet ham . . . forstaaet, at denne Dreng havde elsket mig trods al min Kulde og Ukjærlighed, elsket mig for det Gode og Skjønne, som jo dog stundom var kommet frem hos mig. Jeg forstod i disse Øjeblikke, at han havde følt Trang til at elske mig endnu langt højere, men at jeg ved min delte Stemning og hensynsløse, ubeherskede Opførsel mere og mere var bleven ham en Gaade. Og jeg forstod endelig, at det var Smerte og Raseri herover, der nu havde givet sig Luft paa en saadan Maade.«

Efter en lille Pavse tilføjede Rektoren med Inderlighed:

»Men da talte jeg til ham. Jeg »aabenbarede« mig for ham, som han jo havde forlangt af mig. Med en Klarhed over mig selv, som jeg ikke i lange Tider havde følt, og der var mig saa overordenlig velgjørende, skildrede jeg ham min Fortid, fortalte, hvorledes jeg — efter at være kommen her — var nedsunken i Mismod og Sløvhed, havde svigtet min Ungdoms Ideal, Tanken om Kampen for en større politisk Frihed og Selvstændighed, at denne min Sløvhed sandsynligvis var begrundet i Følelsen af at være bleven isoleret, kastet til Side, sat udenfor, og at heri vistnok ogsaa var at søge den nærmeste Grund til min svage, uværdige Opførsel som Rektor, eftersom jeg i min tidligere Stilling i Kjøbenhavn dog var bleven anset for en baade dygtig og kjærlig Lærer . . .

»Ja, verdenskloge Folk vilde formodentlig dadle mig, fordi jeg saaledes hengav mig til min Discipel. Men Deres Højærværdighed hører ikke til de i denne Henseende »Forstandige« i Verden. Derfor følte jeg Trang til at fortælle denne Oplevelse til Dem, og netop til Dem. Deres Højærværdighed vil kunne

forstaa, at denne Dreng eller dette unge Menneske i hine Øjeblikke stod for mig som min bedste Ven, som et Menneske, der gjorde et andet Menneske den største Tjeneste paa Jorden: gjenvakte ham fra Egenkjærlighed og aandelig Død til fuld Erkjendelse af sin Pligt.«

Rektor Vorm havde ikke taget fejl, da han valgte Biskop Bering til sin Fortrolige i Henseende til denne Oplevelse. Ikke blot var selve Begivenheden saa ganske egnet til at gjøre Indtryk paa Biskoppens let bevægelige Sind; men den Renhed i Karakteren og hele den Sindets Barnlighed, der gjennem Skildringen saa tydelig røbede sig hos selve Fortælleren — sidstnævnte Egenskab saa meget mere indtagende hos den af fysisk Liv og Kraft svulmende Mand — rørte end mere den gamle Mands Hjerte.

Begge de to Mænd havde været saa optagne af Fortællingen, at ingen havde lagt Mærke til Barnet, der uafbrudt havde været til Stede, standset, naar de stod stille, og fulgt med, naar de gik. Nu, da Faderen tav og atter stod stille, stod hun ligesom presset op ad ham med rødmende Kinder og tindrende

Øjne. Endelig sagde hun, som dybt betagen, med sagte, inderlig, bævende Røst:

»Fader! hvem var det? . . . Drengen, Du fortalte om?«

Rektoren, der herved først ret kom til fuld Bevidsthed om hendes Nærværelse, betragtede smilende den yndige lille Skikkelse, der stod saa ubevægelig som en Statue med Armene op over hans Bryst og med Øjnene uafbrudt fæstede paa hans Ansigt, og han sagde:

»Har Du virkelig gaaet her, lille Fanny, og hørt den hele Historie? . . . Det skulde Du nok egenlig ikke?«

»Hvorfor ikke, Hr. Rektor?« bemærkede Biskoppen. »En saadan Fortælling kan hun have godt af at høre.«

Det var, som om den lille Pige aldeles ikke hørte noget til disse Repliker. Hun stod fremdeles fuldkommen ubevægelig og gjentog paa selvsamme Maade:

»Fader! hvem var det? . . . Drengen, Du fortalte om?«

»Hvad kommer det egenlig Dig ved, Du lille Nar?« svarede Faderen . . . »Men for

Resten var det Ingvar, Ingvar Hjorth af øverste Klasse. Og Dreng er han da egenlig ikke mere, for han er mellem sytten og atten Aar.«

»Ham kjender jeg, jeg har set ham,« sagde Biskoppen fornøjet, »det er en smuk Knøs, Præstesøn fra Salling, saa vidt jeg veed, fra et af de nordligste Sogne?«

»Ja fra Vinge Præstegaard,« svarede Rektoren.

»Ja, rigtigt, nu har jeg ham ogsaa derfra ... fra en af mine Visitatser,« sagde Biskoppen, idet han med en vis Anstrengelse kaldte sin Hukommelse til Hjælp. »Ja det er en mærkværdig Præstegaard, højst mærkelige Mennesker i det Hele taget . . . Skjøndt det er et godt Kald, er de meget fattige, for de giver Alting bort. Der er mange flere Børn, Døtre saa vidt jeg veed. Paa en af mine første Visitatser der ude kan jeg huske, at jeg ved Bordet bemærkede en Forsamling af ældre, tarveligt udseende Mennesker, der alle saae ud, som om de paa en eller anden Maade havde lidt Skibbrud i Livet ... og at jeg derved kom til at tænke paa den skjønne Fortælling om den store

Nadvere . . . Det var dels fjerne Slægtninge af Familien, men nok ogsaa ganske Fremmede, der en Gang tilfældigvis var komne til Præstegaarden og saa havde faaet Lov til at blive der . . . til at blive der for stedse. Thi ved gjentagne Besøg bemærkede jeg de samme Ansigter . . . Jeg mindes ogsaa, at jeg en Gang ved Gildebordet saae en ældre Mand, hvem jeg antog for en af Skolelærerne i Sognet, da det forekom mig, at hans Ansigt var mig bekjendt; men da han ikke forestilledes for mig af Præsten, maatte jeg opgive denne Antagelse. Ved at betragte ham nøjere — han havde et godt, ærligt Ansigt og var yderst tarveligt, om end anstændigt klædt — gik det imidlertid op for mig, hvor jeg tidligere havde set ham, nemlig selvsamme Morgen, da jeg gik forbi et aabenstaaende Vindue ud til Haven. Lige indenfor dette sad paa et stort Bord en Mand og syede, og da jeg ved at passere forbi kom et Øjeblik til at se paa ham, gjorde han mig en dyb, ærbødig og tillige meget smuk Hilsen, uagtet det ikke lykkedes ham tids nok at komme ned af Bordet — hvad jeg saae var hans Hensigt — for sandsynligvis at hilse mig staaende. Denne

Mand var det, som jeg nu saae ved Gildebordet, en omvandrende Skræder, som tilligemed de andre Skibbrudne havde fast eller midlertidigt Ophold i Vinge Præstegaard. Men medens han var der, var den fattige Skræder i alt Fald Præstens Hus- og Bordfælle lige saa fuldt som alle vi Andre . . . ganske som i Paradis eller Himmeriges Rige, hvor vi jo Alle skal være lige.«

Og Erindringen om, hvad han i den Sallingske Præstegaard havde oplevet, fyldte atter den gamle Biskops Øjne med Taarer.

»Ser vi det,« sagde Rektoren tankefuld, »det er altsaa fra et saadant Hjem, han er; saa forstaar jeg endnu bedre hans Natur og Væsen.«

II.

Rektorens Datter. Skovturen.

Maatte det saaledes desværre siges, at Rektor Vorm ingenlunde udfyldte sin Plads paa en tilfredsstillende Maade i de to første Aar af sin nye Virksomhed, og at han som Følge heraf i Reglen var i en nedtrykt og pirrelig Sindsstemning, saa befandt derimod hans lille Datter Fanny sig ypperligt lige fra den første Dag i det nye Hjem.

Fra en indskrænket kjøbenhavnsk Lejlighed med sparsomt Lys og Luft, hvorfra hun kun sjeldent kom ud til friere Steder, saae hun sig pludselig forflyttet som til en Herreborg, til solrige, lyse og rummelige Værelser, til frie, ensomme og stille Omgivelser. Og hun befandt

sig — som sagt — fra samme Øjeblik som i Paradis. Alt i hendes nye Hjem tiltalte i højeste Grad hendes rige, stemningsfulde Natur, der strax begyndte at udfolde sig og trives i disse Omgivelser ligesom en Blomst, der pludselig fra Skyggen bringes ud i Luft og Lys. Hvor kjær fik hun ikke strax den store Skolegaard med dens Vandpost i Midten og de skjønne Lindetræer i Kreds omkring den! Hvor frydede hun sig ikke ved den gamle Have med dens Hyggelighed og Stilhed, hun, der aldrig før havde haft en saadan til at lege og spadsere i! Og hvilken Interesse nærede hun ikke for Drengene, efterat hun først var bleven lidt vant til dem med deres vel noget raa, men langt mere trohjertige Natur, end de kjøbenhavnske Drenges, og med deres i Førstningen for hende saa barbariske Maal! Hvor holdt hun af at staa i Vinduerne og se paa deres Leg i Frikvarteret, ja stundom selv liste sig ned til dem for at betragte deres Færd i Nærheden og faa sig en lille Passiar med de nærmeste! Og de vilde Drenge stirrede som i Forbavselse paa det yndige, milde lille Væsen, der desuden som Rektorens Datter indgød dem en vis Re-

spekt. Og baade Smaa og Store flokkedes om hende og stræbte af al Magt at vise hende deres Yndest og Venlighed. De enkelte »Poetiske« blandt de Ældre, hvoriblandt ogsaa Ingvar Hjorth var, skrev endog Digte om og til hende og kaldte hende »Engelen fra Skolen« eller »Skolens Alf eller lille Fe.« Ja, der var ikke hengaaet mange Maaneder, før end de begyndte at anvende hende som Talsmand eller Mellemmand mellem sig selv og den frygtede Rektor. Saaledes for Ex. naar de ønskede Eftermiddagslov. De stod i Formiddagsfrikvarteret og stirrede op til Vinduerne saa længe, til de fik hende at se; saa vinkede de og gjorde Tegn til hende, at hun skulde komme ned til dem. Naar hun da kom, kunde der stundom gaa en højst morsom Diskussion forud for Afgjørelsen — en Undersøgelse, hun gjerne indledede med følgende Bemærkninger: »Ja, men jeg synes dog, det ikke er saa længe siden, vi sidst havde Lov;« thi i sin barnlige Uskyld vilde hun gjerne vise Retfærdighed og Billighed mod alle Parter. Men var hun saa endelig bleven overbevist om, at der virkelig var Grund til at bede om Lov, og hun med

en vis Højtidelighed skred hen over Gaarden med sin »Gefreiter« eller Ambassadør, som oftest en af de største Drenge — der rød i Hovedet og i stor Forlegenhed ved det frivillige Møde med den frygtede Mand ligesom søgte at dække sig bag den fine, let henskridende Skikkelse — da dvælede uvilkaarlig Alles Blikke ved dette Syn, fordi det paa een Gang var saa ejendommeligt og saa henrivende skjønt.

Men ogsaa holdt hun af, naar alle Drengene vare inde i Klasserne, at færdes ude paa Gangene og føle den Stilhed, som da var indtraadt; naar da Examinationen gik vel, og den Examineredes af hende vel kjendte Stemme lød frejdig og klar, glædede hun sig derover og vedblev med Behag at lytte dertil. Var det Modsatte Tilfældet, og hørte hun navnlig den mod hende selv altid ømme og kjærlige Faders Stemme lyde kold, haard og barsk, da gik der et Træk af Mismod og Smerte over hendes dejlige Ansigt, og hun gik bedrøvet bort.

Til andre Tider, naar hun vidste, at en ny indmeldt Discipel første Gang skulde indfinde

sig i Skolen, kunde hun staa i Skjul paa Gangen og vente hans Ankomst. Naar da den lille tykke, pluskjæbede Præste-, Degne- eller Forpagtersøn, som oftest alene, steg vaklende op ad den høje Stentrappe foran Indgangsdøren og ængstelig, vildsom og forvirret kom ind i den lange Gang, da traadte »Skolens Fe« ham paa een Gang barnlig og moderlig i Møde, og Folk havde da hørt hende vexle følgende Repliker med en saadan lille Ulykkelig:

»Goddag, min Ven! Hvad hedder saa Du? ... Sagde Du Jens? ... Ja, det er saa meget godt. Hvad Klasse skal Du i? ... I første! ... Det er her, kom kun med mig.« (Førende ham ved Haanden): »Du skal ikke være bange, Jens. Her gjør vi Dig ingen Fortræd.«

Og saaledes udviste da Fanny Vorm allerede fra sin tidlige Barndom det Højeste og Ædleste af Kvindens Natur, den ligesom rent instinktmæssige Trang til at lindre, trøste, opmuntre.

Hvad er en Oase, en Oase i Ørkenen? — Faa have set en saadan, en virkelig Oase i

en virkelig Ørken. Men de Fleste have dog vist en temmelig ensartet Forestilling om et yndigt og ensomt Sted blandt vilde Omgivelser, hvor friske Kilder risle under skyggefulde Træer.

Tilnærmelsesvis kunne vi dog ogsaa her i Landet paa enkelte Punkter finde »Oaser i Ørkenen«, saaledes for Ex. det nu saa bekjendte Hald ved Viborg, der hvor de aarlige Lejrsamlinger holdes.

Dette Steds Omgivelser ere vel ikke nogen Ørken; men de ere dog saa vilde og især mod Syd saa øde og ufrugtbare, at man ret vel derved kan forestille sig en saadan. Og kommer man da navnlig derfra og faar saa pludselig — midt imellem sorte, lyngklædte Banker — Øje paa et Sted, hvor den jydske Naturs Alvor og Storhed synes saa mærkværdig forenet med Øernes mest smilende Ynde, da har man i Virkeligheden som en Oase for sig — »et yndigt, ensomt Sted, hvor friske Kilder risle under skyggefulde Træer.« — Næppe Nogen vil dette Syn helt undlade at røre og glæde; men Den, der med en beslægtet Natur alt fra Barndommen af har kjendt og elsket

dette Sted, Den, som »ung, lystig og glad« har leget og færdedes i denne lyse, foraarsgrønne Bøgeskov paa den høje Odde i den mørke Sø — den, der vel ogsaa kan være venlig og smile, men dog kun saaledes, som den Alvorsfulde og den Tungsindige smiler — han kan aldrig glemme dette Sted, ham vedbliver det til hans seneste Dage at tiltrække og henrykke som et vidunderligt Eventyr paa een Gang om Alvor og Glæde, ja som Erindringen om hans Ungdomskjærligheds skjønneste Dag.

Hertil havde Viborg Skole Skovtur omtrent tre Uger efter den nylig fortalte Begivenhed.

Forhen havde Rektoren ladet Andre besørge det Hele og var kun selv gaaet med som af Pligt og Nødvendighed, var efter at være kommen ud i Skoven som oftest gaaet omkring for sig selv og havde givet sig saa lidt som muligt af med Lærere og Disciple. Men over denne Skovtur var der lige fra Udvandringen fra Skolegaarden tidlig om Morgenen ligesom udbredt noget Festligt — med Liv og Interesse havde Rektoren selv ledet og ordnet det Hele, ja endog personlig indøvet

nogle af de ældste Disciple i skjønne Sange, de ikke tidligere havde kjendt, og øjensynlig selv i høj Grad glædet sig til Turen.

At der var foregaaet en stor Forandring med ham fra hin Dag af, var Alle klart, en Forandring, som i det lille Samfund, hvorover han jo var absolut Enehersker, føltes paa en forunderlig Maade selv af dem, med hvem han ikke kom i egenlig personlig Berøring. Hvad der havde bevirket denne Forandring, var der Ingen, som ret vidste; kun ymtedes der om, at Ingvar Hjorth paa en eller anden Maade havde Del deri. Da det var første Gang herefter, at Rektoren paa mere ugenert Maade var sammen med hele Skolen, vandrede derfor, især i Begyndelsen af Turen, de Flestes Blikke stadig mellem Rektoren og denne Discipel for ligesom derved at faa nogen Forklaring desangaaende. Herved var imidlertid ingen Oplysning at faa. Paa hele Udturen — der foregik til Fods, om end en Vogn fulgte med, hvorpaa de Ældre kunde tage Plads — var der ingen Forbindelse mellem disse to. Rektoren med sin Datter og Husbestyrerinde tillige med nogle af Lærerne og den gamle Biskop Bering vandrede bag

efter Drengeskaren, i Spidsen for hvilken Ingvar Hjorth gik mellem de Øvrige af sin Klasse, der medførte Fanen og Skolens Musik. Efter henved en Times Gang naaedes de første lave og spredte Egetræer, der betegne Hald Skovs Begyndelse, og fra nu af gik Vejen vexelvis over Hede og gjennem Egeskov, indtil det Sted naaedes, hvor den første længere Standsning med tilhørende Frokost fandt Sted. Fra Vest mod Øst ned imod Hald Sø rinder en Aa dybt nede mellem bratte, lyngklædte Skrænter; paa det Sted, hvor den udtræder af Bakkerne for at fuldende sit sidste korte Løb over Engen til Søen, ligger — eller laa i alt Fald endnu for nogle Aar siden — en ældgammel, mosbegroet Vandmølle, der forlængst var gaaet i Staa af Alderdom og Brøstfældighed. Paa den høje, med enkelte Træer bevoxede Bakke ovenover denne gamle Mølle var det, at det første Ophold fandt Sted paa Skolens Skovture. Navnet paa dette Punkt er Bækkelund, og det er vist nok det skjønneste, eller dog det ejendommeligste i hele denne mærkelige Egn.

Herfra haves i umiddelbar Nærhed Udsigt til Bøgeskoven, der staar paa det mørke Næs

i den mørke Sø; herfra ses, i noget større Afstand, det høje Voldsted med Ruinerne af Niels Bugges Borg, saa vel som den runde Plads i Engen ved Aaens Udløb, hvor det ældste Hald skal have ligget, Aages og Ebbes Hald, »de Hellede to«.

Det var en Dag hen imod Slutningen af Juni; thi først saa sent naa stundom de gamle Ege i denne Bjergskov at faa sig iført den hele Sommerdragt. Der havde fra om Morgenen af ikke været en Sky paa Himlen, Varmen var stor, og Gangen trættende over glat Lyng og stundom gjennem dybt Sand. Derfor var Glæden stor saavel hos Unge som Gamle, da Maalet naaedes, og Tiden til Hvile og Forfriskning var kommen.

Det varede derfor kun et Øjeblik, før end det friske Grønsvær var bedækket med hvide Duge, og disse af de flinke »Skaffere« besatte med alle Slags Spise- og Drikkevarer, hvilke i Forvejen vare sendte til Stedet. Hver Klasse skikkedes til Leje ved sit »Bord« — øverste Klasse ved Rektors og Lærernes —, og Maaltidet begyndte. Da dette havde varet i nogen Tid, rejste Rektoren sig og slog til Lyd paa

sit Glas. Aldrig før havde han talt til dem. De kjendte kun hans Stemme fra den maanedlige Censur og den aarlige Translokations-Højtidelighed. Nu hørte de ham første Gang i den friske Morgen, i den grønne Skov, under sagte susende Ege, hvor Bækken rislede og randt. Nu hørte de første Gang, hvorledes han talte, hvorledes den Mand kunde tale, naar han var sig selv, kraftigt, friskt og frejdigt, som han stod der med sit skjønne Zeushoved blottet i Solens Skin, barnligt, hjerteligt og mildt tillige, og det Hele baaret som af en Grundtone af Vemod.

Det var, som om Indtrykket af denne Tale havde været saa mægtigt og tillige virket saa forbavsende paa Tilhørerne, at de ikke strax kunde finde sig til Rette derefter; Lærere og Disciple glemte formelig at spise og vedbleve at stirre paa ham, selv efter at han paany havde taget Plads iblandt dem. Men da bragte lille Fanny atter Munterheden tilbage, idet hun — efter i nogle Øjeblikke at have siddet og set paa ham med beundrende Blikke — pludselig løb hen til ham, skjulte sit Hoved ved hans Bryst og sagde:

»Fader, hvor det dog var en dejlig Tale! . . . Nu vil Du altid være god, ikke sandt . . . i Skolen?«

Denne Bemærkning forjog som sagt det Højtidsfulde, der endnu laa over Forsamlingen, og brød Isen for en til en Skovfrokost mere passende Stemning, saa meget mere som Rektoren ogsaa i denne Henseende viste sig som et helt nyt Menneske, som den elskværdigste, fornøjeligste, mest imødekommende Vært — saaledes som han sad eller laa der ved Siden af den gamle Biskop, der ligeledes i høj Grad følte sig oplivet ved den skjønne Morgen, Rektorens Selskab og Synet af alle de Unge saa vel som ved Vandringen, den han ikke i mange Aar havde foretaget, og hvortil han ikke mere havde troet at have Kræfter.

Efter endt Frokost plejede gjerne den syngende Del af Skolen under Sanglærerens Vejledning at foredrage forskjellige bekjendte Sange, hvilke paa det skjønne Sted, i den frie Luft var til stor Fornøjelse for alle Parter. Dette fandt ogsaa Sted paa denne Skovtur; men efterat disse af Alle kjendte Sange vare afsungne, og en Pavse var indtraadt, rejste

Rektoren sig, idet han gjorde et Tegn med Haanden, hvorefter fire voxne Disciple — hvoriblandt ogsaa Ingvar Hjorth — traadte frem. Da dette var noget Usædvanligt, iagttoges den dybeste Tavshed ved dette Syn, og Alle saae med spændt Opmærksomhed paa de fire Disciple, der havde stillet sig noget afsides fra de andre, og paa Rektoren, som stod foran dem og talede sagte med dem. Pludselig hævede han Haanden for at angive Takten, og den af ham selv indøvede Kvartet begyndte:

»Flyv, Fugl, flyv over Furesøens Vove!
Nu kommer Natten saa sort.
Alt ligger Sol bag de dæmrende Skove,
Dagen den lister sig bort.
Flyv Du nu hjem til din fjedrede Mage,
Til de gulnæbede Smaa!
Og naar imorgen Du kommer tilbage,
Sig mig saa Alt, hvad Du saae!

Flyv, Fugl, flyv over Furesøens Brusen!
Dybt drager Natten sit Suk,
Træerne hviske med ængstelig Susen,
Hilse Godnat med et Buk.
Har Du ej lyttet til mangefold Smerte
Selv hos den fjedrede Flok?
Sig et Godnat til mit bævende Hjerte!
Sig det: Du ved det jo nok?«

Denne evigunge Romance var den Gang ny, ukjendt i det Mindste for alle de Unge, der hørte den i hin stille, sollyse Morgen under de foraarsgrønne Træer ved den strømmende Bæk.

Da afbrød Rektoren Stilheden, der var fulgt paa Sangen, ved paany at hæve sin Haand, og Kvartetten intonerede:

»Stille Nacht! Heilige Nacht!
Alles schläft. Einsam wacht
Nur das traute, hochheilige Paar;
Holder Knabe mit lockigem Haar
Schläft in himmlischer Ruh'.«

Denne stolte, højtidsfulde Melodi — nu saa forbræget til Texten: »Glade Jul, dejlige Jul« — var ligeledes ukjendt for Alle. Denne Sang, sungen til Fuldkommenhed af ungdomsfriske Stemmer, af Sangere, der selv vare grebne af Ord og Melodi saa vel som af det Nye og Usædvanlige i selve Situationen, gjorde et ligefrem magisk Indtryk. Den umiddelbare Virkning var en endnu mere dyb og lydløs Stilhed, selv hos de allermindste Drenge, hvis eneste Længsel paa dette Tidspunkt ellers bestod i saa snart som muligt at komme over i Bøgeskoven og lege Røvere.

Da den sidste Sang endte, rejste Fanny sig fra sin Plads og begyndte at gaa hen imod sin Fader og Sangerne uden egenlig at vide, hvad hun vilde, men vistnok nærmest i den Hensigt at give sin Glæde Luft ved at flyve Faderen og maaske Ingvar Hjorth om Halsen. Men da hun naaede derhen, kunde hun det ikke, og som i vaagnende jomfruelig Undseelse stod hun ganske stille med rødmende Kinder og nedslagne Øjne og sagde kun ganske sagte gjentagne Gange:

»Fader! . . . Ingvar! . . .«

Men da vendte Rektoren sig pludselig om mod den unge, tavse Skare og raabte saa glad og lystig, som om han selv glædede sig dertil og agtede at deltage deri — hvad han for øvrigt ogsaa gjorde:

»Og nu, mine Venner! nu over i Bøgeskoven at lege Røvere!«

III.

Katastrofe.

Samme Aar hen imod Slutningen af September sad Ingvar Hjorth en Søndag Morgen i sit højst tarvelige Værelse hos Præsteenken Mad. Jensen.

Han havde en større Medicinflaske fuld af oprindelig meget grovkornet, men nu pulveriseret Krudt staaende hos sig paa Bordet og var i Færd med at skjære Papir i lange og brede Strimler. Naar han havde en Del saadanne færdige, tog han en Strimmel, gjorde ved at ombøje den en Rende paa langs i Midten og fyldte denne Fordybning med Krudt; saa foldede han med Nøjagtighed Papiret sammen derover, saaledes at intet deraf kunde falde ud, hvorpaa han

bøjede det saaledes fyldte Hylster sammen i korte Lag, vexelvis til den ene og den anden Side, snærede saa Lagene saa fast sammen som muligt med Sejlgarn, klistrede et Stykke Fyrsvamp ved Hjælp af vaadt Krudt i den aabne Ende af Hylsteret — og »Frøen« var færdig.

Disse Frøer skulde nemlig bruges — det nytter ikke at fordølge det — ved det store Efteraarsmarked i Oktober til at frembringe en endnu større Forvirring blandt Bønderne paa Torvet. Naar disse brave Landboere ravede halvdrukne omkring i Aftenens Mørke, fyldtes pludselig Pladsen af disse brændende Smaadjævle, som det var aldeles umuligt at faae fat paa, eftersom de uafbrudt blev ved at hoppe og knalde, saa længe til de vare udbrændte.

Denne Fornøjelse følte Ingvar Hjorth trods sin voxne Alder sig lige saa lidt hævet over som nogen af hans Kamerater. At dette Fyrværkeri naturligvis var forbudt, og at de to gamle Politibetjente med Iver søgte at efterspore og paagribe Ildgjerningsmændene, gjorde det jo kun saa meget morsommere for disse.

Da Ingvar havde faaet henved en Snes Frøer færdige, forekom dette Antal ham at

være tilstrækkeligt for hans Vedkommende; Flasken var desuden tømt, og det fine, polerede Jagtkrudt, han havde i sit Metalhorn, der hang paa Væggen, var meget for godt til dette Brug. Han gjemte da Frøerne i en Skuffe, rejste sig efter den i saa lang Tid bøjede Stilling og begyndte at spadsere frem og tilbage i det lille Kammer.

Ingvar Hjorth var, som alt forhen antydet, mellem 17 og 18 Aar gammel og havde paa dette Tidspunkt omtrent et Aar tilbage af sin Skoletid. Han var allerede til Dels udvoxen, af Middelhøjde, fast og kraftig bygget. Uden at være regelmæssig smuk havde han højst tiltalende Ansigtstræk, et lyst og venligt Smil, friske, røde Kinder og gult Haar. Til alt dette Lyse havde han — efter Moderen — mørke, næsten sorte Øjne. Hans levende og meget bevægelige Fysiognomi røbede Forstand og Tænksomhed, men tydede tillige afgjort paa en Stemningsnatur, over hvem det Øjeblikkelige al Tid maatte have en stor Magt. Ganske frit for et Træk af Selvfølelse kunde hans Ansigt maaske ikke siges at være, et Udtryk, der

muligvis var blevet end mere fremtrædende siden hin Begivenhed med Rektor Vorm.

Og Bevidstheden herom var jo ogsaa i Virkeligheden heller ikke saa ganske let at bære.

Noget saa Usædvanligt, som hvad han den Gang oplevede, maatte jo nødvendigvis gjøre det stærkeste Indtryk paa en levende og stemningsrig Natur. I den første Tid derefter gik han som i en Drøm. Det, at han — ved saa at sige rent instinktmæssig at give efter for sit Hjertes Trang — havde frembragt en saadan Virkning, »omvendt« den hidtil saa holdningsløse, mismodige og ukjærlige Rektor, saaledes at han fra den Dag af ligesom var bleven et helt andet Menneske — i Bevidstheden herom var der Noget, der uafbrudt paa det Dybeste rørte og smeltede hans Hjerte, stedse paany nærede og opflammede hans Kjærlighed til denne forunderlige Mand, ligesom ogsaa dennes hele Opførsel ved hin Lejlighed, alle hans Ytringer, hele den aabne, barnlige, kameratlige Maade, hvorpaa han var kommen en Discipel i Møde, vedblev at staa for ham som noget saa Skjønt, Stort og Ophøjet, at det ikke havde

været ham muligt at skildre denne Scene for noget Menneske, ja ikke en Gang for sine egne Forældre.

Men — ikke desto mindre — i Tanken herom, i den Bevidsthed, at det dog var ham, ham, Ingvar Hjorth, der havde bevirket dette, var der dog tillige Noget, der æggede hans menneskelige Selvfølelse, talte — stundom temmelig indtrængende — til hans Forfængelighed.

Saa megen Magt over ham, at den kunde vise sig i det Ydre hos ham som Stolthed og Umedgjørlighed lige overfor Kamerater og Andre, havde denne Følelse vel ikke — dertil var hans Natur for barnlig, for sund og for ubevidst — men helt uden Virkning paa hans Aand havde den dog næppe været, naar henses til en Begivenhed, der nu snart herefter paafulgte, og som paa en brat og sørgelig Maade endte hans Skoleliv i Viborg.

Fyldt af en indre Jubel, selve Ungdomssindets af enhver udvortes Gjenstand uafhængige Glæde, vandrede han da de fire Skridt frem og tilbage i sit lille Kammer. Det var som sagt Søndag Morgen. Sine Lektier havde han læst den foregaaende Aften. Hele Dagens Frihed

og Herlighed laa for ham, utallige henrykkende Muligheder. Hvad skulde vælges? Alt var jo lige fornøjeligt. Foreløbig, indtil det maatte gaa op for ham, hvad der nærmest burde foretrækkes, fandt han paa at ville skyde et Par Skud til Skive nede i sin Værtindes Have. Og han tog en lille, med Flintlaas forsynet gammel Pistol, der hang ved Siden af et ligeledes meget gammelt Jagtgevær, ned fra Væggen, slog Panden op og pustede ned igjennem Løbet for at se, om der var tilstrækkelig Luft; Luften fandtes tilfredsstillende, men Stenen skulde jo ogsaa først prøves, hvorfor han lod Hanen nogle Gange slaa ned mod Pandedækket. Da der herved saa godt som ingen Gnister fremkom, maatte Stenen altsaa skærpes, og han tog en Kniv og slog med denne smaa Fliser deraf for atter at tilvejebringe en skarpere Yderrand. Denne Operation foretog han staaende ved Bordet lige over Skuffen, der paa Grund af Brøstfældighed ikke helt kunde tillukkes. I denne var der foruden »Frøerne« — der ikke ret vel kunde antændes ved en enkelt Gnist og desuden gjemtes i den bagerste Del — et sammenhængende Lag Krudt, der overalt bedækkede Bunden, hvor

det havde samlet sig fra tidligere Frøfabrikationer, men efterhaanden var blevet overskjult af alskens Skramleri, saa at dets Tilstedeværelse især i saa stor en Mængde var ubekjendt for ham. I hvor vel han da saae, at Skuffen ikke helt var lukket, fandt han altsaa ingen Betænkelighed ved at skærpe Stenen paa den nævnte Maade, uagtet der derved fremkom Gnister for hvert Slag af Kniven. — I Reglen slukkes Gnister fra en Flintesten næsten i samme Øjeblik, de fremkomme; men under Tiden kunne de dog tænde i flere Alens Afstand fra deres Udgangspunkt . . . især naar det nu en Gang »saa skal være,« som man siger.

Og saa lyder da pludselig et enkelt dumpt Knald lige under ham, samtidigt med, at han føler sig omgiven af kvælende Damp og en brændende hed Ildstrøm, der blænder ham aldeles. Strax efter det enkelte Knald paafølger den ene Explosion efter den anden dels inde i Skuffen, dels rundt omkring i Værelset af de udhoppende Frøer, saaledes at Alt om ham i nogle Øjeblikke kun er Ild, Knald og den tykkeste Røg.

Efter at Stilhed atter er indtraadt, er det Første, han gjør, at se paa sig selv for at erfare, om han ligesom er til endnu. Se kan han dog i det Mindste, og en heftig stikkende Smerte i hans højre Haand leder allerførst hans Opmærksomhed hen paa den. Idet han vil hæve den, synker Pistolen, som han er vedbleven at holde paa, ud deraf og medtager hele Haandens Hudbeklædning, indenfor hvilken det røde Kjød overalt viser sig trukket op i smaa Toppe mellem lutter gabende Saar.

Da han ved den heftige Smerte, disse Brandsaar foraarsagede ham, og ved den kvælende Røg, der ingen Udgang fandt, var lige ved at besvime, søgte han saa hurtig som muligt sin gode og venlige Værtinde, der ved at se ham ganske sort i Ansigtet og med den blodrøde Haand i første Øjeblik gav et højt Skrig fra sig. Men som den, der havde født og opdraget syv lignende Fyre som den unge Hr. Ingvar, behøvede hun kun et nyt Øjeblik til at gjenvinde sin Fatning og begribe Situationen. Og efter lige saa hurtig at have overbevist sig om, at den væsenligste Skade, der var sket, dog kun var den saarede Haand,

samt beordret ham til at holde denne i Vand, løb hun selv efter Byens første Læge, som hun var saa heldig at træffe hjemme, og et Kvarter efter Katastrofen var den uheldige Ildkunstner taget i forsvarlig Kur og Pleje.

I de første Dage, da Saarfeberen var meget heftig, laa han vexelvis i stærke Smerter og i en Slags Døs, der udelukkede al Reflexion over det Passerede; men alt som Feberen og Pinen aftog, følte han sig mere og mere opfyldt af Skam, Ærgrelse og Forbitrelse paa sig selv. At Rektoren selv jevnlig besøgte ham, sad som en Fader ved hans Seng, opmuntrede og fortalte ham Historier, rørte ham vel fremdeles dybt, men — nærede maaske ogsaa det Anlæg til en altfor stor Selvfølelse, der laa i hans Natur.

Der var blandt Skolens Lærere en gammel, overlevet Adjunkt ved Navn Møllerup. Han sad med en stor Familie i trange Kaar, og hans Gjerning kunde tilvisse være ham byrdefuld nok. Af medfødt Temperament og maaske tillige paa Grund af disse Livsforhold var han meget morøs, en Sindsstemning, der overfor dem, han ikke kunde lide, fremtraadte som

ligefrem Ondskabsfuldhed. Hvad der var frodigt, livsglad og stemningsfuldt, kunde han især deleshed ikke fordrage, sandsynligvis paa Grund af sin egen fuldkomne Mangel paa disse Egenskaber. Som Følge heraf havde han aldrig kunnet lide Ingvar Hjorth, hvad denne paa det Føleligste havde erfaret mangfoldige Gange — ikke mindst siden Rektorens »Omvendelse«. Thi vel var der jo Ingen, der vidste noget Bestemt om Grunden hertil; men, som alt antydet, antoges det dog almindeligt, at Ingvar Hjorth stod i Forbindelse dermed; i alt Fald var han siden den Tid synlig i Rektorens særegne Gunst. Da den gamle Adjunkts Følelser altsaa var af en saadan Beskaffenhed lige overfor Ingvar, kunde man jo ikke ret vel forlange, at denne skulde holde synderlig af ham. Han gjorde det i alt Fald ikke. Hans Følelse for Møllerup var en Mellemting af Foragt og Had, en Sindsstemning, grundforskjellig naturligvis fra, hvad der havde tilskyndet ham til hint Besøg hos Rektoren, hos hvem han med sit Instinkt jo havde begrebet en ædel og kjærlig Aands Svaghed og delvise Fjernelse fra sig selv, og hvem han derfor oprindelig havde elsket. Her var intet

Saadant, ingen som helst Illusion: den gamle Adjunkt var den samme, han stedse havde været, i alt Fald i Ingvars Tid, og vilde formodenlig ikke blive blidere med Alderen.

Adskillige Mennesker have gjort den Erfaring: Er man trods en Inkorrekthed, en Extravagance sluppen vel derfra, ja oven i Kjøbet reusseret derved, da iagttage man derefter især deleshed det Korrekte. Ligevægts-Gudinden har uafbrudt siddet paa Lur siden. Ve Den, der atter blotter sig!

Det var en taaget Oktobermorgen, omtrent fem Uger efter Brandhistorien, at Ingvar Hjorth var saa vidt helbredet, at han atter kunde begynde sin Skolegang. Han var af den lange Indespærring, der var hans frodige Natur saa fjendsk, saa vel som af den strenge Kur betydelig medtagen baade i legemlig og sjælelig Henseende. Han var bleven mager og bleg og navnlig meget nervøs. Skammen og Ærgrelsen, han følte over — trods sin voxne Alder — at være kommen saa galt af Sted ved en saadan blot og bar Drengestreg, bidrog narturligvis ogsaa sin Del til hans nedstemte Sindstilstand.

Det var saaledes ingenlunde med behagelige Følelser, at han efter en saadan lang »Ferie« paany betraadte Skolens Trappe. Tilfældet vilde, at hans »Fjende« Møllerup havde den første Time i hans Klasse, og det var ikke frit for, at han skjælvede for »Modtagelsen«, der af denne vilde blive ham til Del. Ved hans Indtrædelse i Klassen var Møllerup ikke endnu kommen, og han satte sig tavs paa sin Plads, nederst paa øverste Bænk. Møllerup kom.

Alle rejste sig som sædvanligt for at hilse ham og tog dernæst Plads igjen. Da Møllerup fra Kathedret, hvor han strax havde sat sig, opdagede, at »Synderen« var kommen til Stede, forlod han atter dette og begyndte at gaa langsomt hen imod den modsatte Ende af Værelset, hvor øverste Bænk var, med Øjnene uafbrudt rettede paa den Ankomne. Da han var naaet hen i Nærheden af Ingvar, blev han staaende lige for ham og stirrede paa ham under vrængende Ansigtsfordrejelser, men uden at sige Noget. Da Ingvar jo alt een Gang havde rejst sig og hilst, blev han nu siddende og søgte at vende sine Øjne bort fra den Stirrende. Da

sagde Møllerup: »Rejs Dig!« hvorpaa han rejste sig op og stod sømmelig og beskeden for ham; den endnu ikke helt lægte Haand holdt han som i en Slags Undseelse halvt skjult under sin Vest. Og stadig uden at sige et Ord, men med spottende Grimacer, nærmede Møllerup sig mere og mere og bragte til sidst sit Ansigt saa nær til Ingvars, at denne hvert Øjeblik var lige ved at føle hans Næse berøre sit Ansigt.

Og saaledes blev han staaende, vrængende og stirrende, men fremdeles tavs og ubevægelig.

Det uafbrudt saa længe, saa nær og saa satanisk grinende Hoved bragte efterhaanden den endnu i høj Grad nervøse Ingvar i en Slags magnetisk Tilstand: hans brændende Ønske om at se det fjernet begyndte til sidst at præsentere det i forskjellige større og mindre Afstande fra hans Person, indtil det atter, ligesom med et Svup, pludselig sad der igjen, Næse til Næse. »O, lad det gaa bort! lad det gaa bort« — mumlede han i Skræk og Fortvivlelse, idet han følte, hvorledes han mere og mere tabte Besindelsen og Herredømmet over sig selv — »vilde det dog i det Mindste tale!«

Men det veg ikke bort, og det talte ikke, men stirrede, stirrede.

Da — var det frivilligt eller ikke? . . . Han vidste det ikke og fik det for saa vidt aldrig at vide . . . Kan Forbitrelsens Pine under særegne Omstændigheder, for Exempel i visse paa een Gang afkræftede og tillige i højeste Grad spændte Tilstande, fylde Sindet som med noget Elektrisk, der med en vis Nødvendighed maa udlade sig, naar der ikke kan være mere? — Det var, som hørte han selv og de Andre i Klassen en Svirren eller Knitren, og i samme Nu var det for ham, som om hans Haand, hvilken han med al sin Magt havde boret dybere og dybere ind paa Brystet trods en ligefrem følelig Modstand fra dens Side, pludselig af sig selv foer ud, hævede sig højt i Veiret og — faldt med hele sin Kraft lige paa Møllerups Kind.

Det var et voldsomt Slag. Blodet randt øjeblikkelig fra Møllerups Ansigt og Mund saa vel som fra Ingvars kun halvlægte Haand. Et Slag, der greb Enhver i Klassen i samme Øjeblik, det faldt, som en Art Gudsdom, som retfærdig Straf for langvarig Ondskab og smaalig Forfølgelse. Men det var tillige et selsomt Slag,

et Dobbeltslag, skjæbnesvangert først og fremmest for den unge Udøver deraf, i hvem derved en Dør sprang op til Regioner i hans Væsen, hvilke hidtil havde været skjulte for ham selv.

Det var, som ved denne hans første energiske Handling, ved det, at han første Gang ikke som en Dreng havde taalt en Overordnets Forhaanelse, men hævnet sig saaledes, som Mænd gjøre — det var, som borttoges herved pludselig Barnligheden af hans Sind tillige med den aandelige Blufærdighed, der tilhører denne Alder.

Derfor, i Stedet for at blive drengeagtig overrasket eller forskrækket for sin Gjerning, følte han sig i Øjeblikket paa Højde dermed; og han var vistnok den eneste af de Tilstedeværende, der strax efter Katastrofen paa en Maade var rolig og kold. — Ingen havde endnu talt et Ord. Alt var som lammet af Forfærdelse. Møllerup var, efter at have faaet Slaget, uvilkaarlig traadt nogle Skridt tilbage og stod nu med den ene Haand aftørrende Blodet, som randt ned over hans Ansigt, med den anden pegende hen mod Udgangsdøren som for at betyde Gjerningsmanden, at han strax skulde

gaa. Ingvar adlød ogsaa denne hans Opfordring; men da han alt stod ved Døren, vendte han sig atter et Øjeblik om mod Møllerup og sagde:

»Hvad De har faaet, har De ærlig fortjent, og jeg fortryder det ikke. Turde De staa for en Pistolkugle, vilde jeg tilbyde Dem Oprejsning; men det tør De ikke, for den Ondskabsfulde er al Tid fejg. Og hermed vil jeg sige Dem Farvel!«

Og dermed forlod han Klassen og gik hjem i sit Logis for der at afvente, hvad heraf vilde følge.

Otte Dage efter denne Begivenhed, Aftenen før sin Afrejse fra Skolen den følgende Dag, befandt Ingvar Hjorth sig i Rektorens Studerekammer for at modtage den sidste Afgjørelse og Besked. Thi Rektoren havde fremdeles antaget sig ham som en Fader.

Efter en lang Samtale mellem dem var der indtraadt en Pavse. Rektoren sad i en Lænestol ved Vinduet ud til Domkirkepladsen, og Ingvar sad i nogle Skridts Afstand fra ham. Førstnævntes Ansigt var meget alvorligt, ja sorg-

fuldt. Ogsaa Ingvars var alvorligt og havde et bevæget Udtryk. Og dog var det ligesom ikke ganske det samme Ansigt, der her for kun faa Maaneder siden havde dvælet i en lignende saa usædvanlig og betagende Situation. Med sit næsten kvindelige Blik for Menneskeansigters Karakter og Udtryk var Rektoren helt vel bleven denne Forskjel vaer: trods det bevægede og sorgfulde Udtryk hos Ingvar var der om hans Mund og de lukkede Læber, naar han tav stille, kommet et Træk, som hos den fuldt udviklede Yngling maaske kunde have taget sig ud som et naturligt Udtryk for Fasthed og Bestemthed, men som her nærmest havde Karakteren af Haardhed og Trods.

Og medens Rektoren nu sad i Tavshed og betragtede ham, var der Øjeblikke, hvori han frygtede for, at han dog maaske havde taget fejl af ham — at han dog maaske elskede denne Yngling for højt . . . Og atter og atter lod han da sine Øjne glide hen over ham: det var dog ærligt og godt Alt, hvad der laa til Grund i dette Ansigt, ikke saa meget som en Skygge af Lavhed skæmmede det, — og han beroligedes atter.

Endelig henvendte han sig paany til Ingvar — som fortsættende den tidligere Samtale — med hint forhen nævnte Udtryk af kvindelig Blidhed eller Blyhed, der udgjorde det Elskeligste og maaske tillige det Svage i denne Mands Karakter:

»Ja, vi kunde jo ikke skaane Dig, Ingvar, Du maatte jo ud af Skolen! . . . Gjør det Dig nu ret ondt, at Du maa forlade . . . os, og at Du har baaret Dig saaledes ad?«

»Fortryde, hvad jeg har gjort, det veed De nok, Hr. Rektor, at jeg ikke gjør. Men det gjør mig ondt for min Faders Skyld og for . . . Deres Skyld, Hr. Rektor, som er saa god imod mig,« svarede Ingvar.

»Du veed jo, at jeg har skrevet til Din Fader og fremstillet den hele Sag for ham saa mildt som muligt; men han tager sig det meget nær . . . Jeg har forklaret ham, hvor haardelig Du blev udæsket, men han tager sig det nær . . . Han er en god Mand, Din Fader.«

»Ja, Hr. Rektor,« svarede Ingvar.

Efter en lille Pavse fortsatte Rektoren:

»Jeg havde spurgt ham, om han saae sig i Stand til at understøtte Dig i Kjøbenhavn i

den første Tid. Men jeg vil nu sige Dig, Ingvar, at det ikke forholder sig hermed saaledes, som Du tror: Det er saa godt som et rent forsvindende Beløb, han kan afse. Saa spurgte jeg ham — for jeg er fattig og har en stor Gjæld at afbetale i Kjøbenhavn — om han muligvis turde se sig i Stand til i Tiden at refundere mig, hvad jeg maaske kunde lægge ud for Dig i det første Aar, indtil Du faaer Artium og kan komme ind paa Regensen. Men heller ikke hertil turde han med Sikkerhed forpligte sig . . . og Dine oplagte Stipendier, veed Du maaske, gaa ogsaa tabt for Dig . . . paa Grund af den Maade, hvorpaa Du forlader Skolen.

»Da Sagen altsaa forholder sig saaledes, Ingvar, saa vil jeg holde Dig i København saa længe, til Du bliver Student. Her har jeg skrevet Breve, som Du skal have med, og som indeholde alt Fornødent . . . om Kost, Logis, Lærere og Bøger. Du behøver kun at læse og være flittig og at være ved godt Mod. Herfra skal ingen Skygge falde paa Din Fremtids Liv, derfor skal jeg sørge, mit kjære, mit elskede Barn! . . . Og lad ikke det trykke Dig, at en Fremmed gjør for Dig, hvad Din egen Fader

ikke formaar . . . Du veed, at jeg er i Din Gjæld. Du veed, og jeg har sagt Dig det, at Du har gjort mig den største Tjeneste, det ene Menneske kan gjøre det andet . . . og jeg søger nu kun at afbetale den, Ingvar.«

Da var det, som om den Isskorpe, der havde begyndt at lægge sig over hans ungdommelige Træk, ganske brast, og idet Taarerne traadte frem i hans Øjne, rejste han sig og gik hen imod Rektoren. Da rejste ogsaa denne sig, aabnede sine Arme og trykkede ham faderlig til sit Bryst.

Da hørtes i den Pavse, som herefter opstod, en sagte Stemme, der sagde:

»Fader! maa jeg ikke nok komme ind?« Og da de saae hen derimod, stod Fanny i den halvaabne Dør, der førte ind til Sideværelset. Ganske stille stod hun og gjentog sin Bøn.

Og da Faderen nikkede venlig til hende, traadte hun lydløst over Tærskelen, nærmede sig Ingvar og standsede nogle faa Skridt fra ham og med Øjnene fulde af Taarer.

Endelig sagde hun:

»Ingvar, hvor kunde Du dog bære Dig saa-

dan ad? . . . Ingvar! Ingvar! faar jeg Dig da aldrig mere at se?«

»Det var ikke godt Andet,« sagde Rektoren smilende, »nu er I jo paa en Maade Broder og Søster.«

»Er det sandt?« raabte hun jublende og fløj i Ingvars Favn.

»Du søde Barn!« sagde Ingvar forunderlig bevæget. »Tak for al din Godhed og Venlighed imod mig!« Og han bøjede sig ned imod hende, tog hende blidt om Hovedet med sin Hænder og kyssede hendes Mund og Kinder.

Morgenen derefter rejste Ingvar Hjorth fra Viborg med Dagvognen til Aarhus og derfra den følgende Dag med Dampskibet »Iris« til Kjøbenhavn.

IV.

Pastor Hjorth og hans Hus.

Vinge og Aarup Pastorat ligger i det nordlige Salling ved Limfjorden lige for den i samme beliggende Ø Fur. I de sidste 25 Aar havde Pastor Hjorth været Præst for disse Sogne. Han kunde jo naturligvis forlængst have faaet et bedre Kald; men da han snart paa særegen Maade følte sig knyttet saa vel til sin Menighed som til selve Stedet, havde han givet Afkald paa Forflyttelse trods de bedre økonomiske Forhold, han derved vilde kunnet opnaa.

Det var en klar, men kold Foraarsdag i April 1848. Præsten og hans Hustru, begge i en Alder af omtrent 60 Aar, gik en Timestid

før Middag i den til Præstegaarden hørende meget store og tillige noget mørke og skovagtige Have, i Samtale om det nu forestaaende Foraarsarbejde deri, hvilket allerede var blevet betydelig forsinket paa Grund af alt det unge Mandskabs Indkaldelse til Krigstjeneste. Der var ikke Andet for, end at Præsten, hans Kone og de hjemmeværende Døtre selv maatte gjøre det Meste, og Pastor Hjorth gik med en Spade paa Skulderen for nu strax at tage fat paa Gravningen, som jo var det mest anstrengende Arbejde. Da de vare komne hen til det Stykke, de mente først burde tages under Behandling, stak derfor den aldrende Mand med Iver og god Villie Spaden i Jorden og gravede uafbrudt fort i en Timestid, medens Hustruen gik til og fra og samtalede med ham.

Deres Samtale havde et meget alvorligt Præg. Foruden den fælles Alvor, der i hine Dage laa over Alle, havde disse hæderlige Præstefolk deres særegne Lod og Del deri, idet deres eneste Søn Ingvar, der det foregaaende Aar var bleven Student, strax havde meldt sig som Frivillig, og nu, medens de gik her saa fredeligt i den stille Have, maaske

befandt sig midt i Slagets Tummel. Thi at et Slag vilde forefalde alt først i April, var hele Nationen forberedt og i højeste Grad spændt paa.

At der allerede var kæmpet, vidste de endnu ikke med Sikkerhed i den afsides Præstegaard, hvortil der kun kom Post een Gang om Ugen; men denne ene Gang var netop den Dag, paa hvilken de her gik hos hinanden, og de ventede det gamle Postbud ud paa Aftenen, for saa vidt han da ikke laa i en Grøft eller Lade og sov den Rus ud, hvormed han ikke saa sjeldent forlod den gode By Skive, Provindsen Sallings Hovedstad og Postby, eller ogsaa var geraadet i denne for en Post mindre heldige Tilstand paa den ca. 4 Mile lange Vej til Vinge.

Som naturligt drejede deres Samtale sig derfor hovedsagelig om deres Søn, fra hvem de i lang Tid Intet havde hørt, som de derfor med større og større Længsel hver Postdag ventede Brev fra og allermest netop denne Dag; thi uagtet der, som sagt, endnu ikke saa højt mod Nord vidstes Noget med Sikkerhed om et Slag, vare dunkle Rygter om, at et

saadant havde fundet Sted, og det med lykkeligt Udfald for os, dog naaet derop.

De havde paa dette Tidspunkt ikke set deres Søn i henved to Aar. I det Aar, han ved Rektor Vorms Foranstaltning læste privat til Examen artium i Kjøbenhavn, havde han været saa optagen af sit Studium for i den temmelig korte Tid at indhente, hvad han ved Rektorens tidligere Forsømmelse var kommen tilbage i, at han maatte tilbringe hele Sommerferien i Kjøbenhavn med anstrengt Læsning. Og efter at have bestaaet Examen havde han med saa mange andre unge Studenter taget saa levende, — ja næsten paa feberagtig Maade, — Del i Alt, hvad det mærkværdige Aar 1848 medbragte, at han ikke havde haft Lejlighed til at foretage den lange og temmelig bekostelige Rejse til Hjemmet, hvorfra han, da Krigen brød ud, skriftlig havde erholdt Tilladelse til at gaa med blandt de allerførste, i højeste Grad begejstrede unge Frivillige.

Da Klokken slog tolv, stak Pastor Hjorth sin Spade i Jorden og gik med sin Hustru ind i den rummelige, men lave og ellers meget tarvelige Storstue, hvor Middagsmaaltidet an-

rettedes; thi Præstegaarden var gammel og tillige højst forfalden, eftersom Præsten kun sjeldent saae sig i Stand til at skaffe den fornødne Sum til Veje til Udbedring af de talrige Mangler, det aarlige Provstesyn stadig udpegede.

Da Præstefolkene traadte ind i dette rummelige Værelse, forefandtes her en stor Forsamling, som ventede paa Husherrens og Husmoderens Ankomst for at tage Plads ved Middagsbordet, der optog næsten hele Salens Længde. Dækketøjet var simpelt, men i højeste Grad propert og renligt, ligesaa Maden, der serveredes. Efter at Husets yngste femtenaarige Datter havde fremsagt en kort Bøn, toge Alle Plads, og et muntrere og fornøjeligere Maaltid skulde ikke let findes. Ja, det var en mærkelig Forsamling, der her daglig skikkedes til Sæde og mættedes i denne Præstegaard — Læseren vil mindes Biskop Berings Ord om »den store Nadvere«, hvorom han var bleven erindret ved dette Syn —: Fættere og Kusiner, Svogere og Svigerinder af Familien, fallerede Kjøbmænd, tilagterskomne Landmænd og Haandværksmestre, deriblandt den af Biskoppen om-

talte Skræder, der ikke mere formaaede at vandre omkring paa Professionen og nu havde fast Ophold i Præstegaarden; et Par ældre Herrer, der havde været sindssyge og til Dels vare det endnu; dernæst fire Døtre af Præstefolkene, hvoraf den ene var gift med en Landmand fra Egnen og for Tiden i Besøg i Hjemmet med sine to Smaabørn. Foruden denne havde Præsten to andre Døtre gifte, den ene med en Prokurator i Skive, den anden med en Præst paa Morsø, og alle tre vare de lykkelige i deres Ægteskaber, men desuagtet var det sjeldent, at ikke en eller et Par Stykker af dem med alle deres Børn vare i Besøg i Hjemmet.

Som sagt — trods den affældige Skare, der udgjorde den langt overvejende Del af Bordselskabet, var Maaltidet muntert og livfuldt. Alle de gamle Mennesker havde en fortræffelig Appetit, og i hvor vel mange af dem vare tunghørige og vistnok kun opfattede en liden Del af, hvad der blev sagt, gik Samtalen dog let og fornøjeligt ogsaa blandt disse. Ja, selv de to stakkels svaghovedede og endnu til Dels sindssyge Herrer, den ene en cand. philos.

og forhenværende Literat, den anden afskediget kongelig Fuldmægtig, sade her, i Øjeblikket saa fornøjede og med et venligt Smil og Nik til Enhver, der blot saae hen til dem.

Da det tarvelige Maaltid paa det Nærmeste var fortæret, hørtes Lyden af en Extra-Vogns Posthorn, og strax efter rullede en Befordring ind i Gaarden med en Kudsk i rød Spidskjole paa Forsædet og en ung Dame med nogle Smaabørn og en Pige bagved. Ved Lyden af Hornet vare Døtrene strax løbne til Vinduerne, og da Vognen var kommen indenfor Porten, raabte de med Henrykkelse:

»Gud! det er Søster Anna med alle Børnene! Nej, hvor mageløst!«

Kort efter traadte Søster Anna, Prokuratorfruen fra Skive, — Manden havde en Titel, — med sine tre Børn og Pige ind i Storstuen. Det var en frisk og smuk ung Kone paa nogle og tyve Aar, og, som havde hun ikke set Hjemmet i en Række af Aar, styrtede hun hen til sine Forældre og Søskende og hilste dem med de kjærligste Ord, idet hun omfavnede og kyssede dem med Smil og Glædestaarer. Derpaa vendte hun sig til det øvrige

Bordselskab og hilste ligeledes paa dem med en Glæde, ja Henrykkelse, som af dem alle besvaredes paa lignende Maade.

Da den første stormende Glæde havde sat sig noget (det maa her i Parenthes bemærkes, at det knap var en Maaned siden, at den unge Fru Vilhelmsen havde besøgt Barndomshjemmet, hvor da ganske den samme fornøjelige Scene havde fundet Sted), og hun havde taget Plads ved Bordet, hvor ogsaa hele Selskabet paany havde taget Sæde, sagde hun:

»Kjære Forældre og alle gode Venner her! Jeg veed Noget, som vistnok Ingen endnu her veed: Der har staaet et stort Slag ved Bov, tæt ved Flensborg, og vi har sejret. Og der er Brev fra Ingvar. Jeg var paa Posthuset og talte selv med Postmesteren; men Søren (det omtalte gamle Postbud) havde allerede faaet det, saa vi kan jo vente det i Aften, naar han nu kun ikke drikker sig fuld paa Vejen, saa vi først faar det i Morgen. Jeg sad og saae efter ham hele Tiden, men han var ikke til at opdage.«

Som naturligt var, vakte jo denne Efterretning den største Bevægelse og Glæde i Præstegaarden, og tusinde vare de Spørgsmaal,

der rettedes til den unge Kone desangaaende; men i Virkeligheden havde hun allerede sagt Alt, hvad hun selv vidste, som var det kortfattede Indhold af en Løbeseddel, der den foregaaende Dag var indtruffen fra Viborg til Skive.

Da den sidst ankomne unge Gjæst, efter at en større Ro nu atter var indtraadt, saaledes sad her igjen i den Situation, som var den mest karakteristiske for dette Sted, og som maaske fra Barndommen af havde rørt hende dybest, saae hun sig med bevægede Miner omkring og begyndte at udtale sin Glæde over atter at være der. Maaske lagde den lykkelige Bevidsthed om det vundne Slag mere end sædvanlig Inderlighed i hendes Stemme, der lød som en kvidrende Fugls i Glæde, som en jublende Lærkesang.

Og da nu hele Bordselskabet alt en Tidlang havde ophørt med at spise, endte hun med at sige:

»Fader! Jeg maa vel nok læse fra Bords, som jeg jo plejer, naar jeg er hjemme?«

Og da denne venlig nikkede Ja til Svar, rejse hun sig, foldede Hænderne og fremsagde

barnlig de samme Ord, der her saa tidt havde lydt fra hendes Læber:

»Herre! Du oplader Din milde Haand og mætter Alt, som lever, med Velsignelse. Ogsaa os har Du nu igjen bespist, paany styrket os til Legeme og Sjæl, saa vi igjen kan tage fat paa vor Gjerning, den være stor eller lille, alt efter de Kræfter, Du har tildelt Enhver. Velsignet være Dit Navn og Din Miskundhed evindelig! Amen!«

Senere ud paa Eftermiddagen, efter at der som sædvanligt havde hersket en Times fuldkommen Ro over den hele Gaard, opsøgte de yngre Børn de to gifte Søstre, som gik og spadserede i Haven med nogle af »Pensionærerne«, og bad dem fra Faderen om at komme lidt ind til ham i hans Studerekammer. Da overgave de unge Koner de største af Børnene, som de havde hos sig, til nogle af de Gamles Varetægt, og, som havde de selv endnu kun været Børn, løb de formelig omkap med hinanden op gjennem hele Haven og kom springende og tumlende, den ene over den

anden, ind ad Døren. Da de imidlertid vare komne helt ind, havde faaet Døren lukket og følte sig modtagne af den ejendommelige Atmosfære af Tobaksrøg og gamle Dokumenter, der er saa karakteristisk for Studerekammeret i gamle Præstegaarde, bleve de uvilkaarlig grebne af deres barnlige Ærefrygt for Stedets Hellighed og Ærværdighed, og med Alvor og Stilhed nærmede de sig Faderen, der sad i sin Lænestol ved Skrivebordet.

Pastor Hjorth modtog dem med et venligt »Goddag, Pigebørn! Undskyld, at jeg kalder Eder ind fra Haven her til mig i mit lille forrøgede Hummer! Men jeg har Noget at tale med Jer om i Enrum . . . Først maa I dog begge love, at I ikke vil blive vrede paa mig for det, jeg nu vil sige Jer. Vil I ikke nok det, kjære Døtre?«

»Ja, det kan vi da sagtens love, lille Fader,« sagde Madam Karen Schmidt, Landmandens Kone. »Hvordan skulde det være muligt at blive vred paa Dig? Det vilde jeg rigtignok gjerne vide.«

»Ikke skulde det maaske være lidt an-

gaaende pecunia*)?« sagde Fru Anna Vilhelmsen skjælmsk. Hun var den mest velhavende af de gifte Døtre og havde stundom forstrakt Faderen med smaa Pengelaan, naar det kneb altfor stærkt for ham.

»Nej — ikke dog for Tiden,« svarede Præsten smilende, »i hvor vel jeg dog ingenlunde vil rose min Overflødighed paa den nævnte Artikel. Nej, hvad jeg, efter Overenskomst derom med Moder (saaledes kaldte han sin Kone) har at sige, angaar Eder begge, saa vel som Lise (Præstekonen paa Morsø). Ser I, kjære Børn,« fortsatte han lidt efter, idet han rejste sig og gik frem og tilbage i det lille Værelse: »Gud veed, og det veed I da ogsaa selv, at der ikke er nogen større Glæde for os Forældre og for Alle her, end naar I tre kjære og velsignede Børn, I gode, hæderlige og retsindige Hustruer og Mødre, kommer her til os Gamle i Præstegaarden! Men, kjære, gode Døtre! tror I dog ikke, at I rejser altfor tidt bort fra Eders Mænd, fra Eders eget Hus og Hjem? Tror I ikke det, kjære Piger?«

---

*) Penge.

»Aa nej, lille Fader,« sagde Anna smilende, men dog med Taarer i Øjnene, »Børnene har vi jo al Tid med, og naar vi saa kommer hjem igjen, er vi dobbelt søde og rare mod vores Mænd, og de giver os jo ogsaa saa gjerne Lov til at rejse.«

»Ja, jeg veed det vel, at det er gode og kjærlige Mænd, I have; men, kjære Børn, i Længden holder dog ingen Mand af, at hans Kone næsten al Tid . . . eller dog meget hyppig . . . er borte fra Hjemmet. Hvad derfor Moder og jeg ere blevne enige om, at der bør siges til Eder, er dette: Kom her sjældnere, og bliv her ikke saa længe, med mindre I kunne faa Eders gode Mænd til at gjøre Følgeskab med Eder.«

De to Søstre havde staaet med nedslagne Øjne under den sidste Del af Faderens Tale. De vare meget bevægede og havde Øjnene fulde af Taarer. Faderen lagde da Hænderne paa deres Skuldre og opfordrede dem paany til ikke at være vrede paa ham. Da sagde endelig Anna Vilhelmsen med sagte Stemme:

»Maa jeg prøve paa at forsvare os, Fader?« Og hun saae sig med barnlig Ærefrygt omkring

i det lille, skumle og højst tarvelige Værelse, fæstende vexelvis Blikket paa Faderen og paa de enkelte Gjenstande derinde, hvilke, saa langt hun kunde huske tilbage, fandtes paa selvsamme Sted og i samme Tilstand, og da sagde hun:

»Tror Du ikke, at vore første Forældre stadig længtes tilbage til Paradiset, efter at de vare fordrevne derfra — tror Du ikke?«

»Jo,« svarede Præsten, »derom kan vel næppe tvivles.«

»Og Eva elskede dog vistnok Adam inderlig selv efter Fordrivelsen og var lykkelig og glad ved sine Børn og sin Mand?«

»Det er i alt Fald højst sandsynligt, at det forholdt sig saaledes, som Du siger,« svarede han.

»Men vi — Karen, Lise og jeg — vi har ogsaa, ligesom Eva, en Gang været i Paradis, lille Fader, her hjemme hos Eder, vore kjære Forældre, i al vor Barndoms Tid. Og vort Paradis, det er jo endnu til. Og derfor er det, lille Fader,« tilføjede hun lidt efter, paa een Gang med Skjælmeri og med dyb Bevægelse, »at Du aldrig ret har kunnet blive fri for Dine Døtre, selv efter at Du har faaet os saa vel fra

Haanden og lykkelig gifte og hjemfarne! . . . Men nu skal vi nok være artige herefter, det lover jeg Dig, og ikke komme uden med vore Mænd, for Du har Ret, fuldkommen Ret, i Alt, hvad Du har sagt! . . . Men en Ugestid eller lidt mere maa jeg nok blive her, efter at jeg dog nu en Gang er kommen, — maa jeg ikke nok det, søde Fader?«

»Og jeg ogsaa?« sagde Karen Schmidt, »i det Mindste saa længe Anna er her?«

»Jo det maa Du, det maa I tilvisse, mine kjære, elskelige Børn,« svarede Pastor Hjorth, idet han dybt bevæget omfavnede og kyssede dem begge. »Hvad jeg har sagt, har jeg kun troet at være min Pligt at sige, og jeg takker Eder af Hjertet, fordi I opfattede mine Ord i Kjærlighed!«

Denne for dette Sted saa ejendommelige Scene afbrødes ved Lyden af en ny Vogns Ankomst. Det var dog, hvad der efter Omstændighederne jo kunde været at vente, ikke den tredie gifte Datter, Madam Elise Holst, Præstekonen fra Mors, men derimod et langt fornemmere Besøg: Baron Holger Frankenau til Vingegaard, et adeligt Herresæde i Hoved-

sognet. Han var for omtrent en Maaned siden bleven gift i Kjøbenhavn med en Datter af en højtstaaende Embedsmand og kom nu med hende for at forestille hende i Præstegaarden. Han var baade døbt og konfirmeret af Pastor Hjorth og jævnaldrende med dennes ældste Børn.

Præsten, fulgt af de to Døtre, traadte udenfor, inden de Ankommende endnu vare stegne af Vognen, og hilste dem med største Hjertelighed. Den unge Baron var en smuk, fintbygget Mand med et noget tungsindigt Udtryk og et Præg af Ridderlighed og Intelligens over sin hele Skikkelse. Da han personlig havde hjulpet sin unge Kone ned fra Vognen, og han efter nogle Maaneders Fraværelse i Kjøbenhavn nu atter saae Præsten og hans Døtre, var det, som et vist Præg af Mismod eller Nedstemthed, der havde været over ham ved Ankomsten, pludselig forsvandt. Med aabne Arme og bevægede Ansigtstræk ilede han hen imod dem, omfavnede baade Præsten og de unge Koner, ja gjorde endog Mine til at ville kysse de sidstnævnte, hvortil han som deres gode Ven og Barndomskammerat maaske

ellers var vant, men gjorde det dog nu ikke. Derpaa meddelte ogsaa han den samme glædelige Efterretning om Sejren ved Bov, hvorom han ved et ridende Bud fra Skive var bleven underrettet. Der indtraadte derpaa et Øjebliks noget forlegne Pavse, da han kom i Hu, at han dog først maatte forestille sin Hustru for dem. Dette gjorde han da saa smukt og hjerteligt som muligt, men, som det forekom dem, dog ikke med et saadant Udtryk af Lykke eller Glæde, som det havde været at vente. Den unge kun nittenaarige Baronesse var en berømt kjøbenhavnsk Bal- og Selskabsskjønhed, havde aldeles regelmæssige Træk og en fuldendt formet Figur. De unge Ægtefolk havde første Gang setes for kun nogle faa Maaneder siden paa en af Kristian den Ottendes sidste saakaldte Balparéer og vare da blevne højligen indtagne af hinanden.

Som den, der stammede fra et rigt og fornemt Hjem, og vant til at bevæge sig i de højeste Cirkler, var den unge Baronesse ikke uden en vis Intelligens, men væsenlig var hendes Aand og Hjerte endnu uudviklet. I sin Mand var hun i allerhøjeste Grad lidenskabelig

forelsket, men for øvrigt lad og indolent: evig omtumlet i Selskaber og navnlig paa Baller, var egenlig kun hendes sandselige Natur bleven paavirket, og hendes for øvrigt jo saa skjønne Ansigt kunde allerede i visse Momenter fremvise det døde eller maskeagtige Præg, der er ejendommeligt for saadanne Kvinder, hos hvem Aand eller Hjerte kun er lidet udviklede i Forhold til Sandsernes Liv og Begjær.

Naar Intet æggede hende, havde hun en vis passiv Godmodighed, der i Forbindelse med hendes overordenlige Skjønhed indtog de Fleste for hende, og hun kom ved denne Lejlighed saa vel Præsten selv som hans Hustru og Børn i Møde med al den Venlighed og Elskværdighed, som hun kunde raade over.

Den unge Baron, som fuldt vel kjendte alle Præstegaardens Sæder og Skikke, havde passet Tiden saaledes, at de ankom omtrent Kl. 6, paa hvilket Tidspunkt der blev drukket The, en Situation, han formelig havde glædet sig til efter nu i saa lang Tid ikke at have nydt den. Derimod vilde han ikke, da dette jo kun skulde være et kort Besøg, blive der hele

Aftenen, hvad han ellers plejede, naar han ankom ved denne Tid.

Lidt efter sad da den unge Mand i den gammeldags Sofa ved det dækkede Thebord og nød den ham saa kjære Situation. Dog var det nu, som hans Ansigt efter her at være kommet mere til Ro, atter udviste som et vist Præg af den Nedstemthed eller det Mismod, det havde haft ved Ankomsten. Den unge Kone havde Plads ved hans Side, og der var rigelig Rum til dem begge, eftersom der ikke sad andre end disse to; men desuagtet flyttede hun sig lidt efter lidt saa nær hen til ham, at hun formelig laa hen ad ham eller op over ham i en i allerhøjeste Grad baade uskjøn og ugenert Stilling. Baronen følte sig øjensynlig meget ilde berørt heraf: han rødmede og søgte lempelig at unddrage sig denne altfor store Tilnærmelse; men hun saae forundret paa ham og syntes aldeles ikke at forstaa ham, hvorfor han til sidst opgav disse Bestræbelser og lod hende sidde eller ligge, som hun vilde.

Ogsaa paa de andre af Bordselskabet gjorde dette Syn et ejendommeligt Indtryk, og den Livlighed og Gemytlighed, som ellers

plejede at finde Sted ved denne Lejlighed, forstummede uvilkaarlig derved.

Endelig, efter at en noget forlegen Pavse havde varet en Stund, rettede den unge Baron sine Blikke paa Præsten, og i Begyndelsen med usikker Stemme, der dog efterhaanden tiltog i Fasthed, talte han saaledes til ham:

»Jeg har, kjære Hr. Pastor, foruden den Hensigt at forestille min kjære Emilie for Dem og Deres og bede Dem vise hende den samme Venlighed og Godhed, som De Alle her har viist mig selv fra min Barndom af . . . jeg har, vilde jeg sige, ogsaa en anden Grund til mit Komme i Dag. Det er for at melde Dem, kjære Hr. Pastor, (og derved ogsaa Dig, min kjære Emilie), at det er min Bestemmelse, om Gud vil, nu strax at afgaa som Frivillig til Armeen, saaledes som Deres brave Søn Ingvar, der jo er yngre end jeg, alt forlængst har gjort. Jeg føler det som min Pligt, kjære Emilie og alle I gode Venner her, at gjøre det. Jeg er uafhængig, jeg stammer fra en gammel Slægt, og jeg er Adelsmand. Jeg føler det derfor som Pligt at hævde mit Navns og min Stands Ære, nu da alle dygtige unge

Mænd ikke ere besjælede af anden Tanke end at vove Liv og Blod for Fædrelandet. Derfor agter ogsaa jeg, om Gud vil, at være blandt de Dygtigste og de Bedste . . . Og nu vil jeg spørge Dem, Pastor Hjorth, der jo er ligesom min naturlige Værge, efter at Ingen af min egen Slægt er mere i Live, om De ikke billiger dette mit Forehavende?«

Der var en ubevidst Højhed og sand Mandighed i den unge Barons Ord, der uvilkaarlig rørte Enhver — vist nok kun med Undtagelse af een eneste Tilstedeværende.

Og der blev nogle Øjeblikkes ligesom højtidsfuld Tavshed efter denne Udtalelse.

Endelig sagde Pastor Hjorth:

»Da Du, kjære Baron Holger, efter at have meldt os denne Din Beslutning æsker min Mening desangaaende, saa vil jeg ikke fortie, at jeg højligen billiger dette Dit Forehavende, som ikke er mere, end hvad jeg havde ventet af Dig. Og jeg kan kun sige, at, om jeg havde været i Din Alder og Stilling, vilde jeg gjort som Du . . . med mindre dog maaske« — tilføjede han lidt efter med usikker Stemme efter at være bleven det højst

ejendommelige Udtryk vaer, der viste sig i den unge Baronesses Ansigt — »med mindre jeg dog som ung, nygift Ægtemand, saadan som Du nu, mulig kunde ment, at der heri laa en Undskyldning for — for —«

Han fuldendte ikke Sætningen, fordi han ikke kunde lade være at stirre med den største Forbavselse paa den unge Kone, som han og de Øvrige i Præstegaarden ved denne Lejlighed saae for første Gang. Hun havde, efter at have opfattet Mandens Ord, pludselig, som bidt af en Slange, rejst sig fra den indecente Stilling og trukket sig saa langt som muligt tilbage i det yderste Hjørne af Sofaen, hvorfra hun stirrede paa ham med en Mine, et Udtryk i sit Ansigt, et Blik, der trods al hendes store Skjønhed dog gjorde hende ligefrem hæslig i disse Øjeblikke. Endelig sagde hun, snappende efter Vejret:

»Saa Du vil fra mig, Holger? Og det efter kun en Maaneds Ægteskab! . . . Det . . . det skulde Du dog betænke Dig paa!«

»Jeg har betænkt mig, Emilie,« svarede han med en besynderlig Tørhed og Skarphed i Stemmen, »min Beslutning er fast og vel

overvejet, og jeg rejser, om Gud vil, allerede i Morgen.«

»Og nu, mine kjære Venner,« — tilføjede han lidt efter, idet han rejste sig og gik omkring og tog Afsked med Enhver især, — »jeg vil nu sige Dem Alle Farvel og takke for alt Godt, der her er bevist mig fra min Barndom af. Hvis det er Guds Villie, at jeg en Gang igjen skal betræde dette mig saa kjære Sted og gjense Dem, Hr. Pastor, der har været som en Fader for mig, og Deres Døtre, der har været som mine Søstre, da haaber jeg, at jeg dog ikke skal staa beskjæmmet for Dem.

Og kom saa, Emilie,« sagde han, idet han paany gik hen til Sofaen, hvor hun fremdeles var bleven siddende som lamslaaet af Vrede og Forundring.

Hun rejste sig mekanisk og fulgte ham.

Et Øjeblik efter rullede den lette Wienervogn, der havde holdt forspændt udenfor Døren, i skarpt Trav ud af Præstegaarden.

Dette Besøg efterlod Alle, som havde været til Stede derved, i en besynderlig paa een Gang bevæget og noget uhyggelig Stem-

ning. Og selv over det paafølgende Aftensmaaltid, der fandt Sted Kl. 8, og hvorved hele »den store Nadvere« var nærværende, hvilede en Alvor og trykket Stemning, som ellers var fjern fra disse Kjærlighedsmaaltider.

Da Klokken var ti, den sædvanlige Sengetid, og Postbudet endnu ikke var kommen med det Brev, hvorefter Alle længtes saa meget, gik saa vel Unge som Gamle til Ro, Præsten og hans Hustru ogsaa, og snart herskede Nattens Stilhed overalt i den vidtløftige Bygning, hvor saa at sige ethvert Rum med stor Kunst var indrettet til Soveværelse for en eller flere af den store Befolkning, denne Præstegaard husede indenfor sine Mure.

Ogsaa Præsten og hans Hustru gik, som sagt, til Hvile ved Husets sædvanlige Sengetid; men ingen af dem formaaede dog at sove. Der var dertil mere end een Grund. Ud paa Aftenen havde en af de heftige Nordvest-Storme rejst sig, der i Jylland som oftest gaa forud for den mildere Aarstid og om Efteraaret bebude Vinterens Komme. Præstegaardens Beliggenhed ved Fjorden med aabent Vindfang lige fra Vesterhavet udsatte den for Stormens

hele Magt, og i Henseende til den gamle Bygnings Modstandsevne derimod var Præstens Samvittighed jo ikke den bedste. Det var derfor ingenlunde med Sindsro, at han laa og lyttede til Uvejrets tiltagende Heftighed: med Ængstelse fulgte han Gangen af det enkelte Vindstød, naar det kommende fra Fjorden foer ind over Haven med en hul Brusen, hvori Lyden af de høje Træers Knagen blandede sig, for derpaa at gaa løs paa selve Huset, der syntes ligesom at vaande sig, at sukke og klage under dets rasende Anfald.

Saa laa de to Ægtefolk ogsaa og tænkte med Frygt og Ængstelse paa deres eneste Søn, fra hvem jo nu et Brev var under Vejs til dem. Vel havde han, som anført, tilbragt Aaret i Kjøbenhavn efter Fordrivelsen fra Skolen paa en mønsterværdig Maade i Henseende til Flid og Studium. Men det syntes dog, at der efter hin Katastrofe, som medførte hans Fjernelse fra Viborg, var kommet noget af en Aand eller Natur over ham, der tidligere havde været ham fremmed.

Ikke just gjennem ham selv, men ved Underretning derom gjennem Andre var det blevet

Forældrene klart, at en overmaade heftig og prikken Selvfølelse havde betaget ham, hvilken paa forskjellig Maade havde givet sig Vidnesbyrd i Løbet af hint Aar. Som det i saa Henseende mest Betydningsfulde var det saaledes kommet til deres Kundskab, at han havde udfordret paa Pistoler et af de unge Mennesker, med hvem han læste paa Parti til Artium, fordi denne hans Kollega havde hentydet til Maaden, hvorpaa han — Ingvar — kom ud af Skolen. Og da det unge Menneske, der i Alder ikke var stort Andet end en Dreng, med Spøg og Latter negtede at modtage denne Udfordring, havde Ingvar givet ham et Slag i Ansigtet, hvad der havde bevirket hans Bortvisning fra Partiet.

Det var derfor ikke uden stor Betænkelighed, at Pastor Hjorth havde givet sit Minde til hans Deltagelse i Krigen (Noget, han som varm Patriot ellers med største Glæde havde billiget), da det jo var til at frygte, at denne farlige Retning i hans Natur under saa særegne Omstændigheder kunde faa stedse ny og rigelig Tilskyndelse.

Men da Ingvar, lige fra det allerførste Øjeblik, der kunde være Tale om Krig, med den heftigste, mest brændende Begejstring gik op i Tanken derom og sendte Brev paa Brev til Hjemmet om Tilladelse til at gaa med — understøttet tilmed paa det Varmeste i dette sit Ønske af Rektor Vorm i Viborg —, havde hans Fader dog endelig givet efter, maaske nærmest i det Haab, at Synet af og Deltagelse i en saa stor og betydningsfuld Begivenhed, som en saadan Krig for Land og Arne jo vilde blive, maatte have Magt til at borttage Braaden af en rent personlig Selvfølelse af hans Sind og fylde det med Bevidstheden om en højere og sandere Ære.

Dette og Lignende laa som sagt Vinge Præst og tænkte paa, medens Stormen sang sin alvorlige Sang omkring det gamle Hus. Han følte, hvorledes Søvnen under disse Tanker mere og mere veg fra ham, og da det syntes, at hans Hustru nu var falden til Ro, rejste han sig sagte fra sit Leje, tændte et Lys, klædte sig paa, tog Plads ved Bordet med en Bog i Haanden og gav sig til at læse i den,

— uden at han dog ret var i Stand til at fæste sine Tanker ved Indholdet.

Da han havde siddet saaledes nogen Tid, og Midnat var forbi, forekom det ham, at han gjennem Stormens Hylen kunde høre Lyden af tunge, uregelmæssige Skridt, der nærmede sig over Gaarden hen imod Hovedbygningen. Kort efter bankedes der paa en af Ruderne i Sovekammeret, og då han med Besvær fik aabnet Vinduet, stod det gamle Postbud i drukken Tilstand der udenfor og rakte Tasken op imod ham. Uden at sige et Ord modtog han den og havde nær aldrig faaet Vinduet lukket igjen, ved hvilken Larm hans Hustru vaagnede af sin urolige Søvn.

Han tog da atter Plads ved Bordet, aabnede med skjælvende Hænder Tasken, og i den sildige Stund, medens Vinden hylede i de vildeste Toner gjennem de gisne Mure, som vilde den afgive et betydningsfuldt Akkompagnement til Indholdet af det Brev, han holdt i sin Haand, aabnede han det og læste det højt for sin Hustru:

»Første Brigade, første Bataillon, 2. Komp.,
Oberstlieutenant Rye.
Flensborg, d. 11. April 1848.

Kjære Forældre og Søskende!

Om I allerede have hørt Noget om den glimrende Sejr ved Bov, veed jeg ikke. Ja, vi have sejret, og jeg har været med og efter Evne bidraget min Del til Sejren. Og jeg har været med — ikke som simpel Soldat, men som Officer, idet jeg og fire andre Studenter, der aller-først havde meldt os som Frivillige, bleve udnævnte til Sekondlieutenanter Aftenen før Slaget den 8de April. Meget har jeg oplevet, Følelser har jeg haft, som aldrig kunne beskrives, i det Mindste ikke af mig for Øjeblikket. Men Livet har jeg følt saadan som aldrig før. Et Slag er det Guddommeligste paa Jorden, og hvad er at dø for at kunne opleve Sligt! Min Bataillon under Oberstlieutenant Rye har udmærket sig paa den hæderligste Maade. Første Brigade blev i Følge Bestemmelsen anvendt til at foretage en omgaaende Bevægelse og skulde ikke standse, før end den naaede Flensborg. Denne Bestemmelse opfyldte den i Et og Alt. Den

kastede Fjendens venstre Fløj, afskar en Del af hans Centrum og hele hans højre Fløj. Men en saadan Kamp, hvori enhver fjendtlig Position bliver stormet og gjennembrudt, maa nødvendigvis koste Meget, og den har kostet Meget — hvor Meget, veed jeg endnu ikke.

Størst Indtryk paa mig gjorde Slutningen af Slaget. Vi — 1ste Bataillon under Rye og 2den under Bülow — vare i Følge vor omgaaende Bevægelse naaede til hen imod Flensborg, hvor vi stode opstillede dels paa, dels langsmed Chausséen. Da kom de sidste Rester af den fjendtlige højre Fløj flygtende imod os. Forrest kom en Mængde Turnere og Kieler Studenter i vild Uorden, bedækkede med Blod, Støv og Sved, til dels uden Vaaben. Derpaa fulgte to Kompagnier Jægere, der endnu bevarede nogen Orden, anførte af Insurgentkaptajn Michelsen. Da han saae, at Tilbagetoget var afskaaret, vilde han bane sig Vej med Bajonetten. I tæt sluttet Kolonne rykkede Jægerne frem; men vi havde taget en saadan Stilling, at vi fra tre Sider kunde modtage dem med en levende Ild. Jægerne kastede da Vaabnene og bade om Pardon. Michelsen selv var den

eneste, der ikke vilde bøje Nakken, og det uagtet en Kugle havde gjennemboret den tapre Mands Arm og overskudt Pulsaaren.

Noget ynkeligere Syn end det af de flygtende Kieler-Studenter, der kom foran Jægerne, har jeg aldrig set. Brølende: Pardon! Pardon! stavrede de hen ad Vejen i deres sorte Fløjels Trøjer eller Vamse og med Barret paa Hovedet uden en Gang at være rigtig uniformerede og mere lignende en Trup Kunstberidere, Linedandsere eller deslige Gjøglere end virkelige Soldater.

Paa Grund heraf skete Noget, som nær kunde kostet mig min Charge, og som jeg nu skal berette Eder ganske, saaledes som det er tilgaaet. Jeg staar jo som sagt paa min Post ved Chauséen, da først en mindre Flok af disse oprevne Fløjelsstudenter kommer løbende imod os. Jeg tager da min Pistol, min gamle Skolepistol, som jeg dog nu i Anledning af min nye Værdighed har faaet forsynet med Perkussionslaas, og retter den mod den Forreste af dem, en skrækkelig lang og tynd Karl med en rød Kasket eller Barret paa Hovedet. Da han ser det, brøler han: Pardon! Pardon! med den

jammerligste Mine. Men da han selv fører to store, dejlige Pistoler i Beltet, — og de vare begge ladte, for jeg kunde tydelig se de paasatte Fænghætter, — vedbliver jeg at holde paa ham, idet jeg raaber: »Staa stille! Træk Deres Pistol, og saa fyre vi paa een Gang!« Men det turde han ikke. Han blev ved at løbe og raabe og gebærdede sig i det Hele som den elendigste Karl. Saa sendte jeg en Kugle efter ham. Jeg havde undt ham — som en fejg Flygtning — et Skud i Ryggen; men paa Grund af det Usikre i Bevægelserne gik Kuglen ind gjennem hans Nakke og ud ved Øjet, og Fyren faldt død om. Jeg mener, han havde ærlig fortjent det, og jeg fortryder det ikke. Hvad vil saadant noget Rak gjøre Oprør for, naar det ikke en Gang tør staa for en Kugle? Saa fortjener det ikke Andet end at blive skudt ned som Hunde, og jeg mener som sagt, at det var vel gjort, det, som jeg gjorde.

Men nu kommer det mere Alvorlige ved Sagen.

Da vi samme Aften sidder i vort Kvarter her i Flensborg — som Einheriarne i Valhal talende om vore Bedrifter — kommer en ung

Frivillig, theologisk Student Alexander Jørgensen, Menig ved mit Kompagni og Vidne til Affæren med Kieleren, hen til mig og siger pludselig uden al Motivering: »»Blodhund! De myrdede den stakkels Student, da han udmattet og overanstrengt bad om Naade. De er ingen ærlig Kæmper!«« Og dermed kastede han mig sin Handske i Ansigtet. Herpaa fulgte jo en øjeblikkelig Udfordring fra min Side. Læge og Sekundanter havde vi jo i Forsamlingen, og da det netop var lyst nok endnu til at se, gik vi strax ned i Haven, hvor jeg stod for hans Skud, der kun ubetydelig strejfede min Kind, hvorimod jeg, som holdt ham paa hans venstre Skulder, havde det Uheld at skyde ham lige i Hjertet, saa han døde paa Stedet. Jeg meldte selv strax Sagen til min Bataillonskommandør, den ædle, tapre Rye, fortalte ham, hvorledes Alt var tilgaaet, Grunden til Duellen, Affæren med Kieleren o. s. v. Han udtalte vel ikke nogen Dom om det Passerede; men han har set mig kæmpe for sine Øjne, han ynder mig, og jeg veed, han vil skaane mig, saa jeg bliver i min Charge og slipper med Arrest, ja bliver maaske ganske fri for Straf.

Kjære Forældre, jeg veed ikke, hvad I ville sige hertil. Selv veed jeg heller ikke, hvorledes jeg under andre Omstændigheder vilde opfatte den Gjerning, at jeg har dræbt et Menneske i Duel — om den langbenede Kieler vil jeg slet ikke tale. Kun det veed og føler jeg, at jeg nu er en Soldat, en Krigsmand, og at Krigen medfører Saadant. Her lege vi ikke længer med jaskede Ord. Her er vi ikke Studenter længer. Jeg var Officer, han kun Menig. Og, har jeg forsyndet mig, haaber jeg at oprette det snart — i det næste Slag, hvorefter jeg brændende længes. Gud holde sin Haand over Eder og det hele Fædreland!

Det ønskes af Eders hengivne Søn
Ingvar.

P. S. Et Brev af lignende Indhold afsendes i Dag til Rektoren.«

Det varede nogen Tid, inden Præsten og hans Hustru sagde et Ord efter Læsningen af dette Brev. Pastor Hjorth gjennemlæste det strax paany og flere Gange sagte for sig selv. Omsider rejste han sig og gav sig til at gaa frem og tilbage i Værelset. Endelig standsede

han dog foran sin Kone og sagde med et vist Opsving i Stemmen, men Ordene løde desuagtet dumpt og tonløst:

»Saa er da altsaa vor Søn nu bleven en tapper Officer, Moder! Det synes jo, at han har udmærket sig meget i Slaget, og at han har vundet sin Bataillonskommandørs Yndest.«

»Ja,« svarede lidt efter Hustruen, idet hendes længe tilbageholdte Taarer nu frit strømmede, »men kan vi glæde os over ham, naar vi tænke paa, at . . . at han —«

»Nej,« sagde da Præsten pludselig med Alvor og Bestemthed, »Du har Ret, det kan vi ikke. Vi kan kun frygte for ham, saadan som han nu er.«

Og atter tav Ægtefolkene en Tidlang stille, medens Præsten paany vankede frem og tilbage.

Endelig standsede han dog igjen foran Sengen og sagde:

»Hvad der fylder mig med stor Ængstelse for vor Søn, Moder, det er ikke saa meget, at han skjød Kieler Studenten, skjøndt denne flygtede for ham . . . han havde jo dog først udfordret ham og satte jo ogsaa sit eget Liv

paa Spil derved. Og kan ikke Krigslykken og Sejren have virket saaledes paa ham, at han endnu i hine Øjeblikke befandt sig som i en Rus, som i en Tilstand af Bersærkegang? . . . Ikke heller er det det, at han dræbte den unge danske Student i Duel; han var jo efter Omstændighederne nødt til at udfordre ham og vovede jo ogsaa her sit eget Liv. Nej« — fortsatte han lidt efter — »det er ikke saa meget noget af Dette, der piner og ængster mig, men — men —«

Og han tav paany, som turde han ikke ret udtale sit Hjertes Frygt.

»Jeg veed, hvad Du mener,« sagde Hustruen stille, »og lad os ikke være sky for at udtale det.«

»Ja,« sagde han, »jeg frygter for Dens Sindelag, som efter at have nedlagt sin Fjende, med koldt Blod og rolig kan udtale sig saaledes om ham . . . saa nedsættende og haanende . . . som vor Søn gjør det om den unge, ulykkelige faldne Kieler Student.«

»Ja,« svarede Hustruen, og hendes Taarer randt paany i Smerte.

Og i den stormende Nat vedbleve de to Ægtefolk endnu længe at tale sammen herom, indtil de dog omsider fandt nogen Trøst i deres barnlige Tillid til Forsynets Styrelse og i den store Kjærlighed og Fortrolighed, der knyttede deres Hjerter sammen. Og da gik Pastor Hjorth for anden Gang til Sengs, og begge fandt endelig den Hvile, hvortil de saa højlig trængte.

V.

Ingvar Hjorth i Krigen. Katastrofe.

Den unge Officer deltog paa den hæderligste Maade i selve Krigen, var, som alt antydet i Brevet til Faderen, — og blev det end mere efterhaanden — en speciel Yndling af Rye, som i Følge sin egen Heltenatur ikke kunde lade være at beundre den unge Mands næsten eventyrlige Tapperhed, der endog stundom ligefrem mindede om den gamle nordiske Bersærkegang, og derfor al Tid tilbøjelig til at se gjennem Fingre med de Extravagancer, som en saadan Natur hos ham paa en Maade medførte, eller i hvilken der dog, i alt Fald i Følge velvillig Opfattelse, kunde antages at ligge nogen Undskyldning.

Ikke blot den omtalte Duel efter Slaget ved Bov holdt han ham skadesløs for; men ogsaa for Følgerne af to senere, der ligeledes fik dødeligt Udfald for Modstanderne og vare foranledigede ved heftig Pirrelighed, Hensynsløshed og Skinsyge fra Ingvars Side, — Egenskaber, der syntes at voxe hos ham samtidig med, at hans militære Berømmelse steg, — befriede Bataillonskommandøren ham foreløbig; ligesom han ogsaa tog ham under sine mægtige, beskyttende Vinger i et Par andre meget alvorlige Tilfælde, hvor grov Insubordinationsforseelse, foranlediget ved samme ulykkelige Retning i hans Natur, under en anden Bataillonskommandør sikkert vilde kostet ham hans Stilling.

Men Rye vedblev lige til sin Død at bevare en uforandret Godhed og Hengivenhed for ham, havde ham saa vel i Slagene som i Kvarteret hyppig om sin Person, indstillede ham til Forfremmelse og Dekoration o. s. v., og da han — som Generalmajor — saa forunderlig ensom fandt Heltedøden ved Fredericia, var Ingvar Hjorth en af dem, med hvem han sidst havde talt.

Her at give en i det Enkelte gaaende

Skildring af hans Krigerliv, er, efter det ovenfor Antydede, ikke nødvendigt. Efter blot at have bemærket, at han flere Gange saaredes, deriblandt haardest i Slaget ved Fredericia, men at han dog, om end med Armen i Skinner, kunde deltage i Triumfen i de uforglemmelige Septemberdage i 1849, hvor han, til Hest og smykket med Blomster og Krandse, var en af de skjønneste Helteskikkelser, vor Armee den Gang kunde fremvise, — gaa vi over til at skildre den sidste Affære, hvori han tog Del, og som medførte den Katastrofe, der paa en brat og sørgelig Maade gjorde Ende paa hans Krigerliv ved en Gjentagelse af hint saa skjæbnesvangre og betydningsfulde Slag fra hans Barndomstid.

Efter Ryes Fald ved Fredericia, 6te Juli 1849, blev Ingvar forsat til syvende Liniebataillon, der i Forbindelse med første og fjerde Reservebataillon det næste Aar i September og Oktober Maaneder skulde indlægge sig udødelig Fortjeneste ved Frederiksstads berømte Forsvar under Ledelse af den tapre, uforglemmelige Helgesen. Herved kom altsaa Ingvar Hjorth til at deltage heri. Han var paa dette Tids-

punkt Premierlieutenant, knap 22 Aar gammel, og han blev endog i Løbet af Forsvaret Fører af et Kompagni, da saamange Kaptajner af den tapre syvende Bataillon under Major Vogt efterhaanden faldt eller saaredes.

Saa kom da den 4de Oktober 1850, Stormens Dag, Helgesens Fødselsdag og hans største Hædersdag. Frederikstad laa da omtrent i Ruiner, og man havde opgivet at slukke den Ild, der stadig paany tændtes af Willisens Granater. Intet Sted i Byen var mere sikkert, og Reserven havde alt i flere Dage intet andet Tilflugtssted end det aabne Torv mellem brændende Huse og springende Bomber. Her var det ogsaa, at hin bekjendte, karakteristiske Dialog mellem en brav Jyde og hans Lieutenant fandt Sted, og der saa klart viser saa vel Situationen som Aanden, der den Gang besjælede vor Armee: »Mon a skal tro, til der kan være slemmer i Helvede?« »Ja, det kan Du tro, min Ven! Her faar vi dog kun Ilden udvendig; men der hører den til Naturalforplejningen.« *)

*) C. Vaupel: »Kampen for Sønderjylland 1848—50«.

Som sagt — hin 4de Oktober om Middagen tiltog Beskydningen fra Fjendens Side som Indledning til selve Stormen hvert Minut i Voldsomhed, og glødende Kugler og Brandraketter forvandlede efterhaanden hele Byen som til et uhyre Baal. Da det endelig blev aabenbart for Forsvarerne, at det afgjørende Øjeblik var nær, stoppede Helgesen sin Pibe, lod sin Skimmel Selim sadle og begav sig først hen paa Torvet, hvor han talte kraftige Ord til den der opstillede Reserve. Derpaa red han omkring til alle Skandserne, inspicerede deres Tilstand, roste Folkene spøgede paa sin lunefulde Maade med dem og befandt sig øjensynlig ret i sit Es. Det sidste og vigtigste Værk, han besøgte, var den saakaldte »Mølleskandse«. Da han ogsaa fandt dette Hovedpunkt i endnu saa godt som uskadt Tilstand og Folkenes Stemning fortræffelig, spillede det ham ejendommelige lunefulde Smil om hans Mund, idet han atter forlod Skandsen, og da var der et Øjeblik, hvor denne Kæmpes mægtige krigeriske Natur og frejdige Tro paa sin Genius ligesom betog ham og forlangte at manifestere sig paa usædvanlig, ja selsom og eventyrlig Maade.

Det var, som vaklede han nogle Øjeblikke under Indflydelse heraf: han vendte nogle Gange som i Ubestemthed sin Hest, men endelig holdt han den an, og, seende med Fasthed frem for sig, red han langsomt op ad det høje Ejderdige og standsede ikke, før end han havde naaet dets Krone. Her holdt han med urokkelig Ro og viste sin imponerende Skikkelse fra Isse til Saal for de forbavsede Fjender. I flere Minutter blev han holdende her som Skive for talrige Gevær- og Kanonkugler, medens Hundreder af Nysgjerrige flokkede sig paa den holstenske Bred for at se Frederiksstads Kommandant falde; men ingen af de Kugler, der rettedes imod ham, berørte Helten. Inden han red ned ad Diget, truede han ad de Mange, der vare stimlede sammen paa den anden Side af Ejderen, og viste dem til sidst med en meget betegnende Gebærde, at de skulde faa en lang Næse, men ikke Frederiksstad.*)

Da han var kommen ned igjen, stod han af Hesten, overgav den til en Soldat, og —

---

*) C. Vaupel: Kampen om Sønderjylland.

som var den bleven helliget ved dette Ridt — besteg den aldrig siden.

Medens Kommandanten endnu var beskjæftiget med sin Hest, rettedes paany Alles Øjne op ad. En ung Officer i fuld Uniform med Chakot og Sabel var nemlig begyndt at gaa langsomt og ligesom vaklende op ad Ejderdiget i Sporene af Helgesens Hest. Han standsede ikke, før end han havde naaet Kronen, og der paa selvsamme Sted, hvor Helgesen havde dvælet, blev han staaende, støttende sig til Sabelen og med Front mod Fjenden. Han havde staaet der nogle Øjeblikke, inden Helgesen blev opmærksom derpaa. Da han saae ham, betragtede han ham, uagtet det Respektstridige i denne hans Handling, i Førstningen med Tilfredshed og Glæde over denne modige Færd, men om det var et Slags Skinsyge ved at se sin egen Bedrift eftergjort, der i Øjeblikket betog Heltens Sind, eller af Omhu for den tapre unge Mand — i næste Øjeblik befalede han ham personlig at stige ned.

Ved Kommandantens mægtige Stemme vendte den unge Officer sig om og tog til

Chakoten, men blev for øvrigt staaende, idet han paany gjorde Front mod den holstenske Bred.

Da saae de nærmest Staaende, at Aarerne begyndte at svulme paa Helgesens Pande. Han gjorde et Par Skridt frem mod Diget og raabte igjen med en Røst, der trods Kuglernes og Granaternes Susen kunde høres af Enhver:

»Stig ned! Stig øjeblikkelig ned!«

Den Tiltalte vendte sig dog kun paany, hilste som før og gjorde atter Front mod Fjenden. Af og til saaes han at tage sit Uhr op af Lommen og se paa det. Medens han stod saaledes som Maal for talrige Kugler, der uafbrudt rettedes paa ham, blev hans Chakot to Gange skudt af ham: han bukkede sig som mekanisk og tog den paa igjen, og flere Gange hørtes den klingende Lyd af Geværkugler, der ramte hans Sabel. Da tog han atter Uhret frem, saae paa det og nikkede, som var han nu tilfreds, men i samme Nu foer det ud af hans Haand, der øjensynlig ramtes eller saaredes. Derpaa vendte han sig om mod Byen og begyndte at gaa ned ad Diget, idet han holdt den saarede højre Haand ind mod Brystet som for at skjule den eller standse Blodet. Lang-

somt og som en Søvngænger nærmede han sig dernæst Helgesen og blev staaende i nogle Skridts Afstand fra ham i ærbødig, hilsende Stilling.

»Premierlieutenant Hjorth? — ikke sandt?« sagde Helgesen med alvorlig, men dog ikke afgjort uvenlig Røst.

»Jo, Hr. Oberstlieutenant,« svarede den Tiltalte.

Trods den ualmindelige Situation omkring ham syntes Helgesen ganske at gaa op i det nærværende Øjeblik, som om Alt var roligt og fredeligt, og han selv stod i sit Værelse og modtog en tjenstlig Rapport. Som tidligere Landmand i smaa Kaar og mangeaarig Jæger, Fisker og Odderfanger, havde denne mærkelige Mand ved Siden af sit militære Geni et Fond af venligt, simpelt Lune og Godmodighed, og i hvor vel han var Soldat fra Top til Taa, saae han dog kun lidet paa streng militær Etikette og Ærbødighed, saa længe han troede, at Alt var godt ment; men blev først hans Mistanke vakt, at der i en Sag skjultes Andet eller Mere, end hvad han i første Øjeblik havde troet eller kunnet se, da kunde han blive som en tirret

Bjørn, glemme sin Krigerstorhed og tale og handle som den simple Jæger og Fisker.

»Hvorfor kom De ikke strax ned, da jeg befalede Dem det?« fortsatte han lidt efter.

»Fordi jeg maatte staa Tiden ud, Hr. Oberstlieutenant,« svarede Ingvar Hjorth drømmende.

»Tiden ud? hvad for en Tid?«

»Den Tid, jeg havde at staa der, Hr. Oberstlieutenant!« svarede han paa samme Maade.

»Hvor lang var da den Tid, De havde at staa der?« spurgte Helgesen parodierende, men dog endnu ikke uden en vis Gemytlighed.

»Otte Minutter, Hr. Oberstlieutenant.«

»Otte Minutter? . . . Jeg holdt der nok omtrent i fire?«

»Ja, Hr. Oberstlieutenant.«

»De vilde altsaa vise, at De var ligesaa . . . eller, om Forladelse! dobbelt saa modig som jeg?«

»Ja, Hr. Oberstlieutenant.«

»Naa saadan,« sagde Helgesen, idet hans godmodige Ansigt begyndte at fordreje sig og

Aarerne atter at svulme paa hans Pande: »Jeg kan lade Dem vide, at De er en Hvalp!«

»En Hvalp!« sagde Ingvar sagte og fremdeles paa besynderlig drømmeagtig Maade, idet hans Ansigt blev ligblegt. Lidt efter tilføjede han paa samme Vis:

»Jeg haaber, Oberstlieutenanten vil tage dette Ord tilbage eller ogsaa gjøre mig den Ære at mødes med mig.«

Helgesen betragtede ham nogle Øjeblikke i Tavshed — endnu med en Slags godmodig Spot mere end med egenlig Vrede i sit Blik. Endelig sagde han:

»Nej, min Dreng, jeg kan ikke tjene Dig i nogen af Delene. Du skulde egenlig have nogle dygtige Skrup, skulde Du, men dertil har jeg ikke god Tid for Øjeblikket, som Du ser . . . Træd af! De har Arrest indtil videre!«

Da Helgesen sagde disse Ord, var det med et Udtryk og Tonefald, som bedre vilde passet for den simple Jæger og Landmand fra Stapelholm end for den berømte Kommandant i Omgivelser og i en Situation som denne.

Til det yderste afkræftet af flere Ugers

uafbrudt Tjeneste saa vel ved Dag som ved Nat, en Tjeneste, som hans store Ungdom og endnu ikke fuldt udviklede Legeme gjorde særlig byrdefuld for ham, havde Ingvar Hjorth staaet ved Digets Fod, den Gang Helgesen begyndte sit eventyrlige Ridt derop ad. Han havde endnu ikke under Forsvaret haft særlig Lejlighed til at udmærke sig; han brændte af Begjærlighed derefter, paa samme Tid som han af den lange Nattevaagen følte sig i højeste Grad mat og nedstemt og mere og mere udygtig til Kamp. Det var paa en Maade rent instinktmæssig, at han, da Kommandanten var kommen ned igjen, handlede som beskrevet, og uagtet den Villiestyrke, han udviste ved at eftergjøre denne Bedrift, var der dog et Slags drømmeagtig Taage over hans Bevidsthed under den hele Affære. Reaktionen efter Nedstigningen saa vel som Blodtabet af det for øvrigt kun lette Saar i Haanden bidrog end mere til til at fortætte denne Taage over hans Sjæl. Som han stod for Helgesen og besvarede dennes Spørgsmaal, var han derfor nærmest at betragte som værende i en Slags Søvngængertilstand: Ordene, saa vel Helgesens som hans egne,

kom ligesom ikke strax til hans Bevidsthed, men først lidt efter lidt og naaede hans Øren som gjennem et lufttomt Rum. Da han modtog Ordre til at træde af, adlød han derfor heller ikke denne i Øjeblikket, men vedblev at se med stive Øjne paa Helgesen. Den dybe Krænkelse, dennes Ord havde tilføjet hans stolte, kun af Ærgjerrighedens Følelse opfyldte Hjerte, i Forbindelse med den ovenfor beskrevne Tilstand hos ham, havde paa mærkelig Maade bragt Nutid og Fortid til ligesom at gaa i Et for ham. Hans Barndoms forunderligste Indtryk, Situationen i Skolen lige overfor Møllerup, da han slog ham, den, der trods alle de onde Følger, den havde haft, dog stod for hans Erindring som en egen, berusende Nydelse, den syntes ham nu at gjentage sig; det parodierende Udtryk i Kommandantens Aasyn gjenkaldte ham saa levende hans »Fjendes« Ansigt fra hin hans Barndoms mest bevægede Dag, hvorom Mindet i disse Øjeblikke udøvede en ligefrem dæmonisk Magt over hans Sind. Under Indflydelse heraf havde han uvilkaarlig nærmet sig Helgesen, — der stod fuldkommen rolig og betragtede ham halvt

med Medlidenhed og halvt med Spot —, da følte han som en selvstændig Magt eller Villie at røre sig i hans højre Haand, den han ligesom hin Gang havde boret ind paa Brystet ... og var den ikke ogsaa nu saaret? ... en Villie, en Trang i den fornam han til at fare ud, hæve sig i Vejret og slaa voldsomt til. Og — var det frivilligt eller ikke? Han vidste det ikke og fik det for saa vidt aldrig at vide — et Par Sekunder, efter at Helgesen havde befalet ham at forlade Stedet, svirrede den ud, hævede sig højt til Slag og faldt med al sin Kraft i Retning af Helgesens Ansigt. Dog ramte Slaget ikke saaledes, som det aabenbart var tilsigtet; thi i samme Øjeblik, Armen susede ned, grebes den som af en Jernhaand, hvori den holdtes som i en Skruestikke. I denne Stilling, saa ubevægelig som en Statue, stod Helgesen nogle Øjeblikke med ham, idet han betragtede ham med Alvor og Højhed i sit Blik og tillige med dyb Smerte, medens Hundreder af Øjne vare lænkede til denne Scene.

Saa slap han den Ulykkeliges Arm, der faldt ned som en død, ubevægelig Ting, og vendte ham Ryggen.

VI.

Rektorens Datter.
Ingvar Hjorth i Kjøbenhavn.

Det Ønske, den tolvaarige Fanny Vorm saa rørende havde ytret ved Ingvars Bortrejse fra Skolen, dog en Gang igjen at faa ham at se, det opfyldtes, men lange og heftig bevægede Tider laa mellem hin Aften og Gjensynets Dag.

Et dybt Indtryk især under saadanne Omstændigheder gjorde denne Afsked paa hendes unge Sind; thi alt tidligere havde dette Barn modtaget et endnu dybere af denne Discipels Færd og Væsen, et saadant, der var afgjørende for hele hendes senere Liv. Det var jo den Gang, da hun hin Junidag i Rektor-

haven gik med sin Fader og den gamle Biskop og lyttede til Faderens Skildring af Scenen mellem ham og den unge Discipel. Den stærke Bevægelse, hvormed den af hende saa elskede Fader fortalte denne Begivenhed, Billedet af Discipelen, der trods sine fornærmelige Ord havde afvæbnet den vrede Rektor ved en »Barndommens eller Ungdommens Højhed og Uskyld,« saaledes at hendes Fader havde maattet elske ham, ja betragte ham som sin bedste Ven fra det Øjeblik af; den kjærlige Deltagelse, hvormed den ærværdige Biskop havde lyttet til denne Fortælling og derpaa selv givet en saa forunderlig gribende Skildring af Ingvars Hjem, Præstegaarden med »den store Nadvere«; Stedet, hvor denne Samtale fandt Sted, den dunkle Lindegang i Domkirkens højtidsfulde Skygge; de dæmpede, fornøjede Stemmer af de andre Spadserende i Haven — Indtrykket af hele den varme, stille Eftermiddags sommerlig milde Skjønhed i hine Øjeblikke, Alt, Alt, lige til den mindste Enkelthed i Situationen, havde ligesom sænket sig ned i Dybet af hendes Sjæl og stod fra det Øjeblik

for hende som hendes Barndoms skjønneste, mest lysende og bevægende Erindring.

En Overgang fra den rent barnlige Tilstand hos hende til større Fylde i Liv og Tanke gjorde denne Oplevelse paa en Maade ogsaa. Det var, som Fortællingens Alvor, det Betydningsfulde deri saa vel for Faderen som for Discipelen, hvilket hun fuldt vel var i Stand til at opfatte, fyldte hende selv med en ny og alvorsfuld Glæde, med hvilken efterhaanden en Ømhed af en anden Natur end Barnets begyndte at forene sig, alt som hendes Fantasi idelig og idelig fremstillede hende Ingvar i hin mærkelige Situation lige overfor Faderen, og — hun da som oftest kun behøvede at kaste sit Blik ud ad Vinduet for at se ham i Virkeligheden i al hans ungdommelige Friskhed og høre hans glade, jublende Røst. Og naar disse to Billeder da mødtes i hendes Sjæl, da var det, at hun stundom kunde gribes af den dunkle Forestilling om en Følelse, hengivelsesfuldere end Barnets, dybere, skjønnere end Noget, hun hidtil havde tænkt eller oplevet.

Hun havde stedse været et alvorligt Barn, ikke i den Forstand, at hun var tidlig moden

eller overmoden som en kunstig Drivhusplante; tvertimod: hun var Sundheden og Naturligheden selv, men i Besiddelse af den Alvor, der stammer fra et uendelig rigt medfødt Tanke- og Følelsesliv, en af de sjeldne, ædle, rige og rene Naturer, der her paa Jorden kun kan findes hos Kvinden, og som maaske nærmest ere skabte for Andres Skyld.

Efter hin Junidag i Haven var det da, som om alt det Herlige i hendes Væsen fik et dybere, inderligere Udtryk i hendes Ansigt og hele Færd. De Naturer, hvortil hun hørte, tilegne sig som rent instinktmæssig det Gode og Skjønne, der kommer indenfor deres Bevidsthed, som en Del af deres eget Væsen, og de leve deri og nære sig deraf. Men som de paa denne Maade tilegne sig det Ædle hos Andre, saaledes ængstes og sørge de ogsaa, naar Noget truer med at ville fordunkle dette, som over et rent personligt Tab. Og derfor var jo ogsaa den største Sorg, der endnu havde ramt hende — Moderen havde hun mistet saa tidligt, at hun ingen Erindring havde derom — den i den lille Provindsby jo i højeste Grad opsigtvækkende Skolebegivenhed, da Ingvar Hjorth

— netop han — traadte saaledes op mod sin Lærer, at hans Bortvisning fra Skolen var en nødvendig Følge heraf. Med Skræk og Undren havde hun ved at møde ham paa Gaden en af de første Dage efter Begivenheden lagt Mærke til det kolde, haarde og ligesom voxne Udtryk, der var traadt i Stedet for det tidligere saa Aabne, Frimodige og Barnlige i hans Ansigt. Hvad hun led i disse Dage, kan ikke beskrives. Hvor hang ikke hendes Blikke ved Faderens Ansigt, hvor lyttede hun ikke til hvert hans Ord, ja til Tonefaldet i hans Stemme, for deraf at slutte, hvorledes han opfattede denne Sag! Men da det dog snart fremgik, at Rektoren, uagtet den store Sorg, han følte derover, jo dog var vedbleven at nære den samme varme og kjærlige Følelse for sin Yndling, blev hun igjen forholdsvis rolig og glad, og kun Synet af det saa forunderlig forandrede Udtryk i Ingvars Ansigt vedblev at staa for hende og at skrække hende.

Men ogsaa dette Syn mistede dog sin Braad. Ved den endelige Afsked i Rektorboligen, ved hvilken hun jo i Følge Faderens Tilladelse var til Stede, og navnlig i det Øje-

blik, da Ingvar bøjede sig ned over hende, strøg kjærtegnende hendes Haar og talte saa kjærligt og vemodigt til hende, da forekom det hende, at hans Ansigt atter ganske havde faaet sit gamle, barnlige Udseende. Og derfor saae hun ham efter hans Afrejse nu igjen al Tid saadan for sig, som hendes Fantasi plejede at fremstille ham i Scenen med Faderen, eller som hun før Begivenheden med Møllerup havde set ham barnlig glad at lege i Skolegaarden.

En besynderlig Tomhed kom over hende efter Ingvars Bortrejse. Skolen med dens Liv og Smaabegivenheder havde i Begyndelsen ikke den Interesse for hende som tidligere, ja i Førstningen gjorde det hende næsten ondt, at Alt gik sin sædvanlige Gang, som om der aldrig havde været nogen Ingvar Hjorth til, og da søgte hun Trøst ved idelig og idelig at tale med sin Fader om ham, et Emne, som denne al Tid var villig til at indlade sig i; thi hans Hjerte hang jo lige saa fuldt som Barnets ved den forsvundne Yngling.

Alt som Tiden skred, og hun nærmede sig den voxne Alder, fulgte den paa een Gang saa glade og vemodsfulde Erindring med,

Erindringen om den gode og skjønne Yngling, der havde været saa meget for hendes Fader og saa venlig og kjærlig mod hende selv, og som derpaa forsvandt saa forunderlig brat. Og dette Minde havde flere Aar efter, da hun var femten Aar gammel, ligesom modtaget en ny Indvielse for hende, en fornyet Stadfæstelse af dets Sandhed og Skjønhed: I Septemberdagene 1849, da hele Kjøbenhavn modtog de hjemvendende, sejrrige Soldater, da havde hun, der den Gang opholdt sig i Hovedstaden hos sin Tante, Rektorens Søster, staaet i et Vindue i Frederiksberggade og i en af de skjønneste ungdommelige Skikkelser, der sad til Hest, smykket med Krandse og Blomster, gjenkjendt sin Barndoms Ideal, Lieutenant Ingvar Hjorth.

Flygtigt havde hun kun den Gang set ham, i de faa og korte Øjeblikke, han red forbi neden under, og ikke mere siden; thi Ingvar kjendte saa godt som ikke Rektorens Søster, vidste desuden Intet om den unge Piges Nærværelse i Kjøbenhavn i hine Dage, og selv var hun faa Dage efter rejst tilbage til Viborg efter sit den Gang kun korte Besøg i Hovedstaden. Men disse Erindringer

straalede som en Sol med de rigeste Farvers Glands ud over Resten af hendes Barndom og aller første Ungdoms Tid. De gjorde hendes Skjønhed end ædlere, hendes Blik end alvorvorligere og blidere, hendes Hjerte end varmere og rigere.

At Ingvar Hjorth efter at være bleven Student gik med i Krigen, fandt saa vel hun som hendes Fader — efter hvad der allerede for den sidstes Vedkommende er antydet — ganske i sin Orden. Brevet, han efter Sejren ved Bov tilskrev Rektoren, og som jo var ligelydende med det, han sendte Faderen, forvoldte ikke Rektoren nogen som helst Betænkelighed. Han var jo ikke en saa religiøs alvorlig Natur som Pastor Hjorth og var i sin lidenskabelige Patriotisme langt mere hensynsløs og bitter: han var henrykt over sin Plejesøn og priste i høje Toner hans Mod og Tapperhed.

Da den fjortenaarige Fanny hørte dette Brev forelæse, glædede vel ogsaa hun sig over hans Berømmelse, men havde dog samtidig en Fornemmelse af Angst, beslægtet med, hvad hans egne Forældre havde følt.

Meget flittigt skrev den unge Officer for Resten ikke, hverken til Vinge eller til sin viborgske Fader; men i Breve til den sidstnævnte var der dog stedse de venligste Hilsener til »den lille Fanny«. Han var jo, i Følge den Side af hans Natur, der nu saa stærkt beherskede ham, i den Grad optagen af Krigen eller rettere af sin personlige Andel deri, at han saa at sige ikke sandsede Andet, ja levede paa en Maade som i en fortsat krigerisk Rus eller Tilstand af Bersærkegang. Heraf fulgte blandt Andet, at han ikke en. Gang i Vaabenstilstandsperioderne fandt Lejlighed til eller egenlig talt havde Lyst til at vise sig enten i Vinge eller i Viborg: han var dertil for urolig i sit Sind, for splidagtig med sig selv, var ligesom bange for at konfronteres med Steder og Personer, lige overfor hvilke han havde en Følelse af nu for Tiden at være bleven fremmed derfor. Han havde derfor nøjedes med i Frastand at holde saa vel Forældrene som Rektoren i Kundskab om sine personlige Forhold, og dette endog kun til dels; thi sine Dueller (naar undtages den første efter Slaget ved Bov) saa vel som de andre Konflikter, hans sygelig

udviklede Selvfølelse bragte ham ind i, meddelte han ingen Underretning om hverken til Forældrene eller til Viborg.

Trods hans saaledes ikke ganske aabne Færd lige overfor sine Nærmeste havde det gjennem hele Krigen dog kun været forholdsvis korte Perioder, hvori disse ikke vidste, hvor han var, eller hvorledes han befandt sig. I sidste Krigsaar, 1850, indtraf der derimod en længere Tid, hvori han slet ikke lod høre fra sig. Man vidste saa vel i Salling som i Viborg, at han med den tapre syvende Bataillon deltog i Frederiksstads Forsvar; men siden Belejringen af denne By var begyndt først i September, havde han aldeles ikke meddelt nogen Underretning om sig og sin Færd. Han havde jo, som tidligere anført, ikke hidtil været i Stand til særlig at udmærke sig ved denne Lejlighed og havde saaledes i Følge sin Opfattelse Intet at meddele. Men heller ikke efter den afgjørende 4de Oktober, da Insurgenterne maatte ophæve Belejringen af Frederiksstad, og den største Del af deres Hær besejret og opreven trak sig tilbage til Rendsborg, hørtes hverken i Præstegaarden eller i Viborg Noget

fra ham. Breve til ham fandt ham ikke eller bleve i alt Fald ikke besvarede, og dog var han ikke paa Listerne over de Saarede, Faldne eller Savnede. Endelig begyndte dunkle og uhyggelige Rygter om ham at komme til Viborg, og da skrev Rektoren endelig til selve Bataillonen, hvorfra der ogsaa kort Tid efter indløb Svar. Dette var af et saa sørgeligt Indhold for den unge Officers Vedkommende, at Rektoren i sin egen dybe Smerte derover ikke foreløbig havde Mod eller Hjerte til at meddele det til sin Datter, der paa dette Tidspunkt, sidst i Oktober 1850, atter opholdt sig i Kjøbenhavn hos Tanten, Enkefru Skov, for denne Gang efter Bestemmelsen at tilbringe hele den kommende Vinter der for at gjennemgaa et Kursus i Musik.

Derimod skrev han strax til Pastor Hjorth i Vinge med fuld Underretning om det Passerede.

Noget over Midten af November i Aaret 1850 var det en Dag et dejligt, klart og stille Frostvejr i Kjøbenhavn. Træerne i Esplanaden

og paa Kastelsvolden, der endnu havde en Del af deres Blade, vare overalt betyngede af Rim, som glimrede i Sollyset, hvilket efterhaanden opløste Iskrystallerne i Draaber, som derved begyndte at falde ned fra alle Træer og Buske med en uafbrudt hviskende Lyd i den blikstille Dag.

Ude i Grønningen spadserede paa denne skjønne Vinterdag en ung Pige frem og tilbage. Det havde oprindelig været hendes Agt at gaa ud paa Langelinie, hvor hun hver Formiddag plejede at spadsere; men det herlige Syn af de hvide Træer med de grønne Blade fik hende til at forblive i Esplanaden, som hun flere Gange gjennemvandrede. Der var saa godt som ingen andre Spadserende paa dette Sted paa denne Tid af Dagen — Kl. mellem 10 og 11 om Formiddagen — og den unge Pige gik ogsaa lige saa frejdig og ubekymret, som om det havde været hendes egen Have, hun spadserede i: snart stod hun stille, lyttende til Draabernes Fald, snart satte hun sig nogle Minutter paa en Bænk, saa gik hun igjen langsomt frem og tilbage paa et Sted, hun fortrinlig yndede.

Hun havde paa een Gang Barnets og den voxne Jomfrus Udseende, den fødte Kjøbenhavnerindes Ynde og Elegance i Klædedragt, Gang og Holdning, i Forbindelse med en Jævnhed og Udtrykket af en blomstrende Sundhed, der kunde minde om Provindsbeboeren. I hendes dejlige Ansigt med de store, mørkeblaa Øjne var Mildhed og Alvor Hovedudtrykket — nu som den Gang, da hun spadserede i Rektorhaven med sin Fader og den gamle Biskop.

Det var jo nemlig Rektorens Datter, den nu sextenaarige Fanny Vorm.

Da hun paa denne sin Vandring en Gang kom til et meget aabent Sted ved Kastelsgraven, frembød de endnu næsten ganske hvide, høje og tætte Træer paa den lige overfor liggende Kastelsvold, sete i denne lille Afstand og beskinnede af den klareste Sol, et ligefrem feagtigt Skue. Og hun fik den største Lyst til at gaa derop. Hendes Tante boede i Nærheden, ved Østervold, og plejede som Følge heraf at løse Tegn til Kastelsvolden, hvor hun og hendes Niece stundom spadserede. Denne Dag havde den unge Pige imidlertid ikke

Tegnet med, da det jo kun havde været hendes Agt at gaa paa Langelinie; men hun besluttede at gjøre et Forsøg alligevel. Da hun kom hen til Skildvagten ved Opgangen — en skikkelig Jydekarl —, sagde hun, at hun rigtig nok ikke havde noget Tegn med, men at hun havde et hjemme, og om hun saa ikke nok maatte gaa derop alligevel? Skildvagten kæmpede et Øjeblik med sin Pligt at sige nej og sin Tilbøjelighed til ikke at være den dejlige Pige imod; men nok et bedende Blik fra hendes skjønne Øjne, ledsaget af et venligt Smil, var Mere, end han kunde modstaa; fuldkommen besejret tog han til Huen og sagde: »Jou, jou i Guds Navn, bette Jomfru! Hun mo gjahn go derop, for Hun vil jo da eth gjør' nouen Skaah, kan a wal tink?«

»Nej, min Ven,« svarede hun smilende, »jeg vil saamænd ingen Skade gjøre, vær kun rolig for det.«

Og saa gik hun da op paa Kastelsvolden.

Her oppe frembøde Træerne et om muligt endnu mere magisk Skue end sete fra Esplanaden. Som mægtige Søjler stode de, dannende for oven høje, sammenhængende Hvælvinger,

hvide som af Marmor i en Kirke. I Følge hendes Natur stemte dette Syn hende til Alvor og Andagt, og højtidsfuld og ene — thi der syntes ikke at være andre Spadserende for Øjeblikket — traadte hun ind under de hvide Hvælvinger med samme Følelse, som var hun i en Kirke.

Langsomt og drømmende vandrede hun fremad, indtil hun naaede den nordre Del af Volden, der, hvorfra den skjønne Udsigt haves op ad Sundet og dets Kyststrækning, og her stod hun nogle Øjeblikke stille, hensunken i Beskuelsen deraf. Ogsaa her var der fuldkommen ensomt. Da hun paany satte sig i Bevægelse i den Hensigt at gaa hele Volden rundt, og hun derved passerede oven over den nordre Indgangsport, blev hun i den store Stilhed opmærksom paa Lyden af taktfaste Skridt, der nærmede sig neden under. Ved at se derned saae hun da en ung Mand, fulgt af to Soldater lige i Hælene, komme ned ad Voldskrænten og passere forbi hende. Den unge Mand var vel voxen og rank, men gik med dybt sænket Hoved, og hvorvel han ikke bar Uniform, gjorde hans Gang og Holdning Indtryk

af, at han var Militær. Idet Gruppen passerede neden under, fæstede hun uvilkaarlig sit Blik med Deltagelse paa den foran Gaaende, hvem hun paa Grund af de ledsagende Soldater jo maatte antage for en Fange. Og skjøndt hun kun saae hans Ansigt i Profil, var dette flygtige Syn dog Nok til levende at minde hende om det Billede af Ingvar Hjorth, hendes Erindring saa trofast havde bevaret fra hans sidste Tid i Skolen saa vel som fra det kortvarige Syn af ham, da han red forbi i sin Triumf.

Slaaet af Forundring og Skræk blev hun nogle Øjeblikke staaende fuldkommen ubevægelig paa samme Sted, idet hun stirrede efter den Forsvundne. Da hun kom noget til sig selv igjen, gik hun ned ad samme Skrænt; men Ingen var mere at se: formodenlig havde Vagten nu atter afleveret Fangen til Arresten.

At gaa ind i den ved Porten værende Vagtstue havde hun Undseelse for; maaske var hun ogsaa i Øjeblikket alt for bange for at faa sikker Bekræftelse paa sin Frygt. Hun gik hjem som i Drømme. Tale til Tanten om, hvad hun frygtede for at have set, vilde hun ikke; var det Ingvar Hjorth, burde jo hans

Skam saa vidt muligt holdes hemmelig, i alt Fald vilde hun ikke være Den, der røbede den for noget Menneske. Derimod besluttede hun næste Dag noget tidligere at være paa Volden, da det jo var at formode, at han som Fange daglig havde Udgangstur paa samme Tid, for da muligvis atter at faa ham at se.

Den følgende Dag var det skjønne Vejr aldeles forsvundet. Frosten var slaaet om til Tø, og det var barsk, raakoldt Efteraarsvejr. I Stedet for de hvide Hvælvinger og de sagte faldende Draaber, styrtede fra en blygraa Himmel en tung Regn ned, og de høje Træer stode som sorte, sørgende Skikkelser, truende ad Enhver, som vilde besøge det nu saa uhyggelige Sted.

Kæmpende mod Stormen og Regnen skred den unge Pige op ad den stejle, slibrige Skrænt, paa een Gang i Haab om at faa den hende saa kjære Skikkelse at se og dog tillige i dyb Frygt derfor.

Den samme Ensomhed som den foregaaende Dag syntes at herske over den hele Vold.

Hvor spejdede hun ikke omkring sig! Hvor sagte og forsigtig listede hun sig ikke frem. Hvor lyttede hun ikke til Alt for gjennem Stormens Brusen at opfatte Lyden af de taktfaste Skridt, der varslede hans Komme.

Endelig, da hun var naaet hen til den vestlige Del af Volden, lige ud for Møllebastionen, saae hun Synet fra igaar: To Soldater følgende lige efter den ungdommelige Skikkelse med det sænkede Hoved. De vare netop traadte ud paa Bastionen, og, gik de den rundt, maatte de komme hende lige forbi der, hvor hun først havde opdaget dem. Hun blev derfor staaende stille paa Stedet, halvt skjult af et Træ. Nn dækkedes de af Møllen, men se . . . der kommer de atter frem og nu lidt efter lidt med Ansigterne vendte imod hende. Saa stille, som havde hun selv kun været en livløs Træstamme, stod hun da der med højt bankende Hjerte og med sine Blikke lænkede til den Foranskridende. Han løftede ikke sit Hoved; taktfast og hurtigt, men ganske som med en Automats Bevægelser, nærmede han sig Stedet, hvor hun stod. Da han var lige ud for hende, gjorde hun uvilkaarlig en Bevægelse

af Smerte eller Gysen, hvorved han blev hendes Skikkelse vaer. Han hævede sit Hoved og fæstede et Sekund sit Blik paa hendes Ansigt, et Blik, sløvt, sky, fuldt af den dybeste Lidelse, og hun saae et Ansigt, blegt, kummerfuldt, indfaldent, berøvet som ethvert Spor af Liv. Saa gled hans Øje træt og udtryksløst forbi hendes Skikkelse — det var aabenbart, at ikke den fjerneste Gjenkjendelses Forestilling havde været ham nær i dette Øjeblik — og med sænket Hoved fortsatte han sin automatiske Vandring i Spidsen for den sørgelige Procession.

Det Hele var som et Aandesyn, der skred forbi.

Som lamslaaet blev hun staaende, til den sidste Lyd af de Gaaende var forsvunden. Da strakte hun sine Hænder op mod Himlen og græd, græd saaledes, som hun aldrig før i sit Liv havde grædt.

Thi trods den uhyre Forandring, der var foregaaet med hans Udseende fra den Tid, hun saae ham paa den høje Hest, vidste hun dog nu i sit Hjerte, at det var h a m.

Hendes Tante, Enkefru Skov, var gammel, svagelig og navnlig meget nervøs. Til hende kunde eller vilde hun ikke henvende sig med det, der nu saa heftig bevægede hendes Hjerte.

Derimod skrev hun øjeblikkelig til sin Fader. Hun fortalte, at hun havde set Ingvar Hjorth, og under hvilke Omstændigheder, spurgte, hvorledes det kunde være muligt, at den tapre, berømte, af Alle hædrede Officer kunde være kommen i en saadan Tilstand. Hun skildrede, medens hendes Taarer randt, hans saa dybt lidelsesfulde, fortvivlede Udseende. Og i hendes egen store Sorg herover fremtraadte da for første Gang aldeles uforbeholdent, mægtigt og rørende den længe gjemte dybe og inderlige Følelse for Barndomsvennen. Og, hvorvel hun ikke saa meget som ved en Antydning nævnede Ordet Kjærlighed eller endnu selv vidste, at denne Følelse af uendelig Smerte ved hans Lidelse, af uendelig Hengivenhed og Offerberedvillighed lige overfor ham havde dette Navn, saa begreb jo dog hendes Fader øjeblikkelig denne Følelses Natur, og — han ængstedes for sin Datter.

Aller helst vilde Rektor Vorm efter Modtagelsen af dette Brev selv strax have rejst til Kjøbenhavn for personlig at tale saa vel med Ingvar som med sin Datter; men hans Pligter mod Skolen, som han nu omfattede med hele sin Varme, forbød ham dette. Derimod var det hans faste Bestemmelse at foretage denne Rejse i den nu forestaaende Juleferie.

Efter Modtagelsen af dette Brev kunde han jo imidlertid ikke længer opsætte at give sin Datter Underretning om, hvad der var passeret med Ingvar Hjorth, hvilket han da nu gjorde i fuld Overensstemmelse med Bataillonens Skrivelse, nemlig at den unge Officer, i Følge Krigsrettens Dom, havde mistet sin Charge, var bleven berøvet sin Dekoration som Ridder af Danebroge samt idømt to Maaneders Fæstningsarrest i Kastellet, fordi han i Vrede havde løftet sin Haand mod selve Frederiksstads Kommandant, Oberstlieutenant Helgesen; at denne gjerne vilde have skaanet den ulykkelige unge Mand, men at dette havde været umuligt, dels paa Grund af de talrige Tilskuere, denne Scene havde haft, og dels paa Grund af tidligere grove Disciplinarforseelser,

hvori han havde gjort sig skyldig, og hvoraf det fremgik, at denne unge Officer, med al den glimrende Tapperhed, han ved saa mange Lejligheder havde udvist, var i Besiddelse af en saa yderlig prikken Selvfølelse, og, naar han følte denne saaret, af en saa voldsom, hensynsløs og for Andre farlig Natur, at hans Fjernelse fra Armeen i Forbindelse med den ham i Øvrigt tilkjendte Straf var bleven Resultatet af Krigsrettens — dog ikke enstemmige — Dom.

Rektoren fortalte hende dette med dyb Smerte og fuld af Medlidenhed med den Ulykkelige, der saaledes havde forspildt sit Liv. Men der fremlyste tillige af Brevet ikke utydeligt en Skuffelsens Bitterhed, en Harme mod den unge Mand, af hvem han jo nu desværre maatte formode at have taget fejl den Gang, han elskede ham saa meget og satte ham saa højt. Han maatte antage, skrev han, at de Ytringer af en stærk selvisk Natur, der tidligere havde vist sig hos ham (Skolehistorien med Møllerup samt hans Optræden mod den unge Artiumstuderende, hvorom ogsaa Rektoren var bleven underrettet), ikke blot havde været en flygtig Opbrusning af hans Sinds Heftighed,

men en væsenlig Bestanddel af hans vordende Karakter, den det vilde Krigerliv havde bragt til hurtig og fuld Modenhed hos ham. Han advarede derfor sin Datter mod altfor stærkt at hengive sig til sin Følelse af Smerte og Medlidenhed med hans Tilstand for Øjeblikket, hvilken han desværre maatte antage kun at være en Slags Stivnen eller Forhærdelse i Haardhed og Trods.

Til en Begrundelse af denne sin Opfattelse anførte han Følgende.

Pastor Hjorth havde gjentagne Gange skrevet til Ingvar paa det Kjærligste og mest Indtrængende, saa snart han var bleven underrettet om, at han sad arresteret i Kastellet; men Sønnen havde ikke besvaret disse Breve. I Vinge Præstegaard havde der i Sommerens Løb hersket en Tyfus-Epidemi, hvoraf ud paa Efteraaret ogsaa Pastor Hjorth og hans Hustru vare blevne angrebne. Ja, endog de gifte Døtre, som med største Trofasthed havde plejet de Syge, havde derfra bragt Smitten til deres Hjem og vare eller havde været haardt angrebne. Da Underretningen om Ingvars Ulykke kom til Præstegaarden, var Pastor Hjorth fuld-

kommen ude af Stand til at foretage en Rejse til Hovedstaden for selv at se og tale med sin Søn, hvorefter hans Hjerte brændte, hvorfor han havde maattet lade det bero med at skrive til ham, og det endda kun med den største Besvær. Ligeledes havde Rektoren selv gjentagne Gange skrevet til Ingvar, sendt ham Penge og inderligt og kjærligt afæsket ham en personlig Forklaring angaaende det Passerede; men heller ikke til ham havde Ingvar skrevet, og Grunden til denne haardnakkede Tavshed var ikke den, at han var syg, eftersom han dog i det Mindste daglig havde kunnet gaa den ham tilladte Udgangstur, — hvorom Kommandanten i Kastellet paa Rektorens Forespørgsel desangaaende havde underrettet ham.

Som Følge heraf gjentog han sin Advarsel mod altfor meget at tænke paa Ingvar og hans Skjæbne for Øjeblikket, da han næppe var det ret værd, og henviste hende for øvrigt til den nu snart forestaaende Juleferie, hvor de da i Forening kunde opsøge ham og se, hvorledes det egenlig forholdt sig med ham.

»Hvorledes det egenlig forholder sig med ham,« gjentog hun med dyb Smerte for sig

selv. »Det veed jeg jo allerede. Det har jeg jo selv saa tydelig set! . . . Nej, Fader har ikke Ret. Han er ikke stivnet i Haardhed, Forhærdelse og Trods! Det var slet ikke det Udtryk, jeg saae i den Ulykkeliges Ansigt, da han gik mig forbi. Nej, det jeg saae, var Angerens, var Fortvivlelsens haabløse Udtryk. Og derfor er det, at han ikke skriver, han føler sig altfor ulykkelig dertil og har vistnok i Sinde at gaa til Grunde i Ensomhed og Fortvivlelse, hvis Ingen redder ham, hvis Ingen kommer til ham i denne hans store Nød . . . Løftet sin Haand mod selve Frederiksstads Kommandant!« sagde hun gysende og maatte i det Samme forunderlig mindes Skolehistorien med Møllerup og hvad hun den Gang havde lidt derved. »Og er det ikke —« tænkte hun videre — »som han for Øjeblikket er bleven forladt af alle Sine? Hans Nærmeste ved Blodets Baand ere forhindrede ved Sygdom fra at opsøge ham, og hans anden Fader har hans Ulykke ligesom gjort kold imod ham. Der er . . . der er nok egenlig ingen andre end jeg af . . . hans Nærmeste . . . Ja er jeg ikke paa en Maade hans Søster, efter hvad Fader jo selv

den Gang sagde? . . . Aldrig har jeg kunnet vise ham, hvor kjært det var mig, at jeg maatte være som hans Søster, for han rejste jo allerede bort Morgenen efter, og aldrig har jeg talt med ham siden. Men nu kan jeg det maaske, nu bør jeg det vistnok, nu da jeg er den eneste af alle hans Nærmeste, der for Øjeblikket er i samme By som han — nu, da jeg er den eneste, der veed, at det ikke er Haardhed og Trods, der forstener hans Hjerte, men dyb Sorg og Fortvivlelse . . . Og havde Fader blot en eneste Gang set ham saadan . . . saadan som jeg saae ham paa Kastelsvolden . . . da vilde sikkert hans ellers saa gode og kjærlige Hjerte øjeblikkelig være smeltet ved dette Syn.«

Disse vare omtrent den unge Piges Tanker om den Ulykkelige efter Læsningen af Faderens Brev.

Det var da saa langt fra, at dennes Advarsel mod at beskjæftige sig for meget med ham havde den tilsigtede Virkning paa hende, at den tvertimod frembragte det ganske modsatte Resultat.

Næste Dag gik hun atter op paa Kastelsvolden i den Hensigt at tiltale ham og give sig tilkjende for ham; men uagtet hun opholdt sig der flere Timer, saae hun dog intet til ham. Det Samme var Tilfældet den næste og de følgende Dage. Den sørgelige Procession fandt ikke mere Sted. Var han bleven fri? Hun vidste jo af Faderens Brev, at han skulde sidde arresteret i to Maaneder, men fra hvilken Dato, vidste hun ikke. Eller var han bleven syg og kunde derfor ikke mere gaa den daglige Tur? Ja, saaledes maatte det vistnok forholde sig!

Som hun den sidste Dag saa inderlig bedrøvet traadte ned ad Voldskrænten og tænkte paa, om det vel kunde gaa an at henvende sig i Vagten eller hos Kommandanten om Oplysninger, lagde hun Mærke til, at Skildvagten tog til Huen for hende og gjorde hende en ærbødig Reverents, i det hele hans store, godmodige Ansigt stod i eet Smil. Det var den samme Soldat, som hin skjønne Novemberdag havde tilladt hende at gaa op paa Volden uden Tegn, og der nu paa denne Maade udtrykte sin Glæde ved at se hende igjen — hende, som forekom den skikkelige Bondekarl at være

ret egenlig ligesom en Engel udaf Himlen. Han havde ogsaa, uden at han dog den Gang turde hilse hende, været den ene af de ledsagende Soldater, den Dag hun ved Møllebastionen fik fuld Vished om, at Fangen var Ingvar Hjorth, og da havde han lagt Mærke til, hvor sørgmodig hun saae ud. Hun gjenkjendte nu ogsaa ham og besvarede hans Hilsen med et venligt Smil, hvori dog tillige al hendes Uro og Bekymring stod at læse.

»Skaar*) den bette Jomfru nouet, da hun sier saa bedrøwet ud?« spurgte Soldaten da troskyldig.

»Ja;« svarede hun paa samme Maade, »veed De ikke, hvorledes Lieutenant Hjorth befinder sig, eller hvor han nu er henne? . . . Det er min Broder,« tilføjede hun rødmende.

»Herreguj, er Løgtnant Hjott Hinne Broer? Ja, hur han no er, de vedd a eth; men hæhr er han eth mier.«

»Er han da kommen ud . . . ud af Arresten?« spurgte hun hurtig.

»Ja han er. Han bløw sygg, trour a, og

*) Skader ɔ: fejler.

saa fek han Lov til aa kom' ud fahr hans Ti.*) Di tøth nok ou, til di haad wot for hohr ve ham.«

»Og De veed ikke, hvor han flyttede hen?«

»Nej, de mo a eth sejj, for a vedd'et eth; men de skuld' da vær til en Stej hæhr i Kjøwinhawn.«

»Kunde han gaa? Gik han herfra, da han kom' ud?«

»Jou, go, de kund' han indda saa møj wal; men han kyer ejsen herfræ i saadden en fin Uhn,**) som di hæhr kalder en Droske ... Herreguj, saa de wa Hinne Broer? ja saa kan a nok faasto, til Hun er saa saarrifuld.«

»Ja, derfor er jeg saa sorrigfuld,« svarede Rektorens skjønne Datter, »og nu farvel og saa mange Tak for, hvad De har sagt mig.«

Fra den Dag begyndte hun at gjennemvandre Hovedstaden i alle Retninger.

Som kjøbenhavnsk Barn nærede hun ingen Sky for at gaa alene paa afsides Steder eller mellem den bølgende Folkemængde. Ingen foruroligede den dejlige Pige med det barnlige

*) Før hans Tid var udløben.

**) Vogn.

Udtryk og den sørgmodige Mine. Der var som en usynlig Vagt omkring hende, der holdt Raahed og Paatrængenhed borte, og selv blandt de saa oplyste Kjøbenhavnere var der adskillige, der uvilkaarlig kom til at tænke paa et saa mystisk Væsen som en »Engel«, naar de saae hende at skride forbi.

Saa var det en Dag henimod Slutningen af December et lignende dejligt frostklart Vejr med Solskin og rimbehængte Træer, som den Dag, Fanny Vorm første Gang saae den afskedigede Officer paa Kastelsvolden. Det var ganske stille. Hvor Solen skinnede med sin fulde Kraft, var det varmt, ja mildt som en Foraarsdag. Der var nu kun faa Dage til Rektorens Ankomst, hvorefter hun saa brændende længtes. Hun var saa ene med, hvad der saa stærkt bevægede hende. Ham kunde hun dog fuldt ud betro sig til om Alt, hvad hun led, naar hun tænkte sig den Ulykkelige gaa ene og forladt omkring eller liggende syg blandt lutter Fremmede; thi vel vidste hun i

Følge Forespørgsel desangaaende, at han ikke var optagen paa noget af Hospitalerne, men muligvis laa han alligevel syg i sit Logis . . . Da skulde det nok lykkes dem i Forening at finde ham og bringe ham den Trøst, hvortil han saa højlig trængte. Med disse Tanker traadte hun denne Dag ind i Kongens Have ad Indgangen fra Kronprindsessegade, ikke dog denne Gang for at søge ham her; thi at finde ham paa denne Maade havde hun nu saa godt som opgivet og i saa Henseende slaaet sig til Ro ved Tanken om Faderens snare Ankomst; men hun havde været i et Besøg paa Kongens Nytorv, og Vejen gjennem Haven var den nærmeste til hendes Hjem ved Østervold.

Da hun blev de rimbelagte Træer vaer, de, der paa samme Maade som hin Dag paa Kastelsvolden dannede hvide, sammenhængende Hvælvinger foroven, bevægedes hun stærkt ved dette Syn og ved de Erindringer, det vakte. Der var som sædvanligt nogle Barnepiger med tilhørende Børn og Soldater i Haven, men ellers ingen Spadserende. Da der var saa tyst og ensomt derinde, fik hun Lyst til ikke at gaa den nærmeste Vej til Udgangen ved Volden, men

drejede af til Venstre ned gjennem den brede Gang for derved noget at forlænge sin Tur gjennem Haven.

Da hun var naaet forbi Exercerhuset, kom hun til en afsides, men solbeskinnet lille Plads, i Hjørnet af hvilken der stod en Bænk, og paa denne sad der en enlig Skikkelse, en ganske ung Mand. Det var — Ingvar Hjorth. Hun kjendte ham øjeblikkelig. Han var højst tarvelig klædt, havde en gammel Felthue paa Hovedet, og en kort, tyndslidt Frakke, der saae ud til en Gang at have været en Uniformsfrakke, men nu berøvet saa vel de blanke Knapper som ethvert andet Tegn derpaa, hang i Folder omkring hans magre Legeme. Han sad paa det mest skyggefulde Sted paa Bænken med sit Ansigt bøjet ned ad og saa stille, som om han sov. Da hun sagte nærmede sig denne ligesom døde eller sørgelig henslængte Skikkelse, brød Taarerne med Magt frem af hendes Øjne ved Erindringen om den dybe, forfærdelige Modsætning til dette Syn: den skjønne, stolte Helteskikkelse til Hest og smykket med Blomster, og det var hende i nogle Øjeblikke umuligt at nærme sig ham end mere. Da hun havde

dvælet saaledes en Stund, uden at han i fjerneste Maade havde bemærket hendes Nærværelse — thi han sad som sagt med dybt sænket Hoved og fuldkommen ubevægelig —, begyndte hun dog atter at gaa hen imod ham, sagte, lydløst, som havde det i Virkeligheden været en Aand, der svævende nærmede sig ham. Og hun stod lige ved hans Side, uden at han endnu var bleven hende vaer. Da rørte hun ved hans Arm og sagde:

»Er det ikke Ingvar fra Viborg Skole, Lieutenant Ingvar Hjorth?«

Den Berørte foer sammen som i Skræk og saae sky og forvildet paa hende.

»Jo, forhenværende Lieutenant Hjorth, til Tjeneste; hvem har jeg den Ære at tale med?« sagde han endelig, idet han rejste sig og forsøgte at staa med militær Anstand for hende; men han formaaede det kun et Øjeblik, og hvorvel han forblev i den staaende Stilling, faldt hans Legeme dog strax igjen ligesom helt sammen.

Da kom Taarerne paany i hendes Øjne, og hun sagde:

»Ingvar! Ingvar! Kan Du ikke mere huske

den lille Fanny Vorm fra Skolen, Rektorens Datter, som Du var saa kjærlig imod den Tid, Du var hos os . . . og den Gang, Du rejste bort fra os, kan Du slet ikke mere huske det, Ingvar?«

»Fanny Vorm,« sagde han drømmende, »Rektorens Datter? hende, vi kaldte »Engelen fra Skolen« eller »Skolens Alf«? Jo, hende husker jeg vel, men det var . . . det er jo et Barn?«

Og han tog sig til Panden med et Udtryk af Forvirring.

»Ja, Ingvar, men jeg er jo nu bleven voxen. Det kan Du jo nok forstaa. Det er jo saa længe siden. Og kan Du da slet ikke kjende mig igjen?«

Han stirrede paany nogle Sekunder paa hende, paa denne saa skjønne, yndefulde Skikkelse, den dejligste, han nogensinde havde set, paa een Gang en voxen Dame og dog tillige som et Barn saa troskyldig, tillidsfuld og venlig, — og han forvirredes end mere.

Endelig strakte han sin Haand ud imod hende og hviskede paa een Gang sky og selsomt, smertefuldt bevæget:

»Er . . . er det Væsen . . . er denne unge Dame, som staar her for mig og taler til mig, er det virkelig den lille Fanny Vorm fra Skolen, Rektorens Datter?«

»Ja, Ingvar!« svarede hun kjærlig, »og Din Søster! Husker Du ikke, at Fader sagde til os den sidste Aften: »Nu er I jo paa en Maade Broder og Søster?««

Han stirrede endnu nogle Øjeblikke paa hende; da sank han atter ned paa Bænken og holdt sine Hænder tæt pressede foran Ansigtet.

Da satte hun sig hos ham og begyndte at tale til ham, sagte og mildt, dæmpet og melodisk som en Vuggesangs Toner. Hun fortalte, hvorledes hun første Gang havde set ham paa Kastelsvolden, hvad Indtryk dette Syn havde gjort paa hende, og hvorledes hun senere havde søgt efter ham allevegne, men forgjæves, indtil hun nu endelig havde været saa lykkelig at se og finde ham her.

Da hun havde talt saaledes en Tidlang, tog han Hænderne fra Ansigtet og sagde med dump Stemme:

»Veed Du . . . veed De, kjære Frøken Fanny Vorm, Alt, hvad der er passeret med mig, Alt, hvad jeg har forbrudt, siden jeg kom bort fra Viborg?«

»Ja, Ingvar,« svarede hun, »jeg tror nok, at jeg veed det Alt . . . Altsammen.«

»Veed De, at jeg har været som i Dæmoners Vold lige fra det Øjeblik, jeg slog gamle Møllerup i Skolen? . . . At alt det Store, Skjønne, Opløftende, som jeg har været Vidne til og deltaget i . . . at det Alt er gaaet mig saa selsomt forbi, at det Alt kun har været mig som et Middel til at tilfredsstille min Forfængelighed, en Forfængelighed, saa forfærdelig, saa rasende, at den drev mig til at myrde, at dræbe i Duel uskyldige Mennesker, som aldrig havde tænkt paa at fornærme mig? . . . Veed De . . . veed Du det? . . . Derfor er jeg forkastet af Gud og bør være det af alle gode Mennesker! Og derfor bør ogsaa De, Fanny Vorm, gaa bort fra mig og lade mig sidde ene i min Elendighed.«

Hun blegnede i første Øjeblik ved at høre dette. Det var, som følte hun sig ligesom overvunden og sad nogle Sekunder med ned-

slagne Øjne for ham. Da hævede hun paany sit milde Blik og sagde bævende:

»Forkastet af Gud, Ingvar? Sig dog ikke det. Er Gud ikke barmhjertig mod hver Den, der angrer? Og forkastet af alle gode Mennesker! Nej, nej, Ingvar, det endnu mindre! — Ingvar! Ingvar!« sagde hun lidt efter barnligt, idet hun greb hans Hænder, »husker Du, at der en Gang var en ung Discipel i Viborg Skole, den Gang Fader endnu var saa misfornøjet, utaalmodig og forsømmelig, husker Du, at han gik op til Fader en Dag og sagde: »Jeg elsker Dem! Aabenbar Dem nu for mig!« Og husker Du, at Fader fra den Dag af blev som et helt andet Menneske, og at han elskede den unge Discipel som sin Søn og sin bedste Ven? — Veed Du, hvad jeg tror, Ingvar? Den Gang Du gik op til Fader og talte saaledes til ham af Dit Hjerte, da kom Din sande, Din gode, Din ædle Natur frem, og skulde Du da ikke have den endnu, Ingvar, trods Alt . . . Alt, hvad Du har forbrudt?«

Hun sagde disse sidste Ord med højere Stemme og med blussende Kinder, idet hun

uafbrudt betragtede hans Ansigt. Lidt efter tilføjede hun mere dæmpet og sagte:

»Ingvar! Jeg hørte Fader fortælle Biskop Bering dette en dejlig Sommerdag i Haven, og aldrig, aldrig har jeg glemt det siden. Jeg var jo saa glad og saa lykkelig ogsaa før den Tid; men fra den Dag syntes jeg dog, at Alt var blevet endnu herligere og skjønnere og tillige saa forunderlig alvorligt og højtidsfuldt. Og husker Du den dejlige Skovtur, vi havde kort Tid derefter, da Fader var bleven saa fornøjet, saa venlig og god? Da vi sad ved den gamle Vandmølle i Hald Skov og sang de yndige Sange, som Fader havde lært os — ja, for ogsaa mig havde han lært dem, og jeg sang dem sagte med Jer. Hvem var det vel, vi kunde takke for al den Dags Herlighed og Glæde? Hvem andre end Dig, Ingvar, der havde gjort Fader saa mild og saa god?«

Da den Ulykkelige hertil endnu Intet svarede, men sad ganske stille og saae paa hende som i Drømme, fortsatte hun lidt efter:

»Ingvar! hvor tidt har jeg ikke længtes efter det Øjeblik, da jeg kunde sige alt dette til Dig, takke Dig for disse vidunderlige

Erindringer og tale med Dig om dem. Men i Din Lykkes Dage kom Du aldrig til os, og da havde Du maaske heller ikke brudt Dig om dem eller om at høre min Tak. Men nu, da Du føler Dig saa ulykkelig og saa sorgfuld, og ingen anden af Dine Nærmeste eller Kjære er hos Dig, nu kan det maaske være Dig til nogen Trøst at høre, hvor . . . glad, hvor lykkelig og bevæget Du saa tidt har gjort mig, Ingvar, kjære Broder . . . Ja, det har jo Fader selv givet mig Lov til at kalde Dig!«

Han tog sig flere Gange til Panden, og det var øjensynligt, at han med Anstrengelse forsøgte at tage sig sammen og ordne sine Tanker. Endelig svarede han:

»Kjære, ædle unge Dame, De som værdiges at kalde mig Broder, hør, hvad jeg maa sige, hvad jeg maa gjentage for Dem: Jeg er ikke noget Menneskes Deltagelse eller Medlidenhed værd! Den Person, som gik op til Deres Fader den Dag og talte saadan til ham, og den, som hin Sommerdag paa Bankerne ved Bækkelund sang »Flyv, Fugl« og »Stille Nacht«, det er ikke den samme, som sidder her. Drengen, som Deres Fader elskede, og som sang i Hald

Skov, var lykkelig og glad, fordi han intet Ondt havde paa sin Samvittighed. Han, som sidder her, er en syndbetynget Forbryder, der aldrig mere med Frimodighed kan hæve sit Hoved. Det følte jeg i samme Øjeblik, min Forbrydelse mod den herlige Helgesen tvang mig til Ensomhed og Stilhed. Næppe følte jeg mig i Arresten forhindret fra at tage Del i det vilde, brusende Liv omkring mig, før end den unaturlige Spænding paa een Gang slappedes, den, hvori jeg aarevis havde gaaet, og jeg saae mig for første Gang i min sande Skikkelse, saae, at jeg ikke var synderlig bedre end en Morder, en Manddraber. Den efter menneskelig Dom saa haarde Straf, der er overgaaet mig, har vel været mig til nogen Trøst, men en haardere burde jeg have lidt, selve Livet burde jeg have mistet for min Brøde. Kun Tanken om, at en saadan Straf ventede mig, kunde maaske give mit Sind nogen Ro. Men nu er der ingen Hvile for min Tanke noget Steds. Og havde det ikke været en ny Synd, vilde jeg vist for længe siden taget mig selv af Dage . . . som jeg daglig og næsten uimodstaaelig fristes til. For mig er derfor ingen

Redning mere, og jeg vilde ikke en Gang reddes, om jeg endogsaa kunde, for jo sørgeligere, ensommere og uslere jeg lever, jo bedre synes jeg, at jeg har det — jo mindre synes det mig da, at jeg pines af min Samvittighed.«

Paa det Dybeste bevæget ved at overbevises om, i hvor høj Grad hun havde haft Ret i sin Opfattelse af hans Tilstand efter det flygtige Syn af ham: at det ikke var Haardhed og Trods, der forstenede hans Aasyn, men den dybeste Anger og Fortrydelse, sad ogsaa hun nu nogen Tid i Tavshed og Overvejelse efter denne Udtalelse.

Endelig sagde hun:

»Ingvar, jeg har saa tidt hørt om Dit Hjem. Den Gang Fader i Haven talte til den gamle Biskop om Dig og Dit Besøg hos ham den Dag, da fortalte Biskoppen os saa Meget om Vinge Præstegaard. Det lød næsten som et Eventyr, det, han fortalte om, hvor god Din Fader var, om de mange fattige, forladte Mennesker, han der gav Husly og Tilhold. Siden har jo ogsaa Fader været der, og han fik ganske det samme Indtryk deraf som den gamle Biskop. Hør, Ingvar, har Du nogen

Godhed for Fader eller for mig, er der Noget i Dit Hjem, som Du især tænker paa med Kjærlighed eller Vemod, saa . . . saa sig ikke Nej til det, jeg nu vil bede Dig om! . . . Naar Fader nu kommer om nogle faa Dage, og Du har talt med ham, saa rejs, Ingvar, rejs da øjeblikkelig hjem til Din Fader og Moder i Vinge, hjem til de Steder, Du har kjendt og elsket fra Din Barndom! . . . Der er deri en stor Magt, en stor Lægedom . . . det veed, det tror jeg ganske vist.«

»Til mit Hjem?« svarede han mørkt, »til min Fader, der lever som en af de gamle Patriarker og styrer sit Hus paa deres Vis — nej, til ham aller mindst. Ham har jeg krænket aller haardest, forbrudt mig aller mest imod. Strax efter at jeg havde tilmeldt ham Sejren ved Bov og fortalt ham om Kieler Studenten, som jeg skød, og om den unge danske Student, jeg dræbte i Duel, saa skrev han til mig og advarede mig med Alvor og Kjærlighed imod mig selv, imod den Aand, der allerede da havde taget Magten over mig, og saaledes vedblev han at skrive til mig hele Krigen igjennem. Men jeg ændsede det jo ikke, slet ikke.

Derfor er jeg ganske uværdig til nogensinde mere at betræde min Faders Hus. Aldrig mere skal jeg staa paa Højen og høre Vindens Susen i de gamle Træer, aldrig mere derfra se ud over Limfjordens klare Vande til de mørke Banker paa Fur . . . aldrig, aldrig mere!«

»Jo, jo, Ingvar, det skal Du,« sagde hun, idet hun kjærlig atter greb hans Hænder. »Hør, Ingvar, hvad jeg vil sige Dig,« tilføjede hun lidt efter troskyldig, »har Du da rent glemt den gamle Fortælling, Fortællingen om Sønnen, der rejste bort fra sin Fader . . . og som foer vild og syndede saa meget og paa saa mange Maader . . . men dog til sidst kom tilbage igjen og angrede og sagde: Fader jeg har syndet imod Gud og imod Dig — —!«

Det var, som om en Gnist af en endnu ikke udslukt menneskelig Selvfølelse eller Vrede luede i det Blik, hvormed han pludselig vendte sig om imod hende og betragtede hende, da hun sagde dette. Men den skjønne Skikkelse, der sad ved hans Side, og det jomfruelig milde, taarefulde Blik, der mødte hans, afvæbnede ham i samme Nu, og — for første Gang, siden den bitre Angerens Lidelse havde bemægtiget

sig hans Sjæl, smeltede hans Hjerte i en Følelse af Fred.

Taarerne brød frem af hans Øjne, og han sagde paa een Gang dybt bevæget og dog endnu som i en Slags Vildelse:

»Er Du Engelen fra Skolen, fra den gamle stille By, fra min uskyldige Barndoms Tid, der her er kommen til mig for at trøste mig i min bitre Nød?«

Hun smilte barnlig mildt og nikkede: »Ja.«

»Engelen fra Skolen, den lille Fanny Vorm, Rektorens Datter?« fortsatte han paa samme Maade, »ja, nu kan jeg mærke, at det er Dig. Vel synes jeg ikke, at jeg kan kjende Dig igjen fra den Tid; Du er bleven saa stor og saa dejlig; men jeg føler, at det er Dig, for Din Skjønhed og Godhed smelter mit Hjerte, ligesom naar Du talte til mig i gamle Dage, Du søde, Du yndige Barn!«

Og, som havde hun endnu kun været den lille tolvaarige Pige, hvem han hin Aften i Rektorboligen tog en saa kjærlig Afsked med, bøjede han sig nu atter ned imod hende, tog hende i sine Arme og kyssede hendes Mund og Kinder.

Hun trak sig rødmende ud af hans Favn og sagde:

»Tal ikke saa vildt, saa forvirret, Ingvar, men vær nu god mod Dig selv og mod mig, og naar vi nu først har talt med Fader, saa lov mig, at Du strax, øjeblikkelig vil rejse hjem — ikke sandt?«

De tav nu begge en Stund. Hun havde trukket sig lidt tilbage fra ham og sad uafbrudt og betragtede ham med Alvor og Vemod.

Han saae ligeledes fast paa hende, men ogsaa stundom paa Omgivelserne med et Blik, som om han nu først blev dem vaer eller ret lagde Mærke til, hvor han befandt sig.

Og som han saaledes sad i tavs Betragtning, var det, som hans Ansigt lidt efter lidt mistede det Præg af dyb Lidelse, af Skyhed og tillige af Forvirring, der havde været over ham under den hele Scene og jævnlig lydt gjennem hans Tale.

Det var, som om de sørgeligt sammenfaldne og dog saa ungdommelig skjønne Træk lysnede, som om de efterhaanden gjennemskinnedes af en indre Klarhed — Livsmodets

og Livshaabets Gjenopvaagnen i Ynglingens saa længe udslukte Hjerte.

Da tog han hendes Haand og sagde med sagte Røst, idet han saae fast og klart paa hende:

»Vil Du blive hos mig og aldrig forlade mig? Vil Du ved min Side træde over Dørtærskelen til min Faders Hus, naar den fortabte Søn vender tilbage til ham?«

»Ja, Ingvar, det vil jeg,« svarede hun og bøjede sit Ansigt ind mod hans Bryst.

VII.

Paa Rejsen til Jylland.

Næste Aar, en skjøn og stille Eftermiddag først i Juni, laa Dampskibet »Iris« sejlklart ved Toldboden for at afgaa til Aalborg. Trods det dejlige Vejr og den efter Krigen saa glade Befolkning var Rejseselskabet, som efterhaanden samledes paa Skibet, dog ikke særdeles talrigt; thi Rejselysten var ikke nær saa stor den Gang som nu for Tiden.

Præcise Kl. 5 afgik Skibet under levende Deltagelse fra den paa Toldboden staaende Mængde saa vel som fra de Spadserende paa Langelinie, og man vedblev at se efter Dampskibet saa længe, til det tabtes af Syne paa hin Side Svanemøllebugten. Der var endnu i

1851 saa faa Dampskibe, at Publikum i Regelen kjendte dem alle, og deres Afgang og Ankomst vare interessante Dagsbegivenheder, som man gjerne overværede, hvis man kunde, — ganske som nu i Provindsbyerne. Da det just ikke meget hurtige Skib havde sejlet en Timestid, og Passagererne begyndte at tage hverandre lidt nærmere i Øjesyn, var der især deleshed eet Par, som, uagtet det holdt sig afsides, dog efterhaanden blev Gjenstand for almindelig Opmærksomhed. Det var en ganske ung, overordenlig smuk Dame og en ligeledes ung Herre, hvis blege, lidende Ansigt syntes at tyde paa, at han for nylig var kommen op af en haard Sygdom.

Det var Rektorens Datter og hendes Forlovede, Ingvar Hjorth, som nu først kom til at tiltræde Rejsen til Vinge Præstegaard.

Kort efter Rektorens Ankomst til Hovedstaden den foregaaende Jul var Ingvar nemlig bleven kastet paa et farligt og langvarigt Sygeleje, der medtog den største Del af Vinteren Da Rektor Vorm i Følge den store Kjærlighed, han jo oprindelig følte for Ynglingen, tillod sin Datter at blive hans, efter at han nu af

ham selv personlig havde hørt hans Historie, — med dyb Bevægelse erfaret, hvad der var gaaet forud for Begivenheden med Helgesen (hvorom Bataillonens Skrivelse Intet havde meddelt), samt hørt med Undren og Skræk, hvorledes Skolehistorien med Møllerup paa en Maade her var gaaet igjen og ligesom havde fremkaldt den egenlige Katastrofe, — da faldt Ingvar paa een Gang fysisk sammen. Da var det, som om den stærke aandelige Lidelses pludselige Formildelse eller rettere kun foreløbige Afledelse ved nye Følelser og Tanker berøvede hans Legeme den unaturlige Kraft, som voldsom Uro og Spænding havde givet det, hvorved legemlig Sygdom ikke hidtil helt havde kunnet overmande ham; — og han blev nu angreben af en heftig Nervefeber, der efterhaanden gik over til en Slags Gigtfeber, som lammede hele hans Legeme i flere Maaneder, i hvilken lange Tid han paany paa det Voldsomste omtumledes af Samvittighedens Uro og Pine.

Paa Rektorens Foranstaltning var han da bleven bragt paa Hospitalet, hvor han i den værste Tid plejedes af sin egen Moder, der

strax ved Underretningen herom var ilet til Hovedstaden, uagtet hun endnu selv var svag efter sin Sygdom, saa vel som af Fanny Vorm, der jo efter Bestemmelsen skulde tilbringe hele Vinteren i Kjøbenhavn.

Ikke just som en lykkelig Elsker saae Ingvar Hjorth ud, da han sad der paa Skibet i den varme, sollyse Eftermiddag. Vel havde han en klar Erkjendelse af den store, ubegribelige, fuldkommen ufortjente Lykke, at en saa elskelig Pige var bleven hans; men der var dog tillige heri Noget, der dybt ængstede ham. Kunde han efter Alt, hvad der var gaaet hen over ham, nogensinde atter gro fast i Livet, igjen komme til at betragte Tilværelsen med Frimodighed? Og var det Ret, uden Erhverv og uden Fremtid at knytte et andet Væsen til sit Liv? Vel var nu den Bestemmelse bleven taget, at han skulde studere Theologi og blive Præst; men for hans endnu saa dybt lidelsesfulde Sind stod dette som et Syn langt borte bag mørke, truende Skyer. Kun eet fast og klart Punkt havde han: det var hans inderlige, dybe, næsten tilbedende Følelse for »Engelen fra Skolen«, der nu var bleven hans — hans

gode Engel, og naar han formaaede at fastholde dette Punkt alene uden al Tanke paa Fortid eller Fremtid, nød han tilfulde sin Kjærligheds Lykke. Derfor sad han næsten uafbrudt med sit Ansigt vendt imod hendes, der, hvor de strax efter Ankomsten paa Skibet havde taget Plads, afsides fra de andre Rejsende. Thi en næsten uovervindelig Skyhed havde overfaldet ham ved Synet af de mange Mennesker paa saa nært Hold, en Situation, hvori han ikke havde befundet sig siden hin Katastrofe, der gjorde Ende paa hans Krigerliv.

Siddende ved hinandens Side saa fjernt som muligt fra de andre Passagerer tilbragte de unge Elskende saaledes de første Timer af deres Rejse. De talte kun sagte sammen; men trods den dæmpede Stemme var det, som klang hele Livets Jubel, Fylde og Glæde ud af den unge Piges Ord. Hun var saa straalende glad. Hendes Hjerte var fuldt, fuldere end at hun formaaede at udtrykke, hvad hun følte, og derfor søgte hun stadig efter andre, nye Ord og Vendinger, hver Gang hun havde fundet et Udtryk for sin unge, rene, straalende Kjærlighed. Men det hjalp ikke — hun havde

ikke, fandt ligefrem ikke Ord til den Kjærlighed, Hengivenhed og Offerberedvillighed, som hun nu havde Tilladelse til at nære for ham, der alt saa tidligt havde indgydt hendes unge Hjerte Ømhedens og Begejstringens Følelser, og som nu sad her saa alvorsfuld og saa stille, alene, alene hos hende! Thi at han var netop saadan, som han var, hvor rigtigt, hvor naturligt fandt hun ikke dette, i Følge den Alvor og Lidelse, der laa og maatte ligge i hans Sind! Hvor kjær havde hun ham ikke netop derfor! Alvoren, det følte hun, kunde og burde aldrig forsvinde af hans Sind; men Angerens bitre Lidelse vilde mildnes ved Guds Barmhjertighed, ved Tidens Indflydelse og maaske for hendes Kjærligheds Magt, og Haab og Livsmod atter blomstre i hans Hjerte — saae hun ikke det der ude bag de rosenfarvede Skyer, de, som dækkede Jylland og deres Fremtids Dage?

Saaledes sade de unge Elskende flere Timer for sig selv med deres Ansigter vendte mod den nedsynkende Sol.

Da opfordrede hun ham til at spadsere lidt frem og tilbage med hende paa Dækket,

og da Sommeraftenens lette Skumring imidlertid var indtraadt, følte han ikke saa meget den tidligere Skyhed ved at lade sig se, og de rejste sig fra deres afsides Plads. Han var endnu svag efter den lange og afkræftende Sygdom, og han gik noget vaklende og mat. Hun understøttede hans Gang, vogtede ham for Anstød og Forhindringer, var saa helt og udelt til hans Tjeneste, paa een Gang med Elskerindens dybe Ømhed og med en Søsters eller Datters blide Venlighed.

Medens de saaledes vandrede frem og tilbage, blev dette usædvanlige Par end mere Gjenstand for den almindelige Opmærksomhed. Den unge Piges Skjønhed og Ynde fængslede Enhver, og den unge Mand med det fine, blege Ansigt, de lidelsesfulde Træk og den vaklende Gang henvendte nærmest Tanken paa en saaret Officer, en af de mest populære Skikkelser i hine Dage. Samtalen forstummede uvilkaarlig, naar de nærmede sig en Gruppe, og hviskende Spørgsmaal, hvem det dog vel kunde være, fulgte overalt deres Gang. Men det lod ikke til, at nogen af de Tilstedeværende kjendte dem, og selv mærkede de aldeles Intet

til den Opmærksomhed, de vakte, beskjæftigede som de jo vare kun med sig selv alene.

Men der var dog i det Mindste En paa Skibet, som kjendte Ingvar Hjorth.

Det var en gammel Major, som havde gjort hele Krigen med, men nu faaet en hæderlig Afsked paa Grund af Alder og Svagelighed. Han var nu paa Rejsen til Hals, hvor han skulde være Kommandant i det lille Fæstningsværk »Skandsen«. Han havde hidtil opholdt sig neden under, men kom nu ved sin Tjeners Hjælp op paa Dækket i Aftenskumringen for at trække frisk Luft. Da den gamle Mand, der tildels var Invalid, med Besvær var kommen op ad den stejle Kahytstrappe, gav han sig nok saa fornøjet til at humpe af Sted ved Tjenerens Arm, idet han udpustede vældige Røgskyer af en lille sort og forbrændt Feltpibe.

Da han som den, der ikke ret havde Herredømme over sine Bevægelser, ved en noget akavet Vending stødte mod Fanny Vorm, og han i den Anledning paa militær Vis gjorde Front for hende, bedende hende tusinde Gange om Forladelse for sin Ubehændighed, modtog

han til Gjengjæld fra den unge Pige en saa venlig og ærbødig Hilsen, der i Forbindelse med hendes store Skjønhed i den Grad rørte den gamle Krigsmands Hjerte, at han uvilkaarlig blev staaende foran hende og udtrykte sin Beundring og Glæde ved det skjønne Syn paa gammeldags ridderlig Maade og i venlige, naive Ord.

Da de saaledes kom til at staa nogle Øjeblikke sammen, henvendte Majoren sig ogsaa hilsende til hendes Ledsager og kom derved til at se nøjere paa Ingvar Hjorth. Da gik der paa een Gang en Bevægelse eller ligesom et Sæt igjennem ham. Sagte og paa en Maade, som saae han pludselig en Død for sig, sagde han efter nogle Øjeblikke at have betragtet ham stift:

»Men, tager jeg dog ikke fejl? Er det virkelig min unge Ven og brave Krigskammerat Lieutenant Ingvar Hjorth, som jeg her har den store Glæde at se igjen?«

»Jo, Hr. Major, forhenværende Lieutenant Hjorth,« svarede Ingvar med dump Stemme, ved den pludselige Tiltale og Gjenkjendelse

paany overfalden af hele sin Skyhed, og idet han søgte at unddrage sig hans Blik.

»Herregud! kjære unge Herre! Hvor det dog fornøjer mig at se Dem igjen . . . at erfare, at De dog endnu . . . er i Live og . . . lykkelig, som jeg jo kan se, at De maa være med en saadan . . . Engel ved Deres Side! . . . Ja, vor Herre skyldte Dem ogsaa Noget.«

Og den gamle Mand vedblev uafbrudt at trykke hans Hænder, idet han saae paa ham med Taarer i Øjnene.

Lidt efter sagde han paa den tidligere stille og højtidsfulde Maade:

»Jeg er jo kun en simpel Mand, avanceret, som De jo veed, fra gammel Underofficer og uden den nyere Tids Lærdom og Dannelse; men . . . Gud forlade mig . . . tror De ikke, unge Mand, paa onde Aanders eller onde Menneskers Indflydelse . . . under visse Forhold og Omstændigheder?«

»Jeg forstaar ikke, hvad Majoren mener,« sagde Ingvar paa een Gang forundret og sky.

»Det skal jeg sige Dem,« svarede den Gamle ivrig. »Jeg var til Stede, jeg saae Dem komme ned af Ejderdiget ved Frederiksstad

hin 4de Oktober, da De havde gjort Helgesens Bedrift efter; jeg saae Dem staa for ham, hørte Dem besvare hans Spørgsmaal og saae Dem til sidst løfte Deres Haand imod ham. Saa sandt jeg er en Synder for Gud — jeg kan forsikre Dem: Det var, som var det ikke et Menneske, jeg saae, men kun som en Ting, et Slags villieløs Maskine, der handlede efter en Andens Lov og Tilskyndelse! ... Et saadant Indtryk gjorde Synet af Dem paa os Alle, der var til Stede, ja, paa Helgesen selv, det har jeg hørt, og han vilde gjerne have skaanet Dem. Og at noget ... noget Saadant beherskede Dem, var ogsaa den almindelige Opfattelse bag efter, og derfor mente vi ... eller i alt Fald mente Mange det ... at De var bleven dømt og straffet for haardt, ja alt for haardt.«

I højeste Grad forlegen og sky ved pludselig at høre sit Krigerlivs mørkeste Punkt gjort til Gjenstand for Diskussion i Nærheden af Mennesker, der muligvis alt havde hørt og forstaaet, hvorom der var Tale, søgte Ingvar at faa Majoren fjernet fra Stedet, hvor de stod. Dertil var denne ogsaa strax villig, og de gik alle

Tre hen til den afsides Plads i Forenden af Skibet, hvor de Elskende tidligere havde opholdt sig. Da de her havde taget Plads, sagde Ingvar, hvem Majorens venlige Deltagelse og øjensynlige Agtelse for ham forunderlig rørte, trods hans samtidige store Uro og Forlegenhed ved at skulle tale om dette Emne:

»Nej, Hr. Major, onde Aander eller onde Mennesker havde ingen Del i, hvad jeg den Gang gjorde, eller i, hvad andet endnu værre Ondt jeg har bedrevet i de for mig saa ulykkelige Krigsaar. Det Onde, der ledede mine Handlinger, var i mig selv, i min jernhaarde Egoisme, min blinde, umættelige Forfængelighed. At der til Grund for min sidste, afsindige Handling mod den herlige Helgesen laa noget Dybere, noget Dæmonisk, der tilskyndede mig, ja ligefrem beherskede mig, er ganske vist; men selv dette havde dog kun sin Rod i min egen Fortid og ikke i noget Fremmed udenfor mig selv . . . Nej, Hr. Major, jeg er ingen Martyr. Straffen, jeg har lidt, var vel fortjent, ja altfor mild endogsaa, og vor Herre skylder mig ikke Noget i den Anledning!«

Den gamle Major — Flindt var hans Navn — havde mange Gange set Ingvar Hjorth i Kampen, set ham med det ungdommelig skjønne, livfulde Ansigt storme frem under Hurraraab i Spidsen for sine Folk, al Tid munter og uforsagt. Og nu sad han her saa smertefuld og stille, som om Erindringen om al denne Hæder var uddøet hos ham, og talte med en saadan Resignation om den Straf, han havde lidt. Den ethiske Skyld, der med en saadan Magt hvilede over ham, og som gav ham hele dette Syn paa hans militære Fortid, formaaede den gamle Kriger som en ærlig og djærv, men ikke meget fin eller stemningsfuld Natur ikke ret at fatte, uagtet Ingvar Hjorths uretfærdige Dueller heller ingenlunde vare ham ubekjendte. Men han beundrede eller maaske rettere undrede sig over den unge afskedigede Officer, paa samme Tid som det gjorde ham bittert ondt, at denne havde haft saa liden Glæde af sit Mod og sin Krigerdygtighed, hvad der for Majoren stod som det Højeste og Ærefuldeste af Alt paa Jorden, for hvis Skyld saa at sige alt Andet kunde tilgives. Derfor sagde han efter i nogen Tid at have siddet og betragtet

ham med et Udtryk paa een Gang af Medlidenhed og af Højagtelse og Ærbødighed:

»Ja, men, min kjære unge Ven! Intet kan dog berøve Dem den ære- og glædefulde Bevidsthed, at De har været en af vor tapre Armees aller tapreste Officerer, hvis glimrende Mod og Exempel har bragt Tusinder til at gaa frem og slaa et godt Slag for vort gamle Land! Jeg er en gammel Mand, der ogsaa efter Evne har gjort sin Tjeneste; men jeg har set Faa i Deres Alder eller Ingen som Dem! Jeg føler det som en Ære at sidde her i Deres Selskab, unge Mand, og at kunne sige og vidne dette for Dem og den unge dejlige Dame her, sandsynligvis Deres kjære Forlovede! . . . Og nu tør jeg heller ikke selv længere falde Dem til Besvær med min Nærværelse.«

Derpaa rejste han sig, og efter at have hilst de Forlovede paa den hjerteligste Maade, gav han sig atter til at humpe af Sted ved Tjenerens Arm.

Selsomt betaget ved denne Samtale, ved saaledes atter pludselig at blive reven midt ind i det Liv og den Forestillingskreds, han nu i saa lang Tid havde gjort alt Muligt for at

banlyse af sin Erindring, sad Ingvar nogen Tid i dyb Tavshed. I al den Lidelse og Smerte, hvormed han efter den sidste ulykkelige Katastrofe havde tænkt paa sin svundne militære Karriere, var den Tanke aldrig falden ham ind, at Andre maaske dømte ham mildere end han selv — at hans Navn dog muligvis ikke var saa helt udslettet eller foragtet i hans Landsmænds Øjne. Det var, som om noget Haardt eller Forstenet, der hidtil havde været forbundet med hans lidelsesfulde Tilstand, løsnedes, lettedes ved denne Tanke — han aandede uvilkaarlig dybere, fuldere, og det forekom ham, at Alt, hvad han saae og tænkte paa under Indvirkningen heraf, begyndte ligesom at antage andre Former og Farver for hans Forestilling. Endelig vendte han sig om mod sin Forlovede og betragtede hende som for ogsaa i hendes Blik at læse Virkningen af den Gamles Ord. Dybt bevæget og inderlig glad greb hun hans Hænder og saae paa ham med Smil og Taarer; men heller ikke hun talte til ham. Det var, som havde ingen af dem endnu ret Ord til at udtrykke deres Tanker desangaaende.

Da de havde siddet saaledes en Stund,

begyndte en Klokke at ringe nede i Salonen, og samtidig hermed gik de fleste af de paa Dækket værende Passagerer neden under, hvor Aftensbordet nu var dækket. Til sidst rejste ogsaa Fanny Vorm sig og saae spørgende paa Ingvar. En halv Time forinden vilde hun ikke givet en saadan Antydning, dertil vidste hun jo kun altfor godt, hvor folkesky han var, men nu — nu forekom det hende, at hun gjerne turde vove det; dog sagde hun Intet, men saae kun venlig og frimodig paa ham, idet hun tillige uvilkaarlig rakte sin Haand lidt frem imod ham.

Han nølede endnu nogle Sekunder som i Uvished om, hvad han skulde gjøre; endelig modtog han den fremrakte Haand og fulgte hende.

Da de kom ned ad Trappen, blev Døren pludselig aabnet for dem, og i samme Øjeblik, de traadte over Tærskelen, rejste hele Bordselskabet sig som een Mand og modtog dem med et jublende Hurra. Medens Alle endnu stode oprejste, nærmede Skibets Kaptajn sig de To og førte dem op til den modsatte Ende af Bordet, hvor han selv præsiderede, og hvor ogsaa den gamle Major Flindt havde Sæde,

— han, der havde underrettet Selskabet om, hvem den unge afskedigede Officer var.

Det var jo andre Tider den Gang end nu om Stunder. Krigslykken havde gjort Folket barnligt og glad. Det var det en Trang at vise Anerkjendelse, og Enhver tænkte mere paa sin egen Glæde derved end paa, hvor vidt den Hædrede ogsaa muligvis fuldt ud fortjente det. Ingvar Hjorth havde været en af Hærens dygtigste Officerer, det var ubestrideligt og vist; ved en mærkværdig ulykkelig Skjæbne, der, som vi have hørt, i Folkebevidstheden endog antog et vist Skjær af Mystik, der væsenlig forringede hans Brøde, var han gaaet glip af al den Ære og Glæde, der tilkom ham for hans Mod og Tapperhed.

Det var mere end Nok for det lystige og glade Bordselskab, der hin skjønne Sommeraften i 1851 sejlede hen over Kattegattets venlige Bølger, til her at berede den unge afskedigede Kriger en Ovation, som han aldrig havde kjendt Mage til i sin Lykkes og Berømmelses Dage. — Og vel forblev han selv den Alvorligste af dem alle under hele det lystige Gilde, som nu paafulgte; vel formaaede

han ingenlunde at hæve sit saa længe nedbøjede Hoved i fri, kjæk og ungdommelig Glæde; men naar alle de smigrende og venlige Ord henvendtes til ham, og naar han da ved sin Side saae den yndige Pige, fra hvis Øjne en Taareglands af Smil, Kjærlighed og Lykke mødte hans Blik, saa ofte han vendte sig om imod hende, saa bankede dog hans Hjerte i dybe, fulde Slag, hans Kinder farvedes af en Rødme, der ikke i lange Tider havde haft Sæde derpaa, og foruden sin Kjærligheds Lykke syntes det ham da, at han atter begyndte at skimte enkelte solbeskinnede Tinder i Fremtidens før saa dybe Mørke.

Først over Midnat søgte Passagererne i den muntreste Stemning deres Køjer. Havet var glat som et Spejl. Men Ingvar formaaede ikke at gaa til Ro, dertil var Bølgegangen i ham selv for stærk. Da han havde sagt Godnat til sin Forlovede, der med Jubel bortførtes af de kvindelige Passagerer, som havde deltaget i Gildet, gik han op paa Dækket, hvor han, nu ganske alene, dels sad paa den gamle Plads i Forenden af Skibet, dels vandrede langsomt frem og tilbage paa Dækket i den lyse Nat.

Hele denne Aftens og Nats Begivenheder forekom ham som en Drøm, paa een Gang saa skjøn, og dog — jo mere han nu tænkte over, hvad der var sket, des mere Bitterhed blandede der sig deri. Og han følte sig tillige betagen af en besynderlig Angst. Det Hele var kommet saa pludselig, saa aldeles uforberedt, og derfor saa overvældende. Hvor glædelig, hvor berusende havde ikke denne uforbeholdne, hjertelige Hyldest været! . . . Men, havde han ogsaa haft Ret til at modtage den? Havde det ikke været hans Pligt at protestere derimod, — strax at erklære, at han var uværdig dertil? Han vidste det dog ikke. For hvad var det, de havde hædret? Det var jo hans Mod og Tapperhed i Krigen! Og modig, det havde han jo virkelig været . . . det og kun det var det jo, de havde hyldet. — Trods disse Reflexioner vilde den bitre Bismag dog ingenlunde vige for Glæden, og i denne delte Stemning tilbragte han hele den korte og søvnløse Sommernat.

Et udelt glædeligt Efterindtryk af den festlige Stemning modtog han imidlertid i den tidlige Morgendæmring ved Indsejlingen i Limfjorden, da Passagererne paany indfandt sig

paa Dækket i Anledning af, at Majoren her — ved Hals — skulde afgaa fra Skibet. Dette lagde bi, en bemandet Baad kom ud fra Landingsbroen, og efter en hjertelig Afsked steg den gamle hæderlige Krigsmand i Baaden, der stødte fra under de Ombordværendes kraftige Hurraraab, medens samtidig to smaa »Svingbasser« skøde Æressalut, alt hvad de kunde.

Fra dette Tidspunkt var der endnu to Timers Sejlads til Aalborg. Med samme hjertelige Glæde som om Aftenen flokkedes de Rejsende paany om ham; de talte nu til ham som til en kjær, gammel Ven og dog tillige med et Hensyn, en Agtelse som til en Overordnet. Ved Ankomsten til Aalborg modtoge de Forlovede talrige Indbydelser af de i Byen bosiddende Passagerer til at følge hjem med dem og der tilbringe de to Timer, det varede, forinden Limfjordsdampskibet gik op ad Fjorden. Men efter alt det Mærkelige, der var hændt paa denne Rejse, længtes de begge saa meget efter at være ene med sig selv, og de foretrak derfor en lille Vandring i den gamle mærkelige By, hvor Fanny Vorm desuden aldrig før havde været.

Langsomt og i forunderlig drømmende Stemning gav de Forlovede sig da til at spadsere gjennem Byen. Det første Sted, hvortil Ingvar førte hende, var det berømte Apothek, hende saa vel bekjendt fra Blichers skjønne Fortælling, og her dvælede de længe i den dejlige, solklare Morgen. Da de atter vilde sætte sig i Bevægelse, lagde de Mærke til, at der hist og her havde samlet sig enkelte større og mindre Grupper af Folk, der aabenbart betragtede dem nøje. Det var strax indlysende for selve de unge Forlovede, at det var dem, denne Opmærksomhed gjaldt; saa meget mindre kunde de være i Tvivl derom, da de ogsaa paa deres videre Vej fulgtes af disse og af Flere og Flere, der efterhaanden kom til. Alle betragtede de de to unge Rejsende og især-deleshed Ingvar Hjorth med et Udtryk af Vellvillie og hjertelig Deltagelse.

Med den største Forundring, ja med en Følelse af Skræk iagttog han dette, og uvilkaarlig drog han Fanny tilbage med sig i den Hensigt strax at gaa ombord paa Limfjordsskibet og dermed unddrage sig denne Opmærksomhed. Folkemængden fulgte imidlertid —

om end i sømmelig, beskeden Afstand — med, og da de vare komne ombord, bemærkede Ingvar, at Mængden blev staaende paa Pladsen ved Bolværket, rolig og tavs, men Alle med Blikket rettet mod Skibet.

Det var aabenbart, at alle disse Mennesker stod der for hans Skyld, for at se ham, og at det var venlige Følelser, der besjælede dem, kunde der ikke tvivles om, det saaes tydelig nok af deres hele Holdning og Udtryk. Hvad var det, der var Skyld i den Opmærksomhed, de saaledes viste ham? Var det hans Tapperhed i Krigen? Eller var det Medlidenhed med hans haarde Skjæbne? Var det den ham idømte Straf, der forekom Mængden for haard? Og var han saaledes i deres Øjne en Martyr? Men en Martyr, det var han jo ikke, det vidste han jo selv kun altfor godt. Dette var det Eneste, han med Sikkerhed kunde sige sig selv . . .

Og den tidligere omtalte Følelse af Angst overfaldt ham, en Frygt som for at beroves det Fodfæste, han dog hidtil ligesom havde haft i sin dybe Anger og Sjælslidelse.

Strax efter Ankomsten til Limfjordsdamperen vare de Forlovede gaaet ned i Kahytten, gjennem hvis Vinduer de kunde iagttage de nærmere Omgivelser. Mængden forholdt sig fremdeles rolig. Men da Skibsklokken ringede til Afgang første Gang, raabtes hans Navn som enstemmig fra den hele Forsamling ved Bolværket. Uvilkaarlig greb han Fannys Haand og traadte vaklende op paa Dækket. Saa snart han viste sig, modtoges han af et tordnende Hurra, hvorigjennem efterhaanden enkelte Stemmer løde:

»Længe leve den tapre Kriger!« »Hurra for Lieutenant Ingvar Hjorth og for hans Kjæreste, den dejlige Fanny Vorm!«

Han var dybt bevæget, bevæget som aldrig før. Følelser, han endnu aldrig havde huset, svulmede i hans Bryst. Taarerne blændede hans Øjne. Han formaaede Intet at svare. Tavs bøjede han sig for Mængden, der vedblev at raabe og juble, indtil Skibet havde fjernet sig et Stykke fra Land.

Og saaledes saae han sig da atter gjort til Midtpunkt for et nyt Rejseselskabs Opmærksomhed og Hyldest. Hele Farten lige til Ny-

kjøbing paa Morsø var en fortsat berusende Ovation med Taler, Skaaler og Krigssange til hans Ære. Ja, da de Forlovede hen paa Eftermiddagen i ovennævnte lille Kjøbstad forlode Dampskibet og bestege Færgebaaden for at komme over til Salling, ledsagedes de til Baaden saavel af Dampskibspassagererne som af flere af Byens Indvaanere, og deres Afsejling fra Øen fandt Sted under livlig Hurraraaben til deres Ære.

Der var ingen andre Passagerer med Færgebaaden til Salling. Ogsaa denne Dag var en klar og varm Solskinsdag med svag, vestlig Vind. Da de vare komne lidt udenfor Havnen, hejsede Færgemanden en stor Bredfok, og for den svage, men gunstige Vind gled Baaden temmelig hurtig hen over Limfjordens smilende Bølger. Denne pludselige Ro ovenpaa de saa stærkt bevægede Timer var overordenlig velgjørende for de unge Rejsende, der sade Haand i Haand og saa godt som tavse under hele den omtrent en Mil lange Overfart. Nordvestkysten af Halvøen Salling er meget høj, hvorfor der fra Vandet herimellem og Morsø ikke kan ses synderlig Andet deraf end

den fortløbende Kystrand. Paa det Punkt, hvor Baaden lagde til, højner denne sig endog saa meget, at den danner som et helt lille Bjerg, hvorfra man kan overse det Meste af hele Halvøen. Da de Rejsende her vare landede paa den flade Strand under den høje Kyst og havde afskediget Færgebaaden, stod Ingvar og saae med Længsel op mod Bjerget, der hævede sig lige for dem. Deres Rejsegods havde de foreløbig ladet blive i Færgehuset under Skrænten. Da sagde Fanny skjælmsk:

»Du vilde nok meget gjerne der op, Ingvar, men er bange for, at Du ikke kan?«

»Ja,« svarede han, »det vilde jeg gjerne.«

»Saa skal Du ogsaa komme der! Det skal jeg være Mand for!« sagde hun fuld af Liv og Munterhed. »Kom Du kun med!«

Derpaa begyndte hun at bugsere ham op ad Bakken. Snart førte hun ham ved den ene Arm, snart ved den anden, saa løb hun hen foran ham og gik selv baglænds op ad med begge hans Hænder i sine, og paa denne Maade naaede de ogsaa omsider Maalet, Toppen af Bakken, hvor de saa forpustede af An-

strengelsen, at de næppe kunde tale i de første Øjeblikke, begge sank ned i Græsset.

Det var nu hen ad Aften. Den svage Vind havde ganske lagt sig, og ingen anden Lyd hørtes der oppe i Højden end Aareslagene af den hjemvendende Færgebaad.

Ingvar havde ikke med Bestemthed tilmeldt Forældrene, hvad Dag de ankom, da han nok mente at kunne tilbagelægge den lille halve Mils Vej til Fods. Der var desuden ingen rigtig Kjørevej i Nærheden, men kun en Fodsti over Markerne og under Skrænten langs med Stranden.

»Hvor her dog er dejligt!« udbrød den unge Pige efter i nogen Tid at have betragtet det herlige jydske Landskab, som her udbreder sig for Øjet; »en saa vid Udsigt har jeg aldrig før set.«

Men han sad fortabt og saae lige frem for sig mod Øst. Endelig sagde han:

»Fanny, kan Du se den lange, lave Bygning med de hvide Mure der langt borte og med den store Have, der strækker sig ned mod Fjorden?«

»Ja,« svarede hun.

»Det er Vinge Præstegaard.«

Var det den Tone, hvori han udtalte dette Navn, eller det første Syn af det Sted, som en Gang skulde blive den Fagres Hjem, der rørte hende saa? . . . Taarerne brød øjeblikkelig frem af hendes Øjne, og som lænket til Synet sad ogsaa hun i Tavshed længe, længe.

Da afbrødes den dybe Stilhed ved fjerne Toner som af en Lur eller et Skovhorn — Toner, der paa en uforklarlig Maade gik til Hjertet, lokkende, bløde Harmonier som af Kjærlighed og Længsel; men blandt disse kunde der da pludselig lyde en skjærende Dissonans, som et Skrig af Smerte, som frembragt af en syg, forvildet eller forvirret Fantasi

Da disse mærkværdige Toner begyndte at lyde, havde de To øjeblikkelig rejst sig fra den siddende Stilling; men intet levende Væsen var noget Sted at se. Det var, som om selve Luften eller Vandet sang. Omsider hendøde Tonerne saa langsomt aftagende og ligesom aandeagtigt, at Tilhørerne efter deres fuldstændige Ophør endnu en Tidlang vare i Tvivl, om de virkelig vare forstummede eller ikke — saa forunderlig vare de sammensmeltede med

de sagte Røster, der selv i Naturens dybe Stilhed dog al Tid naa vort Øre.

Endelig kom dog en anden og mere prosaisk Lyd til deres Bevidsthed, Lyden af hurtige, uregelmæssige Fodtrin, der nærmede sig Vester fra, og da de saae ned derimod, bemærkede de en Skikkelse, der kom gaaende neden under den høje Skrænt paa den flade Strandbred. Det var en ung, høj Mand i Jagtklædning med Bøsse over Skulderen og et Horn hængende i en Rem over Brystet. Paa sin Vams eller Jakke bar han Danebrogsmændenes Sølvkors, og det tomme venstre Ærme viste, at han var enarmet. Lige under det højeste Sted af Bakken standsede han og stod nogle Øjeblikke saa stille, som om han var naglet til Pletten, seende ud over det blikstille Vand. Da satte han paany Hornet for Munden, de samme mærkværdig skjønne, men med forvirrende Dissonanser blandede Toner klang igjen i nogen Tid, og de To lyttede i dyb Tavshed, forunderlig bevægede og uhyggelig grebne, dertil. Inden han atter satte sig i Bevægelse, vendte han sig om, saae et Øjeblik op ad Skrænten, ja gjorde endog et

Par Skridt hen derimod, som havde han faaet Lyst til her at bestige den, og de To saae da et blegt, udtæret Ansigt med smukke, venlige Træk. Da han bemærkede, at der alt var Nogen der oppe, forandrede han imidlertid sin Beslutning; men han hilste op til dem, idet han paa Soldatervis tog til Huen, og smilede, men paa besynderlig udtryksløs og aandsfraværende Maade. Derpaa fortsatte han sin ilsomme, uregelmæssige Gang langs med Bredden.

»Han er forvirret, den Stakkel!« sagde Fanny Vorm, idet hun aftørrede de Taarer, denne besynderlige Musik havde fremlokket af hendes Øjne.

»Ja, det synes saa,« svarede Ingvar, der var bleven ganske bleg, »men veed Du, hvem det var? Det var Baron Holger Frankenau til Vingegaard i Faders Sogn, en herlig, brav og tapper Mand. Han har gjort hele Krigen med lige til Istedslaget, hvor han blev saa haardt saaret, at han maatte miste sin Arm. Han kunde strax være bleven Officer, men foretrak hele Tiden at kæmpe som menig Soldat . . . At han var kommen i en saadan ulykkelig

Tilstand, derom havde jeg aldrig hørt det Mindste.«

»Han maa vel have haft en stor Sorg, den stakkels unge Mand,« sagde Fanny; »hvem der dog kunde hjælpe og trøste ham!«

Og de vedbleve at se efter den Bortgaaende, der nu uden Afbrydelse fortsatte sin hurtige Gang ad Stien langs med Stranden, indtil en fremspringende Pynt skjulte ham for dem.

Da vendte de atter deres Blikke lige frem — mod Vinge Præstegaard. Og Solen sank dybere, og de saae, hvorledes et af Præstegaardens Vinduer begyndte at blinke og tindre som en Stjerne i dens Straaler.

Da stege de ned ad Bjerget og vandrede tavse og højtidsfulde gjennem det smilende Landskab, over Marker og Enge, frem mod den lysende Stjerne i Øst.

VIII.

I Vinge Præstegaard.

Da de To, kommende gjennem Haven, traadte ind i Præstegaardens Havestue, forefandt de der kun tvende Personer, hvoraf den ene var Husets Herre, »den gamle Patriark«, saaledes som hans Søn jo havde benævnet ham. Pastor Hjorth var endnu langt fra kommen til Kræfter efter den lange og haarde Sygdom, hvoraf han det foregaaende Aar havde været angreben tillige med sin Hustru og et ikke ringe Antal af Præstegaardens Befolkning. Nu sad han med et blegt og lidende Udtryk og badede sig i Dagens aller sidste Solstraaler, der faldt ind gjennem de lave Vinduer og den aabenstaaende Dør.

Da han blev de Indtrædende vaer, der forunderlig stille traadte over Dørtærskelen i Forening, rejste han sig langsomt og gik hen imod dem, idet hans Ansigtstræk vibrerede stærkt. Da bøjede Fanny Vorm, der nogle Gange havde set ham hos Faderen i Viborg og under Ingvars Sygdom modtaget og besvaret hans Breve, sig saa dybt for ham, at det saae ud, som om hun knælede. Han vendte sig da uvilkaarlig først mod hende; men da greb Ingvar hendes Haand, traadte et Skridt frem imod ham og sagde:

»Fader, jeg har syndet imod — —«

»Ja, jeg veed det vel, min Søn,« sagde da Pastor Hjorth, idet han nu vendte sig mod Ingvar, omfavnede og kyssede ham med Taarer, »Du har syndet meget, men ogsaa lidt meget. Det staar at læse i Dit Ansigt, som næsten er blevet et helt andet i de lange Tider, hvori Du har holdt Dig borte fra mig. Gid nu Hjemmets Stilhed og den store Naade, der er bleven Dig til Del ved denne elskelige og herlige Piges Kjærlighed, atter for saa vidt maa give Din Sjæl og Dit Hjerte Ro, at Du kan bryde Dig en anden, en ny Bane i Stedet

for den, der er endt saa sørgeligt og saa ulykkeligt!«

Men der var jo, som anført, endnu en anden Person til Stede i Værelset. Henne i den gammeldags Sofa, hans Yndlingsplads gjennem hele hans Barndom og Ungdom, sad — den unge Baron Frankenau lydløst og stille med sine Øjne uafbrudt rettede paa den unge Pige. Sin Bøsse havde han sat fra sig i en Krog; men Jægerhornet havde han fremdeles hængende over Brystet. Vel viste hans endnu til en vis Grad forvildede Træk, at han led under en stedsevarende aandelig Rystelse; men hans Ansigt var dog nu roligere og udviste i disse Øjeblikke væsenlig kun Udtrykket af en dyb, vemodig Bevægelse.

Da de tre Hovedpersoner efter denne Modtagelses-Scene stode nogle Øjeblikke i Tavshed midt paa Gulvet, rejste Baronen sig og gik langsomt hen imod Gruppen med sine Øjne uafbrudt fæstede paa Fanny Vorm. Uden at blive bange for ham vendte hun sig da ligeledes helt om imod ham og saae med taarefyldte Øjne paa ham, idet hun tillige fuld af Ynde og Mildhed bøjede sig for ham.

Han besvarede med ridderlig Anstand denne skjønne Hilsen, hans Øjne fyldtes med Taarer, og han blev endnu nogle Sekunder staaende foran hende i tavs Beskuelse. Ingvar lod det ikke til, at han bemærkede eller kjendte. Endelig tog han sig til Hovedet, som om han vaagnede af en Drøm, gik hen efter Geværet, som han tog over Skulderen, og forlod derpaa efter en flygtig, aandsfraværende Hilsen Værelset. I den store Stilhed hørtes derefter i nogle Øjeblikke Lyden af hans hurtige, feberagtige Skridt gjennem Haven.

»Den Stakkel!« sagde Fanny med dyb Medlidenhed.

»Ja,« svarede Pastor Hjorth, »det er en Sorg, en stor Sorg for os Alle her, som har kjendt og elsket ham fra hans Barndom. Der gives intet bedre og renere Hjerte end hans. Han kommer her endnu af og til ligesom i gamle Dage og vil da al Tid sidde paa sin Plads i Sofaen, men i Regelen ikke tale med nogen anden end med mig. Forlade Vingegaard for under andre Forhold og Omgivelser mulig at gjenvinde sin Sundhed og Sindsligevægt, det vil han ikke, skjøndt jeg og Andre tidt have

opfordret ham dertil. Men efter Tilbagekomsten fra Krigen hænger han med en særdeles stærk Trofasthed ved Hjemmet, som Ingen med det Gode eller Onde kan faa ham bort fra i længere Tid.«

»Han er maaske bleven ramt af en stor Sorg?« spurgte Fanny Vorm.

»Han lever ikke godt med sin Hustru,« svarede Præsten alvorlig, »det, er jeg bange for, er den væsenlige Grund til hans Tilstand. Han er en ridderlig, ja sværmerisk Natur, vist nok med medfødt Hang til Tungsind og Grubleri, hvad der jo ikke er saa sjeldent hos Descendenter af meget gamle adelige Slægter. At han strax følte sig stærkt skuffet i sit Ægteskab, er vist. Hvori denne Skuffelse egenlig bestod, har jeg vel ikke ret kunnet forstaa; men jeg har i alt Fald selv hos den unge Baronesse set Ytringer af en Natur, der i høj Grad maa have saaret hans fine og rene Sind. Denne Misfornøjelse antager jeg ogsaa var Grunden til, at han saa kort Tid efter Bryllupet forlod hende for at gaa i Krigen, — uagtet han jo forøvrigt er en meget varm, ja begejstret Patriot, — og dette skal hun i

højeste Grad have taget ham ilde op, hvad vi ogsaa selv her have været Vidner til. Den Sindstilstand, hvori han nu desværre i saa lang Tid har befunden sig, i hvor vel den nu Gud ske Lov er mildere end i Begyndelsen, lagde vi først Mærke til nogen Tid efter hans Hjemsendelse fra Krigen som Invalid. Og derfor mener de Fleste, at det store Blodtab, han led ved Amputationen, er Skyld deri, og en medvirkende Grund kan det jo ogsaa godt have været; men jeg antager dog, som sagt, at den Skuffelse, han alt strax følte i sit Ægteskab, og som ved hans Hjemkomst fra Krigen paa en Maade igjen blev ny for ham, er den egenlige og væsenlige Grund.«

»Leve de adskilte?« spurgte Fanny Vorm.

»Ja, paa en Maade. Hun kjeder sig her ude og opholder sig megen Tid hos Forældrene i Kjøbenhavn, som føre et selskabeligt Hus og omgaas den store Verden. Ogsaa besøger hun stundom Udlandet i deres Selskab.«

»Men nu hans Svaghed?« spurgte hun, »hvad mener hans Kone om den? Har hun nogen Tanke om, at . . . at hun maaske har nogen Skyld deri?«

»Det har hun vist næppe. Men ellers veed Ingen af os her rigtigt, hvorledes det egenlig i saa Henseende forholder sig med hende. Her i Præstegaarden kommer hun aldrig, og naar hun er paa Gaarden, synes det, at hun kun ugjerne ser, at Nogen herfra kommer der. Hun føler sig i høj Grad aristokratisk sindet. Ogsaa mig har hun vist sig kold og meget fornem imod. Men ogsaa hun antager sandsynligvis, at hans Svaghed skyldes Krigen eller Amputationen, og da hun jo blev saa højlig fornærmet paa ham, fordi han gik med, føler hun vel næppe megen Medlidenhed med, hvad der efter hendes Mening er fulgt deraf.«

»Hun elsker ham da altsaa slet ikke?« sagde Fanny forfærdet.

»Det er vanskeligt at sige,« svarede han, »hun elsker eller har dog maaske i alt Fald elsket ham paa *sin* Maade; men hun er jo desværre vistnok af en hel anden Natur end han.«

Paa dette Punkt traadte Ingvars Moder, der havde besøgt en Syg i Nærheden, ind i Stuen, og hendes Glæde ved at gjense Sønnen saa vel som den hende alt saa inderlig kjære

Svigerdatter afbrød Diskussionen om dette Emne.

»Patriarken i Vinge« hørte til de den Gang endnu ikke saa sjeldne Præsteskikkelser, der i Regelen kun udtalte sig fuldt ud paa Prædikestolen, men ellers som oftest vare tavse og kun lode deres Handlinger tale for dem. Denne Natur hos Pastor Hjorth kunde vel stundom tage sig ud som Ubevægelighed eller Forbeholdenhed, men var det dog ingenlunde; thi hans Sind og Hjerte vare aabne for Enhver. Han hørte til de i bedste Forstand »Stille i Landet«. Det var saaledes langt fra ikke hans Vane at indlade sig paa længere, vidtløftige Diskussioner om et saadant Emne som det foreliggende, hvor opfyldt deraf han end i Virkeligheden kunde være; men Gjensynet af den eneste Søn under saadanne Omstændigheder saa vel som den unge Piges saa skjønne og yndige Fremtræden havde paavirket ham paa en ganske usædvanlig Maade, ja selv de velvalgte og tildels gribende Ord, hvormed han vidste at modtage Ingvar i Ankomstens bevægede Øjeblik, var hos ham noget Uventet og Sjeldent.

Men saa meget større Virkning gjøre disse tavse Naturer, naar de en Gang imellem udtale sig.

Den første Tid i Hjemmet tilbragtes i største Stilhed, og denne var af en overordenlig velgjørende Indflydelse paa Ingvar. Vel kom Følelsen af hans Skyld atter øjeblikkelig stærkt over ham ved at færdes paa de Steder, hvor han havde tilbragt sin uskyldige Barndom; men — den Erfaring, han paa Overrejsen havde gjort, at han desuagtet havde et godt Navn hos Folket, mildnede dog nu en Del af det Bitre og Nagende i denne Følelse. Ogsaa forsvandt nu som ved et Trylleslag, i den milde og kraftige Landluft, den sidste Rest af hans legemlige Svækkelse efter den lange og haarde Sygdom. Enhver behandlede ham med hensynsfuld Kjærlighed. Ingen, ikke en Gang hans Moder, besværede ham med Spørgsmaal og Ønsker om Forklaringer — det var, som respekteredes uvilkaarlig af Enhver i Hjemmet hans særegne Skjæbne og Ulykke. Men for-

skaanedes han end saaledes for enhver Ytring af Misfornøjelse og Bebrejdelse, saa blev jo — paa den anden Side — lige saa lidt nogen som helst Hyldest af den Art, han havde været Gjenstand for paa Rejsen, ham til Del i Hjemmet.

Sted og Omgivelser bragte ham med sær Magt tilbage til hans Barndoms Tanker og Idrætter; ja, det var, som om hele den sidste saa heftig bevægede Periode af hans Liv efterhaanden trak sig tilbage for hans Bevidsthed. Soldaten, Krigeren forsvandt, og Barnet og Ynglingen blev tilbage. Ja han, der for saa kort Tid siden havde beruset sin Sjæl i den vildeste Vaabenleg, han gjorde nu en gammel Bøsse i Stand, som han havde brugt i sine Drengeaar, og gik paa Jagt efter Ryler, Vildænder og andre Strandfugle nedenfor Præstegaarden i Fjordengen; eller han trak Sko og Strømper af i det varme Solskin og gik med en Kurv under Armen og vadede i den Vig af Fjorden, der gik nær op under Haven, og fiskede Krabber, — ganske saaledes, som han havde gjort som Dreng.

Og Fanny Vorm — hun syntes næsten endnu hurtigere at blive greben af dette Sted og dets Magt.

Det var, som om hun og Stedet gjensidig havde ventet paa hinanden for efter Foreningen begge at opnaa et højere Standpunkt. En mærkværdig, ja hartad oprindelig Harmoni syntes at bestaa mellem hende og det, mellem hende og dets særegne Aand og Tone. Da hun traadte over Dørtærskelen, ja da Ingvar første Gang viste hende Gaarden fra det Fjerne, havde hun denne Fornemmelse, ja en Følelse, som om hun tidligere havde været der og set dette Syn netop paa denne Maade.

Hun var nu sytten Aar gammel. Hun havde ved Alt, hvad der baade af Alvor og Glæde var gaaet gjennem hendes Sjæl i det sidste Aar, opnaaet en endnu større aandelig Rigdom og Modenhed, ligesom hun ogsaa paa dette Tidspunkt i legemlig Henseende havde naaet den voxne Alders fulde Udvikling.

Hendes hele Skikkelse straalede af Ungdommens første Friskhed og Glands. Hun havde et i højeste Grad ædelt og indtagende Ansigt med et jomfruelig rent, mildt vemodigt

Udtryk, — som bevægedes hendes rige Hjerte i al dets Glæde dog stedse tillige som af Livets Ve og Smerte. Hendes Talestemme havde en henrivende, noget dyb og alvorlig Klang, der harmonerede saa ganske med Udtrykket af hele hendes Væsen. Unge og skjønne Piger havde Præstegaarden jo alt i Forvejen i Husets egne hjemmeværende Døtre, ligesom ogsaa de gifte Børn, der fremdeles besøgte Hjemmet hyppig, jo endnu vare i Besiddelse af Ungdom og Skjønhed.

Men den nys Ankomne fordunklede dem Alle.

Og dog saarede denne hendes store Skjønhed saa godt som intet Menneske paa Grund af det Udtryk af inderlig Hjertensgodhed, der ledsagede den, og som maaske var dens dybeste Grund.

Da hun ved Præstens Side den første Aften traadte ind i den store Spisestue og første Gang saae »den store Nadvere«, brast hun uvilkaarlig i Graad, og da hun tillige i dyb Ærefrygt for den Ide eller den Aand, som her havde forsamlet alle disse fattige og skibbrudne Mennesker, ydmygt bøjede sig for dem, da blev

intet Øje tørt hos alle dem, der saae hende i denne Stund.

Da hun næste Gang traadte ind til dem, smilede Alle hende i Møde. Alle de gamle Mennesker flokkedes om hende med en Slags tilbedende Kjærlighed og vilde været henrykte ved blot at maatte have hende i Stuen til at se paa; hvad maatte de da ikke føle, da hun efterhaanden gjorde Bekjendtskab med dem alle, med hver enkelt, ikke paa audiensmæssig-nedladende Maade, men hjerteligt og venligt, forstaaende Enhvers Natur og særegne Skjæbne med sin klare Forstand og — maaske endnu mere — ved Kjærlighedens lykkelige Seerblik.

Ja, selv paa de to ulykkelige Svagsindede, der fremdeles opholdt sig i Præstegaarden, udøvede hun en mærkelig Virkning; thi hun indbød paa forunderlig Maade ligesom Enhver til at vise hende fuld Fortrolighed, til at komme til hende med Hjertets skjulteste Lidelse, Sjælens mest hemmelighedsfulde Brøst. De fulgte hende instinktmæssig, hvor hun gik og stod, paa een Gang i gammeldags ridderlig Tilbedelse af hendes Skjønhed og ædle Kvindelighed og —

i uvilkaarlig Fornemmelse af den Lægedom for Sindets Sygdom, der udgaar fra en fuldkommen sanddru og grundkjærlig Menneskeaand.

Paa Grund af fixe Forestillinger, udgaaende fra den ethiske Ansvarlighedsfølelse, havde de begge i længere Tid, i deres yngre Dage, opholdt sig paa en Sindssygeanstalt, hvorfra de vel vare blevne hjemsendte som helbredede, men vare det dog ingenlunde i Virkeligheden, ligesom de ogsaa i deres daglige exalterede Sindstilstand ikke nogensinde vare fuldkommen normale. Og de vilde sikkert, paa Grund af deres Plagagtighed for almindelige Mennesker, paany være blevne indespærrede, dersom Vinge Præstegaard ikke ogsaa havde optaget dem i sin kjærlige Varetægt. De vare Venner fra Ungdommen af. Den samme fixe Ide havde oprindelig berøvet dem begge Besindelsen. Den opstod først hos Literaten, hvis Navn var Haynau, der ved at meddele den til Vennen, Vedelfeldt, bragte ham i samme Tilstand. Paa Grund af dette Fællesskab i Lidelse vare de vedblevne at være fuldt fortrolige Venner, og det var rørende — og for fuldkommen aandsfriske Mennesker jo vel ogsaa komisk — at høre dem

indbyrdes tale om deres Sygdom og gjensidig bestyrke hinanden i at gjøre Modstand derimod. Hvad Godhed der her vistes dem ved at kunne færdes i fuld Frihed og ved af Alle at behandles med kjærlig Overbærenhed, vare de fuldkommen paa det Rene med, og de gjengjældte denne Godhed ved at nære en rørende Kjærlighed og Taknemlighed mod Pastor Hjorth og mod Alt, hvad hans var.

Som sagt — da »Engelen fra Skolen« viste sig i Vinge Præstegaard, følte ogsaa disse To — Begge Pebersvende og paa dette Tidspunkt begge over 50 Aar — sig paa uforklarlig, instinktmæssig Maade tiltrukne af hende, og de fulgte hende, som anført, i de første Dage næsten overalt, hvor hun gik og stod. Langt fra at vredes over denne Paatrængenhed rørtes hun i højeste Grad over dem, over deres Lidelse saa vel som over deres Godmodighed og Venlighed, og da hun saa tydelig mærkede, hvor inderlig gjerne de ønskede at fremstille deres Lidelse for hende, opfordrede hun dem endelig selv til at gjøre det en Gang, hun sad alene med dem paa en Bænk i Haven, da hun

og Ingvar havde opholdt sig en tre Ugers Tid i Præstegaarden.

Haynau, der havde været den først og haardest angrebne, tog da hendes Haand, kyssede den med Taarer og sagde:

»Elskelige Væsen! Inderlig Tak for Deres uudsigelige Venlighed og Godhed! Vredes nu heller ikke, fordi jeg kommer til at berøre Ting og Forhold, som De i Deres Renhed og Uskyld maa være ubekjendt med og formodenlig aldrig før har hørt omtale. Men for et saa naturligt, sandt og kjærligt Hjerte som Deres er dog maaske intet Menneskeligt, ingen menneskelig Lidelse saa fremmed, at ikke Deres Hjerte kan føle den, Deres Tanke omfatte den? ... Men« — tilføjede han lidt efter, stirrende paa hende med et ekstatisk-tilbedende Blik — »maaske er De ikke et Menneske af Kjød og Blod som vi Andre? Vel kan jeg Synder ikke se Deres Vinger; men der er et Udtryk, en Glands over Dem, som var De kommen flyvende her ned til os i en lykkelig Dag fra Morgenrødens Skyer eller fra Solnedgangens Herlighed! . . . Er det saa, da sig

det, da aabenbar Dig for os, Du skjønne, Du milde Aand!«

»Tal dog ikke saaledes, kjære Hr. Haynau,« sagde hun, idet hun rødmende bøjede sit Hoved og beroligende lagde sin Haand paa hans Arm, »jeg er jo slet ikke andet end et svagt og syndigt Menneske, ganske saaledes som De og alle Andre.«

Efter et Ophold fortsatte Haynau med bevæget og skjælvende Røst:

»Engel eller unge Pige, hvad Du end er, Du veed dog maaske, at der gives Væsener, Væsener af Dit Kjøn, ulykkelige, forvildede Skabninger, der, som oftest ved Mændenes Forførelse og Efterstræben, miste deres Renhed og Uskyldighed i en tidlig Alder og tilsidst synke saa dybt, at de tvinges til et fortsat Liv i den dybeste Usædelighed og Urenhed blot for at kunne opholde Livet.

Da jeg og min Ven her vare unge, levede vi i nogle Aar paa samme Maade som de fleste af vore Jævnaldrende og Venner. Vi vare Sønner af velhavende Forældre, kom tidt i Selskaber og deltoge i talrige Drikkegilder,

hvorfra vi ikke saa sjeldent gik berusede bort, sent om Aftenen eller Natten.

Da besøgte vi under Tiden hine saa dybt sunkne Kvinder.

Det Syndige heri var os allerede den Gang begge klart, og da vi naaede en større Modenhed i Alder, ophørte vi ogsaa dermed og levede herefter et strengt sædeligt Liv.

Og ingen af os tænkte mere paa hine Dage.

Da sad jeg en Gang i min hyggelige Stue vel tilfreds og rolig ved mit Arbejde. Det var en streng Vinterdag, Sneen fygede, og Stormen buldrede. Da bankede det paa min Dør, og da jeg ærgerlig over Forstyrrelsen rejste mig og aabnede den, stod en halvvoxen, bleg og frysende Dreng udenfor og bad om en Almisse. Jeg gav ham nogle Skillinger, og han gik bort.

Men da jeg atter var kommen godt og vel til Sæde ved mit Arbejde, slog den Tanke pludselig som et Lyn ned i mig, om ikke denne pjaltede, forladte Tiggerdreng maaske var min Søn. Fuld af Rædsel ved denne Forestilling anvendte jeg al min Kraft for at neddæmpe denne Tanke, men forgæves, den kom

atter og atter tilbage, fyldigere og forfærdeligere. Alle de pinefuldeste Tilstande, som saadan en forladt Skabning kan stedes i, forestillede jeg mig stedse og al Tid, og denne eller disse ulykkelige Væsener vare maaske mine Sønner! Jeg havde hverken Nat eller Dag Hvile, og det stod stadig for mig som den eneste Trøst i min Nød, hvis Nogen med Sikkerhed kunde overtyde mig om det Umulige i, at jeg kunde være Fader til en eller flere af slige ulykkelige Skabninger.

Men Ingen af dem, til hvem jeg i saa Henseende henvendte mig, kunde i Følge mit tidligere Liv forsikre mig om Umuligheden heraf.

Da steg Lidelsen og Angsten hos mig til Vanvid, og Vanvidets Mørke dulmede i lang Tid min Aand. Jeg kom mig jo nok saavel som min Ven her, hvem jeg i min dybe Rædsel havde bragt i samme Tilstand som jeg selv, men kun for atter at føle den nagende Angst og Pine — den, vi jo nu vel som oftest kan bære som anden aandelig Lidelse, objektivere den for os og gjøre den til Gjenstand for Betragtninger og Diskussion, og heri er jo nok

nogen Trøst; men Livet har denne usalige Tanke dog forspildt for os Begge, og Smertens Braad er aldrig helt dulmet.

Vi have under strømmende Taarer bedt til Gud, og den gode Pastor Hjorth har bedt med os, at han vil borttage denne Tanke af vor Sjæl eller paa en eller anden Maade som ved en Aabenbaring eller i en Drøm give os den Forvisning, at der ikke lever saadanne Skabninger, i hvis ulykkelige Tilværelse vi have Del. Men Gud vil det ikke. Og Pastor Hjorth henviser os da til Ordet: »Herre, jeg vil bære Din Vrede; thi jeg har syndet.« Men vi ere nu gamle og svage og have i saa mange Aar baaret Herrens tunge Vrede! . . . Aand paa os med Din søde Mund, Du skjønne, milde Væsen! Aand paa os, som Frelseren aandede paa de Syge og helbredede dem for Deres Pine! . . . Sig Ordet, det løsende Ord, det, som har Magt over den mørke Trolddom i vor Sjæl!« *)

Denne Scene foregik i Udkanten af den

---

*) Cfr. S. Kierkegaard's Fortælling om »Bogholderen paa Kristianshavn«. (Stadier paa Livets Vej.)

store, skovagtige Have paa en Høj, bevoxet med enkelte Træer, hvorfra der var en vid Udsigt ud over Limfjorden og den lige ud for Præstegaarden liggende Ø Fur, hvis mægtige, sorte Lyngbakker, omgivne af en blaalig Taage, dannede det alvorsfulde Landskabs yderste Grændse. Der, hvor de sade, med Ansigterne vendte mod det vide Skue, var der i den dejlige Sommerdag saa stille, at man kunde fornemme Lyden af det faldende Blad; men ved Standsningen af Haynaus Tale blev selve »Stilheden« ligesom paa een Gang »hørlig«, og de, der sade paa Bænken, grebes forunderlig deraf.

Med rødmende Kinder og dybt sænkede Øjne sad den unge Pige i Tavshed, efter at Haynau havde ophørt at tale.

Den Syndighedens og Urenhedens Tilværelse, der laa til Grund for disse to Menneskers Sindslidelse, og som ved dette selsomme Skriftemaal var stillet hende for Øje, havde hun vel ikke hidtil været aldeles uvidende om; men de mere bestemte Former, denne Tilværelse antog for hendes Tanke under den Lidendes Fortælling, drev, som anført, Und-

seelsens Glød op i hendes Kinder og lukkede for en Tid hendes Læber.

Men — ikke saa ganske uden Grund havde dog Haynau ment, at for et sundt, naturligt og kjærligt Hjerte intet Menneskeligt er saa fremmed, at det ikke kan føle og omfatte det.

Da den første, stærke Undseelse ved Beretningen havde sat sig noget, og hele Skriftemaalet efterhaanden ordnede sig som en Helhed for hendes Tanke, begreb hun ogsaa tilfulde dets Kjerne, og i samme Øjeblik følte hun med dyb Vemod og — ærefrygtsfuld Medlidenhed, hvor rigt og kjærlighedsfuldt et Hjerte Den oprindelig maatte have, der af en saadan Forestilling kunde føres til Vanvid. Den levende Følelse heraf overvandt efterhaanden den dybe Undseelse og det instinktmæssige Mishag, hendes rene Hjerte havde følt under denne Fortælling. Og hun hævede langsomt sit endnu rødmende Ansigt og betragtede med taarefulde Øjne de to forunderlige Skikkelser, der her vare komne til hende om Lægedom og Trøst. Og hun begyndte da at tale saaledes til dem,

paa een Gang ydmygt og barnligt og med jomfruelig Højhed og Uskyld:

»Kjære, gode Hr. Haynau og Hr. Vedelfeldt! Hvorfor vil De med en saadan Angst tænke Dem denne Mulighed? Forsøg paa at tænke den med Rolighed og Tillidsfuldhed. Er Gud ikke Alles Fader og allermest deres, der ingen jordisk Fader har? Hvorfor da ængstes saa meget ved den Tanke, at netop saadanne Børn skulde blive ulykkelige, fattige eller forvildede? Tro meget mere, at den gode Fader i Himlen netop antager sig disse Børn, ja elsker dem med en større Kjærlighed end andre, der have deres jordiske Fader til at pleje og beskytte dem.

Og tænk saa ogsaa paa, kjære Hr. Haynau og Hr. Vedelfeldt, at endog de Fædre, der kjender deres Børn og har dem alle Tider hos sig, de kan dog ikke med deres bedste Villie og med al deres Omhu og Kjærlighed sikre dem imod at blive ulykkelige, fattige, ja forvildede og onde Mennesker, hvis Gud ikke vil tage dem i sin Varetægt! . . . Og . . . har da ikke alle Fædre det omtrent ens i saa Henseende, baade de, der kjende deres Børn, og

de, der ikke kjende dem? De kan jo dog ikke gjøre Andet eller Mere for dem, end hvad Gud vil have, at der sker.«

Efter et lille Ophold tilføjede hun med end sagtere Stemme:

»Og . . . mon derfor ikke et andet Ord af Skriften vilde være bedre, trøstefuldere og sandere for Dem, efter at De nu i saa mange Aar har baaret Herrens Vrede: »Kaster al Eders Sorg paa Gud, thi han haver Omhu for Eder!««

Det var vel ikke sandsynligt, at noget Lignende aldrig før var opstaaet i de to Lidendes Tanke eller ikke af Andre blevet dem sagt til deres Trøst; men denne simple, barnlige, grundreligiøse Tankegang, fremstillet i et lykkeligt Øjeblik af saa milde, jomfruelige Læber, gjorde en ligefrem magisk Virkning paa dem Begge, et Indtryk, der aldrig forsvandt af deres Sjæl. Dybt bevægede bøjede de sig for hende, kyssede hendes Hænder og takkede hende for »det løsende Ord«.

Og vel veg den saa længe gjemte Lidelse aldrig helt fra dem i den Række af Aar, de endnu havde tilbage, — de døde kort Tid efter

hinanden i en høj Alder i Vinge Præstegaard, — men de formaaede fra hin Dag i Haven al Tid at beherske den, og en vemodig Alvor uden al Exaltation blev fra nu af Grundstemningen i deres Sjæl.

Og vel var jo ingen Hjælp at finde for det een Gang »forspildte Liv«; men befriede, som de nu væsenlig vare blevne, for den stedsevarende, nagende Angst, grebes de i deres Livs Aften af den store Kjærlighed, deres Hjerter i disse mange Aar havde indesluttet som en død, ufrugtbar Skat, og ved efter ringe Evne (Haynau ejede en lille Kapital, og Fuldmægtigen havde nogen Pension) at tage sig af Andres Børn, dulmede de end mere den gamle Pine i deres Sjæl.

Et Par Dage efter den ovenfor beskrevne Scene gik Ingvar og vadede i Fjorden nedenfor Præstegaardshaven. Han var paa een Gang paa Jagt og paa Krabbefangst. Geværet havde han i en Rem over Skulderen, men Krabbekurven stod inde paa Land, hvor Fanny Vorm, Ingvars Søster Karen Schmidt, der for Tiden

var i Besøg med sin Mand, saa vel som de Herrer Haynau og Vedelfeldt sade i Græsset og passede paa den, og hvorhen Ingvar begav sig, hver Gang han skulde aflevere en ny Krabbe, og naar han havde skudt en Ryle eller en forvildet And, der var kommen ind i Lavvandet.

Det var en af hin Sommers varmeste og skjønneste Dage. Der var ikke Spor af Skygge paa den flade Strand, hvor de fire Personer sade, og de talte kun lidt og afbrudt med hverandre, paavirkede af den stærke Varme og af Naturens drømmende Stilhed; især deleshed var dette Tilfældet med Haynau og Vedelfeldt i denne deres nye, henrykkende Følelse af Fred, og de begjærede intet Andet end at sidde ganske rolig og betragte deres Hjerters Yndling i stille Glæde.

De havde saaledes tilbragt flere Timer, i hvilke intet andet Menneske havde været at se, saa langt deres Øjne rakte, og hvori det Eneste, der hørtes, var den søvndyssende, plaskende Lyd af Ingvars Gang i Vandet, kun enkelte Gange afbrudt af Knaldet fra hans

Gevær, hvis tordenlignende Rullen i det Fjerne da syntes næsten aldrig at faa Ende.

Hele dette saa fredelige Billede, Nærværelsen af de to Helbredte, der nu vare saa rolige og tilfredse, Synet af Ingvar, i hvis Bryst de vildeste Bølger for nylig havde brust, og som nu gik i det straalende, sagte rislende Vand, saa roligt og saa stille, snart fjernende sig og saa atter nærmende sig til hende med et Smil og en Spøg paa Læben over sin Beskjæftigelse, og dog med den Alvor over sig, som hun jo forstod saa godt, at netop han maatte føle, og for hvis Skyld hun elskede ham dobbelt — hele dette saa venlige Billede med de Tanker og Følelser, det vakte hos hende, fyldte hende med en dyb Glæde, og hun aandede sagte i stille Lyksalighed.

Da saaes endelig to Mænd komme gaaende Vester fra langs med Fjordbredden. De havde Bøsser over Skulderen og fulgtes af en Hund. Stundom standsede de og gjorde et Skud ud over Vandet, tilsyneladende uden noget heldigt Resultat; saa fortsatte de atter Retningen langs Bredden og kom derved stedse nærmere til det ved Vigen forsamlede Selskab. Da Ingvar saae,

at de Fremmede sandsynligvis vilde komme lige forbi, begyndte han at begive sig ind til Landet for om muligt at faa Sko og Strømper paa forinden deres Ankomst; men da han netop var temmelig langt ude, og Gangen i Vandet besværlig, naaede han kun at komme ind omtrent samtidigt med de Fremmedes Nærmelse. Disse, en Prokurator fra Nykjøbing paa Mors ved Navn Aagesen og hans Søn, en ung Landmand, hilste høflig paa de Siddende uden dog nøjere at kunne iagttage dem, da de tildels sade med Ansigterne vendte ud imod Vandet, og vilde fremdeles passere videre, da Prokuratoren ved at fæste sit Blik paa den sig nærmende Ingvar pludselig standsede, tog paany sin Hat dybt af og raabte fuld af Glæde:

»Ej se . . . ja, jeg tager da vel ikke fejl? . . . Er det ikke den unge Hr. Lieutenant Hjorth, som jeg og min Søn her for nylig havde den store Glæde og Ære at rejse sammen med fra Aalborg til Nykjøbing?«

»Jo,« svarede Ingvar og kjendte nu ligeledes med stor Fornøjelse de tvende Herrer, der paa hin Rejse havde været nogle af de mest begejstrede for ham.

»Og De er her hjemme hos Deres Forældre?« spurgte Prokuratoren videre. »Jeg spurgte strax Proprietær Nielsen om Dem — min Søn og jeg er nemlig for Tiden i Besøg paa Vestergaard — men han havde hverken hørt eller set noget til Dem og mente derfor, at De slet ikke var kommen til Vinge, uagtet jeg jo huskede saa tydelig, at det netop var Deres Bestemmelse at opholde Dem i nogen Tid hos Deres Forældre tillige med Deres Forlovede! . . . Nej, det er da rigtignok en overmaade stor Glæde nu at se Dem igjen! . . . Jeg haaber da, at De kommer til Vestergaard, medens vi er der . . . vi bliver der endnu en fjorten Dages Tid eller lidt mere, tænker jeg . . . Nej, det var dog mærkværdigt, at de ikke en Gang i Deres egen Faders Annex endnu har hørt, at De er kommen . . . og det tilmed en saa berømt Mand . . . Jeg forstaar det ganske og aldeles ikke, men en stor, en inderlig stor Glæde er det mig tilvisse nu at se Dem igjen, kjære unge Ven! . . . Jeg har næsten ikke tænkt paa noget Andet siden end paa den herlige Rejse, som jeg aldrig, aldrig glemmer!«

Ingvar forklarede da, maaske ikke uden en vis Forlegenhed, at han saa at sige ikke havde været udenfor Præstegaardens Enemærker, siden han kom, og at dette vist nok var Grunden til, at endnu Ingen havde erfaret hans Ankomst. — Prokuratoren hilste dernæst paany paa det øvrige Selskab og navnlig med den største Glæde og Ærbødighed paa Fanny Vorm, hvem han ligeledes med de hjerteligste Ord takkede for »den skjønne, uforglemmelige Rejse.« Ingvar fjernede sig derpaa lidt for igjen at faa Sko og Strømper paa samt forøvrigt at bringe sit Toilette nogenlunde i Orden, og imidlertid toge Prokuratoren og Sønnen Plads hos de Andre. Klokken nærmede sig nu stærkt til tolv, den sædvanlige Middagstid i Præstegaarden, og i Følge Egnens udstrakte Gjæstfrihed kunde Ingvar og hans Søster da ikke undlade at opfordre de Fremmede til at følge hjem med dem.

»Med største Glæde vil vi det!« raabte Prokuratoren fornøjet. »Vi have frie Hænder, vi sagde til Mad. Nielsen, at de ikke skulde vente os før Aften, og det var saa dog vor Hensigt at falde ind et eller andet Sted for-

inden. For Jagten, den er der jo slet ingen Ting ved for Tiden! Vi har ikke faaet det Mindste paa hele Vejen hertil. Ænderne dukker under, saa snart man bare tænker paa dem . . . Jeg ser dog, at De har faaet et Par Stykker, Hr. Hjorth; hvorledes har De baaret Dem ad med det? . . . For det Smaakrat af Ryler synes jeg dog ikke en gammel Jægersmand gider skyde efter . . .«

Ingvar svarede hertil, at det eneste Sted, hvor man for Tiden kunde komme en And paa Skud, var den lavvandede Vig, hvor Ænderne ikke hurtig nok kunde dukke under.

Derpaa begav Selskabet sig op til Præstegaarden, hvor de Fremmede naturligvis bleve modtagne med største Venlighed og kort efter skikkede til Bords med Familien saavel som med hele den store Nadvere.

Den godmodige, elskværdige og livfulde Prokurator Aagesen hørte til de meget talende Medlemmer af Samfundet, hvilke den Gang, trods Krigsbegejstringen, vare langt sjeldnere end nu for Tiden. Da han nu her saae sig omgiven af en saa stor Forsamling, og han havde for sig den samme unge Mand, hvem

han jo fornylig til sin egen og saa mange Andres store Glæde havde fejret og hyldet ved Sang og Tale, var det jo naturligt, at han brændte af Begjærlighed efter at have den samme Glæde igjen og derved jo ogsaa, som han mente, berede den unge Mand, hvem han havde faaet hjertelig kjær, en fornyet Opmuntring og fortjent Hyldest. Da Selskabet derfor havde siddet nogen Tid til Bords, rejste han sig, og, uagtet han her ikke en Gang havde et Glas Vin som Udgangspunkt for sin Toast, holdt et Foredrag, en Gjentagelse af, hvad han selv og de øvrige Passagerer havde udtalt paa Skibet, en Tale, hvori al den Taknemlighed og Glæde over Krigslykken, der den Gang boede i Folket, klang, og al denne Tak, Begejstring og Ros henvendt til den unge afskedigede Officer i hjertelige og gribende Ord.

Hvad der i saa Henseende var passeret paa Rejsen, havde Fanny Vorm vel ikke fortiet i Præstegaarden, men dog, i den blandede Følelse, hvormed hun selv havde opfattet dette Faktum, kun omtalt det paa en saadan Maade, at Ingen havde faaet et blot nogenlunde tilsvarende Billede af den Hyldelst, hvorfor

Ingvar i Virkeligheden havde været Gjenstand. Han selv havde — paa Grund af en lignende delt Stemning — aldeles ikke omtalt denne Hyldest.

Prokuratorens Tale kunde derfor ikke Andet end gjøre en højst mærkværdig Virkning paa dette Sted.

De gamle Mennesker, der alle hjertelig elskede Ingvar, »vor Søn«, bleve i højeste Grad baade forundrede og henrykte over, at det dog ikke stod værre til med ham, end at saadanne Ord kunde henvendes til ham, og de smilede og nikkede til ham med Taarer i Øjnene.

Pastor Hjorth og hans Hustru følte ogsaa, øjeblikkelig, en dyb Glæde ved denne Tale, der ogsaa tvang Taarerne frem i deres Øjne, en Befrielse, en Lettelse, beslægtet med den, som jo ogsaa Ingvar fornam, da den gamle Major Flindt paa Skibet første Gang omtalte hans Færd saa rosende. Men — det var dog kun i det aller første Øjeblik, at Pastor Hjorth hengav sig til denne Glæde . . . Hvor skjønt, hvor lykkeligt at turde tilegne sig den. Men det kunde, det turde han jo ikke, thi den

hvilede jo ikke paa Sandhed. Og derfor, og man kunde næsten se det paa ham, hvorledes det sled i hans Hjerte, rejste han sig langsomt og med Besvær og sagde med sagte Røst:

»De veed vist ikke, kjære Hr. Prokurator Aagesen, at min Søn er bleven afskediget fra Krigstjenesten, sat i Arrest og berøvet sin Dekoration som Ridder af Danebroge? Og at alt dette kun er en retfærdig Straf for, hvad han i denne sin Tjeneste paa forskjellig Maade har forbrudt.«

Alles Øjne henvendtes nu uvilkaarlig paa Ingvar. Han var bleven ganske bleg, og det syntes, som foregik der en Kamp i ham. Men han fattede sig dog snart, og efter nogle Øjeblikkes Tavshed sagde han rolig og stille:

»Min Fader har fuldkommen Ret. Jeg er bleven afskediget, sat i Arrest og berøvet min Dekoration, og det er Altsammen ikke Mere, end hvad jeg tilfulde har fortjent.«

Da Faderen udtalte hine Ord om Sønnen, blev Fanny Vorm paa een Gang saa bedrøvet og tillige saa angst, da hun bemærkede Ingvars Kamp. Da hans Svar endelig faldt, betragtede

hun ham straalende glad og — dog saa inderlig vemodsfuldt bevæget.

»Nej, hør, min kjære unge Ven, og De, gode, værdige Hr. Pastor!« — sagde da Prokuratoren med stor Ivrighed — »om Deres Søns Straf er fortjent, derom er der sandelig meget forskjellige Meninger i Folket, det har jeg erfaret og kan forsikre paa Ære og Samvittighed! . . . Og selv om saa er . . . selv om Deres Søn i ungdommelig, opbrusende Heftighed har forløbet sig og fejlet paa forskjellig Maade, saa er jo dog det sandt for Gud og alle Mennesker, kjære, højtærede Hr. Pastor, at Deres Søn, Lieutenant Ingvar Hjorth, under hele Krigen har været en af Armeens mest udmærkede og tapre Officerer. Og alene herfor« (og her henvendte han sig direkte til Ingvar) »for dette Deres Mod og Deres ædle Tapperhed, brave unge Mand, fortjener De tilfulde hele Nationens begejstrede Taknemlighed! . . . Og denne Ros og denne Ære kan dog intet Menneske paa Jorden fratage Dem!«

»Nej,« sagde Ingvar sagte, idet en Glød fremkom paa hans Kinder, »den Ros og Ære kan intet Menneske tage fra mig.«

Pastor Hjorth havde lige siden Prokuratorens Tale betragtet sin Søn med ængstelig Alvor. Nu sagde han sagtmodig:

»Menneskene kunne det maaske ikke, min Søn; men Gud kan det, naar Rosen og Æren ikke er for ham.«

»Men har jeg dog ikke kæmpet ærligt for mit Land, Fader?« sagde Ingvar stille.

»Jo, men var det først og fremmest for det, at Du drog Sværdet? Var det ikke nærmest af Tørst efter det Eventyrlige, af Higen efter menneskelig Ære og Berømmelse? Og var det ikke derfor, at Du blev beskjæmmet i Din Vælde, min Søn, min elskede Søn?«

Hertil svarede Ingvar Intet; men Gløden vedblev at brænde i hans Kinder.

Fanny betragtede ham smertefuldt bevæget. Vare disse Ord dog ikke for haarde? Hun saae ham jo endnu daglig bære Bevidstheden om sin Skyld med Alvor og Vemod. Var det da ikke Synd ganske at berøve ham den eneste Glæde, han kunde have i Erindringen om hin ellers for ham saa ulykkelige Tid, Glæden over sit Mod og sin Krigerhæder? . . . Hun vidste

det ikke, og Taarerne randt stille ned over hendes Kinder.

Efter at disse Repliker vare faldne, blev der ikke flere Ord vexlede angaaende denne Gjenstand, og Resten af Maaltidet forløb under ligegyldige Samtaler. Heller ikke de følgende Dage blev denne Scene mere omtalt — den syntes kun at have været et enkelt Vindstød, der jo stundom kan fare hen over stille Vande, og Alt gik igjen sin uforandrede, rolige Gang. — —

Den af Prokurator Aagesen omtalte Herregaard Vestergaard, hvor han og Sønnen for Tiden vare i Besøg, var som alt anført beliggende i Annexsognet Aarup. Den var ikke, saaledes som Vingegaard i Hovedsognet, et adeligt Herresæde, uagtet den ved sin Ælde og sit hele Ydre maatte synes at egne sig langt bedre dertil. Den er nemlig oprindelig bygget i det sextende Aarhundrede af en den Gang berømt Adelsslægt, har endnu Volde og Grave, snæver og skummel »Borggaard« samt hvælvet Indkjørselsport, hvorimod Vingegaard er en temmelig moderne og karakterløs Bygning. Nej, trods al denne ydre Fornemhed var

Herregaarden i Aarup dog for Tiden slet ikke Andet end en »Studegaard«. Det vil sige: den jævne, om end særdeles velhavende Ejer, Proprietær Jens Nielsen, der i Byrd ikke rangerede højere, end at han netop kunde kaldes »udenfor Bondestanden«, gav sig især af med at opkjøbe og opdrætte Stude, hvilke han da til visse Tider af Aaret i store Skarer sendte ned gjennem Landet til Holsten, hvor de da i Almindelighed afhændedes med stor Fordel. Den brave Jens Nielsen havde i Lighed med sallingske Kolleger fortsat denne Forretning saa vidt muligt ogsaa, medens Hertugdømmerne vare i Oprørstilstand, og var derfor bleven dadlet for Mangel paa patriotisk Sindelag. Dette havde han, der var en ærlig og varm Fædrelandsven, men dog tillige alt for meget Jyde og Handelsmand til at lade en lovlig Fordel gaa fra sig, især deleshed taget sig nær, og det laa ham meget paa Sinde, at Folk ikke skulde vedblive at nære denne vrange Forestilling om ham.

Da han derfor af sin Ven Prokurator Aagesen hørte, at Præstens Søn var kommen til Vinge, efter at han jo alt i Forvejen

af den samme var bleven underrettet om al den Hyldest, den unge afskedigede Officer havde været Gjenstand for paa Overrejsen, aflagde han selv strax et Besøg i Præstegaarden og indbød paa det Hjerteligste de Forlovede saavel som den øvrige Ungdom paa Stedet til et Selskab paa Vestergaard den ottende Dag derefter. Præstefolkene forlode kun meget sjeldent Hjemmet for selskabeligt Samkvems Skyld og nu aldeles ikke, da de jo begge endnu — og især deleshed Præsten — vare svage efter den lange Sygdom.

Havde Ingvar modtaget denne Indbydelse allerede i de første Dage efter sin Ankomst til Hjemmet, er der ingen Tvivl om, at han vilde have afslaaet den, da han endnu strax derefter erindrede sig de Ovationer, han havde været Gjenstand for, med mere Frygt end egentlig Glæde. Og at der paa Vestergaard efter al Sandsynlighed paany vilde blive spillet stærkt paa disse Strenge, kunde han jo næppe tvivle om, eftersom hans krigsbegejstrede Ven Prokurator Aagesen vilde være til Stede. Men — alt som Tiden gik, og maaske nærmest efter Prokuratorens Besøg i Præstegaarden, var der i

hans Sind ligesom kommen en ny Braad, af en ganske anden Art end Samvittighedens: den gjenvakte Selvfølelses Braad, der begyndte at paralysere Stikket af hin, og hvis Virkning var en Slags Pukken, en Slags Fordring paa Anerkjendelse for udvist Tapperhed i Krigen.

Han fornam derfor paa dette Tidspunkt en Splid, en Delthed i Sindet, paa een Gang en Frygt for Gjentagelsen af denne Hyldest og — en vis Trang dertil, en vis Forventning derom.

Og derfor havde han ikke Kraft til at afslaa denne Indbydelse.

Da Ungdommen fra Vinge Præstegaard ankom til Vestergaard, forefandt den her en overordenlig talrig Forsamling fra næsten den hele Provinds — en Mængde Præster og Degne, en Hær af store og smaa Proprietærer og Avlsforvaltere, en Masse af Sognefogeder og Bønder i rigt og broget Udvalg — et kraftigt og djærvt Selskab, der, uagtet der kun var faa egentlig Unge til Stede, ved at se en saadan Forsamling, der stadig forøgedes, strax kom i ligefrem Markedshumør.

Efter Ankomsten omtrent Kl. 6 — thi det var Aftenselskab — og der foreløbig var blevet serveret med Smørrebrød, The og »Theknægte«, spredte hele det store Selskab i den smukke Sommeraften sig overalt omkring, i Gaarden, Marken, Haven og Studestaldene.

Da Klokken blev hen ad otte, bemærkedes, at der, uagtet det jo endnu var fuld Dag, blev tændt Lys i »Riddersalen«, der ved saadanne Gilder benyttedes til Spisesal, ved hvilket Syn efterhaanden alle de spredte Gjæster paany samlede sig i Værelserne neden under.

Efter at have modtaget en Melding fra Husmoderen nærmede da Værten sig højtidelig til Ingvar og Fanny, der maatte hentes ud fra en af de brede Vinduesfordybninger, hvor de tillige med flere Andre stode i munter Samtale, bød ham sin højre og hende sin venstre Arm, hvorpaa han i Spidsen for hele Forsamlingen drog op ad Trappen til den med Blomster og Grønt saa vel som med alle Slags krigeriske Emblemer smykkede Riddersal. Tæt efter dem fulgte saa alle de Andre, og i Løbet af nogle Minutter var hver Plads besat ved det festlige Bord, der strakte sig gjennem hele den

umaadelige Sals Længde. Det Imponerende ved det hele Arrangement bragte i Begyndelsen af Maaltidet den største Del af Selskabet til Tavshed trods den brillante Stemning, der øjensynlig besjælede Alle. Men da rejste endelig Værten sig og slog paa sit Glas, og Stilheden blev nu fuldstændig overalt. Forlegenheden var i Begyndelsen ogsaa stærkt over ham, saa længe den temmelig vidt svævende Indledning stod paa, hvilken navnlig havde til Hensigt at rense ham selv for Beskyldningen for upatriotisk Sindelag; men da dette noget kildne Punkt vel var overstaaet, overlod han sig til sin Naturs hele Hjertelighed og Glæde over Situationen, den Situation at have en af vor sejrrige Armees tapreste Krigere ved sit Bord, og det en Mand udgaaet fra selve Stedet, »en af vore Egne« — som han udtrykte sig — hvem saa Mange af de her Tilstedeværende havde kjendt fra hans Barndom af. Ja, med mærkelig Takt (men de ægte Jyder ere ogsaa fødte Diplomater) forstod han endog at berøre Ingvars Afskedigelse paa en saadan Maade, at selv dette Faktum maatte synes at tjene ham til Forherligelse. Og han endte da

med at udbringe Ingvars og tillige hans Forlovedes Skaal.

Da ophørte Jydernes Tavshed. De rejste sig som een Mand og udbrøde i et nifoldigt Hurra, saa tordnende, at alle Borggaardens Vinduer klirrede som ved en Kanonsalut, og alle de mange herlige Stude baade paa Marken og i Staldene vistnok fore forfærdede omkring.

Næppe var denne Larm hendøet, og forinden det var Ingvar muligt at faa begyndt paa at udtale sin Tak, rejste dernæst Prokuratoren sig. Det var, som nød han alt forud den Fryd, han al Tid følte ved at tale om sit saa kjære Emne, Danmarks Krigshæder. Hans store, venlige Ansigt formelig straalede af Glæde og Begejstring. Og, som havde han her hele den tapre danske Armee for sig i een Person, henvendte han efter sin Vane med al den godmodige Overdrivelse, der laa i hans Natur og i det den Gang saa glade Folk, al denne Virak, Tak, Jubel og Glæde til Ingvar Hjorth.

Men trods al denne Overdrivelse eller maaske snarere paa Grund heraf fremkom der nu et forunderlig smukt Moment saavel for

den Fejrede selv som for alle de Tilstedeværende.

Han var dybt og tillige paa særegen, hidtil af ham ukjendt Maade bevæget: blandt dem, der her vare forsamlede, saae han jo saa Mange, han havde kjendt fra sin tidligste Tid, gamle, ærværdige Præster, for hvis Stand han paa Grund af Barndommens Traditioner, Ærbødigheden for Faderen og sin egen nuværende Fremtidsbestemmelse nærede den største Agtelse og Kjærlighed, Mænd, han jo saa tidt havde set ved det store Bord i Hjemmet, da han selv var en lille Dreng, og som han nu her efter sit eget saa heftig bevægede Liv gjensaae som Billeder paa Trofasthed og Uforanderlighed, — smilende og nikkende til ham med Taarer i Øjnene, ganske saaledes som han havde set hine Fattige og Gamle i Præstegaarden at smile og nikke. Det var, som om den nylig gjenvakte Selvfølelses Braad paany helt forsvandt af hans Sind for denne saa dybe Bevægelse, og i den Tak, han med bævende Læber frembar for Forsamlingen, vandt han endnu en Gang Kraft til at bekjende

sin Uværdighed til al den Hæder og Ære, der vistes ham.

Og vel havde han jo en Gang om det store Krigsdrama, hvori han havde deltaget, sagt til Fanny Vorm, at det Hele var gaaet ham saa selsomt forbi; og saaledes stod det ogsaa den Gang for ham i hans store Lidelse; men desuagtet havde han jo dog med poetisk Sind — om end paa en Maade ham selv ubevidst — opfattet hele det mægtige Billede, han jo Stykke for Stykke havde set at oprulles for sig. Det mærkede han selv først, efter at den stærke Bølgegang i ham havde begyndt at lægge sig; og, befriet fra den stærke personlige Optagelse deraf, havde han da fornummet den Lindring, Trøst og Glæde, det stedse giver at fordybe sig i det Almene med Forglemmelse af sin egen Person.

Denne Glæde over det Store og Herlige, han som Øjenvidne havde iagttaget, kom i den saa dybt bevægede Stemning, hvori denne Situation havde bragt ham, nu for første Gang ret til Orde hos ham, fuldt, kraftigt og med sær poetisk Magt. Og for alle disse Mennesker, hvoraf jo de Allerfleste ikke personlig

havde deltaget i Krigen, gav han da en Skildring af det hele Felttog saa vel som af dets mest gribende Episoder, fremhævende med den største Anerkjendelse og Begejstring de enkelte Heltes glimrende Bravour. Og hele denne Skildring baaren som af en forunderlig Smerte, et bevægende Vemod, en personlig Ydmyghed, hidrørende fra Stedet og Omgivelserne saa vel som fra det dybe Samvittighedsnag, han saa ærlig havde følt.

Virkningen af alt dette i Forening var forbavsende. Hele den talrige Forsamling sad i aandeløs lyttende Stilhed. Det var, som fortaltes der for den en vidunderlig, eventyrlig Saga fra de store, de svundne Tider, og dog var det jo Alt fra Først til Sidst ikkun fuld, bogstavelig Sandhed og det fra deres egen aller nærmeste Tid!

Der herskede nogle Øjeblikkes fuldkomne Tavshed i den store Sal, efterat Ingvar endelig ophørte at tale. Men da brød den stærke Betagelse, hvori han havde sat dem alle, paany frem i høje Jubelraab til hans Ære, og Slutningen af Gildet blev paany en saadan Ovation

for ham, som endnu ingensinde var bleven ham til Del.

Men — fra nu af gik det Slag i Slag hele Salling over med Gilder til hans Ære.

Alle de betydeligere Gjæster, der havde været sammen med ham paa Vestergaard, hvilke havde følt en saa stor Glæde ved at hylde ham, og hvem han ved sin begejstrede Skildring af Krigen saa højlig havde fornøjet og bevæget, de maatte jo nu ogsaa have ham hos sig — Præster, store og smaa Herremænd, Sognefogder og Bønder. Og hans Liv blev næsten i en hel Maaned derefter en vedvarende, berusende Triumf hele Salling over, ja endog et Stykke ind i Fjends Herred. Ja, hvor fløj de som paa Vinger, han og hans Elskede, fra Sted til Sted, fra Fest til Fest, fra Hyldest til Hyldest! Og han nød Livet, sin Hæder og sin unge Kjærligheds straalende Lykke i fulde, dybe Drag. Men — efterat han een Gang, paa Vestergaard, ligesom havde betalt sin Skyld dens Tribut, var det, som tænkte han nu ikke mere paa den, og fordrede nu efter-

haanden mere og mere, i den Berusning, hvori han levede, Hæderen og Æren som skyldig Tribut til sig for det Mod, han utvivlsomt havde udvist i Krigen, og som »jo intet Menneske kunde fratage ham Rosen og Æren for.« Ja, denne Fordringsfuldhed gik endog saa vidt hos ham, at han i denne Tid i et Selskab kunde sidde tavs og ligesom aandsfraværende, indtil den første Hæderssalve til ham havde lydt, og var den mindre tordnende, end han var vant til eller havde ventet, kunde det ses paa hans Ansigt og hele Holdning. Hvorimod han, naar Hyldesten naaede det vanlige Punkt, først kom i det rette Humør og til sin fulde Elskværdighed.

Han naaede under Indflydelsen af denne stadige Virak et Højdepunkt af Velvære og Lykke. Hans Ansigt og hele Skikkelse straalede af Ungdom, Sundhed, Skjønhed og Glæde, ja det var end ikke frit for, at endog et Træk af Overmod havde lagt sig over hans Pande og begyndt at kruse hans Læber.

Men der var jo En, der al Tid fulgte ham, og hvis Øjne stedse hvilede paa hans Ansigt.

Der var Slætgilde (Høhøstgilde) paa Vestergaard. Høbjergningen paa denne Herregaard var paa Grund af de dertil hørende vidtløftige Enge som oftest ikke tilendebragt, førend Kornhøsten omtrent lige stod for Døren, nemlig henimod Udgangen af Juli. Denne Begivenhed fejredes i Almindelighed ved et lille Gilde; men i hin mærkværdige Folkelystighedens Periode kunde dette jo ikke blive til mindre end et Bal, et Bal for hele Egnens Ungdom, et Bal i selve Riddersalen paa denne gamle, fornøjelige Herre- og Studegaard.

Og glædeligt var det tilvisse at se hin lystige Tids lystige Ungdom. Glæden behøvede ikke — som saa ofte nu — først at skaffes til Veje ved megen Mad og Drikke, ja den dæmpedes snarere end forhøjedes derved; — den var til Stede over alt, laa ligesom i Luften, der indaandedes, men først og fremmest i ethvert Hjerte, blot fordi det var ungt. Ja, hvor man dandsede i den store, ved sin Ælde og Ærværdighed højtidsfulde Sal! Hvor man svang sig i fri og ubunden Livslyst, der ikke saa sjeldent selv hos de ældre Dandsende — Herremænd og Proprietærer — gav sig

Luft i Udraab eller Skrig af Glæde, noget, som nu kun høres ved de simpleste Gilder, naar Brændevinen har gjort sin Virkning.

Og herligt var det at se den Skjønneste af alle dem, der hin Nat dandsede i den gamle Sal, »Engelen fra Skolen«, se hende svungen af de djærve Dandsere og dog svævende og let, i hver Bevægelse udfoldende al den Skjønhed og Ynde, som hendes Væsen og hendes Ydre besad.

Men allerherligst var hun dog at skue, da hun hen ad Morgenstunden, da Solen alt var opstaaet, og mange af Selskabet alt vare tagne bort, dandsede med Ingvar Hjorth, der hele Natten havde været paa Højdepunktet af Virak, Jubel og Glæde. De havde naturligvis ofte i Nattens Løb dandset sammen; men nu, i denne sildige Time, opbød hun ham selv som til en sidste Dands. Og han fulgte hende ud paa Gulvet, hvor nu kun en halv Snes Par dandsede Tyrolervalsen. Der var da en Alvor over hende, et forunderlig vemodsfuldt Udtryk, der uvilkaarlig greb Enhver, som saae hende. Ogsaa han blev slaaet der af, og en lignende Alvor lagde sig derved ogsaa over hans Ansigt. Og

de dandsede længe sammen, favnedes og skiltes og skiltes og favnedes i stedsevarende ensformig Vexlen, saaledes som denne Dands medfører, og det ene Par efter det andet forlod efterhaanden Gulvet. Men de bleve ved. Med al den Alvor, som vedblev at hvile over hende, var det, som om hun dog denne Gang kun nødig vilde standse, — kun med Vanskelighed kunde løsrive sig af hans Arme. Endelig maatte hun jo dog staa stille; men hun slap ikke hans Haand og drog ham da sagte med sig hen over Gulvet, hen imod et af de høje Vinduer, i hvis Fordybning — et helt lille Værelse, oplyst af Morgensolens Glands — hun traadte ind med ham.

Her, med hans Haand i sin og med sit Hoved ved hans Bryst, talte hun saaledes til ham:

»Ingvar, jeg har Noget at sige Dig, som jeg saa inderlig beder Dig om at høre paa med Kjærlighed og ikke i Vrede . . . Noget, som jeg tror, jeg bør sige Dig, skjøndt det er saa tungt og gjør mig saa bittert ondt, at jeg maa være den, der ligesom vil tage Din Glæde fra Dig! . . .

Kunde jeg kun sige det paa den rette Maade, saadan som jeg nu, i dette Øjeblik, saa tydelig føler det i mit Hjerte. Og derfor vil jeg nu heller ikke vente med det til en anden Tid eller et andet Sted, men sige det strax og her, da jeg maaske ellers ikke kan eller tør . . . Sig mig kun endnu først, om Du tror, at jeg holder ret meget af Dig?«

»Ja,« svarede han, forunderlig greben af hendes Alvor.

»Ja, Ingvar, med en Følelse, dybere, rigere og varmere, end jeg havde troet, der kunde bo i et Menneskes Bryst. Og jeg er somme Tider bange for, Ingvar, at denne min store Kjærlighed er som en Synd, en Afgudsdyrkelse, for jeg synes, at jeg elsker Dig mere end Alt paa Jorden og . . . i Himlen, Ingvar! . . . Ja, jeg vil dog haabe, at det Sidste ikke er sandt; men jeg er dog saa bange, saa bange derfor! . . . Og saa, Ingvar, efterat jeg nu har sagt Dig dette, saa vil Du jo ikke gjøre mig den store Sorg at tvivle om min Kjærlighed eller vende Dit Hjerte fra mig, selv om Du . . . i første Øjeblik . . . kunde synes, at det var mig, der vilde tage Din Glæde fra Dig . . .

mig, der ikke har nogen større Glæde, end naar Du er glad . . . og kan være det i Ærlighed og Sandhed.

Ingvar!« — fortsatte hun med sagte Røst efter et lille Ophold, hvori hun inderligere trykkede hans Haand og bøjede sig til ham — »Du husker jo nok, da jeg fortalte Dig om min Samtale med Haynau og Vedelfeldt, at Din Fader havde henvist dem til et Ord af Skriften, et haardt og strengt Ord: Herre, jeg vil bære Din Vrede, thi jeg har syndet. Men, Ingvar, hvad de har syndet, det ligger saa langt tilbage; de har i saa mange Aar baaret Herrens tunge Vrede, og derfor synes jeg, at det Ord var for haardt for dem, de to Gamle og Svage. Derimod . . . hvad Du har forbrudt, Ingvar, det ligger endnu saa nær, saa nær; dets Alvor og Smerte maa ikke allerede nu være forsvunden af Din Sjæl, dertil er Din Synd for stor, altfor stor. Paa Dig, Ingvar, passer derfor langt mere end paa de To dette strenge Ord. Og Du tør ikke lade Dig daare af Dine Lovpriseres evige Tale om den Ære, Du har indlagt Dig ved Din Tapperhed i Krigen — den kan ikke sone Din Synd; det kan

kun Din Anger, den Du jo ogsaa i Begyndelsen følte saa ærligt og saa sandt. Og derfor forekom det mig jo ogsaa, at Din Faders Ord den Gang vare for haarde, da han vilde berøve Dig al Glæde fra Din Krigstid! . . . Ingvar! Du er jo nu kraftig og stærk. Du kan vel bære Herrens Vrede uden helt at segne derved, saadan som de To i deres Ungdom; men bære den, det maa Du . . . vist nok . . . saa længe den er, saa længe den maa være over Dig . . . maaske ikke mere, ved Guds Barmhjertighed, i den dybe Fortvivlelse, hvormed Tanken om, at Du ved Din Pirrelighed og Forfængelighed havde foranlediget uskyldige Menneskers Død, først kom over Dig . . . saadan som Du jo følte Bevidstheden herom, da jeg kom til Dig i Kongens Have . . . men heller ikke i Dands, Lystighed og Glæde, som om Din Skyld aldrig var eller havde været til; men lad os bære den i Alvor, Stilhed, Ydmyghed og Beskedenhed, Ingvar!«

Da han endnu Intet svarede hertil, men kun stod ganske stille og halvt bortvendt fra hende, saaledes at hun ikke kunde se hans Ansigt, tilføjede hun med Inderlighed:

»Ja, Ingvar, for jeg vil jo bære Alt med Dig. Heller ikke jeg vil mere dandse eller glæde mig paa saadan udvortes Maade, hvorpaa vi To jo nu saa længe har fornøjet os sammen. Derfor dandsede jeg jo nu sidst saa længe med Dig og kunde kun saa nødig slippe Dig af mine Arme, for det var vor sidste Dands, Ingvar, den sidste for lange Tider. Det følte jeg, at den maatte være . . . og tror Du nu ikke ogsaa selv, at det er ret?«

Han svarede hende fremdeles ikke. Endnu havde han intet Ord — dertil var den forskjelligartede Bevægelse, han følte ved hendes Tale og ved den hele Situation, altfor stærk. Kun skjød han hende nu sagtelig fra sig som for at se hendes Ansigt og Skikkelse i Glandsen af Morgensolens Straaler; men da sænkede hun sit Hoved og stod bly og undselig for ham.

Ja, hun havde jo Ret. Livets Glæde og Virak havde forjaget Alvoren af hans Sjæl, og Erkjendelsen heraf frembragte i første Øjeblik næsten som en Harme, en Fortrydelse mod den, der havde aabnet hans Øjne. Men føle Vrede mod hende, saadan som han jo

en Gang ikke havde været langt fra at føle mod sin Fader, hvor kunde han det — i næste Øjeblik? Vrede mod hende, den Elskelige, hvis milde, barnlige Ord, paa samme Tid som de dadlede ham, forraadte den inderligste Kjærlighed til ham og fremkom med en saa forunderlig Højhed og Uskyld.

Han følte sig dybt beskjæmmet, følte paany dybt og smerteligt sin Synd, og den vakte Harme mod den, der havde »kaldet ham til Orden«, forsvandt for den inderlige Følelse af Taknemlighed mod hende.

Hans Tanke gjennemløb med besynderlig Hurtighed hele hans foregaaende Liv i disse Øjeblikke, og han saae med en Klarhed som aldrig før Forfængelighedsdæmonens Tilstedeværelse næsten overalt. Og dog . . . midt i al denne Selverkjendelses Lidelse kom der som en Lysning, en Frimodighed i hans Sjæl, der gjorde dette Øjeblik til det uforglemmeligste i hans Liv: Følelsen af en saa fuld og klar Forstaaelse af hende, der havde talt saadanne Ord til ham, og derigjennem af selve Kjærlighedens evige Natur og frelsende Magt, at han hævedes højt over sig selv op i en Tilværelse

af Fred og Tilgivelse, hvor ligesom al Synd og alt Ondt var glemt eller udslettet.

Endelig sagde han med sagte Røst:

»Ja, Du har Ret. Jeg har glemt mig selv i al denne Glædens Tid, saadan som saa mange Gange før. Og mit Liv skal, som jeg haaber, herefter være ganske saaledes, som Du har sagt.«

»Og dog, Fanny Vorm,« tilføjede han lidt efter med Alvor og med hin forunderlige Frimodighed, som Følelsen af hendes store Kjærlighed indgød ham: »Du forlanger, at jeg skal bære Herrens Vrede, og jeg vil det ogsaa, vil ganske leve, som om jeg bar den; men . . . den er dog næppe mere til, jeg har alt faaet Tilgivelse, ja, det tror jeg for vist!«

»Hvor veed . . . hvor kan Du dog tro det, Ingvar?« sagde hun ængstelig.

»Jo,« svarede han, »det tror og veed jeg, naar jeg hører og ser paa Dig!«

Da sænkede hun paany sit Hoved i Undseelse og hviskede: »Se dog al Tid . . . videre frem . . . højere op, Ingvar!«

Efter dette Gilde indtraadte den forrige Stilhed for de unge Forlovede. Forøvrigt havde de ogsaa nu, hvad Invitationerne angik, omtrent løbet hele Linen ud, hvorved disse ophørte paa naturlig Maade som af sig selv paa dette Tidspunkt.

Og som forhen, før Prokurator Aagesens Besøg, færdedes Ingvar nu atter i Hjemmet med den Alvor over sig, hvortil han saa kjærligt var bleven opfordret, og som ogsaa var det fuldkommen naturlige Udtryk for hans nuværende Sindstilstand. Og dog var denne Alvor af en anden Art end den, hans Forlovede havde tænkt sig. Den inderlige Følelse af hendes Kjærligheds Højhed og Uskyld, der saa mægtig havde grebet ham, da han i den gyldne Morgen stod og lyttede til hendes Tale, vedblev at fylde hans Hjerte med en Jubel, en Glæde, en Taknemlighed, en Frimodighed, der gjorde det umuligt for ham at føle sig under nogensomhelst Vredes Tryk. Men netop denne Følelse frembragte en dyb Alvor i hans Sind, en stille Undren over en Menneskesjæls Skjønhed, Sanddruhed og Elskelighed og en levende Er-

kjendelse af sin Uværdighed til al den Herlighed, der her var givet ham.

I denne Tilstand af smeltet Sind og Hjerte forsvandt nu ogsaa den sidste Rest af Skyhed overfor Forældrene og navnlig for Faderen, hvilken Følelse han jo ikke havde været ganske fri for at nære overfor denne siden Prokuratorens Besøg. Fuldkommen aaben som før hans voxne Alder talte han nu med sine Forældre og Søskende om alle sine Oplevelser; ikke een Fold i hans Hjerte blev ukjendt mere for dem, som elskede ham, og hans Fader levede ligesom op paany under den velgjørende Virkning heraf. Ud af denne Følelse af Frimodighed, Taknemlighed og Ydmyghed begyndte han da nu ligeledes uvilkaarlig at betragte saavel Fænomenerne i Hjemmet som udenfor samme paa anden Maade end tidligere — ikke mere som blot drømmende optagen af den Indvirkning, de udøvede paa ham, men mere aktivt, med Trang til at gribe ind og virke derpaa efter Evne: han begyndte at føle sig i Gjæld til Menneskeheden for den Fred og Lykke, han selv nød.

Som et saadant Fænomen, der nu blev af Betydning for ham, var det ulykkelige Forhold, der fandt Sted mellem hans Barndomsbekjendt, den unge Baron Frankenau, og dennes Hustru, og som jo efter Pastor Hjorths Udtalelse var den egenlige Grund til Baronens sørgelige Sindstilstand. Som alt tidligere anført var jo den unge Mand, selv i denne Tilstand, vedbleven at komme i Præstegaarden, idet han ikke kunde undvære at se Præsten, hvis Tale og hele Personlighed udøvede en velgjørende eller beroligende Virkning paa ham. Men hverken Præsten eller nogen Anden end den unge Baron selv kjendte jo dog ret Grunden til dette Misforhold mellem Ægtefolkene. Pastor Hjorth var jo endnu langtfra kommen helt til Kræfter efter den lange Sygdom, ligesom ogsaa den forhen antydede Naturbeskaffenhed hos ham vistnok gjorde ham mindre skikket til her at træde op med Sikkerhed og spørge paa den rette Maade trods den Klarhed, hvormed han maaske i Virkeligheden gjennemskuede Forholdet, og trods al den Kjærlighed, han nærede for den unge Mand.

Siden den Dag ved de Forlovedes Ankomst havde Baronen oftere fulgt sin Trang til at besøge Præstegaarden, sidde paa sin Plads i Sofaen og tale med Præsten eller i alt Fald blot se ham. Havde der ved hans Ankomst været Andre til Stede, eller havde Nogen siddet paa hans Plads, var han strax gaaet bort igjen. En saadan forjagende Virkning havde som sagt enhver af Præstegaardens Beboere udøvet paa ham, Ingvar Hjorth heri medregnet, alene med Undtagelse af Fanny Vorm. Den mærkelige Indflydelse, det første Syn af hende havde paa ham, er alt skildret.

En lignende Virkning gjorde det paa ham, da han saae hende næste Gang. Det var i Haven, hvorigjennem han al Tid gik, naar han besøgte Præstegaarden, og hvor hun stod alene paa den store Græsplaine, der var lige udenfor Havestuedøren. Han nærmede sig da langsomt og varligt til hende som af Frygt for, at hun paa een Gang skulde forsvinde, blottede sit Hoved med Udtrykket af den største Ærbødighed eller Ærefrygt og gav sig til at stirre paa hende, ligesom den første Gang og uden at sige Noget. Da hun ikke nærede den mindste

Angst for ham eller for nogen som helst anden Lidende paa Jorden, men kun besjæledes af en levende Attraa efter muligvis at kunne være ham til Opmuntring eller Trøst, blev hun staaende foran ham, idet hun tiltalte ham med venlige Ord og hilste ham kjærligt og vemodsfuldt. Han besvarede dog ikke hendes Tale, men vedblev kun ufravendt at betragte hendes Ansigt, som vilde han indprente sig dets enkelte Træk i Dybet af sin Sjæl. Endelig sagde han som til sig selv, idet han smilede tungsindigt og nikkede med Hovedet:

»Ja, den er dog til, Stjernen, som jeg drømte om, og er ikke allerede det en Trøst?«

Og, som om han denne Gang alt havde opnaaet, hvad han søgte, gik han ikke ind, men fjernede sig med rolige og langsomme Skridt, hvad der ogsaa var mod hans Sædvane, i Retning af sit Hjem.

Fra denne Dag af var det øjensynligt for Alle, at der var foregaaet en Forandring til det Bedre med ham. Paa sine gjentagne Besøg i Præstegaarden, hvor han jo nu forøvrigt kun undtagelsesvis traf de Forlovede, der havde paabegyndt deres store Triumftog, viste han

dette paa flere Maader, og kun en dyb Tungsindighed i Forbindelse med den deraf følgende store Skyhed for Mennesker vedblev at vidne om hans Lidelse.

Paa dette Standpunkt befandt han sig, da Ingvar besluttede at aflægge denne sin Barndomsven et Besøg paa Vingegaard.

Foruden det sørgelige Forhold mellem disse unge Ægtefolk var der den største Forskjel paa den Maade, hvorpaa man levede paa dette Herresæde, og paa den lystige Studegaard i Annexsognet. Som borgerlig født og gift med en Adelsmand blev den unge Baronesse naturligvis strax Fuldblods Aristokrat. Ingen af Egnens Beboere vare hende gode nok til Omgang. Disses Besøg forbleve ubesvarede, hvorved den unge Baron, der trods sit fine og noble Sind var saa jævn og ligefrem som Nogen, ved sin Hjemsendelse som Invalid fandt sig isoleret fra al Omgang med Jævnaldrende og Ligesindede, hvad der formodenlig bidrog Sit til at fremkalde den ulykkelige Sindstilstand hos ham. — —

Da Ingvar ud paa Eftermiddagen kom til Vingegaard, der ligesom Præstegaarden lig-

ger i Nærheden af Fjorden, længere mod Øst, hørte han de samme Valdhorntoner, der havde modtaget ham og Fanny ved Ankomsten til Salling. Og han saae da en Skikkelse, der efter al Sandsynlighed maatte være Baronen, staa ved Fjordens Bred. Den nærmeste og tillige den behageligste Vej derned var i den varme Dag igjennem den skyggefulde Have, og han betænkte sig da ikke paa at gaa denne ham saa velbekjendte Vej. Da han omtrent var kommen midtvejs derigjennem, saae han imidlertid med ikke ringe Forlegenhed en ung og overordenlig elegant Dame, som jo ikke godt kunde være nogen Anden end den unge Baronesse, komme ham i Møde. Han standsede og hilste hende ærbødig, idet han anførte til Undskyldning for, at han havde valgt denne Vej for at træffe Baronen, at han ikke havde vidst, at Baronessen i denne Tid var paa Gaarden. Hun var ligeledes standset ved hans Hilsen, og han imponeredes i første Øjeblik ved hendes aldeles regelmæssige Skjønhed.

»Ej se,« sagde hun og smilede halvt velvillig og halvt ironisk efter at have betragtet

ham nogle Øjeblikke, »den fejrede Helt vil altsaa dog ogsaa beære Vingegaard med sin Nærværelse? . . . Ja, for det er jo den unge Hr. Hjorth, ikke sandt? . . . Ja, samme Komedie vilde de naturligvis ogsaa haft i Gang med min Mand, da han kom hjem; men han var dog i det Mindste saa klog at frabede sig Maskepi med Pr . . . med Degne og Bønder . . . Ja, vær saa god, min Mand kan De aldrig tage fejl af, hans hjertebrækkende Musik kundgjør jo hans Nærværelse for hele Omegnen. Ja siden han har faaet Deres Engleprindsesse at se, — hvem det for Resten ogsaa vilde være mig en stor Ære og Fornøjelse at blive forestillet for, — har han endogsaa faaet sat nogle nye Kruseduller til, saa vidt jeg kan høre.«

Derpaa nejede hun dybt og fortsatte sin Gang.

»Med Pr . . . Præster,« sagde han smilende til sig selv, »hun behøvede saamænd ikke at genere sig for mig! . . . Hvor lidt forstaar dog hun den ærlige og jævne Holger!« Og idet han fattede den Beslutning at anmode sin Forlovede om at besøge Baronessen, hvad enten saa dennes hertil sigtende Ytring havde været

alvorlig ment eller ikke, fortsatte ogsaa han sin Gang.

Da han naaede Fjorden, stod Baronen med Ansigtet vendt mod Vandet, saa ubevægelig som en Statue, og blæste paa sit Horn — den eneste Maade, paa hvilken han i sin abnorme Sindstilstand gav sin Stemning Luft, thi ved Ord gjorde han det aldrig. Han mærkede ikke det Mindste til Ingvars Komme, og denne kunde altsaa ganske uforstyrret iagttage ham og lytte til denne mærkværdige Musik i Nærheden. Det var nu, ligesom da han første Gang lyttede til disse Toner, hen ad Aften, og Alt var stille baade fjernt og nær; kun hørtes i Pavserne den svage Dønnings melodiske Slag mod Stranden, og langt ude over Vandet lød af og til en sagte Susen, en Hvinen eller Klynken som af fjerne, forbitrækkende Fugles Vingeslag. Disse Naturstemmer smeltede paa det Besynderligste sammen med Hornets Toner, ja det syntes, som om den Spillende selv lyttede dertil og vidste ligesom at gribe dem og indoptage dem i den bølgende Melodi. »Som fjerne Hærskarer, der sang en længst forsvunden Sang, som Sølvstemmer, der tabte sig i

Nattens Brusen, som bølgende Melodier, der hæve sig og forsvinde,« sagde uvilkaarlig den Lyttende til sig selv, idet han mindedes Øhlenschlægers Beskrivelse af Tonerne fra Kong Hroars Harpe.

Endelig nærmede han sig sin Barndomsven og rørte sagte ved hans Arm.

Den unge Mand vaagnede som af Drømme, foer sammen og trak sig hurtigt nogle Skridt til Siden.

Ingvar nærmede sig ham ikke mere, men sagde:

»Holger! hvorfor vil Du ikke kjende mig, naar Du er i Præstegaarden? Foragter Du mig for min Afskedigelse eller . . . i det Hele . . . for den sørgelige Karriere, jeg har gjort?«

»Nej, det gjør jeg i Sandhed ikke,« svarede Baronen langsomt, idet han fæstede sit sky Blik paa ham. »Jeg kjender ikke en Gang de nærmere Omstændigheder! . . . Men jeg tror, jeg er . . . eller har været . . . noget skinsyg paa Dig. Du veed jo nok, at det ikke har staaet saa rigtig til med mig i den senere Tid? . . . Men det er nu blevet bedre, meget bedre med mig.«

»Skinsyg?« spurgte Ingvar efter et lille Ophold, »for den Ære, man her har viist mig?«

»Nej, nej, nej! ikke derfor! . . . Veed jeg desuden Noget derom? Jo, jeg tror dog, at jeg har hørt det.«

»Hvorfor er Du da skinsyg paa mig?«

»Jeg er det jo ikke mere,« svarede han venlig, idet han nu først gik helt hen til ham og tog hans Haand. Lidt efter tilføjede han:

»Jeg er Dig nu tvertimod taknemlig, fordi Du har taget Din Forlovede her hjem med Dig, hvorved jeg har faaet hende at se.«

»Og hun har den Lykke at behage Dig?«

»Ja, den Lykke har hun,« svarede han med et Tilløb til Frejdighed; men han smilede paa samme Tid tungsindig, og nogle Taarer traadte frem i hans Øjne.

Det Indtryk, Synet af den unge Pige havde gjort paa Baronens syge Sind, var jo ikke undgaaet Ingvars Opmærksomhed, og de Forlovede havde desuden talt sammen desangaaende. I den Sindstilstand af Taknemlighed og kjærlighedsfuld Interesse for Andre, hvori han var kommen efter Høstballet paa Vestergaard,

havde han en instinktmæssig Fornemmelse af, at der i hin Følelse af Vemod og Glæde, som Synet af hans Forlovede indgød den unge Baron, laa, om end noget Smerteligt, saa dog tillige noget Velgjørende og Lægende netop for hans særegne Sindslidelse.

Han gav sig derfor, idet de langsomt vandrede frem langs med Stranden, til endmere at udmale dette Billede for ham. Med sagte, bevæget Stemme skildrede han Fanny Vorm fra den allerførste Tid, han havde kjendt hende, hvorledes hun allerede som »Skolens Alf eller Fe« saa kjærlig havde taget sig af de smaa, nysankomne Drenge, formildet den strenge Fader og været som den gode Aand i dennes Hus i den første Tid i Viborg, da han endnu befandt sig saa ilde ved sin Gjerning. Han skildrede sin Gang op til Rektoren hin Formiddag i hans Barndom, den Virkning, han derved havde udøvet paa denne, og det Indtryk, Fortællingen herom havde gjort paa det tolvaarige Barn. Saa skildrede han hele sin ulykkelige Krigshistorie, sin Afskedigelse og Grunden dertil saavel som den derpaa følgende dybe Fortvivlelse og Anger over de ulykkelige

Dueller, saaledes at han jo endog havde besluttet at opgive Livet og Alt, men hvorledes da i hans yderste Nød hun havde opsøgt ham og bragt ham Frelse ved sin Kjærlighed.

Men med dybest bevæget Stemme, og medens hans Taarer randt, skildrede han dog hendes Ord og Optræden ligeoverfor ham hin Morgen ved Ballet paa Vestergaard, saavel som hvad der havde givet hende Anledning dertil.

Og han tav, eftersom han ikke raadede over flere eller rigere Ord til hendes Forherligelse.

Da Ingvar ophørte at tale, standsede de begge uvilkaarlig, og de stode i Tavshed ved hinandens Side med deres Ansigter vendte ud imod Vandet. Endelig sagde Baronen, hvis Skyhed nu i det tiltagende Mørke var ganske forsvunden, idet han venlig lagde sin Arm om Ingvars Skulder, med bevæget Stemme:

»Jeg takker Dig for Alt, hvad Du nu har fortalt mig om Dig selv og om den unge ædle og skjønne Dame, som Du elsker. Det er dog ikke Andet eller Mere, end hvad jeg af hendes

Tale og Udseende selv havde tænkt mig. Men jeg veed nu efter Din Fortælling om hende end sikrere, at det ædleste og reneste Kvindelige, hvorom jeg har drømt fra min Barndom af . . . at det virkelig er til paa Jorden! Og jeg har alt deri fundet nogen Trøst! . . . For netop Tvivlen herom, den Tanke, at Gud skulde have indgivet min Aand den dybe Længsel efter det Højeste og Skjønneste paa Jorden, uagtet dette dog ikke i Virkeligheden fandtes derpaa, denne Tvivl var det, som, mere maaske end selve den Skuffelse, jeg personlig har lidt, har forvirret min Sjæl og mit Sind. Jeg har jo, som Du veed, fra min Barndom af haft Hang til Tungsind og til at gruble over Tilværelsen og dens Gaader . . . Men den Tro, jeg nu har vundet, at denne Drøm hos mig dog ikke hvilede paa Usandhed, den har borttaget denne Braad af mit Sind, saaledes at jeg nu med større Ro kan tænke paa, hvad der er mødt mig selv i Livet; for hvad er jeg? Jeg er jo kun en enkelt, forsvindende Del af det Hele, som vel maa finde sig i at være bleven sat udenfor Livets Have.

Ja, Ingvar Hjorth,« tilføjede han lidt efter, »derfor er jeg nu ikke mere skinsyg paa Dig for Din Lykke, saadan som jeg var det i min Forvirring, da jeg første Gang saae Udtrykket af den højeste Renhed og Uskyld, som Din Forlovede bærer i sit Ansigt og over hele sin elskelige Skikkelse. Tvertimod — jeg er Eder begge saa taknemlig for det nye og skjønne Lys, I have tændt i min Sjæl.«

Da sagde Ingvar:

»Holger! Kunde det ikke lette Dit Sind nu at hengive Dig i fuld Fortrolighed til mig? Hvorledes er det gaaet til, at Du er kommen til at føle Dig saa ulykkelig i Dit Ægteskab? Ere I saa forskjellige fra hinanden? Har Din Hustru aldrig elsket Dig, eller elsker hun Dig ikke paa en saadan Maade, at Du kan føle Dig lykkelig ved hendes Kjærlighed? . . . Hvori bestaar egenlig den Skuffelse, Du siger, at Du har lidt?«

De vare paany standsede og lyttede atter til Dønningens melodiske Fald, der nu var den eneste Lyd i Mørket og Stilheden.

Da svarede Holger Frankenau som i Drømme og med et Udtryk, som talte han kun til sig selv:

»Hun holder paa sin Maade af mig, kommer jo dog al Tid tilbage hertil, om end efter nok saa lange Mellemrum; hun er ærlig, er ingen Hykler, det har jeg jo tidt nok sagt og gjentaget for mig selv; men« — og han vendte sig mod Ingvar og berørte sagte hans Arm — »jeg saae en Gang i min Barndom paa et gammelt Herresæde i Fyn et Maleri, som jeg aldrig har kunnet glemme. Det forestillede de hellige tre Konger, som droge frem mod Stjernen. Den saaes tydelig paa Nattehimlen, og i dens Skjær lyste de fjerne hvide Huse i Bethlehem. De tre Konger gik Side om Side med opløftede Hoveder og med deres Blikke uafbrudt rettede mod den vidunderlige Glands. De havde ærlige, gode, trofaste Ansigter, men alle havde de tillige et ubeskriveligt Udtryk af Lyksalighed, af Frimodighed og dog tillige som af den højeste Længsel; især deleshed var dette Tilfældet med den herligste af Skikkelserne, en af dem, som gik yderst, en Yngling, og over hvem dog en sand kongelig Værdighed hvilede, som han saaledes paa een Gang henrykt og med Vemod, fordi hans Lykke var større, end han kunde bære, skred frem mod sit Livs

Maal, mod sin højeste og reneste Drøm, den, som nu var bleven til Virkelighed for ham! . . . Se, Ingvar, hvad hin Stjerne var for ham og dem, det var hun for mig, da jeg første Gang saae hende, en Stjerne over Jordens Muld . . .

Jeg havde drømt om en Sjæl i Lighed med min, men dog af højere, ædlere, renere Natur, et Væsen, som delte mine Interesser, elskede, hvad jeg elskede, som forstod hver min Tanke, ja mere end det, som forstod og kunde give Ord endog til det i min Aand, som jeg selv kun dunkelt følte, min skjulte, min evige Natur, min dybeste Længsel og Anelse . . .

Om en saadan Kvinde havde jeg drømt . . . men — —«

Efter en temmelig lang Pavse, som Ingvar ikke afbrød, fordi han saa forunderlig overvældedes ved Følelsen af, at jo netop en saadan Stjerne skinnede over hans Liv, fortsatte Baronen, endnu i stærk Bevægelse, men dog med saa sagte Stemme, at den næppe kunde høres over Dønningens Fald:

»Og vel vidste jeg, Ingvar, at selv den reneste Kvinde og Hustru paa Jorden er lige

saa vel som Manden en Skabning af Kjød og Blod og skal være det, og at vistnok intet Ægteskab i Sandhed kan være lykkeligt, naar ikke ogsaa denne jordiske Side af Kjærligheden er fuldt og kraftigt til Stede hos dem begge. Men jeg vidste ogsaa,« og her blev hans Stemme end sagtere, »at der selv hos den gifte Kvinde kan findes en Sindets Renhed og Uskyld, en ædel Jomfruelighed, en Følelsens Undseelse og Ynde, som alene kan hæve denne Side af hendes Kjærlighed til Skjønhed og Adel . . .

Og jeg veed, at den Kvinde, hvis Kjærlighed ganske og aldeles mangler disse Egenskaber, hun bliver modbydelig for sin Mand, og hun bør blive det.«

Udgaaet fra et Hjem som Vinge Præstegaard havde Ingvar Hjorth trods Opholdet i Kjøbenhavn og det senere saa vildt bevægede Krigerliv bevaret sit Sind og sit Hjerte rent. Hans Forestilling om Kvinden var lige saa høj som den unge Barons; — derfor var han fuldt vel i Stand til at forstaa, hvad han havde hørt, og denne Forstaaelse lukkede hans Læber. Ogsaa Baronen tav nu stille, og saa godt som

intet Ord vexledes imellem dem paa Vandringen, som de nu tiltraadte tilbage til Gaarden. Her toge de to gjenforenede Venner den hjerteligste Afsked med hinanden for det Tilfælde, at de ikke mere denne Gang skulde ses, da det var Ingvars Agt nu om kort Tid at rejse til Kjøbenhavn for at begynde sit Studium.

Forunderlig bevæget tiltraadte han Hjemvandringen. Tale til Nogen om, hvad han havde hørt, kunde han jo ikke, og mismodig og alvorlig skred han frem i den allerede noget skumle Avgustaften. Kun eet Lyspunkt forekom det ham, at han kunde tænke sig: Var det ikke muligt, at Fanny Vorm ogsaa her kunde hjælpe? Hun, hvem det jo syntes, at gode Feer ved hendes Fødsel havde givet i Vuggegave en vidunderlig Evne til at mildne og forsone, ja ved sin Nærværelse og Tale ligesom at kunne bringe det Bedste frem hos ethvert Menneske!

Og derfor, saa eventyrlig end denne Forestilling maatte forekomme ham, besluttede han end fastere at søge at formaa hende til at aflægge et Besøg hos Husfruen paa Vingegaard.

Efter denne Samtale med den unge Baron tilbragte Ingvar Hjorth endnu kun en 8 Dage i Hjemmet, de sidste 14 Dages Tid i Selskab med Rektor Vorm, der til Alles store Glæde havde indfundet sig ved Sommerferiens Begyndelse den første Avgust, og blev til midt i Maaneden. Da rejste Rektoren, der som en af Frihedens første Forkæmpere nu stod i stor Anseelse hos Regeringen, og som i Egenskab af ivrig Skolemand paa denne Tid var bleven Medlem af en Komité, der havde til Opgave at foretage en Omformning i Henseende til de lærde Skolers Undervisningsplan, til Kjøbenhavn. Og Ingvar, der ved hans Foranstaltning havde faaet en Plads paa Regensen, rejste med, nu fuldkommen sund paa Legeme og Sjæl, for at læse til Anden Examen samtidigt med at paabegynde sit theologiske Studium.

Fanny Vorm blev derimod i Præstegaarden endnu en Maaneds Tid efter deres Afrejse, medens Faderen var i Kjøbenhavn. Da maatte jo ogsaa hun tilsidst forlade dette Sted; men hendes Hjerte vedblev fra nu af at bo der, og endnu i højere Grad end for dens egne Børn vedblev Vinge Præstegaard at staa for

hende som et vidunderligt Sted, halvt i, halvt udenfor Virkeligheden, — et jordisk Paradis, hvorefter hun al Tid senere længtes. — —

Endnu staar kun tilbage at berette om det Besøg, hun i Følge Ingvars Opfordring aflagde hos den unge Husfrue paa Vingegaard.

Det var en smuk og stille Formiddag, da hun Dagen efter Ingvars og Faderens Afrejse begav sig paa Vejen for at opfylde dette sit Løfte. Ingvar havde ikke sagt Andet, end at Baronessen havde ytret det Ønske at se hende, og at hun maaske kunde gjøre noget Godt derved. Hun havde aldrig før set Baronessen, og efter hvad hun havde hørt om hende og om det Forhold, der fandt Sted mellem Ægtefolkene, kunde hun jo ikke antage hende for nogen elskværdig Dame. Uden i fjerneste Maade at have Følelsen som af en »Mission« gik hun, opfyldt som hun var af Tanken om den unge Baron, med Alvor og et bevæget Hjerte til dette Besøg, og denne Stemning borttog ganske det Ubehagelige eller Generte, man jo ellers let kommer til at føle, naar man venter at stedes for en uelskværdig eller usympathisk Personlighed.

Til Grund for Baronessens Ønske (thi det var dog hendes virkelige Mening, at hun gjerne vilde se Rektorens Datter, trods den ironiske Maade, hvorpaa hun havde udtrykt sig) laa forøvrigt ingen dybere Interesse, ja knap nok en Gang et Slags Skinsyge, uagtet hun vel havde mærket det stærke Indtryk, den unge Pige havde gjort paa hendes Mand, men nærmest kun nogen Nysgjerrighed efter at se, om hun virkelig var saa smuk og saa »engleagtig«, som Rygtet fortalte.

Da Fanny Vorm ved sin Ankomst vistes ind til Husfruen, der opholdt sig alene i en Sal med aabne Altandøre ud til Haven, sagde sidstnævnte uvilkaarlig til sig selv efter at have kastet et lynsnart Blik paa den unge Pige: »Ja, det er, som jeg jo nok havde tænkt mig, fersk, »englelig« Sødhed og landsbyagtig Godhed, der jo bedaarer alle Mænd.« Da hun imidlertid var kommen helt hen til den unge Pige, der var standset omtrent midt paa Gulvet og nu hilste hende, idet hun fæstede de store, alvorlige Øjne paa hendes Ansigt og stod rolig og sluttet med et Barns hele sorgløse Sikkerhed for hende, veg Udtrykket af en

noget ironisk Overlegenhed efterhaanden fra Baronessens Ansigt. Efter at have gjengjældt hendes Hilsen vidste hun i de første Øjeblikke ikke ret, hvad hun skulde sige til hende, og vedblev derfor endnu nogen Tid at betragte hende i Tavshed og med Forundring. Hvad hun først var bleven vaer hos hende, det »Englelige« og »Søde« — den fuldkomne Renheds og Jomfrueligheds Udtryk — og som havde vakt hendes Spot, det saae hun jo ogsaa fremdeles i hendes Ansigt, og dog var det nu, som om hun forvirredes, som om hun ydmygedes deraf, jo mere hun her stod og i Tavshed betragtede dette Udtryk!

At det var, fordi det Jomfruelige, det »Englelige« hos denne unge Pige var mere end det blotte Udtryk, den blotte Form for Ungdom, Skjønhed og Lykke, men fremtraadte som en ædel og ren Naturs fuldkommen klare Yderside, var hun sig vel ikke bevidst; men netop Synet af denne Klarhed, af denne den indre Renheds forunderlige Gjennemlysning, var det, som forvirrede hende og berøvede hende Holdning og Sikkerhed lige overfor hende.

Og — da vilde hun jo til at blive vred, men heller ikke det formaaede hun paa Grund af den inderlige Godhed, der bar eller omgav dette Udtryk.

Uvilkaarlig gik begge de unge Kvinder hen imod de aabenstaaende Altandøre, udenfor hvilke der fandtes Stole og smaa Borde, og begge toge Plads her. Og det var endnu fremdeles, som om de naturlige Roller vare omskiftede: den unge Pige talte vel kun lidet, men paa en fri, let og naturlig Maade, hvorimod Baronessen øjensynlig følte sig noget forlegen eller trykket. For at hjælpe paa Situationen ringede hun da og forlangte Forfriskninger, og da disse, deriblandt en Flaske Vin, var bragt dem, skjænkede hun for sig selv og sin unge Gjæst, opfordrede hende til at drikke og tømte derpaa sit Glas med synligt Velbehag. Da Fanny Vorm ikke gjorde hende ret Besked, sagde hun:

»I de Kredse, hvor jeg plejer at bevæge mig, drikke ogsaa Damerne Vin . . . megen Vin . . . og jeg finder, det er en god Skik, for det hjælper saa godt paa Humøret

og Stemningen; synes De ikke? Derfor skulde De drikke Deres Glas ud, for at jeg kan skjænke Dem et nyt! . . . De har maaske aldrig drukket en saadan Vin før? Hvad tror De, den hedder?«

»Lacrymae Christi? Ikke sandt?« sagde Fanny smilende.

»Ja, det er rigtigt; saa De kjender den? Den er ellers meget sjelden at faa ægte her i Landet; men jeg har selv bragt den hjem med fra Neapel. Hvor, tør jeg spørge, har De smagt den før?«

»Hos Kongen,« svarede Fanny.

»Kongen? Hvad for en Konge?« spurgte hun næsten forskrækket.

»Hos vor egen Konge, Frederik den Syvende.«

»Hos Kongen,« gjentog Baronessen fuld af Forundring og tillige med et komisk Udtryk af Flauhed — thi at tvivle om Sandheden af den unge Piges Ord faldt hende, mærkeligt nok, intet Øjeblik ind —; »hvorledes kommer De, unge Barn, til Kongen? Han holder jo intet Hof, gjør aldrig Selskaber.«

»Jeg har været flere Gange hos ham med Fader. Han og Fader ere saa gode Venner,« svarede Fanny uden al Akcent.

»Saa? Nej virkelig?« Og hun skjænkede sig paany et stort Glas Lacrymae og tømte det; men »Holdning« opnaaede hun alligevel ikke. Det var, som Vinen slet ikke vilde udøve den tilsigtede Virkning paa hende, at gjøre hende oprømt, fri og let, og den unge Pige var fremdeles den, der væsenlig maatte bære Situationen.

Altanen, hvor de opholdt sig, vendte som sagt ud til Haven, og Fjorden laa kun et kort Stykke Vej nedenfor. Da begyndte Valdhornets Toner at lyde dernede fra, og Damerne kunde se Baronens Skikkelse hen over de temmelig lave Træer staaende ved Fjordens Bred og blæsende ud over Vandet, saadan som han plejede, naar det var stille i Vejret. Den langsomme Samtale imellem dem tog heraf Anledning til ganske at forstumme, og de lyttede begge nogen Tid til Tonerne — Baronessen med et Udtryk af spottende Overlegenhed, som det dog nu var lykkedes hende at

gjenvinde. Endelig sagde hun, medens hun med dette Udtryk betragtede den unge Pige:

»Naar jeg hører min ærede Gemals Musik, kommer jeg al Tid til at tænke paa nogle Ord af en gammel Vise, jeg en Gang har hørt eller læst:

»»Den smægtende Tone, den trækker han saa lang —
Smaapigerne maa græde, naar de høre den Sang.««

Og se, det Sidste passer jo ogsaa her, for De har Taarer i Øjnene.«

»Har jeg?« sagde Fanny, idet hun mødte hendes Blik. »Ja, jeg veed heller ikke, at jeg nogensinde før har hørt en saa gribende Musik som Baronens. Strax da vi, min Forlovede og jeg, kom her til Salling, bleve vi modtagne deraf, og vi kunde ikke begribe, hvad det var; det var, som om Luften og Vandet sang for os; men da saae vi, at det var Baronen . . . og da mærkede vi jo ogsaa nok, at han var . . . forvirret.«

Ved disse sidste Ord traadte Taarerne paany frem i hendes Øjne.

»Den Gang var der i alt det Dejlige,« fortsatte hun lidt efter, »noget besynderlig Vildt og Sønderrevet, der næsten gjorde os

bange, og som ogsaa allerførst bragte os paa den Tanke, at den, der kunde spille saadan, ikke maatte være ret ved sig selv. Men nu synes jeg, Gud ske Lov, at det Forvildende og Ængstende er rent forsvundet, og kun det Milde og Vemodige blevet tilbage. Hvor rig og ædel en Sjæl og hvor stor en Kunstner maa dog ikke den være, der saa skjønt kan udtrykke Alt, hvad hans Hjerte føler!«

»Men er det mandigt?« sagde Baronessen, idet hun trak paa Skuldrene og gjorde en skjæv Mund.

»Mandigt? — at være en saa stor Kunstner som Baronen?«

»Nej, men at trække den smægtende Tone saa lang, saa lang, at o. s. v.,« gjentog hun parodierende, idet det nu ganske syntes, at hun havde opnaaet den sædvanlige spottende Ligevægt. »Ja alene den Situation: en Mand blæsende i et Horn, er jo ligefrem komisk. Jeg kommer al Tid til at tænke paa en Kudsk i rød Spidskjole paa Bukken af en Postvogn!«

»De har maaske ikke nogen stor Sands for . . . eller Kjærlighed til Musik?«

»Aa nej, maaske ikke. Men i alt Fald tror jeg ikke, at saadan en sød Musiker som min Gemal egentlig er nogen rigtig — Mand. Og det synes jeg dog, en Mand først og fremmest skulde være.«

»Nogen rigtig Mand!« sagde den unge Pige, idet hun med den dybeste Forundring betragtede Baronessen, »men veed De da ikke, at Deres Mand har været en af de tapreste Soldater i hele Armeen? Ingvar har set ham i flere af Slagene, og han siger, at det Mod, Baronen ved mange Lejligheder udviste, var ligefrem storartet, og at hans hele Færd i Krigen, lige til han fik det ulykkelige Saar, var i højeste Grad ædel, ridderlig og mandig!«

»De taler jo om min Mand, som om De formelig var forelsket i ham,« sagde Baronessen spottende; »ja det er meget muligt, at De bedre vilde have passet til ham end jeg.«

Den unge Pige saae nogle Øjeblikke med Alvor paa hende og — Baronessen sænkede uvilkaarlig sit Blik.

Da sagde Fanny Vorm:

»Ja, jeg holder saa meget af Baronen; hans Lidelse, hans sørgelige Forvirring har gjort mig saa ondt, og jeg vilde saa gjerne, saa inderlig gjerne, at han en Gang igjen skulde blive rigtig lykkelig og glad, for jeg tror, at der er ikke Mange, der fortjener det som han . . . der fortjener at blive elsket som han.«

Disse saa kjærlige Ord, fremsagte med Uskyldighedens hele Udtryk og Højhed, gjorde et forunderligt Indtryk paa Verdensdamens Hjerte, — og Anelsen om en ædlere, renere Kjærlighed, end den, der hidtil havde boet i hendes Bryst, greb i samme Nu hendes Sjæl. Hun rødmede uvilkaarlig. Det spottende Udtryk forlod hendes Ansigt, og hun sad længe tavs med sit Hoved støttet til Haanden. Endelig rejste hun sig og saae ned mod Fjorden, hvor Tonerne nu vare ophørte, og Baronen efter sin Sædvane havde begyndt at vandre sin ensomme Gang langs med Fjordens Bred. Saaledes stod hun længe og i Tavshed og saae efter ham, indtil han var forsvunden i det Fjerne.

Thi for første Gang siden hendes Ægteskab med ham var den Tanke begyndt at dæmre

frem for hende, at han maaske ikke var en svagere, men en finere, ædlere, højere Natur end hun. — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — .

Og saaledes havde Fanny Vorm ogsaa ligeoverfor hende haft sin »Mission«.

IX.

Bryllup i Viborg. Morgenvandring.

I Aaret 1856, ti Aar efter hint Middagsselskab i Rektorboligen i Viborg, hvormed denne Fortælling begynder, fandt atter et lignende Sted der, i samme Maaned, nemlig i Juni, og tildels med de samme Gjæster. Anledningen var den, at om Formiddagen vare Ingvar Hjorth og Rektorens Datter blevne viede i Domkirken af den gamle Biskop Bering, der vel nu alt for lang Tid siden havde taget sin Afsked, men som paa Grund af sit store Venskab for Rektoren og hans Hus havde udbedet sig den Glæde at maatte vie hans Datter.

Kort Tid forinden var Ingvar Hjorth bleven udnævnt til Kateket ved en af Hovedstadens Kirker og første Lærer ved Sognets Skole.

Som alt tidligere berørt var Rektor Vorm under Frederik den Syvende og hans Regering bleven en Mand af megen Anseelse og Indflydelse, og hvad enten det skyldtes dette eller muligvis ogsaa en Følelse hos Regeringen af, at den unge, afskedigede Officer i sin Tid var bleven straffet for haardt, havde det i alt Fald ikke været vanskeligt for denne — kun et halvt Aars Tid efter at have taget theologisk Examen — at opnaa dette Embede, hvortil han, som sagt, alt var udnævnt, medens han dog ikke endnu var ordineret til Præst.

Som Rektor — og nu tillige Professor — Vorm sad der ved det festlige Bord, var han endnu en prægtig Skikkelse at se til, ja end skjønnere end for ti Aar siden; thi hans Ansigt lyste af Glæde, hans store brune Øjne straalede, og trods hans nogle og halvtredsindstyve Aar bølgede det mørke Haar endnu lige rigt og fyldigt om det mægtige »Zeushoved«.

Ogsaa den nu firsindstyveaarige Biskop Bering var maaske en endnu mærkeligere Skikkelse end for ti Aar siden. Han var nu i legemlig Henseende meget affældig, ligesom ogsaa hans Hukommelse for det Nærværende

og det ikke meget Gamle jævnlig slog ham ganske fejl; men som han saaledes her sad, hvilende i sig selv eller som i en svunden Verden, havde hans Ansigt hint Udtryk af Ro og Stilhed, der hos meget ædle Menneskenaturer kan iagttages i deres høje Alderdom, og som man plejer at kalde »forklaret«.

Ingvars Forældre, de nu omtrent halvfjerdsindstyveaarige Præstefolk fra Vinge, havde, om end langt kraftigere af Udtryk og Skikkelse, dog lignende rolige og venlige Ansigtstræk, — hvilke især bleve forunderlig milde, hver Gang de betragtede deres eneste Søn og hans Hustru.

Da Gjæsterne i den paa een Gang glade og højtidsfulde Stemning, som plejer at herske ved Bryllupper, rejste sig fra Bordet, gik de alle med Brudeparret i Spidsen ned i Haven, hvor der ligesom hin Gang, da de unge Brudefolk endnu vare Børn, skulde drikkes Kaffe og ryges Tobak.

Og ligesom hin Dag laa den gamle Have under den brændende Junisol som i Drømme. Solens Lys faldt ned gjennem de lavstammede Lindetræers Blade. Ud fra Lysthusene begyndte den fornøjelige og dog noget dæmpede Tale at

lyde, medens snart enkelte Skikkelser og snart to og to saaes vandre frem og tilbage i Gangene med deres Pibe eller Cigar.

Over det største af Lysthusene hvælvede Træerne sig saa tætte, at ingen enkelt Straale kunde trænge derned, men den stærke Solglands oven over fyldte det med et gyldent, dæmrende Lys. Her sad blandt Andre de fleste af Skolens Lærere, der endnu vare de samme som i Ingvars Tid; her sad ogsaa Fanny og Ingvar og ligeoverfor sidstnævnte — den, der havde været saa skjæbnesvanger for ham, hans gamle »Fjende« Møllerup. Og Ingvar sad i Tavshed og saae paa ham. Den muntre Tale lød overalt derinde. Røgen bølgede i tætte Skyer og gjennemkrydsedes af den solgule Glands. Alle de kjendte Ansigter antoge i denne Belysning et fantastisk, eventyrligt Skjær for hans Blik; ikke mindst det Ansigt, han havde lige for sig, og som han jo saa tidt havde dvælet ved i bitter, smertefuld Erindring —: det selv og Alt, hvad det mindede ham om, fremtraadte i disse Øjeblikke i det samme milde, drømmeriske Lys for ham. Og han nikkede og smilede til Møllerup, men det var som i Drømme. Og han

saae Møllerup smile og nikke igjen, men det var Alt som en Drøm.

Og Folk rejste sig og gik ud, og Andre kom ind og tog deres Plads; men han mærkede det ikke.

Da traadte ogsaa den unge, toogtyveaarige Brud i Aftenens Dæmring ud i Haven.

Ogsaa hendes Sjæl var stærkt bevæget, og da hun nu var alene og hørte den dæmpede Samtale og saae de vandrende Skikkelser, forekom det hende, at det Hele var som en eventyrlig Gjentagelse af Noget, som her var sket for mange Aar siden.

Og uvilkaarlig vendte hun sine Skridt hen imod den yderste, afsides, næsten helt overhvælvede Gang ud til Gammeltorv, hvor den mægtige Domkirke hævede sig lige udenfor og udbredte som en Duft eller Aande af Højtidsfuldhed over alle Omgivelser, og — der saae hun de to nu saa gamle Venner, sin Fader og Biskoppen, vandre frem og tilbage ligesom i hin længstforsvundne Aften. Og hun standsede, og, støttet til et Træ, saae hun en Tidlang paa dette Syn. Da afbrødes den der herskende Stilhed af Lyden af muntre, leende Barnestemmer

paa den anden Side af Havemuren. Det var en Flok Skoledrenge, der i Anledning af hendes Bryllup havde haft en Fridag og nu drog ud paa en Aftentur. Og Taarerne kom hende i Øjnene ved at høre denne saa velkjendte Lyd, den, hun nu ikke mere daglig skulde høre. Thi hendes Hjerte havde bevaret den gamle Barnekjærlighed til Skolen og dens Disciple. Og hun nærmede sig efterhaanden de to Vandrende og sluttede sig til dem, standsede, naar de stode stille, og fulgte dem, naar de gik, og de mærkede lige saa lidt som den Gang hendes Nærværelse. Da lød pludselig det Navn, som var hende det kjæreste paa Jorden, fra Rektorens Læber og vakte hendes Opmærksomhed, og se — da var det den gamle Skolehistorie fra Ingvars sidste Tid, om hans Besøg hos Rektoren, som denne atter fortalte, og som vel nu var bleven ny igjen for Tilhøreren.

Da Rektoren havde endt Fortællingen, og de som hin Gang begge standsede nogle Øjeblikke, som det var deres Vane, traadte hun sagte frem for Faderen, lagde sine Arme om hans Hals og sagde:

»Fader, hvem var det? . . . Drengen, Du fortalte om?«

Rektoren studsede i det første Øjeblik, halvt forskrækket ved hendes pludselige Fremtræden. Men da grebes ogsaa han af hin Aftens Erindring og sagde paa een Gang bevæget og skjælmsk:

»Ja, hvad kommer det egentlig Dig ved, Du lille Nar?«

Da sagde Biskoppen som i Drømme: »Hvorfor ikke, Hr. Rektor? En saadan Historie kan hun have godt af at høre.«

»Ja, ikke sandt, Fader?« Og idet hun slyngede sine Arme om hans Liv, svang hun ham omkring i overgiven, jublende Glæde.

Den gamle Biskop, der ved at se dette blev bange for, at hans »kjære Datter«, — thi saadan plejede ogsaa han i Almindelighed at kalde hende, — nu i sin Glæde maaske ogsaa kunde lade ham blive Gjenstand for en lignende Behandling, trak sig saa hurtigt han kunde nogle Skridt tilbage og søgte Støtte ved et Træ. Da Fader og Datter endelig vare blevne rolige, nærmede han sig paany, og idet han lagde sin Haand paa hendes Hoved, sagde han:

»Hvorledes tror Du nu vel, at Din Fader og jeg skal kunne undvære Dig, naar Du nu rejser bort fra os for bestandig? Det har Du vist næppe ret tænkt over. Ja, Din Fader, han kan sagtens, for han har sit Embede og er jo endnu saa kraftig og stærk som i sine unge Dage; men jeg gamle, svage og ensomme Mand, hvorledes tror Du vel, at det skal gaa med mig?«

Dybt bevæget tog hun den Haand, han havde lagt paa hendes Hoved, kyssede den og sagde:

»Kjære, ædle, højærværdige Herre! Hvorledes skal det gaa med mig, naar jeg ikke mere hver Dag kan se Deres Ansigt og høre Deres Tale? Jeg kan kun hver Dag tænke paa Dem, bede for Dem og — aldrig glemme Dem!«

Biskoppen greb begge hendes Hænder, og idet han holdt hende et Stykke ud fra sig, som for bedre at kunne se hende, betragtede han hende en Stund i Tavshed. Da sagde han:

»Jeg havde nu igjen den samme underlige Fornemmelse, som i denne min høje Alderdom saa tidt griber min Sjæl, naar jeg ret meget

længes efter Noget her paa Jorden. . . . Jeg har jo alt i mange Aar ikke gjenset mit kjære Fødested Frederiksborg, fordi jeg har følt mig altfor svag til at kunne foretage en saa lang Rejse. Ogsaa mange andre Steder er der paa min elskede Fødeø Sjælland, hvor jeg i mine Ungdoms- og Manddomsdage har følt mig saare lykkelig og glad, og efter hvilke jeg nu saa ofte dybt og inderlig længes. Men naar denne Længsel da ret med Smerte griber mig, trøstes jeg al Tid ved Tanken om min nærforestaaende Død; da siger jeg, eller da er det, som om Nogen siger til mig: »Ja, men nu skal Du jo snart dø.« Den samme Fornemmelse havde jeg ogsaa nu, da jeg ret levende forudfølte det Savn, jeg vil komme til at lide ved ikke mere daglig at skulle se Dig, Du fromme Barn, Du kjære og søde Pige; da var det igjen, som min Aand sagde til mig: »Ja, men nu skal Du jo snart dø,« og jeg beroligedes derved . . . Maaske forunder den himmelske Fader vor Aand efter Døden at se og omsvæve de Steder og de Mennesker, som den mest har elsket paa Jorden, og at det er derfor, jeg nu fornemmer en saadan salig Trøst i min Længsel . . .

Muligt vil det da ikke vare saa længe, før jeg igjen faar Lov til at se Dig, Du elskelige Pige.«

Han levede kun nogle faa Maaneder efter denne Dag.

Og den unge, lykkelige Brud bøjede sig paany ned over hans skjælvende Hænder, og hendes Taarer faldt derpaa.

Og de stode Alle tavse.

Og Dæmringen sænkede sig dybere og dybere ned over den stille Have og den gamle Stad. Sagtere og sagtere lød Talen fra Lysthusene, færre og færre bleve de vandrende Skikkelser, og endelig laa den gamle Have øde og forladt, men under Skjærsommernattens vidunderlige Lys.

Næste Morgen tidlig stjal de Nygifte sig bort fra Forældre, Venner og Lykønskninger, snege sig uden om Staden hen mod den gamle St. Mikkels Port og vandrede Syd ud af Byen.

Sommersolens Lys laa i den skjønne Morgen over den store, bølgeformede Slette, som herfra udbredte sig for deres Blikke; den høje Almind Kirke yderst ude og noget nærmere

Bakkerne og Skovene ved Hald, Maalet for de Elskendes Vandring. Livets og Glædens fulde Bølger svulmede i deres Bryst i den gyldne Morgen og gjorde deres Læber tavse, medens de Haand i Haand vandrede frem ad Vejen ud mod det Sted, hvorover deres Barndoms skjønneste Erindringer hvilede, og som de derfor nu vilde besøge sammen og tage Afsked med. Den allerede strax udenfor Byen ensomme Vej blev det efterhaanden mere og mere, og da de naaede de første lave og spredte Egetræer, der betegne Hald Skovs Begyndelse, vare de ganske alene i det store, alvorsfulde Landskab, og da syntes det dem i deres Lykke, at de vare som Adam og Eva i en nyskabt, paradisisk Natur. Og højtidsfulde og tavse gik de det sidste Stykke Vej, der endnu herfra var tilbage, forinden de naaede deres egentlige Maal — Bækkelund, ved den gamle Vandmølle, ved den dybe Kløft, hvorigjennem Aaen rinder ned imod Hald Sø. Og de stege op ad Skrænten oven over Møllen, hvor de enkelte Træer staa, der, hvor de paa Ingvars sidste Skoleskovtur havde hørt den ved ham »omvendte« Rektors saa glade, vaarfriske Tale, der, hvor de havde

sunget »Flyv, Fugl, flyv« og »Stille Nacht«, og den tolvaarige Fanny sagte havde sunget med, — der satte de sig nu atter paa det friske Grønsvær i den stille Morgen under de sagte susende Træer, hvor Bækken rislede og randt.

Og atter her dvælede de længe hos hinanden uden Ord, betagne af Erindringens Magt og af den Lykke, der fyldte deres Hjerter.

Endelig greb Fanny hans Haand, saae paa ham med den samme kjærlighedsfulde Alvor, som havde været over hende hin Balnat paa Vestergaard, og derpaa begyndte hun at tale saaledes til ham:

»Jeg er nu saa lykkelig, som jeg vel nogensinde kan blive her paa Jorden. Jeg har opnaaet, hvad der jo nu i saa mange Aar har staaet for mig som det Højeste — at blive Din og at turde leve for Dig til min sidste Stund. Hvordan end vor Fremtid skal blive, om Rigdom eller Fattigdom, Sorg eller Glæde skal blive vor Lod —. i dette Øjeblik ser jeg det Alt med Frimodighed i Møde, naar vi . . . naar vi kun al Tid maa leve i Ærlighed og Sandhed . . .« Og hun tav paany nogle Øjeblikke, idet hun betragtede ham uvis og med ængste-

lige Miner, som kunde eller turde hun ikke ret komme frem med Noget, som øjensynlig laa hende dybt paa Hjerte. Endelig optog hun dog igjen Traaden og sagde:

»Ingvar! naar vi nu kommer til Kjøbenhavn, skal Du jo ordineres til Præst, og saa er det jo dog først, at Du virkelig bliver det. Men — tror Du nu ogsaa, at Du kan og tør blive det med fuldkommen god Samvittighed? Du kjender jo nok Søren Kierkegaards bitre, forfærdelige Ord: »»cand. theol. Ludvig From, han søger — først og fremmest Guds Rige naturligvis? Aa nej, han søger et Embede for at kunne gifte sig og leve i jordisk Lykke og Velvære«« . . . Ingvar! er Du ganske vis paa at . . . at Du ikke i nogen Henseende er som han? Og er Du det ikke, saa bliv ikke Præst! Jeg har i den sidste Tid tænkt saa meget, saa meget herover, men ikke villet skrive eller tale til Dig derom, førend jeg var Din — Du kunde troet, det var af Fejghed, af Frygt for Fremtiden, hvis Du ikke turde være Præst. Men nu er jeg Din, og nu kan ingen saadan Mistanke opstaa hos Dig. Jeg vil jo være tilfreds, ja usigelig glad ved den ringeste Lod i Verden,

naar jeg kun deler den med Dig, og Du kun al Tid maa leve i Ærlighed og Sandhed.«

Da hun havde sagt disse Ord, sænkede hun sine Øjne og sad stille og undselig for ham.

Med dyb Bevægelse betragtede han den skjønne Skikkelse, hvis Stemmes milde, vemodige Klang endnu syntes ham at lyde i Forening med Aaens Rislen og Træernes Susen.

»Fanny!« sagde han da, idet han uvilkaarlig rejste sig og begyndte at gaa frem og tilbage, »tvivl ikke om, at ikke ogsaa jeg alvorlig har tænkt over, hvad der nu forestaar mig! Men hvad der anfægter mig, naar jeg tænker paa, at jeg nu skal ordineres til Præst, det er dog ikke det Samme . . . eller egentlig det Samme, som Du nu har fremstillet til min Eftertanke. Der er ikke Skygge af Tvivl hos mig om den Læres Sandhed og Højhed, som jeg nu skal forkynde og efter Evne bære frem i mit Liv og min Personlighed. Ogsaa tror jeg, at jeg ærlig har søgt først og fremmest Guds Rige — mit Liv har jo ikke været fremmed for Alvor og Smerte, som Du vel veed. Men . . . hvad der anfægter mig og stundom gjør mig ængstelig til Mode, det er, at jeg i de sidste Aar, og jeg

tror nærmest lige fra den Balnat paa Vestergaard, da Du talte saadan til mig, føler mig ligesom . . . ligesom altfor lykkelig ved Dig og Din Kjærlighed! Vel fylder ogsaa denne Følelse mig med en Alvor og Glæde, der er langt mere end blot jordisk; men ved eller igjennem den er jeg dog tillige kommen til at fornemme en dyb, poetisk Glæde og Fylde ved Tilværelsen . . . saadan som jeg i min Barndom paa een Gang baade følte det og drømte om . . . Du i Din Elskelighed og Ynde, Musikens tryllende Magt, Naturens Skjønhed og vexlende Stemninger . . . kort, hele denne Tilværelses saa underfulde Poesi, den træder saa let og saa tidt frem i Forgrunden af min Tanke og griber mig saa stærkt, saa stærkt, ja kan somme Tider rent overvælde mig! . . . Det er netop i disse Dage et Aar siden, at jeg og nogle Venner fra Regensen vare ude i Dyrehaven. Vi gik fra Byen Kl. 5 om Eftermiddagen. Da vi kom til Lundehus Søen, begyndte der som en indre Jubel at faa Magt med mig. Jeg smittede de Andre, og nu begyndte vi ret for Alvor at fryde os ved Livet. Vi sprang Buk, vi sang, vi kastede med Sten

og prøvede Kræfter med hverandre. Ved Bernstorff traf vi nogle flere gode Venner, og nu gik det med Sang og Lystighed ind i Dyrehaven, hvortil vi kom Kl. 9, og hvor vi gik ind i et Telt for at spise til Aften. Da det havde truet med Regn hele Dagen, var der kun faa Mennesker i Skoven og slet ingen i Teltet uden det faste Personale. Vi bestilte Aftensmad og begyndte i den gladeste Stemning vort Maaltid. Stemningen steg, vi drak Punsch og hørte alt imellem paa Sangerinderne. En af dem, som var ung og smuk, havde i sit Ansigt Noget, der mindede mig om Dig, Noget, der lod mig undrende føle, hvor meget Godt og Smukt der dog kan vedblive at være over Kvinden, selv i hendes Fornedrelse. Da hun nu tilmed sang en af mine Yndlingsmelodier rent og smukt, greb Begejstringen mig, jeg rejste mig og talte til hendes Pris, til Kvindens Pris, til alt det Skjønnes og Herliges Pris, som findes i denne ubegribelige Verden!

Saa bad de mig om at synge, og jeg tog hendes Guitar og sang nogle af de Sange, som jeg elsker. Men da jeg saa kom til at synge »Jeg gik mig ud en Sommerdag at høre«,

greb Begejstringen mig igjen mægtigt. Hvad jeg ved Dig, min elskede Hustru, havde følt højest og skjønnest i mit Liv, lige fra det Øjeblik, da Du kom til mig i Kongens Have og frelste mit Liv og min Forstand, og til Din Dands og Tale hin gyldne Morgen paa Vestergaard, det gled Altsammen i straalende, henrykkende Billeder forbi mit Øje, og jeg sang, jeg improviserede derom, til mine Hænder vare trætte af at røre Guitaren, og min Sjæl var mæt.

Da kom de Alle hen til mig og takkede mig og trykkede mine Hænder, og jeg selv havde en Følelse af Ungdom, Poesi og Glæde, som jeg ikke kan beskrive Dig.

Og ... saa meget af mig, ja vistnok hele min Sjæl var i alt dette!«

Da han havde fortalt dette, tav han, satte sig atter ved hendes Side og betragtede hende spørgende.

Hun sad atter med nedslagne Øjne, tænkende over, hvad hun her havde hørt; endelig hævede hun dem fulde af Taarer, fæstede dem paa ham og sagde:

»Ingvar, jeg veed det ikke, men jeg tror ikke, at dette er Synd. Det, Du følte og

sagde, var jo ærligt og sandt. Skulde han, som har skabt denne underfulde Verden, vel vredes over, at Nogens Hjerte gribes, om end nok saa stærkt, af Glæde over den? . . . Jeg tror det ikke; men jeg veed det ikke for vist. Derfor lov mig, Ingvar, at Du vil fortælle ganske det Samme til Din Fader eller den gamle Biskop. Der gives vist ikke ædlere og bedre Mennesker paa Jorden end de To . . . Og de ligne saa forunderlig hinanden, tænke aldrig paa sig selv, men kun paa at glæde Andre og være dem til Hjælp og Trøst! . . . Og mener saa de, at Du ikke med god Samvittighed kan være Præst, fordi . . .« — og her kastede hun sig i hans Favn og skjulte sit Ansigt ved hans Bryst — »fordi Du er saa glad ved mig, Ingvar, saa opgiv det i Guds Navn. Vi To kan jo sagtens leve uden just at være Præst. Du veed næppe, hvor dygtig jeg er bleven, hvor jeg har plaget Fader for Lærdom i de sidste tre Aar, hvor vi jo næsten ikke har setes. Hver Dag har han maattet læse Sprog og Historie med mig og saa grundigt, at jeg nu godt kan være Lærer deri for Andre. Ja, endogsaa lidt Latin og Græsk har

jeg lært for de mange Ords Skyld, som vi har fra disse Sprog . . . Og i Musik er jeg jo ogsaa ganske flink! . . . Og Du, Ingvar, Du kan jo foruden i disse Ting være Lærer i saa overordentlig Meget, saa Du ser jo, at vi To kan sagtens leve, saa unge og saa raske og saa lykkelige, som vi ere — ikke sandt?«

Og endnu længe bleve »Adam og Eva« siddende i deres Paradis, medens Hjerte hviskede til Hjerte, og Timerne gik, uden at de mærkede deres Gang. Da rejste de sig endelig, og efter i Møllehuset at have indtaget en lille Forfriskning, ved hvilken Lejlighed den unge Kone første Gang præsiderede som Husmoder, tiltraadte de Hjemvandringen.

Da de kom ud af Skoven, havde de hele Tiden det højtliggende Viborg for Øje. Den gamle Stad vilde da ogsaa fornøje disse »sine Børn« og viste sig i den hen ad Eftermiddagen lummervarme og noget disige Atmosfære som et luftigt Fata Morgana-Syn, som en fantastisk Bjergstad, som svævende Skyborge af ubegrændsede Former og Omrids. Dette eventyrlig-skjønne Skue henrykte dem end mere. Haand i Haand og langsomt, for at fastholde

det saa længe som muligt, droge de frem imod det, og de kom ikke til Viborg, før end Solen heldede stærkt mod Horisonten, og de havde set den gamle Stad atter dale ned paa Jorden til sin dybe Sø og sine mørke, ensomme Lyngbakker.

Næste Dag fulgtes de Nygifte med Ingvars Forældre til Vinge Præstegaard for der at opholde sig nogle Dage forinden deres Rejse til Kjøbenhavn.

Men aldrig de glemte hin Ungdomsgang,
Paradisiske Morgen den stille,
Da her de lytted til Bækkens Klang
Og til deres egne Hjerters Sang
Under Træernes Susen den milde.

Og aldrig de glemte den Himmel blaa,
Som hvælvede sig derover;
Aldrig Engen med Blomster smaa
Og aldrig Søen, der for dem laa
Let kruset af blinkende Vover.

Og aldrig de glemte, da hjem de skred
Tilbage mod Staden den høje,
Og den daled saa selsomt i Aftnens Fred
Som fra fjerne, himmelske Steder ned
Alt for deres undrende Øje.

X.

Modepræst i Kjøbenhavn.

Omtrent tre Uger efter Bryllupet blev Ingvar Hjorth tilligemed flere Andre ordineret i Frue Kirke i Kjøbenhavn, — hvoraf altsaa kan sluttes, at hans Fader eller den gamle Biskop intet Betænkeligt havde fundet ved den unge vordende Præsts aandelige Standpunkt.

Naar undtages den Gang han i Trinitatis Kirke prædikede »til Dimis«, havde han endnu aldrig besteget nogen Prædikestol. Det var derfor naturligt, at han nærede en ikke ringe Frygt for denne Side af sin Embedsgjerning. Ganske vist er det ikke i Almindelighed saa, at en Kateket ved en af Hovedstadens Kirker kommer synderlig tidt til at prædike; men ved

den Kirke, hvorved han havde faaet Ansættelse, forholdt det sig noget anderledes, idet Sognepræsten var svagelig og jævnlig ude af Stand til at røgte sin Gjerning, og den residerende Kapellan, der var en meget lærd Mand, men ikke yndet som Prædikant, gjerne, naar det blot kunde ske, vilde fritages for en Gjerning, hvortil han heller ikke selv følte sig ret oplagt. Med disse Forhold var Ingvar gjort bekjendt forinden sin Ansættelse, og han vidste følgelig, at trods hans underordnede Stilling ved Kirken vilde dog Prædikevirksomheden sandsynligvis blive en væsentlig Bestanddel af hans Embedsgjerning.

Og saaledes kom det ogsaa i Virkeligheden til at forholde sig.

Ved sin Tiltrædelsesprædiken, som han havde udarbejdet under megen Frygt og Ængstelse, saae han den ellers saa godt som tomme Kirke næsten fyldt, saaledes som det jo i Almindelighed plejer at være Tilfældet ved en saadan Lejlighed. Synet af den store Skare ængstede ham end mere; han maatte opbyde al sin Villieskraft for at bestige Prædikestolen, og det stod for ham som noget næsten Utænke-

ligt, at han kunde slippe blot nogenlunde vel derfra.

Men — han stod paa dette Tidspunkt i sin Ungdoms fulde Kraft og Skjønhed. Den statelige Figur og ranke Holdning, han havde bevaret fra sin Soldatertid, og — Smerten, Samvittighedsnagets dybe Lidelse, der en Gang saa helt og ærligt havde fyldt hans Sind, indtil den havde maattet vige for den stærke Livsfølelse og Ungdomssindets mægtige Spændkraft, men hvis Udtryk dog endnu laa over hans Ansigt som et Præg af Aandighed, af Vemod: alt dette i Forening gjorde ham til en saare indtagende Skikkelse.

Og, som mærkede han selv det Indtryk, hans Fremtræden uvilkaarlig gjorde paa Tilhørerne, aftog hans Frygt efterhaanden noget. Den naturlige Varme, den »Glæde over Tilværelsen«, som opfyldte hans Sind, og der hos poetiske Naturer fremtræder med dæmpet, vemodig Begejstring, besejrede omsider næsten ganske Frygten, og Slutningen af den i og for sig vel formede Tale lød som en forunderlig smuk, alvorsfuld Melodi. Samme Indtryk gjorde hans skjønne Sangstemme, da han messede for

Alteret — her saa meget mere, som han ikke selv nærede nogen Frygt for Udførelsen af denne Funktion.

Hans Hustru havde ikke været i Kirke. Hun »turde« ikke. Men hun ventede i Hjemmet hans Komme med Frygt og Bæven.

Hvorledes det egentlig var gaaet, kunde den unge Præst alligevel ikke gjøre rigtigt Regnskab for ved sin Hjemkomst. Han vidste det ikke selv; kun haabede han, at det dog ikke helt var mislykket for ham. Men — hun fik det jo snart at vide af Andre. Hans Ros gjenlød fra Alles Læber, fra alle deres, der havde været i Kirken hin Søndag, og hun takkede Gud i sit Hjerte og var lykkelig og glad. Selv fik han det jo ogsaa at vide og forundrede sig højligt derover, da det, han selv nærmest havde følt og erindrede, var den store Frygt og Betagelse, der havde været over ham; men han blev jo ikke mindre glad og taknemlig for dette heldige Resultat, end hans Hustru.

Der gik nu nogle Uger hen, inden han igjen kom til at prædike. Han havde denne Gang kun faaet meget kort Varsel og var ingenlunde tilfreds med den hurtigt udarbejdede

Prædiken, da han gjennemlæste og memorerede den. Hans Frygt ved at skulle holde den var derfor ikke mindre end første Gang. Men han trøstede sig ved den Tanke, at der vel nu som sædvanligt kun vilde komme meget Faa i Kirke. Da imidlertid Dagen kom, og han var naaet hen i Nærheden af Kirken — denne Gang tilligemed sin Hustru — saae han, at der var formeligt Opløb af Folk og isærdeleshed af Damer, der alle vandrede i samme Retning som han og hans Hustru. Han blegnede og haabede i Førstningen, at denne store Folkevandring dog ikke gjaldt ham. Men af denne Drøm kom han snart ud: Damerne strøg forbi som en Vind og løb formelig omkap til Kirken med den paa een Gang morsomme og hensynsløse Ivrighed, det smukke Kjøn i Almindelighed udviser, naar det gjælder om »at komme først til Mølle« eller i det Hele at opnaa Et eller Andet, som det nu en Gang har sat sig i Hovedet.

Inden han selv og hans Hustru naaede Kirken, var denne overfyldt, og da de traadte ind ad den sædvanlige Indgang, forekom det

dem begge, at de endnu aldrig i nogen Kirke havde set en saa stor Forsamling.

Med blege Kinder og skjælvende Knæ sneg han sig op til sin Plads og var glad ved foreløbig at kunne skjule sig der. Under Salmesangen opnaaede han vel at faa sig noget samlet; men det gjenfundne Mod forlod ham dog atter helt i det afgjørende Øjeblik, og han maatte som første Gang, ja endog i højere Grad, opbyde hele sin Villiestyrke og tillige sin Æresfølelse for ikke at forlade Kirken gjennem Døren bagved Alteret.

Alligevel — da han stod paa Prædikestolen og saae ud over den mægtige Skare, var der foruden den Frygt, dette Syn unegtelig indgød ham, dog tillige noget mærkværdig Elektriserende, noget Højtidsfuldt deri — han havde kjendt noget Lignende i sin Krigstid i Begyndelsen af en Affære — Noget, der paa forunderlig Maade betog og hævede Hjertet paa samme Tid, som det lagde ligesom et mildnende Taageslør over Situationen.

Hans skjønne Stemme lød i Begyndelsen svagt, med en zitrende og bævende Klang, og hans eneste Bestræbelse var blot at faa Ordene

saaledes kjædede sammen, at de gave en Slags Mening. Men altsom »Taagesløret« forekom ham mere og mere at udbrede sig over Forsamlingen, saaledes at intet enkelt Ansigt viste sig for hans Blik, og han begyndte at have en Fornemmelse, som om han »svævede i Tilværelsen«, udenfor eller ovenover Synsvide, da tiltog hans Stemme i Kraft og Sikkerhed, og den oprigtige og ærlig følte Tale, baaren af hans Sinds Begejstring, klang fra nu af med Fylde og naaede de fjerneste Steder i det store Rum.

Selv stærkt betagen sluttede han sin Prædiken; under en let Svimmelhed naaede han sin Stol, hvor det endog et Øjeblik sortnede for hans Øjne; men han tog sig sammen med Fasthed og havde saa meget lettere derved, som han denne Gang selv havde en levende Følelse af, at Alt var gaaet godt.

Hovedstaden havde i denne Periode ikke i længere Tid haft nogen decideret Modepræst. Nu havde den faaet en, og hans Navn var Ingvar Hjorth.

Han prædikede fra nu af i Almindelighed

hveranden Søndag under stedse stigende Yndest og Popularitet.

Da han havde været ansat henved et Aars Tid som Kateket, fik den lærde residerende Kapellan et Embede, der mere stemmede med hans Evner og Tilbøjelighed, nemlig som Professor i det theologiske Fakultet. Den almenyndede Kateket var da som selvskreven til hans Plads, og den tilbødes ham uden Ansøgning derom.

Fra nu af nød han i rigeligt Maal alle de med at være Modepræst forbundne Behageligheder og Fordele. Hans Indtægter stege i en overordenlig Grad, eftersom Alle jo nu skulde døbes, konfirmeres, vies og begraves af ham. Hans Tid blev da i aller højeste Grad optagen af alle disse Forretninger saavel som af den udstrakte Selskabelighed, der stod i Forbindelse dermed, men — ung, kraftig og fuld af Glæde naaede han at kunne besørge det Altsammen med Anstand.

Hans Frygt for at prædike var nu forlængst forsvunden, ja det var ham en Glæde, hvorefter han hele Ugen igjennem længtes; men forøvrigt levede han nu mere og mere

som i en Rus eller som i en Slags Drøm — ganske ligesom i hans Krigsperiode. »Taagesløret«, der hin Gang havde forekommet ham at sænke sig ned over den store Forsamling og give ham Mod til at tiltale den, det sænkede sig nu ligesom ned over selve hans Liv og begyndte at formørke hans Aand.

Thi Forfængelighedsdæmonen var jo endnu derinde, den var ikke død.

En Søndag i denne Glædens og Drømmens Tid var han kommen noget tidligere end sædvanligt til Kirken, og da han med sin Fanny skred op ad Gulvet, var der endnu kun meget faa Mennesker til Stede. Han skiltes fra hende og gik videre frem op mod Alteret. Da han naaede dette, vendte han sig om og blev da nogle Øjeblikke staaende, idet han saae ned gjennem Kirken. Og han saae da, hvorledes det mægtige Rum pludselig, som ved et Trylleslag, blev fyldt af den store Skare, der kom for hans Ords Skyld, for at høre ham. Dette havde han før set med Frygt og Ydmyghed — nu saae han det med Forfængelighedens Glæde . . . Da den næste Søndag kom, og han gik gjennem den da allerede overfyldte

Kirke, gjengjældte han ikke saa mildt som ellers de dybe Hilsener, han modtog ved Forbipasseringen. Med faste og hurtige Skridt skred han hen over Stengulvet, der gav stærk Gjenlyd ved hans Trin. Dette lagde han nu for første Gang Mærke til. Da han naaede Alteret, blev han uvilkaarlig ligesom forrige Gang staaende nogle Øjeblikke derved, forinden han indtog sin Plads, og betragtede den bølgende Mængde. »Ja,« hviskede da Dæmonen til ham. »Du er jo nu virkelig en berømt Mand. Se, alle disse Mennesker, hele denne store Skare af en Hovedstads mest dannede Befolkning, de kommer allesammen for Dit Ords Skyld, for at høre Dig!« ...

Fra denne Dag af havde den personlige Selvfølelses Aand atter bedaaret ham.

Han var ærlig, var ingen Hykler, i sit Hjertes dybeste Grund en troende og, efter Samvittighedens stærke Rørelse, en sand og ydmyg Kristen, og hans Hustru vidste og følte det. Og dog — da »Dæmonen« paany var kommen til Live hos ham, vandt den snart atter stor Magt over ham og besejrede tildels baade hans »Sandhed og Ærlighed«. Det at være yndet og at beholde denne Yndest blev

ham det Første af Alt. Derfor blev han i Stedet for at være Menighedens Leder og Herre dens Slave, Slave af, hvad han vel vidste, der i hin æsthetiske Periode behagede den mest. Livets Poesi og dets bevægende Vemod, som han jo selv endnu følte ligesaa fuldt som ved hin Scene i Dyrehavsteltet, indklædt i Sprogets skjønneste Ord og mest poetiske Billeder, klang gjennem hans fuldttonende Stemme; men — det »mindre Behagelige«, Bod, Omvendelse, Forsagelse og Dom, fortav han, naar han kunde, eller berørte det i alt Fald kun let og som af en vis pligtmæssig Nødvendighed.

En Modepræst i de store Stæder vil i det Væsenlige sige det samme som en Damepræst. Det ærede smukke Kjøn besidder jo den Egenskab, at det ikke godt kan lade sig nøje med at beundre paa Afstand; men paa Grund af, at der som oftest skjuler sig en erotisk Følelse — om end nok saa ubevidst og uskyldig — i den Yndest, de nære for en Mand, fornemme de en Drift til at komme i personligt Forhold til ham, til at se ham i Nærheden og tale med ham.

Derfor ønskede en Mængde Damer — og som oftest af den fornemme, rige og dannede Klasse — at have den unge, smukke og saa højt begavede Pastor Hjorth til Skriftefader og i det Hele til Raadgiver i alle Slags Anliggender.

»De« havde nu, saaledes som hans unge Hustru vistnok vilde udtrykt sig, været Modepræst i Kjøbenhavn i omtrent tre Aar, og de havde alt to smaa Børn, for hvilke hun i Følge sin Karakter og sit Sindelag naturligvis var den kjærligste og omhyggeligste Moder. Det var derfor kun undtagelsesvis, at hun fulgte sin Mand i de Selskaber, hvortil de daglig vare indbudte. Hun sad da som oftest hjemme, og det var i det Hele kun sjeldent, at hun ret saae sin Mand udenfor Kirken, som hun aldrig forsømte, naar han prædikede; thi den Tid, han opholdt sig i Hjemmet, var han saa optagen af Forretninger og af Besøgende, at hun vanskelig kunde komme til at tale ret fortroligt og uforstyrret med ham.

Disse Besøgende, hvoraf den aller største Del var Damer, indfandt sig til enhver Tid paa Dagen og traf jo selvfølgelig ingenlunde

al Tid Præsten hjemme. Undertiden aabnede Fanny selv Døren, naar det ringede, og naar da den udenfor staaende unge Dame — Baronesse eller Grevinde — saae den fuldendt skjønne Madonnaskikkelse med et dejligt Barn paa sine Arme, kunde der ved dette Syn vise sig en besynderlig Flauhed, et Udtryk som af komisk Haabløshed paa den Besøgendes Ansigt. Og hvorvel den unge Præstekone i Følge sin ædle og rene Natur var hævet over enhver Følelse af Skinsyge, begreb hun jo dog med kvindeligt Instinkt Situationen, og der kunde da maaske nok vise sig et lille Anstrøg af godmodig Satire i det Smil, hvormed hun ledsagede de tidt gjentagne Ord: »at hendes Mand ikke var hjemme.«

Og som hendes Natur ikke var i Stand til at rumme Skinsygens Følelse, saaledes var der heller ikke i Virkeligheden den fjerneste Grund dertil. Ingvars Kjærlighed til sin Hustru var uforandret den samme. Den boede i hans rene Hjerte som dets mest uvisnelige Blomst, ærlig, sanddru og dyb som hendes til ham, hans Livs faste Punkt, hvorover Forfængelighed, verdslig Ære og Berømmelse aldeles ingen

Magt havde, og derfor ogsaa stedse det Punkt i hans Natur, hvorfra hans Frelse kunde udgaa.

Det kunde jo ikke fejle, at hun, for hvem det Højeste i Tilværelsen var et Liv i Sandhed og Ærlighed, efter at hun med inderlig Glæde og Taknemlighed mod Forsynet havde set ham som den yndede, tilfredse og virksomme Præst, med stigende Uro og Angst iagttog den videre Udvikling af dette Liv som afgjort Modepræst. Alt tidligt havde hun jo begyndt at ængstes over den evige Selskabelighed, hvori han omtumledes ligesom i en stedsevarende Rus, hvorved der aldrig gaves ham Lejlighed til Eftertanke og Selvreflektion. Var hun ikke den, der mærkede det allerførste, svage Tegn paa »Dæmonens« gjenvakte Liv hos ham? paa sand, kristelig Alvors Aftagelse i hans Prædiken? Fornam hun ikke, hvorledes den formfuldendte, rhetoriske Tale, holdt med al en scenisk Kunstners Talent, mere og mere blev ham selv Hovedsagen? Og saae hun ikke, hvorledes hans Liv mere og mere verdsliggjordes, mere og mere gik op i Nydelse og Søgen efter udvortes Ære?

Jo, tilvisse, hun følte, mærkede og saae det Alt sammen.

Og alle de mange kvindelige Besøgende, hvis Komme hun i Begyndelsen havde betragtet med Glæde — om det end ikke fra deres Side var Lefleri og Usandhed, saa mærkede hun dog ogsaa her efterhaanden, at det ikke var nogen sand Sjælesorg, der begjæredes, og ikke heller en saadan, der ydedes.

Da iagttog hun en Dag et Træk hos ham, hvilket, om det end var i god Konsekvens med det Øvrige, ja maaske endog paa sin Vis barnligere, uskyldigere, dog gjorde et i Øjeblikket stærkere, smertefuldere, paa hans Vegne forunderlig beskjæmmende Indtryk paa hende som Kvinde og Hustru, fordi det forekom hende dybt at krænke hans Værdighed ikke blot som Præst, men som Mand.

Da hun en Løverdag Morgen tidlig, da hun troede, han alt havde begivet sig ud paa sin korte Morgentur — den eneste Motion, hans saa »anstrengte« Virksomhed levnede ham Tid til — traadte ind i hans Studereværelse, hvortil Døren stod paaklem, saae hun ham staaende foran Spejlet i en theatralsk Stilling, reciterende med halvhøj Stemme Ord af en skreven Tale, som han holdt i venstre Haand, medens han

gestikulerede med den højre paa samme Maade, som naar han stod paa Prædikestolen.

Da hun saae dette, vilde hun i samme Øjeblik trække sig tilbage; men det var, som Smerten, hun følte ved dette Syn, uvilkaarlig lænkede hende til Stedet; og saa stille som en Støtte blev hun staaende i Døraabningen nogle Minutter til Ende, medens det hele Billede ligesom rodfæstede sig i hendes Sjæl. Det blev hende fuldkommen klart, at han for Spejlet, lig en anden scenisk Kunstner, indøvede de Stillinger og Gestus, han antog for de klædeligste, naar han fremstod offentlig.

Da trak hun sig uformærkt, i Smerte og i dyb Undseelse, tilbage.

Fra denne Dag af isærdeleshed begyndte hun at skjælve og heftig at ængstes for hans Sjæl, og som Kong David vædede hun hver Nat sit Leje med sine Taarer — ikke som han over egen Synd, men af Sorg over Den, hun elskede højere end sig selv.

Men han bemærkede ikke sin trofaste Hustrus Smerte. I den Rus, hvori han levede, saae han den ikke om Dagen, og naar han efter Dagens Anstrengelser og Triumfer kom

sent og træt hjem, sov han hele Natten — om end ikke »de Retfærdiges Søvn«, saa dog lige saa trygt og fast.

Medens da hun laa søvnløs paa sit Leje, tænkte hun uafbrudt over, hvad der vel kunde gjøres for at redde ham, og hvorledes hun burde eller kunde træde op ligeoverfor ham med Alvor og Fasthed og dog tillige saa kjærligt og ydmygt, at den saa inderligt Elskede ikke skulde stødes ved hendes Ord, og hun derved tabe noget af hans Kjærlighed.

Thi hun var jo dog en Kvinde.

Og — hvor forunderligt! — aldrig syntes det hende, at hun elskede ham højere, end netop naar hun allerklarest saae hans Svaghed.

Endelig efter lang og megen Overvejelse kom hun til det Resultat, at der kun var een Ting at gjøre, hvorved han kunde frelses, og saa snart dette var gaaet tilfulde op for hende, skred hun øjeblikkelig til Handling.

Hun traadte da en Dag ind til ham i hans smagfulde, af et Utal af »Trøstere«, Sofapuder og andre hæklede og broderede Sager opfyldte Arbejdsværelse (Gaver fra unge Konfirmandinder og andre taknemlige Tilhørerinder) og

spurgte, om det maatte tillades hende at tale med ham. Han sad i fuldt Selskabstoilette og skrev endnu i det yderste Øjeblik paa en Ligtale, han den næste Dag skulde holde, men rejste sig ved hendes Indtrædelse strax op fra sit Arbejde og fæstede sine Øjne med et Udtryk af inderlig Kjærlighed paa hendes Ansigt. Dette havde hint Udtryk af Alvor, som han vel kjendte, og noget usikker sagde han:

»Ja, kjære Fanny, det maatte Du saa gjerne, men jeg sidder netop lige paa Springet til at gaa i Middagsselskab. Du veed jo, at jeg i Dag skal til Etatsraad Bruuns . . . dem, hvis to Børn jeg sidst konfirmerede . . . og som Etatsraaden betalte os 200 Rd. for, som Du jo nok kan huske?«

»Ja,« svarede hun, »det var to søde Børn, jeg husker dem godt begge to fra Chokoladegildet.«

»Og Forældrene ere ogsaa herlige Folk at komme til.«

»Ja, det ere de; Ingvar, men tjen mig nu alligevel i at blive hjemme i Dag!«

»Hjemme? . . . Ja, men søde Fanny, hvor

kan jeg det? Det er jo nu alt for sent at sende Afbud!«

»Ja, maaske; men gjør det nu alligevel, eller lad det være. Jeg har Noget at sige Dig, Ingvar! Noget, jeg maa tale med Dig om.«

Og da fæstede han paany sine Øjne paa hendes Ansigt, greben af den alvorsfulde Klang i hendes Ord og af hendes Aasyns paa een Gang saa kjærlige og vemodsfulde Udtryk.

Det var, som anede han i samme Øjeblik, hvad dette trofaste, sanddrue Hjerte nu vilde ham, og et Gys af Undseelse og Beskjæmmelse gik igjennem hans Sjæl.

Da nærmede hun sig helt hen til ham, tog begge hans Hænder mellem sine, saae paa ham med inderlig Ømhed og sagde blidt, men med fast Stemme:

»Ingvar, Du maa bort herfra!«

Han veg forfærdet et Par Skridt fra hende og stod længe tavs og med nedslagne Øjne for hende. Som hin Morgen paa Vestergaard gjennemløb hans Tanke i rivende Hast de sidste Aar, han her havde levet. Han følte med Smerte, hvor ofte hans bedre, ædlere, sande Natur ligesom havde banket paa hos

ham og sukket efter Befrielse. Han følte med dyb Beskjæmmelse, at han ikke selv havde besiddet Kraft nok til pludselig at bryde med Forfængeligheden, Nydelsen og Smigeren, som her var blevet hans daglige Brød . . .

Og med et Udtryk paa een Gang af Smerte og af Lettelse, *Befrielse*, strakte han sine Arme ud imod sin Skytsaand og sagde:

»Bort? . . . Ja, Fanny, Du har Ret!«

— — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

XI.

„Ny Jord“.

Oppe mellem Vendsyssels mægtige Klitter ligger et Kirkesogn, ensomt og sørgeligt øde, et af de allermindste Præstekald i Landet. Det ligger ved Havet, det barske, stormende Vesterhav, og dets eneste Læ mod dette ere selve de vilde, fygende Sandbjerge, thi ingen Plantning formaar her ganske at fæstne Sandet, saaledes som paa andre, mildere Steder ved Havet. Inde mellem Klitterne findes hist og her enkelte opdyrkede Pletter, som ikke ere ufrugtbare, saavelsom adskillige Engstrækninger, hvis smilende Grønne i de faa ganske solklare Dage, som oprinder over denne Egn, da kan tage sig mærkværdig dejligt ud mellem det hvide Sand, der glimrer i Solens Skin som den skjæreste Sne.

Af denne Smule Landbrug, men først og fremmest af Havet leve da dette Sogns Beboere, en kraftig, men tillige barsk og streng Befolkning, udmærkede Sømænd, dristige Fiskere og vældige — Strandingsmænd, med Alt, hvad der saa hyppig følger af denne sidste Virksomhed.

Fra selve den ensomme og spredte By er den lave Præstegaard, selv ikke synderlig forskjellig fra de øvrige Klithuse, og den lillekullede Kirke end yderligere udestængt, idet disse ligge som i en særskilt Bjergdal for sig.

En stormende Vinternat i Julen 1859 var der i denne sildige Time dog endnu Lys i Præstegaarden. Stormen susede omkring og hen over den ensomme Bygning, Sandet rejstes og førtes som en tæt Hagelbyge mod de smaa Vinduer i den oplyste Stue og forhindrede derved stundom endog Lysskjæret fra at trænge udenfor. Vinduesskodderne vare trods det forfærdelige Vejr og den stærke Trækvind, som paa Grund heraf opfyldte Værelset, dog ikke tillukkede, hvoraf man kunde slutte, at den tændte Lampe ikke blot skulde oplyse selve Stuen, men ogsaa muligvis tjene som et vejvisende Fyr for en udefra Kommende. Præstegaarden ligger nemlig

lige for Dalens Indgang, og Lysskjæret kunde ses et godt Stykke udenfor.

I det oplyste Værelse, der var Præstefolkenes Sovekammer, sad den unge Præstekone alene oppe. Naar ėt særlig heftigt Vindstød rystede Gaarden eller kastede en usædvanlig Masse Sand mod Vinduerne, kunde hun se op med en noget ængstelig Mine; men denne forsvandt dog hurtigt igjen for Udtrykket af en frimodig Ro. Ved hendes Side stod en Vugge, som hun af og til satte i en sagte Bevægelse med sin Fod, og i hvilken et ganske spædt Barn hvilede; to større Børn laa i smaa Senge i Baggrunden af Værelset. Alle tre sov trygt trods dėn vilde Larm udenfor. Ja, nu da Midnat baade var kommen og forbi, var det temmelig klart, at den unge, skjønne Moder befandt sig i samme Tilstand; thi Bogen, hvori hun havde læst, var falden paa Gulvet, Kindernes Karmin havde antaget en forhøjet Farve, og hendes Hage hvilede mod hendes Bryst. Alligevel vedblev hun dog at bevæge Vuggen med sin fine Fod, hvoraf en Uerfaren formodenlig vilde sluttet, at hun ikke sov; men Ægtemænd

og Fædre vide, at der af ovennævnte Faktum ingen saadan Slutning kan gjøres.

Endelig hørtes den svage Lyd af en sig Nærmendes Fodtrin i det løse Sand, og strax derpaa blev Gaarddøren med nogen Besværlighed aabnet og saa hurtig som muligt lukket igjen for at forhindre det omhvirvlende Sand fra at trænge med ind. Nogle Øjeblik derefter aabnedes Døren sagte til Sovekammeret, og Præsten — Ingvar Hjorth — traadte ind. Ved hans Indtrædelse vaagnede Hustruen øjeblikkelig, rejste sig og gik ham i Møde. Han bøjede sig ned over hende og kyssede hende kjærligt; men forøvrigt var hans Ansigt meget alvorligt, ja sorgfuldt, og han satte sig strax ned med et Udtryk af stor aandelig og legemlig Træthed. Efter først at have spurgt, om han ikke vilde nyde noget, og efterat han havde afslaaet det, stillede hun sig foran ham og sagde:

»Har Du haft en haard Tur med den gamle Ole Nielsen?«

»Ja,« svarede han med dump Stemme, »og jeg stod ganske magtesløs ved hans Leje. Jeg . . . jeg frygter for, Fanny, at jeg ogsaa her mangler Evne og Kraft til min Gjerning!«

Ved disse Ord traadte Taarerne frem i hans Øjne, og et Udtryk af det dybeste Mismod udbredte sig over hans Ansigt.

»Tro ikke det, Ingvar! Svigt blot ikke, og Du skal se, at det nok vil lykkes Dig at naa deres Hjerter. Husk paa, at vi jo endnu kun har været her et Par Maaneder, og de har jo dog allerede Agtelse for Dig.«

»Ja,« svarede han, »men det er kun, fordi de veed, at jeg har været i Krigen og gjort alle Felttogene med, og det har de Respekt for; men ellers tror jeg, at de nærmest anser mig for gal. Flere af dem, og deriblandt selve den gamle Hedning, fra hvem jeg nu kommer, har spurgt mig, hvad jeg vilde her ovre hos dem, da jeg jo »sad saa godt i det« i Kjøbenhavn? . . . Det er baade til at le og græde over . . Og hvordan har de allerede her kunnet faa Noget at vide om vore Forhold i Kjøbenhavn? Hverken Du eller jeg har jo talt herom til Nogen eller om Grunden til, at jeg saa pludselig søgte bort derfra, da dette lille Kald, som ingen Anden vilde have, netop var ledigt.«

»Ja — det veed jeg ikke, kjære Ingvar,

men ogsaa det maa Du vide at tage paa den rette Maade.«

Hun stod nogle Øjeblikke i Tavshed og betragtede ham frimodigt. Da sagde hun med smeltende Inderlighed:

»Skulde ikke to saadanne Livsmagter som et Menneskes Kjærlighed og alvorlige Villie tilsidst sejre? Og Du elsker jo dog disse Mennesker, Ingvar! Du er dybt bedrøvet over deres Haardhed og Synd, og Du vil jo tjene dem ... med alle Din Sjæls og Dit Legemes Kræfter!«

*

* *

Ja, saaledes lød hendes Ord. Men hvorledes kunde hun da nu med en saadan Sikkerhed udtale dette, føle sig overbevist om, at den forfængelige, hensynsløse Officer, der havde ofret Menneskeliv til Ære for »Dæmonen«, og som dernæst, lokket af en Hovedstads glimrende og nydelsessyge Liv, paany havde bragt rigeligt Offer til samme — Alvoren, Ærligheden og Sandheden, som dog laa i Dybet af hans Hjerte — hvorledes kunde hun da være saa vis paa, at han nu havde naaet sit Væsens

Grund? Hvorfor? . . . Fordi hun en Gang ligesom havde set hans Genius, følt dens Vingeslag om sit Hjerte — i hint Moment, da Faderens Fortælling fremstillede den unge Ingvar i al hans barnlige, selvforglemmende Kjærlighed for hende og derved vakte den dybe Ømhed og Sympathi for ham i hendes Hjerte . . . Fordi hun troede paa ham, havde gjort det fra den Stund af og senere stedse set ham i Glandsen fra hint Øjeblik.

En saadan Kjærlighed bryder sig just ikke saa overordentlig meget om alle vore senere Kunster og Optøjer. Det er ikke, fordi den ikke kan se dem; tvertimod, det kan den, og det endogsaa overmaade klart. Ogsaa føler den virkelig Smerte ved dem i Øjeblikket, tillader os ikke at blive ved med dem og siger paa een Gang fast og ydmygt: »Det og det er Dig ikke værdigt,« »det og det passer ikke for den, Du egentlig er«; men det er dog, som tror den ikke ret paa noget heraf. Hvorfor ikke? Fordi den stedse ser og tror paa noget Andet — paa hint kjærlige Ord, hin smukke eller gode Handling, hin Ytring af ædel eller skjøn Menneskenatur hos os, der en Gang tændte

den; — herpaa og kun herpaa vedbliver den ret i Sandhed at tro.

Og de, som mene, at en saadan Tro let bliver skuffet, have ikke Ret. Fremtræder den ikke altid i Kjærlighed og Ydmyghed? Virker den ikke som en befriende, stedse opløftende Magt paa os? Er den ikke som et Spejl, hvori vi til enhver Tid kunne se det Ædleste i vor Natur?

En saadan Kjærlighed og Tro vil da — saa er det at antage — nok en Gang igjen se Det, der vakte den til Liv, og se det herligere, rigere, fyldigere, nok en Gang igjen høre Vingeslagene af den Elskedes Genius, paany høre Tonerne, de aldrig glemte, hvis ægte Klang den derfor øjeblikkelig gjenkjender.

Hvorfor da tvivle om, at Rektorens Datter nu havde Ret til at udtale disse Ord, siden hun gjorde det med en saadan Tillidsfuldhed? Hvorfor tvivle om, at Gjennembrudet hos ham nu var sket efter den nye, bitre, saa dybt ydmygende Erkjendelse? — at gjennem denne Smerte og ved hendes Kjærlighed hans menneskelige Selvfølelse nu væsenlig var bleven knækket, og han havde fundet Vejen til Maalet,

det, hans Fader, den fattige Præst i Vinge, alt i sin tidlige Alder var kommen til paa Grund af den høje Enfold i hans Sind, Tilværelsens store Maal — at kunne glemme sig selv for Andre?

*

* *

Da Ingvar efter en længere Pavse dog ikke gjorde Mine til at ville gaa til Ro, men blev siddende ubevægelig med det trætte, sorgfulde Udtryk, opfordrede hans Hustru ham til nu at søge Hvile; men da sagde han:

»Jeg tror ikke, det kan nytte; jeg er altfor urolig dertil; men gaa Du kun i Seng, kjære Fanny, Du maa jo ogsaa være mødig og træt.«

»Vil Du hellere have, at jeg skal blive oppe hos Dig?« — spurgte hun — »da vil jeg langt hellere det.«

»Ja, det tror jeg nok,« svarede han med mat Stemme, »jeg føler mig saa usigelig afmægtig. Det har angrebet mig saa stærkt, det Dødsleje, jeg kommer fra.«

»Saa gamle Ole Nielsen er da nu død?«

»Ja, jeg blev hos ham til det Sidste. Du veed, hvor bange jeg var for at trænge mig

uopfordret frem til denne gamle Mand paa hans Dødsseng; men det var jo min Pligt, da jeg hørte, han laa paa sit Yderste. Jeg vidste jo, at han ikke blot havde været en dristig Bjerger og reddet mange Menneskeliv paa Søen, men at han havde været en af de værste Røvere og Strandtyve i Sognet, ja, efter det almindelige Rygte — som flere af hans Kammerater her — jo endog havde Mord, ligefremme Mord paa sin Samvittighed, Mord begaaede paa indstrandede Mennesker for at røve deres Gods og Ejendom. Jeg havde jo aldrig før set ham, da han jo har været sengeliggende, lige siden vi kom her, og jeg burde sikkert have besøgt ham tidligere . . . men jeg er jo endnu saa ny, saa ny i det Altsammen, saa ny i det at være Præst,« tilføjede han med et smerteligt Smil. »Jeg delte jo kun Glæden med min forrige Menighed, men ikke Alvoren eller Smerten . . . derfor følte jeg denne underlige Frygt for at gaae til ham, og derfor var jeg saa magtesløs i denne Nat.«

»Fandt Du ham da, som Du havde ventet, skummel og utilgængelig?«

»Nej, ikke paa den Maade,« svarede han bitter. »Jeg fandt ham næsten med Fornøjelse,

kan jeg gjerne sige, villig til at tale om, hvad han havde forbrudt, med en Selvsikkerhed, ja med en Humor, en Logik, som jeg var ganske vaabenløs overfor, og som derfor har angrebet og forfærdet mig saa dybt. Det var mig umuligt at udrette det Eneste, som var at gjøre ligeoverfor denne Mand, at vække hans Syndsbevidsthed, og han foer heden i alle sine Synder uden selv at vide eller føle det Mindste dertil . . . Men jeg vil nu fortælle Dig, hvad jeg har oplevet i denne Aften og Nat, om Du da maaske veed og kan sige Noget til min Trøst? Thi det forekommer mig, at jeg i flere Henseender trænger ret meget dertil.

Derpaa fortalte han saaledes:

»Den gamle halvfemsindstyveaarige Mand laa som en indtørret Mumie i sin Seng, idet han lidt efter lidt tabte sin fysiske Aandskraft, men forøvrigt uden Smerter, ved sin fulde Livskraft og saa at sige i godt Humør lige til det Sidste.

Da jeg kom ind og sagde, hvem jeg var, og at jeg var kommen for at se og tale med ham, om han maaske havde Noget paa sit Hjerte, som han gjerne vilde lette det for, for-

inden han stedtes for Dommen, nikkede han til mig og sagde: »Walkommen, lille Faer! Ja, a·tror ogsaa selv, til a nu snart er færdig. A er jo ogsaa et farlig gammelt Menneske, ja saamænd er a det.«

Da jeg satte mig paa en brøstfældig Stol ved Sèngen og nogen Tid grundede over, hvorledes jeg vel bedst skulde indrette min Tale til ham, knyttede han paany Samtalen, og med en Mine som den høflige Vært overfor en Gjæst sagde han:

»Ja, a har da hørt, til Han har været ret en dygtig Krigskarl; det var saameget skjøn, og det har a ogsaa været i min Ungdom mod Engelsmændene, ja a har saamænd, og fik endda mit jenne Yww'*) helt spoleret den Gang . . . Tykkes Han nu bedre om at være ved denne her Bestilling? Han er jo dog en stærk og rask Karl endnu, er Han ikke?«

Da jeg ikke vidste, hvad jeg skulde svare hertil, fortsatte han:

»Og Han har jo allerede været en stor Præst i Kjøbenhavn, har a ladt mig fortælle?

---

*) ene Øje.

Hvad vil Han saa herovre ved os? Her er det saa møj ringe i alle Maader, det maa Han tro.«

Lidt efter sagde han:

»Ja, a ser nok, til Han har taget Hans Varer*) med. Tykkes Han, til de kan være gode for mig nu om Tide, saa kan Han gjerne komme med dem; men a har ingen Penge at betale Ham med.«

Jeg sagde da, at dette ogsaa var min Hensigt, men da maatte han først bekjende sine Synder og bede Gud om Naade for Kristi Skyld.

»Mine Synder?« svarede han, »ja det er jo da saa rimeligt, til et saa gammelt Menneske, som a, jo kan have gjort baade det Ene og det Andet af det Slau**), som man siger, men a kan nu næppe ret komme i Tanker om det; for min House***) begynder nu at slaa mig fejl, skal a sige Ham.«

Da jeg derpaa opfordrede ham saa ind-

*) Sakramentet.
**) Slags.
***) Hukommelse.

trængende, som det var mig muligt, til nu at komme sin Synd i Hu, svarede han roligt:

»Ja, kan det fornøje Ham, skal a gjerne se, om a nu kund' kom' i Tanker derom.«

Derpaa sagde han til et gammelt Fruentimmer, det eneste Menneske, han i en Række af Aar har haft om sig, og som sad og halvsov i en Krog, at hun skulde gaa ud. Da dette var sket, tilføjede han:

»For a skal sige Ham, a vil ikke saa gjerne have Vidner, hvis sommens Tid til a skulde komme mig igjen.«

Han laa nu nogen Tid i Tavshed og saae sig omkring i Værelset, medens jeg ventede paa, at han vilde begynde at fremkomme med sine Bekjendelser. Endelig sagde han: »A mente, til Han nu vilde begynde at spørge om noget af den Slau, for a veed ikke rigtig, hvad det er, Han vil have at vide, ikke.«

Jeg sagde da, at det almindelig fortaltes om ham, at han i mange Aar havde omgaaedes meget uforsvarlig med Strandingsgods. Han tav lidt; saa svarede han:

»Hertil kan a gjerne sige, til det heller ikke er bar Løgn, det! A har bjerret iwissomda

baade et og et andet rigtig godt Stykke fra æ Hav, det vil a aldrig negte! Men det gjør vi Alle til Hobe her, bitte Faer, ja saamænd gjør vi saa, saa det kan a aldrig vide, om det skulde være saadan noget sær Slemt for mig.«

Jeg sagde ham da alvorligt, at hvad han her havde begaaet, var Tyveri eller Røveri, og at dette var en stor Synd, som Gud havde forbudt i Loven, men uden at det lod til, at mine Ord gjorde den fjerneste Virkning paa ham, eftersom hans Ansigt beholdt sit rolige, ja tilfredse Udtryk. Da sagde jeg, og det var mig næppe muligt at faa Ordene over mine Læber: »Gamle Ole Nielsen, man siger endnu langt værre Ting om Jer.«

»Maa a høre, hvad det vel kan være?«

»Man siger, at I end ikke har været bange for, naar skibbrudne Mennesker drev i Land her paa Kysten i de mørke Nætter, da at dræbe dem for at tage deres Gods og Ejendom.«

Efter disse Ord laa han i længere Tid tavs, som om han besindede sig, og det var aabenbart, at dette havde gjort et dybere Indtryk paa ham.

»A vil ikke negte,« sagde han da, »til der jo nok en Gang imellem kan have været en Kjende Liv tilbage i saadan en sølle Karl, naar han kom drivende ind i Brændingen, og til a saa kan have ladt ham blive lidt længere i æ Hav, end som han har haft godt af.«

»Men da er I jo en overordenlig stor Synder for Gud,« sagde jeg gysende, »en Morder; veed I da ikke, at det at dræbe et Menneske er en af de største Synder, man kan begaa?« . . .

Da mindedes jeg med Rædsel i hint Øjeblik mine egne Dueller, dem jeg ikke i lange Tider havde tænkt paa, og jeg følte mig kun endnu mere lammet og magtesløs.

»Ja, ja, tøv nu en bitte Kjende, mens Han er saa streng, lille Faer!« sagde han da. »Er a end iwissomda ved æ Nat kommen En eller Anden for nær paa den Maade, saa maa Han ogsaa vide, til a ved æ Dau har bjerret mange flere Menneskers Liv i svær Storm og Hav, end som nogen Anden af os her! Og saa mener a, til det nok kan hamle op med det Andet, Han veed nok, ja saamænd mener a det, aa ja, gjør a saa.«

Jeg søgte nu at forklare ham, hvor urigtig hans Anskuelse i saa Henseende var; at det var hans Pligt at frelse Menneskeliv, naar han kunde, men at hans Synd derfor var lige stor, naar han begik det Andet, som han kaldte det. Hertil svarede han dog Intet, men laa blot og saae paa mig med sit ene endnu fuldkommen klare Øje. Jeg spurgte ham da, om han aldrig havde været bange, naar han udførte disse sine syndige Gjerninger; om han aldrig havde tænkt paa, at den alvidende Guds Øje saae, hvad han gjorde?

»Ræd? siger Han. Nej, det er noget, a aldrig har kjendt til . . . Jo, hold, a tror dog, a lywer . . . Der var dog en Gang eller tow, a var nær ved'et . . . Det var sgu en Aften, der var kommen en Mand ind fra æ Hav, og han var ejsen helt død, var han, det er saameget vis, og han had' saadan en pæn Ring paa en af hans Fingre. A kund' ikke faa den af, ikke, og saa tog a min Kniv og skar hans Finger af, og ham selv begraved a oppe i Klitten.

Saa efter et Par andre Dage kommer a om ved det samme Sted saadan ved Aftens

Tid, og ja gu stak han æ Fingerstump lige op af æ Sand, ja han gjorde saamænd, stakkels Karl, ja det er nu saameget vis det, ja det er det.«

»Og saa blev I da ræd?« spurgte jeg.

»A var ikke langt fra det, nej a var ikke, det skal a aldrig fragaa, naar Han spørger mig derom.«

»Og hvad gjorde I da saa?«

»Hvad a gjorde? Ja, a maatte jo da til aa ha' ham op igjen og se at faa ham put' bedre nier. Og det gjorde a, men a holdt alligevel ikke af det her Styk' Arbejd, nej a gjorde ikke, det er nu saameget vis, er det.«

Og han smilede som af Tilfredshed over denne forlængst overstaaede Ubehagelighed.

Jeg søgte nu igjen paa det mest Indtrængende at vække hans Syndsbevidsthed, fremstillede for ham alt det Strenge og det Milde, Skriften siger om store Syndere. Men Alt forgjæves. Han blev ikke vred eller utaalmodig, sagde mig ikke imod, men laa blot ganske rolig, og det var tydeligt, at hans Kræfter nu stærkt aftog. Da jeg endelig tav,

fordi jeg slet ikke mere vidste, hvad jeg skulde sige til ham, sagde han:

»Ja, ja, Han snakker jo nu, som Han maa, og faar jo ogsaa Betalling for det, saa det er der jo ikke noget at sige til, ikke.«

Da jeg ved denne hans sidste Ytring ligesom aldeles fordummede i hele mit Sind og min Tankegang, sad jeg fra nu af vistnok henved en Time i fuldkommen Tavshed hos ham og lyttede til hans Aandedræt, som nu havde begyndt at antage en pibende eller rallende Lyd. Da forsøgte jeg det dog endnu en Gang med ham og spurgte ham, om han da slet ikke var bange for Døden, den, der nu øjensynlig nærmede sig ham med hurtige Skridt.

»Aa nej, saamænd er a ikke,« svarede han. »A har jo saamange Gange været mere end som halv død i æ Hav, saadan som a nu er her i min Seng, men ræd for at dø, det har a aldrig været, og det er a heller ikke nu. A er jo et farlig gammelt Menneske, som har levet længe nok, tykkes a.«

Lidt efter, da hans Aandedræt stadig blev tungere og tungere, sagde han med Besværlighed:

»Vil Han ikke lukke æ Dar op? A har saa ondt ved at faa mit Vejr«?

Jeg rejste mig da og gjorde, som han bad mig om, hvorved Lyset øjeblikkelig gik ud af den stærke Trækvind; men jeg forsøgte ikke at faa det tændt igjen, da jeg tænkte mig, at Mørket og dets Gru maaske kunde gjøre noget Indtryk paa den Døende og forfærde ham; men det lod ikke til, at han mærkede det; maaske var hans Øje allerede da uden Sekraft.

Og jeg sad da igjen længe i Tavshed og i Mørket med ham og lyttede til Stormen, som peb gjennem Huset med en Lyd som den Døendes Rallen . . . Man lærer Meget i en saadan Time, Fanny!«

»Ja, Ingvar,« sagde hun blidt, »man lærer Alvor.«

»Ja, Alvor; det er mig, som jeg er bleven mange Aar ældre i de Timer, jeg sad hos ham.«

Efter et lille Ophold fortsatte han:

»Da jeg endelig ikke mere hørte hans Aandedræt, antog jeg, at han nu maatte være død, og famlede mig ud i et Slags Skur ved

Siden af, hvor den gamle Pige var tyet hen, og hvor hun sad og sov i en Krog. Vi fik i Forening Døren lukket og Lyset tændt, og da laa han død og stille. Hun trykkede hans Øjne til, og hans Ansigt var roligt og fredeligt. Medens vi stod der hos ham, sagde hun: »Han har mange Penge og andet Gods i den Kiste der, og han har Nøglen om Halsen. Vil Hr. Pastor ikke tage den hjem med til Præstegaarden?«

Hun løste da Nøglen fra den Dødes Hals og gav mig den. Her er den. Det var, ligesom jeg følte mig noget trøstet ved dette gamle Skinds Ærlighed. De er dog ikke Tyve Allesammen.«

Den dybe Alvor, der havde hvilet over Ingvar Hjorth, medens han afgav denne Beretning, og som kun enkelte Gange svagt formildedes, naar han — for end mere at tydeliggjøre sin Oplevelse — saa vidt muligt søgte at gjengive den Gamles egne Ord og Udtryk, den kom nu, efterat han havde endt sin Fortælling, atter stærkt over ham.

Han rejste sig og gav sig til at gaa frem og tilbage med urolige Skridt og med en Mine,

som om han endnu havde Noget paa Hjerte, han gjerne ønskede at meddele sin Hustru, men kun ikke ret vidste at finde Ord til. Endelig standsede han foran hende og sagde:

»Kjæreste Fanny! Der er endnu Noget, som gjør mig saa ængstelig . . . I al den Smerte, jeg følte ved dette Dødsleje . . . trods den dybe Ydmygelse, jeg fornam ved at være saa afmægtig som Præst, saa var der dog Noget over denne forhærdede gamle Mand, noget . . . jeg veed ikke, hvad jeg skal kalde det . . . Formildende, ja Imponerende, Noget, der virkede saadan paa mig, at jeg ikke blot gyste og oprørtes ved hans Forstokkelse, men tillige forunderlig rørtes. Og denne Følelse hos mig var — og er — synes mig, ikke blot den kristelige Medfølelse og Smerte over den Tilstand, hvori han gik bort, men ogsaa . . . noget . . . ja noget, der næsten ligner Beundring. Og da jeg fornam denne Følelse, blev jeg saa angst, saa sært urolig for mig selv . . . som om jeg virkelig ikke selv endnu havde den sande, den rette Afsky for det Onde!«

Hans Hustru svarede ikke strax Noget til denne selsomme Ytring. Hun sad en Tidlang og saae ned for sig som i dybe Tanker. Da saae hun endelig frimodig op paa ham og sagde:

»Ingvar! det, som rørte og imponerede Dig hos denne gamle Mand trods den Smerte, Du som Kristen følte ved hans Forhærdelse, det, tror jeg, var Naturkraften, den ubetvungne Naturkraft hos denne Viking, den Mandighed og Frygtløshed i menneskelig Forstand, som han udviste ligeoverfor Døden; det af en Helt, som var over ham, og som Du jo ogsaa selv, Ingvar, har eller har haft saa meget af i Din egen Natur. Og Synet af Naturkraften og Modet, hvad enten det er i det Godes eller Ondes Tjeneste, det har vist al Tid i og for sig noget Imponerende og Betagende ved sig.

Derfor tror jeg ikke, at Du bør ængste Dig over, at Du ogsaa havde denne Følelse ved hans Dødsleje! Lad os heller tænke paa, hvad denne modige Mand kunde være bleven til, hvis han i en tidlig Alder var bleven vunden for det Gode, og lad dette anspænde os til Iver i vor Gjerning her!«

Efter et lille Ophold tilføjede hun med dybt bevæget Stemme, idet hun fæstede sit kjærlige Blik paa hans Ansigt:

»Nej, Ingvar! vær kun ikke bange, hverken for Din egen Synd eller for deres, som Du her skal kæmpe imod! Du er nu ærlig og tro det veed jeg for vist, det staar saa tydelig skrevet i hver Din Mine, lyser klarlig frem af alle Dine Ord og ikke mindst, Ingvar, af denne Din Frygt!«

Da bøjede han sig ned over hende, tog hende ømt i Favn og sagde med Taarer:

»O, Fanny! hvor Du er kjærlig, og hvor Du er viis! Hvor Du forstaar et Menneske! Og hvor Du trøster mig! Ja, jeg føler, Du har Ret i det Altsammen . . . og at jeg i al min Svaghed dog stod som en ærlig Mand paa min Post i denne vilde Nat! . . . Aldrig skal jeg svige! aldrig, aldrig mere! Det lover jeg Dig, og det lover jeg mig selv!«

Og den »vilde Nat« var nu langt fremskreden under disse to nu saa ensomme Menneskers Samtale. Trætte, men med beroligede Hjerter gik de til Hvile, og snart var Alt tyst i det stille Hus. Men udenfor raste Larmen

endnu. Sandhagelen slog uafbrudt imod Vinduerne. Ind mod Kysten rullede Havet sine tunge Bølger, og Stormen gik fremdeles sin vældige Gang hen over det Alt sammen.

Den dybe Alvor og Smerte, han havde hjembragt fra dette Dødsleje, vedblev at hvile over ham, og det stod for ham, at den Gjerning, han paa dette Sted først og fremmest havde at varetage, det var netop den, han i sin tidligere Stilling som Modepræst allermest havde forsømt: den at vække Syndsbevidstheden. Og paa dette Værk begyndte han da nu med al den Ydmyghed, hans egne gjentagne Fald havde lært ham, men ogsaa med lidt efter lidt voxende Kraft, som sand Alvor og virkelig dybt bekymret Kjærlighed til dem indgød ham.

Han vandrede om iblandt dem, søgte dem i Førstningen ikke i deres Huse for ikke derved at ægge deres Modstandskraft, men traf dem som tilfældigvis paa sine Jagtture ved deres Arbejde, mellem Klitterne, ved Havet og paa Marken. Herved vænnede han dem til at

se ham — thi i Kirken indfandt de sig jo saa godt som aldrig — og lidt efter lidt til at se ham med Velvillie. Det var da saa langt fra, da han begyndte at faa Øjnene op for det Gode, der ogsaa fandtes hos disse Mennesker, at han fandt Grund til at beklage sig over sin tidligere Krigerstand; tvert imod, det var netop herved, at han i Begyndelsen vandt Indgang hos dem og overvandt noget af deres dybe Mistænksomhed imod ham. De begyndte lidt efter lidt at føle noget Beslægtet mellem sig og ham, og naar han, støttende sig til sin Bøsse, jævn og ligefrem stod iblandt dem og fortalte dem en eller anden Krigshistorie, en eller anden mærkelig Episode fra et af Slagene, da var der ikke een gammel Strandingsmand, uden at han jo med den største Interesse lyttede til hans Ord og blev alene derved, uvilkaarlig, mindre afsluttet imod ham.

Paa Grund af al den Lovløshed, der i en Række af Aar havde gaaet i Svang der paa Kysten, i dette saa ensomme og afsides Sogn, følte Beboerne sig ligesom solidariske med hverandre og betragtede derfor enhver »Frem-

med« med den største Forbeholdenhed og Mistro.

Den afdøde Præst, en gammel og svag Mand, Enkemand og uden Børn, forhenværende Præst paa Grønland, i enhver Henseende yderst tarvelig begavet, havde i mangfoldige Aar været som »en af deres Egne«, der, for saa vidt han i sin Sløvhed havde set eller vidst Noget, haabløs havde tiet.

Men naar da Ingvar Hjorth paa denne Maade havde vundet deres Opmærksomhed og tildels deres Velvillie mod ham personlig, da vidste han lidt efter lidt, med den Visdom, som ogsaa var en Frugt af hans Kjærlighed til dem, at komme til Det, der for ham var Hovedsagen. Og hertil kom han paa forunderlig Maade ved barnligt og fuldkommen hensynsløst ligesom at stille sig selv blot for dem, ved at gjøre dem fuldt fortrolige med ham selv og hans foregaaende Liv. Naar han havde vundet deres levende Interesse ved en eller anden Skildring af ovennævnte Art, saa kunde han paa den naturligste Maade, som faldt det ganske af sig selv, begynde at tale om de Farer og Fristelser, som ogsaa et saadant Liv

medførte for Sjælen, og fremstillede da pludselig sig selv som Exempel herpaa; fortalte, hvorledes han i Krigen var forfalden til Ukjærlighed, til et haardt, umenneskeligt Hovmod, der endog havde ført ham til at udfordre og dræbe ganske uskyldige Mennesker i Duel. Og han skildrede dernæst den bitre Samvittighedens Lidelse og haabløse Fortvivlelse, som paa Grund heraf havde sænket sig over hans Sjæl, indtil nyt Liv og Haab dog atter var bleven vakt hos ham ved den Kjærlighed, Gud havde nedlagt i et Barns Hjerte, i hans trofaste Hustrus Hjerte.

Og sært forbavsede bleve da disse Mennesker ved pludselig at høre en saadan Tale, der lød som Ord af et Sprog, de endnu aldrig havde hørt, men som de jo dog forstod, en saadan ganske ligefrem Tale, en saa fuldkommen aaben og umistænksom Fortrolighed og Hengivelse til dem! Og de bevægedes uvilkaarlig derved, uden at det, der i deres egen Natur var saa modsat en saadan Aabenhed, var i Stand til at svække denne Følelse hos dem ved en Bismag af Ynksomhed eller Foragt; — de vidste jo, og de saae og

følte det desuden tydeligt selv, at den Mand, der talte saa kjærligt til dem og saa ydmygt om sig selv og om sin Synd, han var ligesaa modig, ligesaa kraftig og stærk som den Stærkeste iblandt dem.

Men mærkede han da, at han ogsaa paa denne Maade havde vundet deres Øre, saa kunde han paa een Gang begynde at tale til dem om deres Liv, om de Farer og Fristelser for Sjælen, som ogsaa det i fuldt Maal frembød, — og han skildrede dem, hvad han havde oplevet ved det første Dødsleje, ved hvilket han stod iblandt dem, den dybe Smerte, han havde følt ved at se den gamle Ole Nielsen og høre hans rædselsfulde Bekjendelser — dem han ikke fortav for sine Tilhørere.

Og mange af dem, som vare til Stede, da han talte saaledes til dem, de følte jo uvilkaarlig, at han i denne deres Stålbroder skildrede dem selv, og de saae heraf, at han allerede fuldt vel kjendte dem og deres Færd ved Havet i de mørke Nætter. Nogle af de Yngre bleve allerede herved bevægede og gave ham deres Hjerter. Andre studsede i det Mindste og begyndte at give andre Tanker Rum; —

men Nogle var der jo naturligvis ogsaa, som foreløbig forbleve aldeles upaavirkede.

Alle fik imidlertid disse Ord at høre. De, som ikke havde været til Stede, hørte dem af Andre; thi hans Tale gik fra Mund til Mund og vakte overalt den største Opmærksomhed. Og Mange kom derved, maaske for første Gang i deres Liv, til at vende Tanken indad mod dem selv og deres Færd.

Ved en anden Lejlighed stillede han sig atter med den største Hensynsløshed blot for dem med om muligt endnu større Virkning. Som før antydet havde man jo alt forinden hans Ankomst hørt om ham, ikke blot, at han havde været en tapper Krigsmand, men ogsaa en »stor« Præst i Kjøbenhavn. hvad der i det jydske Sprog vil sige: en Præst med store Indkomster, hvilke han frivillig havde givet Afkald paa for dette saa ringe og fattige Kald, Noget, som denne Befolkning med sin saa overordenlig stærkt udviklede Sands for Penge og Ejendom især deleshed havde vanskeligt ved at forstaa som Andet end gal Mands Gjerning.

Da han havde været der i henved et Aars Tid, og hele Sognet som sagt allerede var bragt i stærk Bevægelse ved hans Ord, kom en Gang to af de ældste Mænd i Byen — værdige Kammerater af den gamle Ole Nielsen —, hvilke man ellers kun sjeldent fik at se vandre frejdigt omkring ved højlys Dag, til ham og forærede ham en prægtig Helleflynder. Da de efter endt Beværtning vare i Færd med at forlade Præstegaarden, og Præsten fulgte dem ud i Gaarddøren, vendte den ene af dem sig pludselig endnu en Gang om imod ham og spurgte, om det virkelig var sandt, at han som Præst i Kjøbenhavn havde haft saa store Indtægter?

»Jo, det var sandt,« svarede Ingvar Hjorth.

»Om, hvor meget det da var?«

»I det sidste Aar var det flere Tusinder, end jeg her har Hundreder,« svarede han.

»Hvorfor han da havde givet Afkald paa en saadan Rigdom?«

»For at undgaa de Farer og Fristelser, Livet i Hovedstaden havde for mig, som Præst, og som jeg alle faldt for.«

»Hvad det da var for Farer og Fristelser?«

»De samme som dem, jeg gav efter for, da jeg var Officer, Fristelsen til Hovmod og Forfængelighed, og tilmed en ny for mig som Præst, Fristelsen til at glemme den sande kristelige Alvor, og ogsaa for den bukkede jeg under. Derfor er jeg nu kommen her til Eder,« tilføjede han lidt efter, »hvor, som jeg haaber, i alt Fald ikke den Slags Fristelser ville møde mig.«

Da saae den gamle Mand, der førte Ordet, først ret fuldt og aabent op paa ham og sagde:

»Ja, saa vil vi sige Præsten Farvel og saa mange Tak for, hvad De har sagt os.«

Men ogsaa de Ord, han ved denne Lejlighed havde talt, saa vel som Beretningen om den hele Scene vandrede saa viden om og greb Manges Sind.

Saaledes maatte nu ogsaa hans Liv i Kjøbenhavn og hans aabne Bekjendelse heraf tjene til her at bane Vejen for ham.

Og syntes det da nu i det Hele, som ogsaa den ham medfødte Barnlighed og Enfold, hvorved ogsaa hans særegne Idealitet ejendommeligst manifesterede sig, og der jo alt saa tidligt og saa gribende var kommen frem

hos ham i den tidt nævnte Scene med Rektoren i hans Skoletid, men derpaa ligesom med Kunst var bleven overgroet eller neddæmpet ved Selvfølelsens pludselige og voldsomme Opvaagnen ved Katastrofen med Møllerup og dens videre, hurtige Udvikling gjennem hans senere saa heftigt bevægede Krigerliv, — denne Barnlighed syntes nu atter at være bleven hans Væsens Grund, efterat hans Forfængelighed var bleven knækket, og han i disse rolige og alvorsfulde Omgivelser, der lignede hans Barndoms, ligesom paany var bleven ganske sig selv.

Og ikke blot i »belejlige Timer«, naar det var godt Vejr o. s. v., kom han saaledes til dem; nej, han færdedes overalt og til enhver Tid iblandt dem, ikke blot om Dagen paa Heden og mellem Klitterne, men selv om Natten ved Havet kunde de se hans kraftige Skikkelse at nærme sig. Mødte han da Nogen paa disse sildige Vandringer, hilste han ham aabent og kjærligt og fulgtes med ham langs den brusende Strand. Da talte han om »den stille, den hellige Nat,« som af Herren var viet til Fred og Hvile efter Dagens møjsomme Arbejde, og om dens Øje, der saae ligesaa klart

i Mørket som i Dagens Lys. Isærdeleshed forsømte han aldrig at være til Stede, naar et Skib indstrandede paa Kysten. Ikke saa sjeldent var han blandt de Første, der gik ombord paa et saadant, udviste da ganske samme Udholdenhed som de, var under saadanne Omstændigheder aldeles som deres Ven og Kammerat og berømmede efter endt Gjerning deres Dygtighed og Iver med begejstrede Ord.

En saadan Præst havde de endnu aldrig før hørt Tale om der paa Kysten. Og det fysiske Mod og den Legemskraft, de saae ham selv udvise, bidrog Sit til, at han efterhaanden vandt Alles Hjerter.

Og da, efterat han havde faaet dem til klart at begribe den ydre Lovløshed, som de i en saa lang Aarrække havde begaaet, da kunde han jo ogsaa begynde at tale til dem saavel i Kirken som udenfor om det Ondes finere Rørelser, det Onde i Hjertet og i Tankerne, og atter hertil lyttede de som til et fremmed Sprog — med Undren, fordi det syntes dem, at de alligevel saa godt kunde forstaa det.

Og som han virkede paa denne Maade isærdeleshed blandt Mændene, saaledes virkede

hans Hustru blandt Kvinderne. Hun, der jo som af gode Feer havde faaet i Vuggegave Evnen til at bevæge, ja fortrylle Enhver, ved sin blotte Nærværelse ligesom at kalde paa det beslægtede Gode i enhver Menneskenatur; — hun, som ved sin Kjærlighed havde frelst sin Mand og ført ham til Maalet ved sin »Sandhed og Ærlighed«; hun, der ved sin barnlige Visdom havde bragt Fred i de to Sindssyges Hjerter; ved det blotte Syn af sig stillet den vilde Bølgegang i Holger Frankenaus Sind og ved sin Tale, sit Væsen, sin blide, jomfruelige Ynde saaledes paavirket den unge Baronesse, at det syntes, som var en sildig Jomfruelighed vaagnet endog i hendes, den feterede Verdensdames hidtil kolde og urene Hjerte, — hun vandrede nu fordringsløs og beskeden omkring i alle Husene og talte med Mødrene, de unge Piger og de smaa Børn!

Disse to Mennesker lykkedes det da omsider som fra Grunden af at omskabe dette Folk, ja saa at sige at kristne dem paa ny, — i hvor vel de jo dog sagtens en Gang alle vare blevne døbte. Og . . . dog hvorfor udmale

denne Fremgang videre i det Enkelte? — Kun dette: med aldrig svigtende Troskab og med stedse voxende Kjærlighed og Kraft vedblev Ingvar Hjorth at opdyrke denne »nye Jord« i syv paa ottende Aar — og vilde formodenlig være vedbleven dermed til sin Død.

XII.

Til Maalet.

Da kom der paa dette Tidspunkt, sidst i Januar 1867, et Brev fra »Patriarken«, den nu firsindstyveaarige Præst i Vinge. Et saadant Brevs Ankomst var en stor Fest for de ensomme Mennesker, og de gik til dets Læsning med en Følelse af Højtidelighed, ja Andagt.

Patriarken skrev, at han nu i sin nærværende høje Alderdom alt i længere Tid havde følt det som sin Pligt at søge sin Afsked og nu ogsaa endelig var kommen saa vidt, at han havde faaet forfattet Andragendet derom. Han havde haabet, at Herren vilde taget ham til sig, forinden dette var blevet nødvendigt, men

uagtet at hans Aandskræfter nu vare meget svækkede, saaledes at han ikke kunde forsvare at vedblive sin Gjerning, saa var hans legemlige Tilstand dog endnu saadan, at han gjerne kunde have Aar tilbage. Han skildrede sin Smerte ved at skulle forlade et Sted, hvortil han i saa mangfoldige Aar paa det Dybeste havde følt sig knyttet, og Mennesker, for hvem Vinge Præstegaard jo var bleven det sidste Asyl paa Jorden, og som da vilde miste Hus og Hjem. Thi enkelte meget gamle og svage vare jo endnu tilbage og — flere nye vare desuden komne til i Aarenes Løb. For at Alt da kunde vedblive at gaa i den gamle Gænge, han og hans Hustru forblive i Præstegaarden i de faa Aar, de endnu havde tilbage, og de Svage og Hjælpeløse fremdeles beholde deres Tilflugtsted, opfordrede han nu sin Søn til at søge Vinge og Aarup.

»Vel veed jeg,« saaledes sluttede han sin lange og bevægende Skrivelse, »baade fra Dig selv, men især deleshed fra Din Hustru, at Du er til største Velsignelse paa det Sted, hvor Du jo nu allerede i en Aarrække har virket, og jeg har derfor ogsaa næret stor Betænkelighed

ved at søge at faa Dig bort derfra; men ogsaa her, min kjære Søn, er der nu Meget at gjøre for en Mand i sin kraftigste Alder, i hvilken Du jo nu staar, da jeg alt i flere Aar ingenlunde har røgtet min Gjerning saaledes, som jeg skulde. Og gjør Du mig den Glæde at opfylde dette mit inderlige Ønske, da vil efter al Sandsynlighed Din Ansøgning om Forflyttelse hertil blive bevilget, idet en Deputation af de hæderligste Mænd fra begge Sogne i saa Fald vil begive sig til Kjøbenhavn med Begjæring om at faa Dig til Præst — Søn efter Fader — Noget, som jo saare sjeldent bliver afslaaet.

Endvidere skulde jeg hilse Eder paa det Hjerteligste fra vore Venner, Baronen og Baronessen paa Vingegaard, der fremdeles — som jo nu, Gud ske Lov, alt i mange Aar — synes at leve helt vel og kjærligt med hinanden, og som begge jævnlig besøge os, og sige Eder, at det ogsaa højligt vilde glæde dem at se Eder som Præstefolk her i Vinge og derved komme til at nyde Eders Omgang og Selskab paa en varig Maade, og agter Baronen selv i saa Fald at rejse til Kjøbenhavn som Medlem af en saadan Deputation, som jeg omtalte.«

Dette Brev læste Ingvar Hjorth som sædvanligt højt for sin Hustru.

Efter endt Læsning tav de begge stille en Tidlang. Da spurgte han hende endelig, hvad hun syntes herom, og om hun mente, at han turde forlade sit nuværende Kald og forsøge paa at opfylde sin Faders Ønske.

»Ja, Ingvar,« svarede hun da dybt aandende og i saa stor Bevægelse, at hun næppe formaaede at faa Ordene frem, »det tror jeg nok, at vi tør. Du har arbejdet ærlig og opfyldt Din Pligt! . . . Og nu . . . at tænke sig at komme tilbage til Vinge, til Dine kjære Forældre, se dem igjen og . . . dem Allesammen . . . Haynau og Vedelfeldt og den gode Baron, som nu er rask og føler sig lykkeligere tilmode! . . . Igjen komme i Nærheden af Fader, som vi her saa sjeldent har set! . . . Igjen føle den forunderlige, paradisiske Tilværelse i Dit Barndomshjem, ja selv faa Lov til at værne om den og beskytte den! . . . Det er Altsammen, naar jeg tænker mig det, en større Lyksalighed, end der vistnok tør forundes et jordisk Menneske! . . . Og dog maaske nok, Ingvar, naar jeg tænker paa, hvor længe, hvor strengt og hvor

ene vi have levet paa dette vilde Sted . . . hvor det jo næsten synes, som om vi ere blevne forglemte af alle vore Kjære!«

Og Taarerne kvalte hendes Ord.

»Ja,« svarede han alvorlig og forundret ved at se sin Hustru i en saa stærk Bevægelse, »nu, da Du siger det, føler ogsaa jeg, at vi her have levet strengt og ene i mange Aar; men jeg har ikke rigtigt mærket det, førend Du nu siger det.«

»Nej, Gud ske Lov, Ingvar, det veed jeg. Du er nu i Sandhed bleven en Mand, der fuldt og helt gaar op i Din Gjerning og intet Andet behøver, og derfor er Du nu ogsaa bleven stærkere end jeg, Ingvar, jeg, der trods denne store Glæde dog ikke har kunnet lade være at savne og dybt at længes . . . længes bort herfra til mildere Steder og Mennesker!«

Da besluttede han at gjøre de fornødne Skridt til Opfyldelsen af sin Faders og sin Hustrus Ønske.

Omtrent fem Maaneder efter denne Samtale mellem Ægtefolkene, en varm og stille Junidag hen ad Eftermiddagen — en lignende som den, paa hvilken Ingvar Hjorth og Fanny Vorm som unge Forlovede havde sejlet fra Nykjøbing til Salling efter hin saa stærkt bevægede Overrejse — stævnede atter Færgebaaden med de samme Personer ombord over mod Sallings høje Kyst. Da Baaden var kommen lidt udenfor Nykjøbing Havn, hejsede Færgemanden en stor Bredfok, og som en Svane med udbredte Vinger gled det lille Fartøj let og lydløst hen over Limfjordens smilende Bølger. De vare med deres tre Børn ikke tagne den nærmeste Vej fra deres hidtidige Hjemsted, men vare rejste gjennem Thy og over Mors for i Thisted at besøge en Slægtning af Rektoren og paa Mors Ingvars Søster, Præstekonen.

Da de naaede Strandbredden under den høje Klint, stod Solen lavt i Horisonten, og de begyndte begge uvilkaarlig at stige op ad Skrænten ligesom for sexten Aar siden. Da de havde naaet Toppen, satte Fanny sig paa det friske Grønsvær med Børnene, der endnu

jublede af Glæde over Sejlturen i det dejlige Vejr. Ingvar fjernede sig derimod lidt fra dem og saae i Tavshed over mod Vinge Præstegaard.

Han havde paa hele denne Rejse med sin Hustru og Børn til sit Barndomshjem, hvor han nu som sin Faders Efterfølger skulde henleve Resten af sine Dage, følt sig betagen af en dybt bevæget Alvor, der som oftest gjorde ham tavs, medens hans Hustru derimod næsten uafbrudt havde jublet af Fryd og Glæde tilligemed Børnene. Denne Følelse hos ham naaede sit Højdepunkt, da han nu atter stod paa dette Sted, hvor de tilfældigvis ikke senere havde været sammen, og derfra betragtede Præstegaarden og den hele Egn.

Og medens han da her dvælede saa tavs og saa grublende, maatte han idelig tænke paa, hvem det vel egentlig skyldtes, at han nu stod her . . . i denne Situation . . . at han nu kunde have den Glæde at gjøre sine gamle Forældres sidste Dage sorgfrie og lykkelige og fremdeles berede de andre Gamle i Præstegaarden et Fredens Asyl.

Ja, og han grundede over Mere i disse Øjeblikke . . . det, at denne Bevidsthed, at denne Følelse voldte ham selv en saadan Glæde, ogsaa det skyldte han jo vistnok den samme — hende, hende! — — Og han vendte sig om og betragtede den endnu saa ungdommelige og skjønne Skikkelse, som hun sad der, nu ogsaa selv stille, med Børnene omkring sig, med sine Øjne rettede mod det samme Maal og med et Udtryk, som saae hun Paradisets Land — paa een Gang saa moderlig øm og dog med en Renhedens Glands, en Jomfruelighedens Ynde over sig, hendes Aands evige Smykke og derfor ufortabelig paa Jorden!

Og hans Hjerte bævede af Lyksalighed, og hans Øjne svulmede i Taarer.

Da maatte han ogsaa tænke paa Holger Frankenaus Ord hin Aften ved Fjordens Bred, paa hans Skildring af Maleriet med de hellige tre Kongers Fremskriden mod Stjernen, hvormed han saa gribende havde sammenlignet sin Livsdrøm, sin Længsel efter »»en Sjæl af ædlere, renere Natur, efter et kvindeligt Væsen, som delte hans højeste Liv, elskede, hvad han elskede, og forstod hver hans Tanke, ja mere end det,

som forstod og kunde give Ord endog til det i hans Aand, som han selv kun dunkelt følte og anede«« — en Drøm, der for ham, Ingvar, jo var bleven til fuld Sandhed og Virkelighed i Livet —: hans Drøm om Kvinden som »»en Stjerne over Jordens Muld!««

»Nej se dog Stjernen, Ingvar!« sagde da i det Samme hans Hustru.

»Stjernen?« Og besynderlig overrasket ved at høre hende nævne netop det Ord, hvormed han lige i sin Tanke havde betegnet hende, saae han forundret og spørgende paa hende.

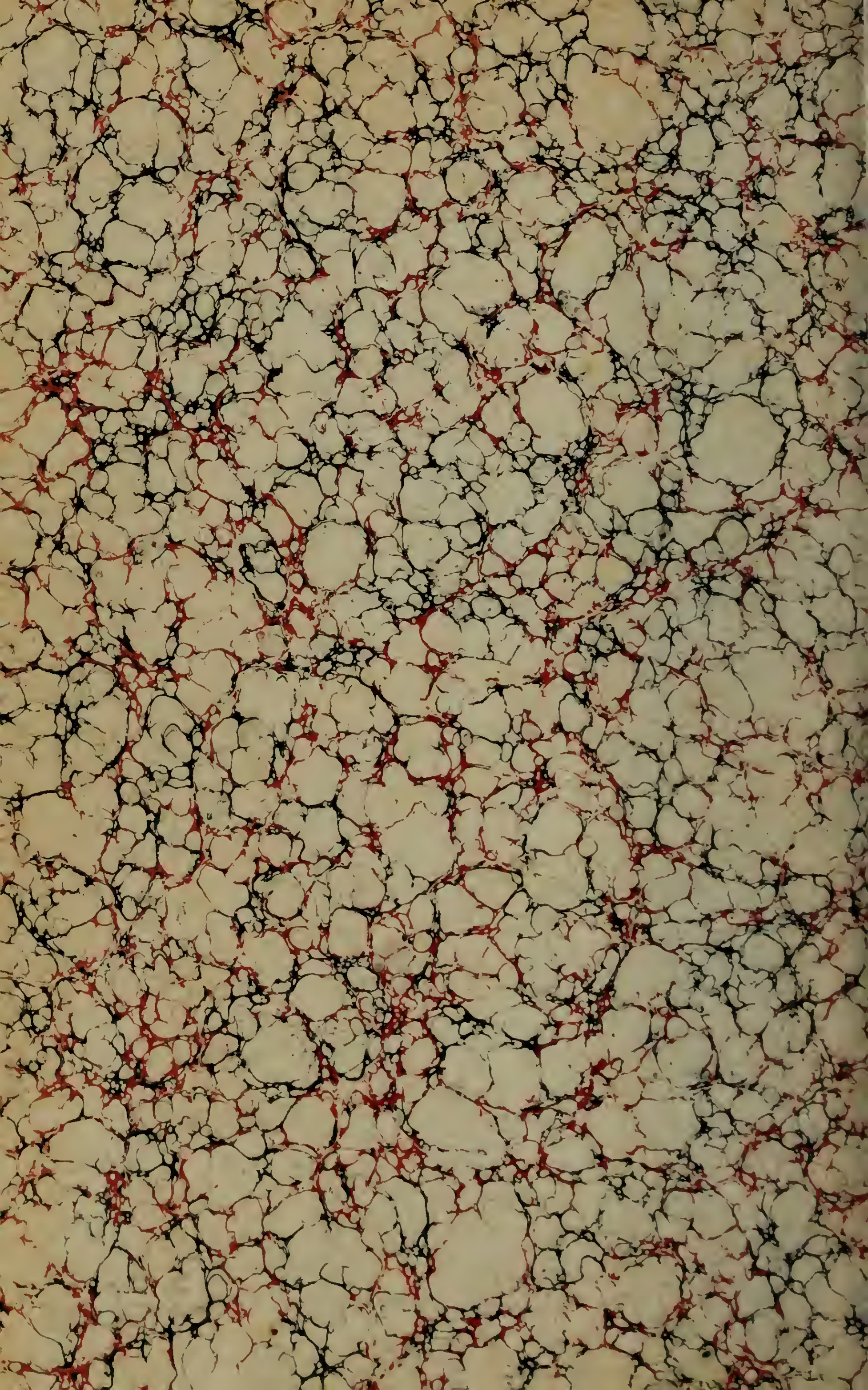
»Ja, Stjernen, Ingvar, ser Du den ikke? Den er der igjen ligesom for sexten Aar siden!« Og hun viste ud imod Præstegaarden, hvor et af Vinduerne ligesom hin Gang havde begyndt at tindre i Solnedgangens Glands. »Kom, Ingvar, lad os nu drage fremad mod den! Se, hvor den blinker og vinker og viser os Vejen til Paradisets Have!«

Og hun strakte Armene ud imod den, og hendes Øjne fyldtes med Taarer.

Da slog det ham med Undren, hvorledes Noget i hendes Natur viste ham ud over hende selv, hver Gang han i menneskelig Glæde

ved hendes Kjærlighed, Skjønhed og Ynde ligesom vilde hensynke i eller ved hende, — og han betragtede »Stjernen«, hun viste ham, den, der straalede dog endnu højere »over Jordens Muld« ... det Lys, hvorimod hun havde peget i hele sit Liv!

Og han nærmede sig stille til hende og Børnene, og de stege ned ad Højen, droge saa Side om Side med opløftede Hoveder og i højtidsfuld Tavshed frem mod Øst — som hine Konger mod Bethlehems vinkende Stjerne.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 09 10 01 09 023 6